Agnès Martin-Lugand

Într-o zi, mă voi întoarce la tine

Traducere din limba franceză de
Liliana Urian
EDITURA TREI
2021

Autor: Agnès Martin-Lugand
Titlul original: La Datcha
Copyright © Michel Lafon Publishing 2021, La Datcha
Copyright © Editura Trei, 2021 pentru prezenta ediție
O.P. 16, Ghișeul 1, C P. 0490, București Tel.: +4 021 300 60 90 ;
Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro www.edituratrei.ro
Editori: Silviu Dragomir Vasile Dem. Zamfirescu
Director editorial: Magdalena Mărculescu
Redactare: Domnica Drumea
Design copertă: Faber Studio
Foto copertă: unsplash.eom/@mari lezhava
Director producţie: Cristian Claudiu Coban
Dtp: Dan Crăciun
Corectură: Irina Botezatu Irina Muşătoiu
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României MARTIN-LUGAND, AGNÈS
într-o zi, mă voi întoarce la tine / Agnès Martin-Lugand ; trad. din lb. franceză de Liliana Urian. - Bucureşti: Editura Trei, 2021
I. Urían, Liliana (trad.)

Pentru Guillaume, Simon-Aderaw şi Rémi-Tariku, nu contează unde mă aflu, atâta timp cât sunt cu voi mă simt ca acasă

.3aropoflHbiM aom, o**6**wmho *RJISI* **neTHero OTflbixa.**
To/iKOBbiM cnoBapb OaceroBa

„Dacea este o casă la ţară unde-ţi petreci de obicei vacanţa de vară." *Dicţionar explicativ,* Serghei Ojegov

„...atunci a început feeria şi am simţit înfiripându-se în mine o iubire care avea să dureze toată viaţa."
Gloria tatălui meu, Marcel Pagno

1 Prolog

Eram extenuată şi înfrigurată. încă o noapte afară. Totuşi nu le mai ţineam socoteala de vreo trei ani. Şi, în fond, la ce mă aşteptam? Ca problemele mele să se rezolve ca prin minune doar schimbând regiunea după

ce traversasem Franţa făcând autostopul? Voisem să cred asta, agăţându-mă de o fărâmă de speranţă. De un fir de praf, de o particulă infimă care să mă facă să vreau să lupt mai departe, să trăiesc. Şi totuşi, nu eram nici pe departe inocentă şi naivă. La douăzeci şi unu de ani, mă simţeam deja bătrână şi obosită. Pentru a-mi regăsi mama, când ajunsesem la vârsta majoratului, avusesem strălucita idee să dispar de pe radarele serviciilor sociale. Eşec total. De atunci, eram pe cont propriu, descurcându-mă cum puteam. Primeam lovituri, mai dădeam şi eu când era necesar. Era aproape o obişnuinţă încă de când mă născusem

.Ca să am ce mânca şi să nu dorm mereu pe-afară, eram în stare să fac orice; mă murdăream, având din ce în ce mai puţin respect pentru trupul meu. Pe măsură ce trecea timpul, mă puneam tot mai mult în pericol. Ajunsesem în stadiul în care trebuia neapărat să mă retrag la ţară, altfel mă

îndreptam spre pierzanie. Speram că nu era deja prea târziu. Nu eram călăuzită decât de instinctul de supravieţuire.

Iar acest instinct îmi spunea să intru în primul local de pe drum. Trebuia să mă încălzesc cu orice preţ. Cei câţiva bănuţi pe care-i aveam în buzunar îmi ajungeau de o cafea. M-am aşezat la o masă de unde puteam observa sala, am comandat şi am aşteptat. îmi plăcea să trag cu urechea la conversaţiile din cafenele, mă linişteau şi mă făceau să visez la alte vieţi în afară de a mea, chiar dacă, de multe ori, nici ele nu erau mai vesele. Avantajul era că, în timpul ăsta, nu mă mai gândeam la situaţia mea şi aveam sentimentul că nu sunt atât de singură. Trebuia să pândesc ocazia potrivită pentru a ieşi din impas. Fusesem lăsată cu o seară în urmă în faţa gării din Cavaillon. Slavă Domnului că nu fusesem o elevă prea slabă la şcoală şi că mă puteam orienta cât de cât pe o hartă. Dar am înţeles rapid că n-aveam nimic de aşteptat de la acest loc. Dădusem peste un local frecventat de oamenii din zonă, oameni de la ţară, al căror fel de a vorbi cu siguranţă nu-l înţelegeam. Eu nu umblam decât cu borfaşi care o făceau pe mahării. Aceşti bărbaţi şi cele câteva femei de aici păreau cât se poate de sinceri în felul lor de a fi; nu eram obişnuită. Ba mai rău, mă simţeam dezarmată în faţa amabilităţii lor. Eu care eram neîncrezătoare în permanenţă. De obicei, privirile oamenilor se opreau asupra umilei mele persoane. Probabil că şi ei îşi imaginau tot felul de poveşti despre mine. Chiar dacă încercam să fiu mereu prezentabilă — mai aveam încă un pic de demnitate —, înfăţişarea mea vorbea de la sine. Eram înfofolită în paltonul meu mare, negru care, întrucât îmi servise drept pătură, nu-mi mai ţinea foarte cald, cizmele —

căzute dintr-un camion cu ani în urmă — afişau cu mândrie kilometrajul, aveam faţa nu foarte curată, ochii atât de obosiţi încât albastrul irisurilor era invadat de roşeaţă, părul blond-închis era murdar şi strâns neglijent într-un soi de coc, ca să nu mai spun de rucsacul pe care îl ţineam între picioare ca pe bunul cel mai de preţ, ceea ce şi era în mod incontestabil; singura mea avere. Nu suportam să inspir milă. Dar ai ceea ce meriţi. Deocamdată, aveam nevoie de o soluţie ca să nu rămân blocată aici.

Imediat ce mi-am băut cafeaua, cu ultimii bănuţi în mână, m-am îndreptat spre tejghea.

— Mă scuzaţi, nu ştiţi cumva pe cineva care pleacă spre Marsilia, Toulon sau Nisa? am întrebat-o pe patroana cu cea mai duioasă voce. Nu contează unde, vreau doar să ajung într-un oraş mare ca să-mi găsesc de lucru.

Şi un acoperiş deasupra capului... Detaliu pe care l-am păstrat pentru mine.

— Cauţi de lucru? a intervenit brusc un bărbat de vreo şaizeci de ani, cu o voce aspră.

— Oh, ia te uită, bună ziua, Jo, n-am văzut că eşti aici, s-a mirat femeia.

El i-a răspuns printr-un semn din cap, continuând să mă privească insistent. Umerii laţi şi faţa deformată de boxer m-au impresionat, dar m-am străduit să nu las să se vadă nimic.

— Câţi ani ai, puştoaico?

— Douăzeci şi unu.

M-am mirat văzându-l că tresare.

— Chiar vrei să munceşti? Pari cam speriată, zici că eşti un iepure surprins de farurile unei maşini.

M-am abţinut să-i zic vreo două. Trebuia să rămân politicoasă.

— Depinde. Ce vreţi să fac?

— Caut o menajeră pentru hotelul meu.

N-aveam nicio pretenţie. Era un lux pe care nu mi-l puteam permite. Prioritatea mea era să supravieţuiesc. Instinctul îmi spunea că acest bărbat n-avea să-mi îngăduie să cântăresc avantajele şi dezavantajele. Trebuia să trag de timp ca să mă gândesc, ca să-mi dau seama în ce ape se scaldă. Nu aveam încredere în cineva aşa, pocnind din degete.

— Unde este hotelul dumneavoastră?

— La ţară, la vreo douăzeci de kilometri de aici, n-ai de unde să ştii localitatea.

Avea dreptate, dar uneori aroganţa era ultimul meu refugiu. Mi-am ridicat bărbia.

— Spuneţi-mi, totuşi.

— Goult.

— Şi găsesc un loc unde să dorm la Goult?

— O să-ţi oferim noi casă şi masă.

Argumentele cu care încerca să mă convingă erau imbatabile. Un pat, un loc unde aş fi în siguranţă, unde n-aş răbda de foame, unde aş putea să fac un duş.

— Trebuie să vreţi şi ceva în schimb, nu?

Un rictus ironic, dar nu lipsit de tristeţe, i-a schimonosit chipul. îl jignisem trăgând concluzia că mai aştepta şi altceva de la mine? în mod clar, nu trăiam în aceeaşi lume.

— Să faci treabă bună şi să nu stai cu ochii pe ceas.

— Asta-i tot? Fără chestii dubioase, fără...

— Fără nimic altceva, liniştește-te, ţi se cere doar să fii cinstită şi să lucrezi.

Mai devreme sau mai târziu, aş plăti pentru această generozitate. Oamenii generoşi nu există în lumea reală.

— Când vreţi să încep?

— Mâine. Vii cu mine acum, te instalezi, te speli, dormi, mănânci şi după aceea munceşti timp de şase luni. Dacă rezişti, evident...
— Am făcut eu altele şi mai rele decât menajul.
— Te cred pe cuvânt.

Ne-am înfruntat din priviri. Propunerea lui era mai mult decât ciudată, ar fi trebuit să mă sperie. Nu urmezi un bărbat apărut de nicăieri care îţi propune să lucrezi în hotelul lui. Totul, absolut totul era suspect. Dar simţeam în străfundul sufletului meu că puteam, sau mai degrabă că trebuia să am încredere în el. Avea ceva liniştitor, în pofida feţei lui brăzdate de riduri şi a privirii extrem de dure. Dumnezeu mi-e martor că am mai întâlnit asemenea oameni.
— Vă urmez.

Mi s-a părut că văd un licăr de uşurare în ochii lui, dar fusese atât de scurt, încât nu puteam să fiu sigură, înainte de a avea timp să reacţionez, şi cu atât mai puţin să conştientizez ceea ce tocmai acceptasem, a bătut din palme pentru a da semnalul de plecare şi mi-a luat rucsacul cu atâta uşurinţă de parcă era gol. A salutat-o pe patroana din spatele tejghelei şi s-a îndreptat spre ieşire.
— Fugi, mi-a zis femeia. Jo nu prea are răbdare.

Am alergat după acest necunoscut care mă ducea într-un loc la fel de necunoscut.

A traversat strada fără să verifice dacă veneam în urma lui. în acelaşi timp, în mâna lui se afla bunul meu cel mai de preţ şi bănuia probabil că îl urmam îndeaproape. De altfel, mi-a aruncat fără menajamente rucsacul în spatele unui imens 4x4 prăfuit. Apoi a urcat şi el, tot fără să se sinchisească de mine. Ajunsă lângă vehicul, am avut un moment de ezitare. îmi mai rămânea totuşi

o ultimă posibilitate: să înşfac rucsacul şi să fug cât mă ţineau picioarele.

— Nu e o capcană, mi-a zis el, fără să mă privească, cu amândouă mâinile pe volan.

S-a uitat la mine cu tristeţe.

— Vino şi, dacă nu te simţi bine la noi, îţi garantez că o să te las unde vrei. Dar unde o să te duci în oraşele alea mari de care vorbeşti? Bag mâna-n foc că n-ai călcat niciodată pe-acolo. Ai pe cineva care te aşteaptă? Ai un pat în care să dormi? Eu nu-ţi sunt mai străin decât cei peste care vei da acolo.

— Aproape am ajuns.

Aţipisem din pricina epuizării. Oare cât era ceasul? Mă trambalase dintr-un loc în altul toată ziua, cerându-mi să nu mă mişc când el ieşea din maşină. Singura dată când mi se adresase o făcuse ca să-mi întindă un sendviş şi să-mi explice că hotelul nu era încă deschis pentru sezon — primăvara abia începea — şi că trebuia să-l pregătească înainte de întoarcerea clienţilor, în mai puţin de o săptămână. Soarele asfinţea deja, razele lui răzbăteau printre crengile încă desfrunzite ale copacilor. A părăsit şoseaua principală. Cât vedeai cu ochii, doar câteva proprietăţi erau risipite pe câmp. Exact de asta mă temeam. Aveam să fiu izolată de lume. Ca să-mi confirme temerile, maşina a luat-o printr-un cătun prăpădit, apoi a cotit-o pe un drumeag desfundat. Dacă n-aş fi zărit în depărtare o construcţie imensă, aş fi putut să cred că mă ducea în fundul unei păduri ca să mă ciopârţească.

— Suntem în munţi! am exclamat eu fără să-mi dau seama, panicându-mă la vederea peisajului.

El a izbucnit într-un râs sincer, nestăpânit.

— Nici măcar nu ştii unde te afli, puştoaico! în nord, acolo, mi-a zis, arătând în depărtare vârful alb şi golaş, se înalţă Uriaşul din Provence, Ventoux, şi munţii Vaucluse. Iar la sud, e masivul Luberon. îţi voi arăta într-o zi.

Cunoştinţele mele de geografie erau până la urmă destul de limitate. Am reţinut doar că mă aflam în inima regiunii Provence. Bărbatul nu mi-a mai dat atenţie şi s-a întors la drumul lui. A luat-o pe o alee străjuită de chiparoşi şi a rulat încet, privind ţintă în faţă, cufundat în gânduri. De o parte şi de alta a drumului se întindeau alte câmpuri, cu lavandă, măslini şi viţă-de-vie. Eram uluită. Nu mi-aş fi putut niciodată imagina că să te afli într-un loc ca acela era atât de frumos, de liniştitor. Aş fi fost mai degrabă înclinată să cred că era înfricoşător, dar în acel moment aş fi vrut să oprească maşina ca să mă lase să mă apropii şi să păşesc prin mijlocul acelei naturi care mi-era străină. Am mers de-a lungul unui zid de piatră, un panou vechi indicându-ne în ce direcţie s-o luăm. Bărbatul ăsta nu mă minţise. Era într-adevăr proprietarul unui hotel, şi nu a unuia mic, dacă era să mă iau după aleea impresionantă care se deschidea în faţa noastră. Am intrat pe o poartă imensă din fier forjat. Pe măsură ce ne apropiam, soseau din sens invers camionete cu meşteri şi grădinari. Bărbatul şi-a lăsat geamul în jos şi s-a oprit ca să-i salute pe fiecare şi să-i întrebe dacă aveau să termine la timp. Toţi îi vorbeau cu o familiaritate respectuoasă, aruncându-i câte-un „nicio problemă, pe mâine, şefu'„. Câteva minute mai târziu, a oprit în parcare şi a sărit din maşină. Am făcut şi eu la fel, fără să-i mai aştept permisiunea. Aveam picioarele amorţite după atâta stat în aceeaşi poziţie ore în şir.

— Aşteaptă aici, o să încerc s-o găsesc pe nevastă-mea, ea o să se ocupe de tine.

Până să-mi dau seama că-mi luase rucsacul, el traversa deja curtea. A intrat în hotel printr-o uşă mare din lemn şi a dispărut. M-am uitat în jurul meu. Şi brusc, m-am simţit ca hipnotizată, neştiind dacă eram în mare pericol sau în deplină siguranţă. Nu mi se întâmpla prea des asta, dar eram impresionată. De acest bărbat, trebuia s-o recunosc, dar şi de hotel. Eram mai degrabă obişnuită cu locuinţele dărăpănate şi cu şarlatanii care le închiriau. Tipul ăsta tocmai mă adusese într-un decor de vis, cum nu mai văzusem în viaţa mea, şi nici măcar n-aş fi bănuit că există. Hotelul în sine era impozant, maiestuos; zidurile de piatră, obloanele mari, platanii imenşi din jurul curţii, fântâna acoperită de muşchi care îi conferea un aspect feeric. N-aveam să rezist nici două zile, nu mă simţeam în elementul meu. Trebuia să fug imediat, să mă întorc la viaţa mea de pribegie, căreia îi cunoşteam legile şi în care ştiam cum să supravieţuiesc, sau trebuia să rămân şi să-mi încerc norocul în această lume necunoscută, străină, dar care exercita asupra mea o atracţie pe cât de neaşteptată, pe atât de incontrolabilă?

— Puştoaico! m-a strigat el. Hai încoace!

M-am supus.

— Du-te la recepţie. O să vină şi nevastă-mea în câteva minute. Ţi-am dus rucsacul sus, în camera ta.

Nu-mi lăsa nicio posibilitate să fug.

— Aşteptaţi!

De ce îl reţineam? S-a oprit în faţa mea, uluit, şi a aşteptat răbdător să deschid gura.

— Mulţumesc, am zis în cele din urmă, surprinsă de sinceritatea mea.

A clătinat din cap, amuzat, şi şi-a continuat drumul. Nu l-am scăpat din ochi. S-a îndreptat spre restaurant, care se afla în ceea ce trebuie că fusese, cu mult timp înainte, un hambar. A mers de-a lungul terasei şi s-a făcut nevăzut. M-am întors spre hotel şi am tras aer în piept pentru a-mi face curaj.

Ca şi cum m-aş fi aruncat în gol, am traversat curtea cea mare, am urcat cele câteva trepte de la intrare încadrate de leandri înfloriţi şi am intrat — în sfârşit — înăuntru.

Recepţia era imensă. Am remarcat imediat o lampă veche cu un abajur cu franjuri aşezată pe un birou din lemn deschis la culoare atins de patina timpului. După aceea, privirea mi-a fost atrasă ca un magnet de auriul cheilor de la camere agăţate pe suportul lor. Mă aflam într-adevăr într-un hotel, un hotel care n-avea nimic în comun cu ceea ce văzusem până atunci. O scară din piatră urca spre etaje. O zonă de living, amenajată probabil pentru clienţi, te îmbia la somn şi relaxare cu fotoliile şi canapelele ei. Tare mi-aş fi dorit să mă întind acolo. Dată fiind înfăţişarea mea ciudată, era puţin probabil să mi se propună aşa ceva. Din locul în care eram, zăream o sală de mese ale cărei ferestre mari dădeau spre o grădină ce părea că nu are capăt.

— Vin acum! Vin acum! am auzit în depărtare.

M-am întors în toate părţile, neştiind de unde venea vocea. Şi apoi, o femeie îmbrăcată cu o rochie bleumarin elegantă, a apărut de pe un culoar pe care nu-l văzusem încă. Era de o frumuseţe rece, izbitoare, iar în părul negru strâns în coc i se zărea o uimitoare şuviţă albă, ce-i cădea pe frunte. Faţa foarte palidă îi era luminată de nişte ochi imenşi, de un verde-auriu. Melancolia pe care

o răspândea era tulburătoare. M-a izbit nepotrivirea dintre această femeie, hotelul ei şi mine.' Nu aveam obiceiul să frecventez astfel de persoane. Contrastul dintre ea şi soţul ei morocănos, fost boxer — cum bănuiam eu — era spectaculos. La urma urmei, mă simţeam mai apropiată de el. Deşi nu schimbasem mai mult de trei vorbe. Cu ea, nu mă simţeam la înălţime şi nici n-aş fi fost vreodată. Totuşi, o forţă m-a împins să înaintez. Poate pentru că mă privea fără să mă judece, fără să-mi dea impresia că sunt o vietate ciudată care nu se potrivea cu lumea ei.

— Eu sunt Maşa, soţia lui Jo.

Vocea ei blândă şi hotărâtă era impregnată cu un accent greu de definit.

— Bună ziua, i-am răspuns timid, ceea ce nu-mi stătea în fire.

Continuam să mă apăr, vrând să par mai puternică şi mai în vârstă decât eram. Dar în acel moment, îmi era imposibil.

— Jo n-a fost în stare să-mi spună cum te numeşti, deşi o să lucrezi cu noi.

Cu noi? Nu pentru noi?

— Hermine.

— Ce nume frumos şi rar...

Mi-a scăpat un zâmbet ironic. Adevărata mea natură ieşea rapid la iveală.

— N-a fost ales pentru că era frumos. Maică-mea ducea lipsă de idei, aşa că s-a uitat în calendar. M-am născut de ziua Sfintei Hermine.

Ea a înclinat capul într-o parte, circumspectă. Vorbisem prea mult. M-am închis din nou în mine. Ea n-a insistat, mulţumindu-se să-mi adreseze un zâmbet de o blândeţe infinită, la care am răspuns fără să vreau.

— Bine ai venit la Dacea.

Douăzeci de ani mai târziu.

„Eşti mândră, puştoaico...” Ba nicidecum, aş fi putut să-i răspund lui Jo, în timp ce mă uitam fix la imaginea mea reflectată în oglinda de la intrare. Nu mă recunoşteam în această ţinută, în rochia asta neagră, cumpărată de urgenţă. La Dacea, nu se purta negru. La Dacea, se purta alb, galben-pai, roz, verde, albastru. La Dacea, se purtau culorile bucuriei. Aş fi vrut să am curajul de a mă afişa cu o rochie de in colorată. Dar durerea mă împiedica să fac o asemenea ispravă. Mi-ar ierta-o el oare? Ar râde de mine? Mi-ar înţelege furia? Speram că da, era stăpânit şi el de aceeaşi furie ca mine, ascunsă în adâncul sufletului său. Mi-am strecurat în geantă ciorna textului. Mi-era ciudă pe lumea întreagă că fusesem nevoită să fac asta, că fusesem nevoită să-mi fac rău scriind aceste cuvinte, aceste fraze pentru a-mi aduce aminte de el. Nu voiam să-mi aud ecoul vocii rostindu-le peste câteva ore. Şi totuşi aveam s-o fac. Pentru el. Pentru ea. Pentru ei. Pentru viaţa pe care o duceam şi pe care le-o datoram.

Am ieşit din moară trântind uşa şi m-am îndreptat spre curtea plină de maşini. Abia dacă mai distingeam fântâna. în mod normal, aş fi fost nebună de bucurie: hotelul era plin. Dar nu din bunele motive obişnuite. De fapt, ba da... Dacă lucrurile ar fi stat invers, m-ar fi cuprins o furie devastatoare. Fiecare avea un motiv întemeiat să fie prezent. Clienţii sosiseră din toate colţurile ţării. Cei dintâi primiseră ultimele camere libere — sezonul debuta exact acum, la mijlocul primăverii — , următorii fuseseră găzduiţi în hotelurile şi în

camerele de oaspeţi vecine. Nu ştiam cum se răspândise vestea. Nimeni n-avusese timp să se ocupe de asta. Ai fi zis că nişte porumbei călători zburaseră până la ei să-i anunţe...

Apropiindu-mă de Dacea, m-am mulţumit să-i salut, ridicând mâna, pe cei cu care mă întâlneam. Nimeni n-a îndrăznit să intre în vorbă cu mine, probabil că figura mea tristă i-a descurajat. încă nu era momentul. Trebuia să verific dacă totul era gata pentru înmormântare, chiar dacă ştiam că toate pregătirile fuseseră făcute. Era o scuză, aveam nevoie să mai câştig puţin timp. Să-l dau înapoi. Să-l opresc. M-am făcut nevăzută prin pasajul secret — intrarea artiştilor — dintre Dacea şi restaurant. Am împins uşa masivă şi am intrat în bucătărie. Charles, bucătarul-şef, nu mi-a remarcat prezenţa, cel puţin n-a lăsat să se vadă asta. Probabil stătuse toată noaptea acolo să gătească, fără să închidă un ochi şi fără să mai ajungă acasă. Amélie, soţia lui, îl aşteptase cu siguranţă, stând trează şi ea. M-am apropiat de el şi mi-am pus mâna peste mâna lui care tremura.

— Charly, i-am zis cu blândeţe, cred că avem tot ce trebuie... Va trebui să mergi să te schimbi.

— Ştiu.

A lăsat tigaia şi a stins focul. M-a apucat pe după umeri şi am suspinat adânc în acelaşi timp. Ne cunoşteam de douăzeci de ani. Deşi, pe vremuri, fuseserăm foarte diferiţi, ne făcusem ucenicia împreună la Dacea, susţinându-ne, impulsionându-ne reciproc, entuziasmându-ne. Nu mai aveam nevoie de cuvinte. Am rămas minute în şir lipiţi unul de altul şi am încercat să găsesc în această îmbrăţişare o doză de curaj pentru a merge mai departe.

— Pe curând, am murmurat, desprinzându-mă de el.

în momentul în care mă pregăteam să trec pragul uşii de la intrare, am auzit în spatele meu nişte voci care mi-au domolit bătăile inimii.

— Mami!

M-am întors şi am coborât scările în fugă pentru a-i îmbrăţişa pe Alexandre şi Romy. Fiul meu de doisprezece ani mi s-a cuibărit la piept ca un copilaş. Mai că mă întrebam dacă nu cumva în câteva zile devenise iar un băieţel de opt ani, precum sora lui. Am văzut privirea îngrijorată a lui Samuel, tatăl lor, care avea grijă de ei în acest moment. Ni s-a alăturat şi m-a sărutat cât se poate de firesc pe păr. Deşi ne despărţiserăm, reuşiserăm să ne păstrăm tandreţea şi complicitatea. Fără să le dau drumul copiilor, am netezit o cută imaginară de pe sacoul lui; mă amuza să-l văd îmbrăcat aşa, în ciuda împrejurărilor.

— Eşti frumos, i-am şoptit.

El a râs şi mi-a dat pe după ureche o şuviţă de păr rebelă.

— Nu credeam să spun asta vreodată, dar aş fi preferat să nu-mi faci acest compliment.

L-am sărutat pe obrazul proaspăt ras.

— Mergem? i-am propus.

De mult nu mai fuseserăm împreună toţi patru. I-am mulţumit în gând lui Samuel că venise la ţanc. Poate că aveam să reuşesc să fiu mândră, aşa cum îmi spusese Jo

.Recepţia era plină de prieteni, clienţi, vecini, oameni din sat. Dar golul lăsat de el era imens. îmbrăţişări, cuvinte de îmbărbătare şoptite, lacrimi discrete, râsete triste. Unii voiau să ştie ora la care avea să plece cortegiul. Toată lumea aştepta semnalul meu, mi se atribuia, fără să vreau, rolul de dirijor al zilei.

— Unde e Maşa? m-a întrebat Samuel, luându-mă deoparte.

— în bibliotecă.

Am aruncat o privire la ceasul cu pendul, era timpul. I-am îmbrăţişat pe copii, cerându-le să fie cuminţi şi să rămână cu Samuel. Ochii mari şi negri ai fetei mele — aceiaşi ca ai tatălui ei — s-au umplut de lacrimi. Am mângâiat-o pe obraz, sfâşiată între dorinţa de a o consola, de a o lua în braţe ca să plecăm şi datoria pe care o aveam.

— Mi-e frică, mami.

— Ştiu, şi mie.

— Vino, Romy, i-a zis fratele ei.

A luat-o cu forţa. I-am urmărit cu privirea cum s-au îndreptat spre recepţie. îi cunoşteau pe majoritatea celor prezenţi. Aici, nu erau printre străini, ar fi găsit mereu pe cineva care să aibă grijă de ei. Chiar dacă acum nu mai locuiau la Dacea decât o săptămână din două, totuşi crescuseră aici.

— Te las.

— Hermine, m-a oprit Samuel, apucându-mă de mână.

L-am privit peste umăr, încă mai avea acel zâmbet tandru pe chip.

— O să te descurci?

— Bineînţeles, doar mă cunoşti... O să-ţi fac semn.

A încuviinţat din cap.

Am tras adânc aer în piept în faţa uşii închise a bibliotecii. Cunoşteam fiecare ungher al acestei încăperi. Citisem aici atâtea cărţi graţie Maşei, mai ales literatură rusă, atât de dragă sufletului ei. De câte ori

nu mă găsise Jo în zori adormită pe canapea? Scârţâitul balamalelor mi-a anunţat sosirea, fără să-i provoace însă vreo reacţie. Am înaintat în tăcere, atrasă în mod irezistibil de tabloul ce mi se înfăţişa ochilor, tulburată de ultima lor întâlnire. Maşa, aşezată pe un scaun nu prea confortabil alături de Jo, mângâia cu tandreţe sicriul. îi cânta încetişor cuvinte de dragoste în ruseşte, tot şoptindu-i *Dusa moya,* sufletul meu. Când îmi tradusese cântecul în urmă cu vreo douăzeci de ani, îmi dăduseră lacrimile, deşi pe atunci eram o dură. Nu ştiam nimic despre dragoste şi nici nu credeam în ea. *Dusa moya* mă săgetase însă drept în inimă.

Eram convinsă că se afla acolo încă din zori. Trebuie că se trezise la ora ei obişnuită, cinci şi jumătate. Se îmbrăcase cu rochia bleumarin petrecută, rochia ei de doliu. Se dusese în bucătăria hotelului, îşi făcuse cafeaua, se forţase probabil să-şi mănânce micul dejun. Apoi se întorsese la soţul ei, aşa cum o făcuse în fiecare zi din ultimii cincizeci şi cinci de ani. Din grădină, trecuse în bibliotecă. Maşa îmbătrânise cu un deceniu în câteva ore. Părul ei — întotdeauna strâns într-un coc la ceafă —, care până atunci mai păstra urme castanii, era acum complet alb. Şuviţa aceea albă, care mă impresionase atât de mult când o cunoscusem, contaminase totul într-o singură noapte. Trebuise ca Jo s-o părăsească pentru ca bătrâneţea să pună stăpânire pe ea. Prea multă durere. Prea multe lacrimi. O singurătate pe care ea nu va reuşi niciodată s-o umple.
— *Golubka,* apropie-te, a şoptit, întinzând mâna spre mine.

Când mă numise *porumbiţa mea* în limba ei maternă pentru prima oară, înţelesesem că făceam parte din viaţa ei, că-mi oferea inima şi afecţiunea ei. Iubirea ei. Alături de Maşa şi Jo, descoperisem iubirea. Iubirea care face bine, care îngrijeşte, care repară, care te maturizează. Am luat-o de mână, continuând să mă uit fix la Jo. Mi-am lăsat cealaltă mână pe sicriu. Era oare posibil să sfâşii mai mult inima acestei femei pe care o iubeam mai presus de orice? M-am agăţat de sicriu şi i-am strâns mâna atât de fragilă şi atât de puternică într-a mea. Nu voiam să mă despart de aceste două fiinţe care mă ajutaseră să devin femeia care eram; încercam să-mi stăpânesc tremurul corpului şi să-mi înăbuş lacrimile care mă podideau.
— E timpul? m-a întrebat cu o voce care nu era a ei.
— Iartă-mă, Maşa.

Oftatul ei dureros mi-a frânt inima deja rănită. M-a strâns de încheietură în semn de iertare.
— Jo va părăsi Dacea. Dacea lui... Ar fi trebuit să plec eu prima... Du-te şi cheamă-i, *Golubka.*

Am ieşit clătinându-mă din bibliotecă. Abia deschisesem uşa că Samuel a şi apărut în faţa ochilor mei.
— Unde sunt copiii?
— Cu Amélie, nu-ţi face griji,
— Poţi să-i chemi pe ceilalţi?

A închis ochii preţ de câteva secunde, iar buzele i-au tremurat. Cinci minute mai târziu, se întorcea însoţit de Charly, de Gaby — primul şi legendarul nostru *chef* — şi de un angajat al pompelor funebre fiindcă lipsea al patrulea purtător de sicriu. Am intrat în încăpere în

liniște. Maşa l-a îmbrăţişat pe Jo, singura ei iubire, pentru ultima oară. Am aşteptat fără să scoatem o vorbă. Apoi ea s-a ridicat şi s-a dat înapoi câţiva paşi. Era semnalul. înainte ca bărbaţii să se achite de trista lor sarcină, l-am apucat de braţ pe Samuel şi l-am încurajat din priviri. A scuturat din cap, copleşit. Moartea lui Jo îl afecta mult mai mult decât mi-aş fi închipuit. Cu excepţia cioclului, toţi s-au apropiat de Maşa şi au sărutat-o respectuos pe obraz. După ce au primit instrucţiunile, şi-au ocupat poziţiile şi, dintr-o singură sforţare, au ridicat sicriul lui Jo. M-am uitat fix la mâinile lor purtând, pentru cei mai tineri, un binefăcător, iar pentru Gaby, prietenul dintotdeauna. Acesta din urmă plângea în hohote, nemângâiat. Au înaintat în pas solemn, aproape milităresc. Privirile lui Samuel şi ale lui Charles îndreptate înainte, pline de durere, nu vedeau nimic. M-am dat la o parte din calea lor.

Maşa, de o demnitate tulburătoare, încheia cortegiul. A încetinit pasul şi mi-a zâmbit.

— Urmează-mă, *Golubka,* şi ia-ţi şi copiii cu tine, mi-a ordonat ea.

Preţ de o clipă, am revăzut-o cu douăzeci de ani în urmă, hotărâtă, blândă şi autoritară în acelaşi timp, dar mereu mândră. Jo, urmat de soţia lui, a traversat Dacea pentru ultima oară, prin mijlocul oamenilor aliniaţi pentru a-i da onorul, prin faţa prietenilor săi, a sătenilor, a clienţilor, a foştilor sezonieri. Prin faţa oricui trecuse pe la Dacea. Maşa s-a oprit câteva clipe; am rămas în dreapta ei, cu Alexandre şi Romy ţinându-se de mâna mea stângă. Ochii ei de un verde-auriu, plini de lacrimi, nu încetau să-l fixeze pe Jo.

S-a sfârşit, Jo a plecat.Cimitirul era ticsit; toată lumea voise să-l însoţească pe Jo pe ultimul drum, unii se strecuraseră printre morminte, nişte părinţi îşi cocoţaseră copiii pe ziduri. Toată lumea îl cunoştea pe o rază de mai mulţi kilometri. Preotul satului şi-a rostit rugăciunile, i-a binecuvântat trupul şi a adăugat câteva cuvinte. Jo nu călca prin biserică niciodată, îi era teamă să nu fie trăsnit, dar avea respect pentru cele sfinte datând dintr-o altă epocă, era om cu frică de Dumnezeu şi îi plăcea să stea de vorbă cu reprezentantul său. Preotul ne-a povestit despre conversaţiile lor nesfârşite la un pahar de pastis[1], la Café de la Poste din Goult, care continuau cu degustarea de aioli[2] în zilele de târg. Ne-a dezvăluit că Jo credea că nu va reuşi să se facă iertat pentru păcatele lui, dar că o spunea mereu râzând în timp ce mai comanda un rând de băutură. Ce mai conta un păcat în plus, zicea el. S-au auzit câteva râsete, nici măcar Maşa nu s-a putut abţine.

— Prietene, nu-ţi face griji, bunul Dumnezeu iartă totul unor oameni ca tine.

După câteva minute de tăcere, mi-a făcut semn. Am sărutat-o tandru pe obraz pe Maşa şi am păşit în faţă.

---

1 Lichior pe bază de anason, băutură tradiţională în Provence. *(N.t.)*

2 Sos pe bază de usturoi şi ulei de măsline, specific gastronomiei mediteraneene. *(N.t.)*

— Jo, pregătisem un discurs, dar tu deteşti chestia asta, aşa că va rămâne în fundul buzunarului meu. Nu sunt aici pentru a-ţi povesti viaţa, mai ales că îţi plăcea atât de puţin să vorbeşti despre ea. Ai pudoarea celor care au crescut singuri, n-o să te fac să te simţi prost, căci am aceeaşi pudoare ca tine. Tu m-ai învăţat să fiu mândră de asta, să mi-o asum. Aş vrea să-i vezi pe toţi aceşti oameni care te iubesc stând în jurul tău, în jurul Maşei. Dacea este înţesată de lume, Jo, trăieşte pentru tine, va trăi mereu pentru tine. Peste câteva ore, va fi zgomotoasă, răsunând de muzica ţigănească ce îţi plăcea, vom bea, vom dansa, vom trăi aşa cum ai făcut-o tu întotdeauna. Ai încredere în noi, tradiţiile vor fi respectate. Avem toţi o amintire cu tine, iar cei mai norocoşi chiar o parte din viaţă. Las pe fiecare să se cufunde în adâncul memoriei şi să preţuiască timpul petrecut alături de tine. Al meu, al nostru împreună m-a schimbat pentru totdeauna, a făcut din mine femeia care sunt acum. Mi-ai deschis uşa casei tale, fără să mă cunoşti, fără să mă judeci, mi-ai întins mâna. M-ai învăţat ce înseamnă speranţa, munca, familia... mi-am adunat forţa şi mândria din tot ceea ce mi-ai oferit, fără să aştepţi vreodată ceva în schimb. Te credeam nemuritor, Jo, dar m-am înşelat. Sunt furioasă pe tine, să ştii. îngrozitor de furioasă. Pentru prima dată de când te cunosc, sunt gata să-mi învinge frica de a te înfrunta şi să ţip la tine, să ţip mai tare decât tine. Asta îţi spune ceva despre furia mea. N-aveai dreptul să ne părăseşti atât de repede, în doar câteva ore, fără a ne lăsa răgazul să ne pregătim pentru absenţa ta...

Am simţit nevoia să fac o pauză de câteva secunde, apoi am răsuflat uşor înainte de a continua.

— Şi totuşi, sunt mulţumită de felul în care ne-ai părăsit, pe terasa restaurantului tău, în mijlocul clienţilor, după ce ai servit un ultim pahar din vinul acela roşu, tare, cu care îţi plăcea la nebunie să ne îmbeţi. Te-ai întâlnit cu fata ta, cu îngerul tău. Spune-i că mi-ar fi plăcut să o cunosc, că aş fi fost onorată. Nu vă faceţi griji voi doi, eu rămân aici pentru Maşa, veghez asupra ei pentru totdeauna.

Am îndrăznit să ridic ochii spre Maşa, ea mi-a zâmbit, aşa că am continuat.

— Jo, îţi mulţumesc că nu mi-ai pronunţat niciodată numele. îţi mulţumesc că mi-ai spus mereu Puştoaico. înseamnă atât de mult pentru mine şi n-am vorbit niciodată despre asta. Firea noastră rezervată m-a împiedicat să ţi-o spun. Sper că ştii.

I-am trimis un sărut pe vârful degetelor, apoi am mângâiat pentru ultima oară lemnul sicriului. Cu capul plecat, m-am întors la locul meu, luptându-mă să-mi stăpânesc lacrimile. Maşa mi-a cuprins faţa cu mâinile, m-a sărutat pe frunte şi m-a privit adânc în ochi.

— *Golubka,* fii liniştită. Jo ştie.

Dacea era plină de forfotă. Reuniunea de pomenire se ţinea doar în casa principală. Cea originară. Restaurantul era închis. Copiii — ai mei, ai lui Charles şi Amélie, şi toţi ceilalţi — alergau prin grădină, prin livadă, în jurul piscinei, făceau slalom printre invitaţi, râdeau, treceau de afară înăuntru pentru a şuti fursecuri şi frigărui. Erau amuzanţi. Şemineurile de exterior şi sfeşnicele erau aprinse, ghirlandele electrice

luminau pergola, ţiganii — prieteni dintot- deauna ai lui Jo — îşi cântau muzica melancolică şi plină de vrajă. Pe o canapea, Maşa primea condoleanţe cu răbdare, amabilitate, blândeţe, indulgenţă. Fără s-o scap din ochi, treceam din sala de mese pe terasă, făcând ocoluri pe la recepţie, mă asiguram că nimeni nu duce lipsă de nimic, discutam cu o groază de oameni, voiam ca nimeni să nu se simtă neglijat. îl plângeam pe Jo, dar reuniunea trebuia să fie o petrecere. Cei care lucraseră la Dacea, fie şi numai pentru o zi, puneau umărul la treabă. I-am văzut pe Samuel şi Maşa discutând cu voce scăzută. El a zâmbit trist. Câteva minute mai târziu, era în spatele meu.

— De la Maşa.

Mi-a întins un pahar de votcă peste umăr. Am refuzat printr-o mişcare a capului. Dar ea nu accepta un refuz; din partea cealaltă a terasei, cu o privire hipnotizantă, mi-a ordonat să beau.

— Relaxează-te, Hermine, te rog, mi-a şoptit Samuel la ureche. E mai bine decât şi-ar fi dorit Jo.

Am închis ochii şi am dat paharul pe gât. Arsură. Descărcare electrică.

— Mersi, i-am zis, întinzându-i paharul.

Apoi m-am întors la obligaţiile mele. Pe care nu le consideram obligaţii, cum părea să creadă Samuel. O făceam pentru că aşa simţeam. Voiam ca, în ciuda durerii şi a motivului acestei reuniuni, toată lumea să fie fericită. Voiam ca Maşa să-şi spună că Jo plecase aşa cum trăise, cu jovialitate, cu muzică. Fericirea clienţilor săi, a prietenilor şi a familiei era tot ce conta pentru el, ceea ce încă îl făcea să se trezească înainte de răsăritul soarelui la mai bine de optzeci de ani. Şi trebuia să recunosc că această agitaţie în care mă pierdeam mă ajuta să rezist. Viaţa de la Dacea mă ajuta să fiu tare, să-mi păstrez capul sus. Să fiu mândră. Aşa cum mă învăţaseră ei.

Eram pradă unor halucinaţii bine-venite; îl vedeam pe Jo peste tot, îi auzeam râsul sincer şi puternic, pupăturile pe care le lăsa pe obrajii soţiei lui când credea că nimeni nu-l vede, zgomotul sec al brichetei lui Zippo când îşi aprindea ţigările de foi Café Crème la sfârşitul serii. Se înnoptase de-a binelea; muzica se auzea mai tare, perechile de dansatori invadaseră o scenă improvizată pe terasă, în faţa muzicanţilor. Cei mai bătrâni, aduşi de Gaby, prietenul din copilărie, se strânseseră în jurul unei mese şi al unei partide de cărţi, reamintindu-şi de farsele amicului lor. îmi venea să zâmbesc. Samuel s-a apropiat de mine, spunându-mi că Maşa voia să-mi vorbească. Am lăsat baltă ce făceam şi m-am dus la ea cât am putut de repede. Pe chip începeau să i se vadă urmele oboselii.

— Cum te simţi?

— Nu-ţi face griji, sunt bine. Toată lumea e foarte atentă cu mine, mi se aduce de mâncare, mi se aduce de băut. Jo este fericit să vadă o asemenea petrecere.

Maşa avea să vorbească mereu despre Jo la prezent.

— Cu o mică excepţie..., a continuat ea.

— Spune-mi.

M-a apucat de mână şi mi-a zâmbit cu tandreţe.

— *Golubka,* dansează!

Am încercat să mă eliberez din strânsoare, dar forţa ei era uimitoare.

— Nu, nu poţi să-mi ceri... nu pot... o să...

— De când ai pus piciorul aici, ai dansat mereu la petrecerile de la Dacea. Aminteşte-ţi de prima ta petrecere aici. Seara aceea este probabil cea mai frumoasă, nu-i aşa?

Nu eram în stare să-i răspund.

— N-o să te jignesc, cerându-ţi să o faci pentru el. Nu i-ar fi plăcut să te şantajez, şi ar fi avut dreptate. Vreau să o faci pentru tine. Nu te lăsa mistuită de durere. Trăieşte-o şi eliberează-te de ea în seara asta, după aceea va fi prea târziu, crede-mă. Este un ordin.

— Foarte bine, am capitulat eu.

Mulţumită, mi-a adresat un zâmbet trist. Apoi a luat sticla de votcă de pe masa din faţa ei, a turnat în două pahare şi mi-a întins unul.

— Fie ca sufletul lui Jo să rămână pentru totdeauna la Dacea, indiferent ce va aduce viitorul. Indiferent de propria-mi moarte. Vom trăi mereu între aceste ziduri. Fie ca tot ceea ce ne-a lăsat el să nu dispară.

La cei optzeci de ani ai ei, a băut paharul dintr-o înghiţitură, fără nicio problemă. Fără să o scap din ochi, am imitat-o.

— Du-te, *Golubka.* Du-te şi dansează.

Am îmbrăţişat-o şi am plecat spre ringul de dans. Pe drum, i-am găsit pe Alexandre şi Romy, i-am strâns la piept şi, cuprinsă de exaltare, i-am luat cu mine. Ştiau să danseze de când erau mititei; bebeluşi fiind, participaseră la petrecerile de la hotel. Au sărit în sus de bucurie. Când i-am văzut zâmbind, m-am eliberat de o parte din tensiunea care mă stăpânea. Dar nu era de ajuns. O simţeam intens. Maşa declanşase în mine un proces pe care trebuia să-l duc până la capăt.

— Tati! a strigat cu veselie Romy.

Samuel ni s-a alăturat. Şi-a luat fata în braţe şi a învârtit-o. Imediat, ea i-a cerut să se oprească şi s-a făcut nevăzută. Alexandre mi-a dat un pupic pe obraz.

— Pot să plec, mami?

— Fugi, comoara mea.

S-a îndepărtat şi eu am rămas nemişcată. Samuel nu s-a clintit nici el.

— Ştiu că n-ar trebui, i-am zis. Dar, de dragul amintirilor de aici, al amintirilor noastre cu Jo, al clipelor noastre de fericire, pentru că am avut aşa ceva, şi ca să credem că totul va fi bine, să sperăm asta, dansează cu mine, Samuel. Dansează şi nu te opri.

El nu mi-a răspuns, dar m-a luat de mână şi ne-am îndreptat spre mijlocul ringului de dans. Ni s-a făcut loc şi muzicanţii au început un cântec pe care îl cunoşteam pe de rost, şi ei ştiau asta. Bănuiam că Maşa le ceruse să aştepte momentul prielnic pentru a-l interpreta. Am cântat cât mă ţineau plămânii, am cântat cuvinte într-o limbă care nu era a mea, dar pe care Maşa mi le tradusese. Am cântat cuvinte care spuneau povestea unui popor care nu era al meu. Am cântat cuvinte ce vorbeau despre suferinţă, despre speranţă. După aceea, n-am mai atins pământul; Samuel mă făcea să nu mai ştiu de mine, iar rezistenţa lui la dans n-avea limită. Repede, foarte repede, lacrimile au început să-mi curgă pe obraji, totuşi nu m-am oprit din dansat, iar

Samuel n-a încetinit ritmul. Să mă pierd în uitare. Să eliberez tensiunea. Să trăiesc. Mi-am înecat amarul, epuizându-mi puterile în braţele tatălui copiilor mei, ale acestui bărbat pe care îl iubisem, plângeam cu lacrimi, sudoare, râsete, aburi de alcool, plângeam cu tristeţea de a-l fi pierdut pe tatăl pe care nu-l avusesem. Samuel mă observa, pândind momentul în care aveam să spun stop. Numai că acel moment nu sosise încă.

Efectiv, am fost incapabilă să-i cer să se oprească. Eram conştientă încă, dar într-o stare confuză. Eram ameţită de lacrimi, de durere, de oboseală. Nu mai erau prezenţi decât cei mai apropiaţi. Samuel trebuia să mă susţină ca să nu mă prăbuşesc. M-a condus până la Maşa.

— Sunt mândră de tine, mi-a zis ea. Totul va fi mai bine mâine. Du-te să te culci.

M-a strâns în braţe.

— Maşa, eu... eu...

Şi-a desfăcut strânsoarea şi, fără a-mi lăsa timp să-mi termin fraza, s-a făcut nevăzută în direcţia camerei ei, demnă până la sfârşitul acelei zile teribile.

Câteva minute mai târziu, eu şi Samuel părăseam Da- cea. Am rămas tăcuţi până la moară; reveniserăm la realitate. în faţa uşii mele, după ce mi-am limpezit gândurile, m-am decis să vorbesc:

— Iartă-mă pentru seara asta.

— Şi eu aveam nevoie de aşa ceva. Şi... a trecut mult timp de când n-am mai dansat împreună.

Am dat din cap, emoţionată. O tăcere încărcată de amintiri s-a strecurat între noi. Samuel retrăia probabil toate petrecerile noastre de la Dacea, eu mă gândeam iarăşi la prima mea petrecere evocată de Maşa, la care el nu fusese.

— Te superi dacă plec? m-a întrebat. Copiii nu mai rezistă, trebuie să-i duc acasă.

L-am tras în braţele mele şi mi-am cuibărit faţa lângă gâtul lui.

— Mulţumesc. Noapte bună, Samuel.

M-a sărutat pe păr şi a plecat.

*

32

flctlon connectlo

nZece minute mai târziu, m-am prăbuşit pe pat. Durerea de cap avea să fie cruntă a doua zi. Jo ar fi jubilat să mă vadă într-o asemenea stare. îl sărbătoriserăm cu surle şi trâmbiţe, aşa cum merita. Cuvintele rostite de Maşa, care mă făcuseră să mă dezlănţui, au fost ultimele mele gânduri înainte de a adormi. „Fie ca sufletul lui Jo să rămână pentru totdeauna la Dacea, indiferent ce va aduce viitorul. Indiferent de propria-mi moarte. Vom trăi mereu între aceste ziduri. Fie ca tot ceea ce el ne-a lăsat să nu dispară.”

Putea să aibă încredere în mine că aşa avea să fie

.2

Migrena îmi sfredelea capul. Am deschis ochii cu o lentoare exagerată. Draperiile rămăseseră trase peste ferestre toată noaptea, era bine. în ciuda durerii pulsatile, m-am bucurat de ziua care începea să se ivească, de lumina blândă a zorilor ce pătrundea în camera mea şi se revărsa asupra câmpului de măslini spre care dădea fereastra. O dimineaţă obişnuită. Ca atâtea altele. Totul se schimbase. Şi nimic nu se schimbase. Paranteza ireală şi cumplită a ultimelor zile trebuia să se închidă. Bineînţeles, rana va rămâne deschisă, dar realitatea îşi reintra în drepturi. Munca mă aştepta. Duşul m-a trezit de-a binelea. înainte de a da piept cu această nouă zi, mi-am făcut timp să beau o cafea, plimbându-mă prin moară. Beneficiam de luxul de a avea propriul meu refugiu într-o oază de pace.

Jo şi Maşa îmi propuseseră să locuiesc acolo la mai bine de doi ani după sosirea mea. Până atunci stătusem într-o cămăruţă la ultimul etaj din Dacea. în fundul culoarului, o uşă secretă ducea la cartierul general al muncitorilor sezonieri care nu mai exista astăzi, aşa că făcuserăm din el o mare cameră de familie ce avea un adevărat succes printre clienţi. Eu şi Charly fuseserăm ultimii care locuiseră acolo. în scurt timp, el îşi alesese domiciliul într-o casă din sat, după ce ştiuse că va rămâne definitiv să lucreze acolo. în ceea ce mă priveşte, opusesem rezistenţă, îmi plăcea cămăruţa aia unde era un frig de crăpau pietrele iarna şi o căldură ca de cuptor vara. Ea simboliza locul în care putusem să mă odihnesc pentru prima oară în viaţa mea. După doi ani în care trăisem într-un soi de convalescenţă, începusem să mă deschid, să ies, chiar dacă nu se putea spune că nopţile erau nebuneşti şi destrăbălate în colţişorul nostru de câmpie provensală. Exact ce îmi trebuia. Descopeream o tinereţe clasică şi prieteni cu care mă distram pur şi simplu. Râdeam, dansam, trăiam.

în ciuda faptului că apariţia mea îl făcea să râdă în hohote, Jo nu mai suporta să mă vadă întorcându-mă la 6

dimineaţa, la volanul unui Citroën Méhari mai mult decât zgomotos. Era nevoit să mă vadă cum cobor din maşină ruşinată, cu rimelul întins pe faţă, sub privirea zeflemitoare a patronului care se prefăcea că mă însoţeşte. Nu pentru că îmi începeam ziua de lucru cu întârziere, ci mai degrabă pentru că pârâiturile maşinii riscau să-i trezească pe clienţi. Era scuza pe care Jo şi Maşa mi-o serviseră, dar am înţeles unde băteau; mă încurajau să-i dau înainte. Jo nu s-a putut abţine să nu bombăne: „Bănuiesc că până la urmă o să ne aduci vreun zurliu, şi prefer să-ţi faci de cap în altă parte decât sub acoperişul meu". Maşa se supărase şi-i dăduse o palmă complice peste braţ, iar eu roşisem brusc, cum nu mai păţisem niciodată în viaţa mea... Atunci îmi propuseseră să locuiesc la moară.

Era vorba de o dependinţă de pe vremea când Dacea era încă o fermă şi se făcea cu moara unde se presa la rece uleiul de măsline. O restauraseră pentru ca hambarul să nu se degradeze cu timpul. Moara fusese ocupată câţiva ani.

Predecesorul meu plecase la puţin timp după sosirea mea şi nu mai avea de gând să se întoarcă. Acceptasem propunerea lor cu emoţie şi cu oarecare teamă; într-un fel, mă eliberam de ei. Situată la vreo sută de metri de hotel, moara avea acces direct la drum. De acum înainte, puteam să-mi trăiesc viaţa — când nu lucram — fără ca ei să ştie ce fac. Ca şi cum aş fi avut şi o viaţă secretă. Nu voiseră să audă de nimic, refuzând amândoi să plătesc ceva în plus. Singura obligaţie era întreţinerea locului: îmi revenea în mod logic. Iar dacă voiam să fac lucrări, să-l mobilez după gustul meu şi pentru confortul meu, aveam undă verde, dar pe cheltuiala mea şi cu condiţia să păstrez stilul originar. Când băgasem pentru prima dată cheia în broască — aveam pentru prima dată o legătură de chei a mea —, avusesem sentimentul că mă ancorez şi mai mult la Dacea, ca şi cum rădăcinile, care-mi lipsiseră până atunci, se ramificau şi mai adânc în acel pământ provensal. Moara se schimbase în funcţie de viaţa mea. La început, mă mulţumisem să amenajez încăperea principală şi o cameră. Apoi Samuel intrase în viaţa mea. După ce făcuse mofturi mult timp, acceptase în cele din urmă să se mute acolo cu mine. Mai târziu, am renovat alte două camere, pe cea a lui Alexandre, apoi pe cea a lui Romy. Acum, locuiam o săptămână singură, o săptămână cu copiii şi mă simţeam bine acolo. Fericită chiar, aş putea spune. Locuiam la moară de optsprezece ani, dacă nu puneam la socoteală cele câteva luni în care Samuel încercase să mă convingă să ne mutăm în altă parte. Dar refuzam să mă gândesc la partea asta a poveştii...

La 6:30, am trecut pragul de la Dacea şi am lăsat deschisă uşa mare din lemn. Trebuia să intre aer. O obişnuinţă, un ritual pe care-l respectam când ne permitea vremea. Să ţii mereu uşa deschisă pentru călătorul care vine de pe drum. Micul dejun era servit în sala de mese sau pe terasa piscinei, niciodată în restaurantul lui Charles. Era pregătit întotdeauna în bucătărie de Jo şi Maşa.

Azi, o dimineaţă ca toate celelalte... în cafetiere, cafeaua curgea deja. N-a fost o surpriză s-o găsesc pe Maşa, îmbrăcată în bleumarin, cu părul strâns într-un coc impecabil la ceafă, trebăluind în jurul mesei mari din lemn.

— Pâinea n-a ajuns încă, *Golubka.*
— Ce faci aici? Ar fi trebuit să te odihneşti în dimineaţa asta.

Am înaintat spre ea şi am luat-o pe după umeri. Ea m-a mângâiat.
— Când te trezeşti toată viaţa la 5:30, e greu să te schimbi.

Maşa ţinuse întotdeauna să pregătească micul dejun şi platourile care se serveau în cameră până la ora 10, ocupându-se în acelaşi timp şi de restul. De plecările în zori, de reclamaţii, de întârzierile personalului, de aranjamentele florale puse ici-colo, de cererile de rezervare. Mă învăţase să jonglez, cu zâmbetul pe buze, printre toate treburile de la hotel, indiferent de oră.
— înţeleg, dar vreau să ai grijă de tine.

M-a sărutat pe obraz şi a făcut un semn de nerăbdare din mână, sugerându-mi că trebuia să ies din bucătărie şi să rezolv problema cu brutarul. în mai puţin de două minute, în biroul micuţ de lângă recepţie, am vorbit la telefon cu bietul om. Avea intenţii bune şi credea că, date fiind „împrejurările"... Era prea de tot.
— Hotelul este plin! am vociferat eu. Deci grăbiţi-vă!

Mi-a fost ciudă pe mine imediat.
— îmi pare rău, n-ar fi trebuit să ţip la dumneavoastră.
— Nu e nicio problemă, Hermine, te cunosc.

Am pus receptorul în furcă şi am fugit în sala de mese. Am dat nas în nas cu Amélie, soţia lui Charly, camerista noastră bună la toate care părea în aceeaşi dispoziţie ca mine. Să fii la datorie. Să faci ca şi cum...
— Bună dimineaţa, i-am zis îmbrăţişând-o. îţi mulţumesc că ai venit atât de devreme.
— Ai reuşit să dormi?
— Atât cât trebuie ca să rezist până diseară.
— Ce-i cu tipii ăştia? m-a întrebat ea, arătându-mi doi tinerei care puneau mesele la loc.
— I-am angajat suplimentar astăzi. Au venit la timp, probabil că am fost convingătoare!
— Te-ai gândit la toate...
— Calitatea serviciilor noastre a scăzut un pic în ultimele zile. Şi nu sunt sigură că vor continua să fie îngăduitori clienţii noştri.
— Crezi?
— Exagerez, dar... prefer să nu vadă vreun semn de neglijenţă.

Ea a încruntat din sprâncene, suspicioasă.
— Te îngrijorează ceva, Hermine?
— Nu! Totul e bine... pe cuvânt.

Mă cunoştea îndeajuns ca să nu creadă o iotă din vorbele mele frumoase. M-am dus să inspectez terasa ca să nu mă ia şi mai mult la întrebări.

Moartea lui Jo, dacă o înfruntam cu sânge rece, făcând abstracţie de durere şi de iubirea noastră, a tuturor, pentru el, însemna sfârşitul unei epoci. Sfârşitul unei perioade la Dacea. Nu una oarecare. Ci una SPECIALĂ. Jo era sufletul acestui loc de vilegiatură, de petreceri, de odihnă, de frivolitate. Lucram aici de douăzeci de ani, observasem, învăţasem, îi cunoşteam pe clienţi, pe cei obişnuiţi. Veneau desigur pentru frumuseţea peisajului, pentru calitatea serviciilor, pentru regiune, climat, pentru plăcerea de a trăi.

Dar mulţi veneau şi pentru Jo şi Maşa. Pentru cuplul — demn de un cuplu celebru de cinema — pe care îl formau ei doi. Acest cuplu care, graţie flerului lui Jo, se stabilise înaintea tuturor celorlalţi hotelieri în acest colţ al Franţei, foarte hotărât să-l facă iubit de toţi. Acest cuplu tocmai primise o lovitură cumplită. Nu mai exista. Oare clienţii noştri obişnuiţi vor continua să-şi petreacă vacanţele şi weekendurile prelungite la Dacea? Dispariţia lui Jo risca să-i facă să creadă că nu vor mai găsi ceea ce veneau să caute aici? în ciuda muncii noastre, a tuturor, desfăşurată în respectul a ceea ce „patronii noştri" erau şi creaseră. Chiar dacă, de mai mulţi ani, Jo şi Maşa nu se mai implicau cu aceeaşi tenacitate ca înainte, chiar dacă îmi delegaseră aproape toate responsabilităţile lor, ei nu erau mai puţin eterni în mintea clienţilor. Patronii vestiţi de la Dacea încă dădeau târcoale locului; Jo trecea în fiecare seară pe la restaurant şi oferea digestivul, Maşa îşi făcea mereu timp să discute cu clienţii, să le deschidă uşile bibliotecii ei, să-i farmece pe bărbaţi, în ciuda vârstei, spre marea încântare a soţului ei care o privea mereu cu acelaşi mândru instinct de proprietate. Toate astea făceau parte din folclorul hotelului. Dar tocmai se întrerupseseră brusc, iremediabil... Nu mă gândisem niciodată la asta până acum — şi eu îi credeam pe Jo şi Maşa nemuritori. Mi-am dat seama de asta văzând că toată lumea vine la Dacea cu o prietenie sinceră, pe care era imposibil s-o pui la îndoială. Nu mă putusem abţine să nu mă gândesc că veniseră să trăiască episodul final al poveştii lor cu acest loc.

La începutul după-amiezii, am profitat de calmul relativ al hotelului: cei care trebuiau să se întoarcă la viaţa lor plecaseră, iar următorii clienţi — pe care nu-i cunoşteam — erau aşteptaţi la sfârşitul zilei. Instalată în birou, făceam bilanţul cererilor de sejur din ultima săptămână. Era prima dată când îmi revenea această sarcină şi nu mă ocupasem de ea la timp. Să nu răspunzi destul de rapid unei cereri însemna să pierzi clienţi, însemna lipsă de consideraţie faţă de ei: una dintre primele lecţii primite şi învăţate.

Aproape că terminasem când Samuel a apărut în cadrul uşii. Renunţase la costum pentru ţinuta lui de lucru.

— Ce vânt te-aduce pe aici? Nu era prevăzut să lucrezi azi.

— A fost multă lume în grădină, mi-am zis că un pic de curăţenie n-ar strica.

Samuel era peisagist, patronul unei firme cu vreo cincisprezece grădinari. Când ne cunoscuserăm, tocmai fusese angajat la firma care se ocupa de domeniul Dacea. Graţie muncii, talentului incontestabil şi economiilor pe care le făcuse, putuse să cumpere toată partea din afacere a patronului său când acesta din urmă ieşise la pensie, cu cinci ani înainte. Nu se mulţumise cu această slujbă cu normă întreagă, se lansase şi în oleicultură, cumpărase mai multe hectare, având mare grijă de pomii săi ca să-şi producă propriul ulei. Samuel iubea pământul, îi plăcea să-l îngrijească şi să-l facă să rodească în respectul tradiţiilor. în pofida conflictelor noastre, reuşeam să ne înţelegem perfect când era vorba de muncă. în acest cadru, pentru Samuel, eu nu eram Hermine, femeia pe care o iubise, mama copiilor săi de care se despărţise. Pentru mine, el nu era bărbatul pe care îl iubisem, tatăl copiilor

mei, era responsabilul cu întreţinerea zonelor exterioare ale hotelului.

— Mulţumesc mult, i-am răspuns eu, lăsându-mă pe spate în fotoliu. Dacă e o chestie la care nu m-am gândit, asta e grădina... Probabil că ai rămas mult în urmă cu lucrările în ultimele zile, îmi pare rău că te simţi obligat să vii aici...

El mi-a respins scuzele cu un gest.

— Unde este Maşa? Aş vrea s-o îmbrăţişez înainte de a porni la atac.

— în grădină, cred, hai să vedem.

Ajungând pe terasă, i-am văzut în depărtare silueta pe balansoarul ei, înfăşurată într-un şal. Plăpândă, atât de fragilă. Cu o zi în urmă, era puternică, mândră, fidelă sieşi, aşa cum o cunoscusem mereu, în ciuda doliului. îşi ţinuse capul sus şi toată dimineaţa, conducând fiecare client, mulţumindu-le călduros că veniseră să-şi ia adio de la Jo, fără a dezvălui vreodată amploarea durerii ei. Tăcerea care apăsa asupra hotelului, lipsit de vocea aspră a lui Jo, o ajunsese brusc din urmă. Viaţa îşi reintra foarte rapid în drepturi şi fiecare minut îi amintea că el nu mai era acolo. Moartea lui Jo nu era oare o încercare prea grea? Cea după care Maşa nu-şi va mai reveni? Ea care o suportase deja pe cea mai rea, pe cea mai îngrozitoare pentru o mamă.

Cu câteva luni înaintea sosirii mele, Jo şi Maşa o pierduseră pe fiica lor, Emma. Emma se născuse cu o malformaţie cardiacă. Ştiuseră mereu că exista un risc major ca ea să nu aibă o viaţă lungă şi liniştită. Din nefericire pentru ei, fricile li se adeveriseră şi fata lor se stinsese la vârsta de douăzeci şi unu de ani. îngerul lor, cum o numise Maşa în ziua în care am aflat de existenţa ei. îmi trebuise mult timp ca să-mi înving timiditatea şi s-o întreb cine era fata prezentă în atâtea fotografii de familie. A fost una din rarele dăţi când Maşa a vorbit despre Emma.

Cuvintele ei au fost: „Am avut şansa să ne bucurăm de ea în viaţa noastră, ne-a copleşit cu forţa şi cu zâmbetul ei până la capăt". Emma era leită Maşa, dar pe cât era Maşa de melancolică, pe atât era Emma de veselă, de luminoasă, în fiecare fotografie, bucuria ei era palpabilă, ai fi zis că voia să profite, să profite de orice, să mai profite încă de timpul care îi era oferit. Văzând-o, îţi venea să o iubeşti şi să te laşi cuprins de blândeţea ei surâzătoare. Pe vremea aceea, nu-mi dădusem seama ce durere trebuia să îndure Maşa zi de zi pentru că pierduse un copil. De când se născuse Alex, o înţelegeam în adâncul fiinţei mele şi nici nu îndrăzneam să-mi imaginez ce trebuie să fi simţit, ce mai simţea încă şi astăzi, la gândul că n-o mai avea pe fiica ei. De acum înainte, Jo era cel pe care nu-l mai avea...

— Eşti bine? m-a întrebat Samuel, văzând că nu eram în stare să înaintez, impresionată de singurătatea şi de suferinţa Maşei.

— N-am timp să mă gândesc la asta. Cum s-au simţit copiii azi-dimineaţă? Nu i-am sunat... eu...

A scos un oftat adânc de îngrijorare, iar eu m-am oprit imediat, simţind că ne reluam rolurile de părinţi despărţiţi.

— Au vrut să se întoarcă la şcoală, te las să-ţi imaginezi ce feţe aveau când s-au trezit... Eram totuşi gata să-i ţin cu mine acasă, dar era prea mult pentru ei. Vor să-şi reia viaţa normală, să-şi revadă colegii. în schimb, trebuie să te

previn ca să te pregăteşti: le e teamă să vină iar aici în acest weekend.
— De ce?
De când le era teamă copiilor mei de Dacea?
— Gândeşte-te, Hermine, abia dacă te-au văzut, au stat două săptămâni la rând cu mine, i-ai sunat foarte rar, aproape că le-ai interzis să vină aici până la înmormântare. Pentru ei, ai dispărut.
Am intrat imediat în defensivă şi am ridicat mâna ca să-l întrerup.
— Am făcut ce-am putut.
Mă lăsasem copleşită de tot restul, pentru că îi ştiam în siguranţă în grija tatălui lor. Nu era suficient şi eram conştientă de acest lucru. Dar asta nu-i dădea dreptul să mă atace. Samuel avea adeseori tendinţa de a-mi servi lecţii, ba chiar de a mă trata ca pe un copil. Desigur, fusese nevoit să facă faţă fricilor mele, să le stăpânească, să mă îmblânzească, dar mi se părea că se folosea cam des de asta. îşi permitea să se îndoiască de capacităţile mele pentru a se face indispensabil, pentru a-mi dovedi că avea dreptate în toate şi că nu ştiam care-mi sunt priorităţile. Chestia asta mă scotea din minţi, dar moartea lui Jo nu trebuia să fie o sursă de conflict între noi. Nu i-ar fi plăcut. I-am evitat privirea ca să mă stăpânesc, ca să nu-l pun la locul lui şi să nu explodez. Mai ales că el arăta un calm olimpian.
— Nu te contrazic. Doar să ştii că sunt foarte trişti. Şi ei l-au pierdut pe Jo, a fost ca un bunic pentru ei, nu trebuie să-ţi amintesc de asta.
Vocea i s-a înmuiat. De când cădea în sentimentalism?
— Nu, într-adevăr, nu trebuie să-mi aminteşti, i-am răspuns eu şi glasul îmi tremura de furie şi de durere abia stăpânite.
Pe neaşteptate Samuel m-a luat în braţe şi mi-a mângâiat încetişor părul. Acum încerca să mă facă să-l iert.
— Hermine, nu-ţi reproşez nimic. Nu acum, crede-mă, pur şi simplu trebuie să ştii că Alex şi Romy sunt îngrijoraţi pentru tine, te-au văzut ieri încercând să te ţii tare şi cedând nervos. Sunt îngrijoraţi şi pentru Maşa, se tem să o revadă.
Poate credea că nu mă gândisem la asta, că ideea suferinţei copiilor mei nu mă trezise brusc în toiul nopţii, în ultimele zile? Samuel nu mai locuia la Dacea de aproape trei ani, el nu-i mai vedea pe Alex şi Romy crescând şi înflorind alături de Jo şi Maşa. Habar n-avea de legătura profundă dintre ei, în orice caz, nu voia să o vadă, nu voia să o conştientizeze. Cum îndrăznea să atingă azi această coardă sensibilă? Şi să reaprindă frica pe care o aveam înăuntrul meu? Acei demoni care puteau să reapară în orice moment.
— Ştiu ce am de făcut, Samuel.
El a inspirat adânc şi m-a strâns şi mai tare la pieptul lui.
— Iartă-mă, n-ar fi trebuit să pun presiune pe tine.
în mod paradoxal, am profitat de îmbrăţişarea lui, chiar dacă era deplasată, aveam nevoie să fiu strânsă în braţe, să fiu atinsă. Am ridicat privirea şi am zărit-o în depărtare pe Maşa.
— Hai să mergem, ne-a văzut, i-am spus lui Samuel.

Am traversat peluza mare, iar pe chipul Maşei a apărut
un zâmbet trist. Şi-a întins mâinile spre Samuel, care i le-a apucat.
— Dragul meu Samuel, mă bucur să te văd.
— Şi eu, Maşa.
S-au îmbrăţişat cu afecţiune.
— Vii cu mine să facem turul livezii? îţi ofer braţul meu.
Cum să te superi pe el când avea să-şi ia din timpul lui de lucru pentru a se ocupa de o bătrână doamnă care tocmai îşi pierduse soţul? Relaţiile lor fuseseră întotdeauna respectuoase, binevoitoare. Dar exista totuşi între ei o distanţă pe care nu mi-o explicasem niciodată.
— Cu plăcere, vreau să-mi dai veşti despre cei mici, probabil că sunt foarte trişti. N-am putut să vorbesc ieri cu ei, îmi pare rău.
Maşa s-a ridicat fără prea mare greutate, dar n-a refuzat ajutorul lui Samuel. Aveam încredere în el că urma să-i vorbească despre îngrijorările copiilor. O cunoşteam destul de bine pe Maşa ca să ştiu că avea să-i calmeze, să-i liniştească. Şi ea ar găsi în asta consolare, cel puţin aşa speram. Din moment ce copiii mei îi considerau pe Jo şi Maşa bunicii lor, însemna că Jo şi Maşa le oferiseră lui Alex şi Romy locul nepoţilor pe care ei nu-i aveau.

Maşa se stingea ca o lumânare. Trebuia să încerc să-i reaprind flacăra, fie şi numai puţin. Pentru binele ei, al hotelului şi al meu, biblioteca trebuia deschisă din nou. Uşa fusese închisă de cei de la pompe funebre după plecarea cortegiului. Nimeni n-o mai deschisese de atunci. Nimeni nu mai intrase acolo de când o părăsise Jo. Am pătruns în încăpere şi am tras uşa în urma mea. Cu ochii închişi, m-am rezemat cu spatele de lemn pentru a mă pregăti, pentru a mă convinge că ultimele zile puteau să se şteargă. Am deschis ochii. Vidul. Absenţa. Chiar în mijlocul încăperii. Sofaua şi fotoliul, locurile pentru citit fuseseră mutate de urgenţă lângă pereţii ticsiţi cu cărţi. Masa joasă din lemn dispăruse într-un colţ. Nu vedeam decât spaţiul amenajat pentru a găzdui ultimele clipe ale lui Jo la Dacea şi scaunul pe care Maşa stătuse ore în şir. Totuşi nu era locul cel mai potrivit pentru ea. Ar fi putut să-şi petreacă aceste zile în mijlocul grădinii, pe terasă, chiar la restaurant. De neconceput. Indecent. Maşa propusese imediat biblioteca — biblioteca ei —; încercasem să o descurajez, convinsă că i-ar fi fost foarte greu să se întoarcă acolo. Nu voise să audă nimic. Motivul era simplu; era opera lui Jo, el construise rafturile imense care se întindeau de la podea până în tavan, numai pentru ea, pentru cărţile ei, pentru cărţile din literatura rusă în original şi pentru versiunea lor franceză. Mi-am evocat amintirile ca să simt din nou forţa acestei încăperi. Viaţa mea începuse realmente în bibliotecă, în urmă cu douăzeci de ani.Cele şase luni promise de Jo, când mă găsise în cafeneaua din Cavaillon, se apropiau de sfârşit. Hotelul nu mai era decât foarte puţin frecventat la sfârşitul lui octombrie şi Dacea se cufunda liniştită în somnul de iarnă. Aveam s-o părăsesc probabil tocmai când începusem s-o iubesc şi să mă simt în siguranţă acolo. Pentru prima oară în viaţa mea, îmi doream să mă stabilesc undeva. Mi-era ciudă că renunţasem la toate măsurile de precauţie, că mă lăsasem dusă de val, că uitasem să mă pregătesc pentru ce urma să vină. Singura consolare era că nu cheltuisem nimic din

banii câştigaţi, deci n-aveam să dau imediat de necazuri. Dar nu ştiam ce să fac şi nici unde să merg, refuzasem să mă gândesc la asta, continuând să trăiesc de azi pe mâine. Eram îngrozită de ideea de a mă întoarce într-un oraş mare, vigilenţa mea neabătută dispăruse, prinsesem gustul tihnei de la ţară, al confortului de a avea un pat, un duş, al mâncatului pe săturate şi începeam vag să înţeleg ce înseamnă căldura unui cămin. Dacă mă întâlneam cu Jo şi Masa prin hotel, mă furişam pe lângă ziduri de frică să nu cadă asupra mea cuţitul ghilotinei şi ei să mă anunţe că e ultima mea zi. Ceea ce s-a şi întâmplat totuşi până la urmă.

Era într-o luni după-amiază, chiar după vacanţa şcolară de Toussaint[3]. Tocmai terminasem de aranjat mai multe camere care se închideau şi la a căror redeschidere nu urma să mai iau parte, când Maşa venise să mă caute şi îmi ceruse să o urmez.

Mă supusesem cu inima grea, dându-mi seama că durerea era aproape o senzaţie necunoscută, într-atât mă blindasem împotriva loviturilor. Mă străduisem întotdeauna să nu mă ataşez de nimeni, ridicând bariere de jur împrejurul meu. Era prea periculos. Nu-mi asumam niciodată riscul de a suferi. Magia acestui loc mă făcuse însă vulnerabilă. în cele şase luni petrecute la Dacea devenisem mai blândă, dar şi mai fragilă. Aveam să plătesc foarte scump pentru asta.

Mă dusese până la bibliotecă unde nu intram decât pentru a face curat, chiar dacă era deschisă tuturor, clienţi şi angajaţi deopotrivă. Această încăpere mă atrăgea ca un magnet, îngrozindu-mă totodată, ca şi hotelul la început. Visam să petrec aici ore în şir pentru a învăţa, pentru a citi, ceea ce nu mi se mai întâmplase niciodată înainte, dar nu mă simţeam la înălţime, aşa ceva nu era pentru mine, n-avea să fie niciodată. Maşa mă invitase să mă aşez pe canapea. O făcusem cu şovăială, rămânând pe marginea ei, şi remarcasem zâmbetul tandru care îi apăruse Maşei pe chip. Prin simpla ei prezenţă, mă instruia şi îmi oferea afecţiune. Când îmi zâmbea, aveam impresia că sunt înfăşurată într-o pătură moale, caldă şi mângâietoare. Mă întrebase dacă eram fericită să lucrez la Dacea, dacă viaţa într-un hotel, dacă faptul de a fi la dispoziţia persoanelor aflate în vacanţă îmi plăcea, dacă nu era un efort prea mare pentru mine. îmi fusese foarte greu să-mi înfrânez entuziasmul. Căci chiar dacă nu ştiam nimic despre un astfel de loc, îmi plăcuse imediat atmosfera hotelieră, să-i mulţumesc pe clienţi, să-i fac fericiţi printr-o primire de calitate şi totuşi, pe atunci, nu mă ocupam decât de menaj. Fusesem atât de uluită prima dată când mi se mulţumise călduros pentru cum arătau camerele după ce făcusem curat şi când mi se oferise un bacşiş. Descoperisem că puteam contribui la starea de bine a cuiva, la o vacanţă reuşită, eu care nu ştiam ce înseamnă vacanţă, eu care nu făcusem studii, care nu fusesem educată, spre deosebire de toate acele persoane. Munca asta era plină de satisfacţie pentru o fată pierdută ca mine. Mă simţisem respectată.

Singura dată când un client îşi permisese să se comporte urât, mi se luase răspicat apărarea.

3 Sărbătoare catolică, celebrată pe 1 noiembrie, prin care se aduce un omagiu tuturor sfinţilor. *(N.t.)*

Maşa nu încercase să afle care erau planurile mele după ce plecam de la ei. Mă anunţase pur şi simplu că ei şi lui Jo le-ar fi plăcut să rămân ca să-i ajut. Erau gata să mă formeze, să mă înveţe secretele meseriei. Mă prevenise că va trebui să muncesc mult, să mă implic şi că pentru asta va fi nevoie de câţiva ani. încuviinţasem din cap, incapabilă să rostesc vreun cuvânt, nevenindu-mi să cred. în faţa muţeniei mele, ea adăugase:
— Am fi cu adevărat foarte fericiţi să te păstrăm lângă noi cât timp o să vrei.

Mă uitasem ţintă la ea, apoi chipul îi dispăruse în spatele unei perdele de lacrimi. Cineva mă voia, cineva mă voia alături, era gata să-mi deschidă uşa casei sale şi să mă păstreze. Maşa se ridicase, ocolise masa pentru a veni să se aşeze alături de mine şi, pentru prima oară, mă luase în braţe şi mă legănase la pieptul ei. Minute în şir, plânsesem de uşurare, copleşită de fericirea la care nu credeam că am dreptul. Plânsesem cum n-o mai făcusem de la opt ani. Totul dăduse pe-afară. Un val seismic de durere înăbuşită, de lovituri încasate, de furii, decepţii, speranţe deşarte, uluire în faţa generozităţii şi a bunătăţii infinite pe care mi le arătau Jo şi Maşa. îmi întindeau mâna, mă îmbrăţişau, mă protejau cum n-o mai făcuse nimeni până atunci. îmi ofereau liniştea de care aveam atâta nevoie. Mă primeau fără rezerve, fără să mă judece, aşa cum eram.

Biblioteca hotelului devenise de atunci un refugiu, un loc al liniştii, un loc al emoţiilor, un loc al iubirii. Aveam datoria să-i redau puterea şi magnetismul, trebuia să fie celebrată fiindcă fusese căminul lui Jo până în ultima clipă a vieţii sale.

Faptul că m-am apucat de treabă m-a ajutat să scap în cele din urmă de tensiunea acumulată. Luam din nou în stăpânire Dacea, nu mai voiam să mă las copleşită de ceea ce se întâmplase. Mi-am petrecut restul după-amiezii repoziţionând mobilierul, am deschis larg ferestrele ca să intre aerul şi soarele. Am cernit lemnul mulurilor, aşa cum mă învăţase Maşa; n-o mai făcusem de atât timp. Am aranjat rafturile, atentă să aşez fiecare obiect la locul lui. M-am oprit pentru câteva clipe. Briceagul lui Jo, marca Opinel, lipsea. îl folosea să-şi taie o felie de pâine, o bucăţică de cârnăcior, să taie o sfoară, să culeagă o smochină proaspătă, să sculpteze vreun animăluţ dintr-o bucată de lemn şi să-l dăruiască lui Alex şi Romy când erau mici. Pe scurt, Jo nu-l lăsa niciodată din mână, şi asta dintotdeauna, după cum ne spusese Maşa. Eu şi Charly recuperaserăm conţinutul buzunarelor lui în momentul în care i se făcuse rău; bricheta Zippo, ţigările de foi Café Crème şi briceagul Opinel. Le aşezasem cu sfinţenie pe măsuţa rotundă a Maşei, alături de un superb portret al lui Jo, în aşa fel încât să iasă în evidenţă şi pentru ca toţi cei care veneau să-şi ia adio de la el să le vadă. Am inspectat încăperea, am verificat fiecare ungher, m-am aşezat în genunchi ca să mă asigur că nu căzuse sau alunecase pe undeva. Mi-a fost imposibil să-l găsesc. îmi aminteam perfect că îl văzusem când îl vegheasem pe Jo la începutul nopţii, ba chiar îl luasem în mână, apoi îl pusesem la loc, lângă fotografie. în schimb, nu-mi aminteam nimic din ziua înmormântării. Sub imperiul atâtor emoţii, nu mă mai gândisem la asta. Trebuise să mă ocup de alte lucruri. Mi-era imposibil să-mi dau seama dacă mai era acolo. Fusesem ultima care trecuse prin încăpere seara, iar Maşa intrase prima în dimineaţa înmormântării; nu mai ieşise înainte de plecarea cortegiului. Probabil îl luase ea. Am pus bricheta Zippo şi ţigările de foi în sertarul măsuţei.în acea atmosferă încărcată de nostalgie, era timpul să revăd peretele cu amintiri. Jo şi Maşa imortalizaseră pe hârtie glasată povestea domeniului Dacea, care era strâns

împletită cu cea a familiei lor. Nu-mi mai aminteam când mă oprisem ultima oară asupra ei. Ce şansă şi ce privilegiu aveam să-i cunosc pe amândoi, să facă parte din viaţa mea... şi să-mi fi destăinuit povestea lor. Acel gen de poveste din care nu poţi să-ţi dai seama dacă persoanele despre care e vorba există cu adevărat.

Nu-şi făceau un titlu de glorie din povestea lor, nu se mândreau cu ea, deşi faptul că izbândiseră impunea respect şi trezea o admiraţie fără margini. Rămăseseră modeşti, în ciuda originilor lor, în ciuda faptului că păşiseră în viaţă nevoiţi să îndure multă suferinţă şi sărăcie.

Cara DC

3

Maşa se născuse în 1994, în Germania. Mama ei, o tânără bielorusă, fusese luată cu forţa din satul ei pentru a fi folosită drept mână de lucru, precum o sclavă. în lagărul de muncă unde fusese închisă, întâlnise un inginer din Kiev, pe care profesia lui îl salvase de la o moarte sigură. Şi în mijlocul ororii, se iubiseră; Maşa era rodul acestei iubiri. Părinţii ei, care reuşiseră să facă în aşa fel încât să nu fie separaţi până la sfârşitul războiului, au renunţat, pentru siguranţa lor, să se întoarcă în Uniunea Sovietică şi au găsit refugiu, după multe peripeţii şi kilometri parcurşi pe jos, în sudul Franţei. Maşa a fost crescută într-o morală strictă, în respectul faţă de tradiţiile ruseşti şi în cultura părinţilor săi, pe care ei nu voiau sub niciun pretext să o uite şi, mai mult decât orice, ţineau să i-o transmită. A învăţat să scrie şi să citească în ruseşte de la cea mai fragedă vârstă. în primii ani de viaţă, Maşa nu a auzit şi nu a vorbit decât limba ei maternă, întrucât părinţii ei n-aveau legături decât cu membrii comunităţii sovietice adunate la un loc în regiune. Nu a început cu adevărat să înveţe franceza decât la vârsta de zece ani, de unde

accentul ei de care nu voise niciodată să scape. Era mândră de el, revendicându-l sus şi tare.

*

Cât despre Jo, el era născut în 1940, fără tată, fără nume. Jo, era pur şi simplu Jo. Femeia care l-a adus pe lume l-a lăsat în grija vecinilor. Aceştia l-au dat pe uşă afară de îndată ce a împlinit vârsta la care putea să fugă şi să fure. A crescut în portul Marsilia, printre băieţi mai mari sau mai mici, aflaţi în aceeaşi situaţie ca el. A răbdat de foame de multe ori, a fost bătut, a dormit afară, a cunoscut frigul şi frica. Fiind născut şi crescând în aceste condiţii, a devenit un tânăr dur, descurcăreţ, şmecher, care, dacă era necesar, ştia să dea cu pumnii pentru a-şi scăpa pielea. Era un tip exaltat şi arogant, care nu se temea de nimeni şi de nimic, care seducea aşa cum respira ca să-şi ascundă mai bine durerile, lipsa de iubire şi care îşi dorea să reuşească, să dea cu tifla vieţii.în pofida iubirii şi a respectului pentru părinţii săi, Maşa era un suflet rebel. Ea, care fusese învăţată să fie discretă, să nu facă vâlvă, trăia totul la intensitate maximă. Era frumoasă, şi o ştia foarte bine, voia să-şi trăiască viaţa, să reuşească, să cunoască lume, să strălucească. Fugea de-acasă pentru a se vedea cu prietenele ei şi căuta prin toate mijloacele să se distreze. Când l-a întâlnit pentru prima oară pe acel mare seducător brunet şi nonşalant, cu pielea bronzată, cu trăsături colţuroase, l-a dorit cu toată fiinţa ei. Iar Jo, când şi-a încrucişat privirea cu cea verde-aurie a Maşei pentru prima oară, a rămas ţintuit în loc, renunţând la faimoasa-i aroganţă, ceea ce i-a făcut pe indivizii cu care umbla să-l ia peste picior. N-a fost decât ceva trecător. Şi-a recăpătat stăpânirea de sine şi nu s-a mai pierdut cu firea când o întâlnea. Căci era hotărât, ea urma să-i fie soţie. Numai că viitoarea lui soţie n-avea de gând să se lase prinsă atât de uşor, voia ca el să i se târască la picioare. Era mândră şi orgolioasă, nu voia să fie dorită şi iubită pe jumătate. Şi a reuşit. L-a ignorat cu superbie o vreme, apoi i-a acordat o vagă consideraţie arogantă. în timp ce a continuat s-o facă

pe durul în port, Jo a devenit blând ca un mieluşel în prezenţa iubitei lui până într-o zi când, fără să mai suporte, a sărutat-o cu înfocare în plină stradă. Ea n-a mai opus rezistenţă. Totul ar fi fost perfect dacă tatăl Maşei n-ar fi aflat cu cine umblă fiică-sa. Jo n-avea profilul ginerelui ideal pentru acest bărbat cultivat care cunoscuse războiul, lipsurile şi visa la ce e mai bun pentru unica lui fiică. Maşa s-a trezit încuiată în apartamentul familiei. Cartierul în care locuia a fost martor zile în şir la urletele şi imprecaţiile proferate în ruseşte de Maşa, care se transformase într-o leoaică feroce. Jo, gata să facă orice pentru iubita lui, a încercat să devină un om serios şi a început prin a investi într-un costum nou — cam prea strălucitor —, apoi şi-a găsit o slujbă care putea trece drept convenabilă dacă nu săpai prea mult. în zadar, tatăl Maşei rămânea surd la rugăminţile lor: Jo era un golan şi avea să rămână mereu un golan care nu era demn de încredere şi mai ales de fata lui.

Jo nu s-a dat bătut, dimpotrivă — nu se punea problema să renunţe la Maşa —, a început să caute un adăpost pentru iubirea lor. A început să hoinărească pe câmpurile din Provence, unde, cu ceva timp în urmă, se dusese să se ascundă după o poveste urâtă. Nesuportând să stea cu mâinile în sân, îşi încercase, fără succes, norocul cu muncile agricole, dar cunoscuse şi oameni. Printre ei, un ţăran bătrân — celibatar şi fără copii — căruia îi făcuse un serviciu. Jo era un om bun la toate: se pricepea să repare un acoperiş, un tractor, să bea zdravăn şi mai ales să-i pună pe fugă pe hoţi. Bătrânul îi promisese să-i întoarcă serviciul dacă într-o bună zi Jo avea nevoie de ajutor. Jo s-a dus la el şi şi-a deschis inima de golan îndrăgostit în faţa bătrânului care i-a propus un târg: le oferea ferma sa lui Jo şi *puicuţei lui* dacă îl lăsau „să crape” acolo, la el acasă. Jo şi Maşa puteau să facă ce voiau cu ferma, cu condiţia să n-o distrugă, *cucoana* rusoaică să accepte să-i facă de mâncare şi, după ce avea să moară, să-l îngroape în fundul grădinii. Jo nu s-a

descurajat la ideea de a se izola cu totul la ţară şi nu s-a îndoit nicio clipă că Maşa nu va accepta, a pecetluit pactul cu un păhărel de rachiu şi s-a întors la Marsilia. A apelat la prietenii lui ţigani ca să-l ajute s-o răpească pe Maşa. A fost ultima năzbâtie a lui Jo. Dar ce năzbâtie!

Când au ajuns la fermă, bătrânul n-a pierdut timpul şi i-a dus direct la notar pentru ca totul să fie scris negru pe alb. Jo se încăpăţâna să spună că el nu are nume de familie. Voia să fie trecut în acte cel al soţiei lui. O blasfemie pe vremea aceea. Dar el o ţinea una şi bună. Actele au fost falsificate graţie cunoştinţelor lui, Jo şi Maşa s-au căsătorit, iar soţul s-a trezit cu un nume de familie rusesc. întrucât Jo tot nu avea niciun chef să fie ţăran, şi-a stors creierii gândindu-se ce ar puteau să facă el şi Maşa cu ferma aceea. Străbătea în lung şi-n lat, zi şi noapte, cele zece hectare de pământ, petrecea ore în şir în clădirea principală a fermei şi în multele hambare. Căuta „ideea" care l-ar fi făcut să strălucească în ochii Maşei, voia ce era mai frumos, mai spectaculos pentru ea. Voia să fie admirat, să dea lovitura, să fie cineva şi într-o bună zi să se prezinte în faţa socrului său şi să-i spună: „Vedeţi că valoram mai mult decât credeaţi?!"

într-o noapte de vară, în timp ce, disperat să găsească ceva, stătea aşezat pe treptele de la intrare, muncit de gânduri negre, Maşa a apărut îmbrăcată doar cu cămaşa de noapte, vrând să-l facă să vină în pat. S-a aşezat lângă el, şi-a lăsat capul pe spate şi a contemplat stelele, cu zâmbetul pe buze. I-a şoptit că aveau mare noroc să se afle într-un asemenea paradis şi că era trist că nu-l puteau împărţi cu nimeni. Jo i-a răspuns că s-ar găsi oameni care ar fi gata să plătească pentru a-şi petrece timpul acolo. Au stat treji toată noaptea.

în ciuda faptului că în regiune se instalaseră artişti, pictori, scriitori, nu prea existau hoteluri. Jo tocmai găsise ideea salvatoare, pe care o căutase atât de mult. Dar starea fermei, probabil superbă într-o altă epocă, era deplorabilă. Era nevoie de bani pentru a începe lucrările

de construcţie. Dar ce conta? Jo a decis să închirieze terenurile agricole ţăranilor din zonă şi să adune câţiva foşti tovarăşi de escrocherii. Maşa şi-a suflecat mânecile şi s-a pus pe zugrăvit, pe cusut, pe reparat. Zilele aveau mai mult de douăzeci şi patru de ore. Pentru început, au amenajat trei camere. Jo a bătut ţara în lung şi-n lat, s-a întors la Marsilia, s-a transformat în agent comercial pentru a-şi face cunoscut hotelul. A stabilit că, pentru o instituţie demnă de acest nume, îi trebuia un restaurant — mania grandorii n-avea nicio limită pentru Jo —, aşa că a dat de urma prietenului său din copilărie, Gaby. Jo aflase că ajunsese bucătar într-o braserie nu prea grozavă. El i-a propus să-şi ia soţia şi copiii şi să se mute cu ei. Gaby s-a hotărât imediat: şi-a predat şorţul de bucătar şi a plecat să-şi încerce şi el norocul în munţii Luberon.

Dar pentru a continua, aveau nevoie de un nume. Unul adevărat. Unul frumos. Jo şi-a stors iarăşi creierii, fără să sufle o vorbă despre asta. Maşa se chinuise să-l înveţe câteva cuvinte în rusă. Reţinuse unul dintre ele şi l-a ales pe acela. într-o seară, Jo a venit după Maşa care pregătea cina pentru ei şi pentru bătrânul ţăran, a luat-o de mână, a dus-o afară, a pus-o să străbată toată aleea, i-a pus palmele la ochi şi a condus-o în faţa plăcii pe care o comandase în secret unui fierar din partea locului. Când şi-a luat mâinile de la ochi, Maşa a citit „Dacea”. Maşa avea casa ei, cu un nume în limba ei maternă, o casă ce păstra cultura din care venea. Dacea putea să fie casa tuturor celor care aveau să bată la uşa ei.

Bătrânul a murit la puţin timp după sosirea primilor clienţi şi a fost îngropat, după dorinţa lui, în fundul livezii. Jo şi Maşa au muncit pe brânci în anii care au urmat. Le-a trebuit un deceniu ca să ajungă la rezultatul la care visau. Maşa era stăpână pe interiorul hotelului, Jo pe grădină. Dacea devenise un hotel cu optsprezece camere care începea să fie cunoscut datorită ospitalităţii, curtoaziei şi şarmului Maşei, datorită unei piscine — construită cu forţa braţelor lui Jo şi ale prietenilor lui —, reţetelor specifice

locului pregătite de Gaby şi muzicanţilor ţigani care asigurau ambianţa.

Şi apoi, pentru că timpul trecea şi, conştienţi de asta, Jo şi Maşa nu voiau să-şi fi construit visul în van, n-au mai fost atenţi şi pântecul Maşei s-a rotunjit foarte rapid. Atunci, Jo a urcat-o în maşină pe soţia lui şi pe „fiul meu, fiindcă nu poate fi decât un băiat", a luat drumul Marsiliei şi s-a prezentat acasă la părinţii Maşei. Biata Maşa era să leşine văzând cât de mult îmbătrâniseră părinţii ei: s-a lăsat cu plânsete, cu strigăte de bucurie, cu îmbrăţişări, sub ochii lui Jo care nu înţelegea o iotă din acea rusă vorbită în mare viteză. Când a reuşit să deschidă şi el gura şi mai ales să se facă auzit, Jo şi-a jucat ultima carte pentru a-şi consolida şi mai mult statutul de soţ şi de tată care îşi asuma acest rol, îngrijindu-se de nevoile familiei sale. A explicat că renunţase la numele lui pentru a asigura o descendenţă familiei ruseşti a soţiei. Nepotul avea să le ducă mai departe numele. După mai multe pahare de votcă, Jo a devenit erou naţional.

După o vreme, pe când Maşa încă alăpta, un eveniment a pecetluit în sfârşit celebritatea hotelului. O maşină sport italiană a ratat virajul în apropierea aleii care ducea la hotel. Jo a dat o mână de ajutor, bombănindu-l în sinea lui pe şofer, „încă unul care a vrut s-o facă pe şmecherul şi a ieşit de pe Naţionala 7 ca s-o ia pe scurtătură". în mod firesc, i-a oferit o cameră în hotelul său. Când a ajuns la recepţie cu noul client — care nu prea avusese de ales —, n-a înţeles imediat de ce nevastă-sa a fost cât pe ce să leşine. Spre deosebire de el, Maşa îşi dăduse seama că nou-venitul era o celebritate. Acesta a devenit cel mai mare secret de la Dacea. Azi, când Jo era mort, doar Maşa şi Gaby îi mai cunoşteau identitatea. Iar ei n-ar fi trădat pe nimeni, era clar. Şi într-adevăr, Jo şi Maşa l-au ocrotit pe acest oaspete de marcă şi numai persoanele care se aflau acolo în acea săptămână au auzit de prezenţa lui. Nimic n-a fost divulgat, căci Jo i-a ameninţat cu cele mai dure represalii. Şi când Jo ameninţa, te supuneai. în schimb,

celebritatea n-a uitat sejurul, pe care l-a prelungit cu câteva zile, şi a ridicat în slăvi Dacea, lăudându-i proprietarii minunaţi — splendida rusoaică misterioasă, soţul ei mare seducător şi fost boxer, legenda lui Jo şi Maşa se născuse —, petrecerile pe care le dădeau sub cerul liber în sunetul muzicii ţigăneşti. Rezervările au început să curgă fără oprire, coupe-urile exorbitant de scumpe au invadat din ce în ce mai des curtea. Adresa hotelului se transmitea ca o adresă privată, selectă, ca şi cum îţi trebuia o parolă şi un permis pentru a putea să stai acolo şi să ai parte de discreţie totală.
jo si Maşa au găsit echilibrul între clienţii importanţi şi clienţii mai simpli şi mai puţin bogaţi, căci toată lumea putea să vină la Dacea. Camerele erau la preţuri accesibile tuturor şi toţi erau primiţi cu acelaşi respect călduros. Jo şi Maşa nu uitaseră de unde veneau, nici cum izbutiseră, nu angajau decât oameni din partea locului şi întindeau mâna celor care aveau nevoie. Organizau nişte petreceri memorabile, fără seamăn, la care toată lumea se împrietenea cu toată lumea, dansa, bea şi fuma, în mod inevitabil cam prea mult.

Imnul lui Jo era *La Belle Vie...* încă fredona cântecul lui **Sacha** Distel în amurgul vieţii sale, rememorând anii de glorie ai hotelului Dacea. Chiar dacă astăzi, acei ani tre-**cuseră,** în ciuda suferinţelor, a întâmplărilor nefericite, el reuşise, era cineva; el, băiatul din port, o făcuse să strălu-**cească** pe soţia lui, pentru care bărbaţii încă îl invidiau, ea era a lui şi trăiau în paradisul lor, în casa lor. în Dacea lor.

în vinerea următoare, seara, când se împlinea deja o săptămână de când Jo ne părăsise, i-am văzut în sfârşit pe Alex şi Romy. Faptul că i-am aşteptat la ieşirea de la şcoală m-a adus definitiv la realitate. Când i-am văzut alergând

spre mine, am simţit că prind puteri noi şi am afişat un zâmbet larg şi sincer. Primul după opt zile.

Cum putusem să mă îndoiesc de sentimentul meu matern în asemenea hal, încât să refuz atât timp să am copii? Pe vremea aceea, mi-era atât de greu să-mi deschid inima... Mă simţeam incapabilă să fac loc unor copii în viaţa mea din moment ce nici eu însămi nu mă simţisem niciodată iubită în copilărie. Spaima de a repeta ceea ce trăisem anihila orice dorinţă de a deveni mamă. Când Samuel îmi propusese să avem copii, refuzasem categoric. Aruncându-i în faţă copilăria mea nefericită, şovăisem, îngrozită de ideea de a fi o mamă rea şi de a face să sufere o fiinţă micuţă care nu ceruse să vină pe lume. Samuel nu stăruise; el mă îmblânzise, asta era toată povestea cuplului nostru, el mă liniştise, mă făcuse să vorbesc, să mă destăinui. Cu răbdare, reuşise să-mi dea încredere în mine şi apoi fusese acolo, alături de mine, ca să mă ajute, în ciuda dificultăţilor şi a fricilor mele, avusese dreptate. Devenisem mamă şi copiii mei erau fericiţi, cel puţin asta îmi dădeau de înţeles. Era de ajuns să-i privesc ca să le văd pe chip bucuria pură de a trăi, acea bucurie pe care faţa mea de fetiţă n-o exprimase niciodată.

Aşa cum făceam deseori, de îndată ce veneau zilele frumoase, mă urcam la volanul bătrânului Citroën Méhari al Maşei pe care învăţasem să-l conduc şi o luam din loc. Joe îmi dăduse personal lecţii de şofat, apoi mă trimisese la examenul pentru permis. Spunea că, dacă ştiai să conduci un Citroën Méhari, ştiai să conduci orice maşină. Nu greşea în întregime: când îmi dăduse cheile de la Toyota lui 4x4, nu mă descurcasem prea rău! Maşa nu conducea mai deloc, sau foarte rar, când avea cu adevărat poftă de o plimbare. Dar îi plăcea la nebunie, ca şi lui Jo, să mă vadă la volanul maşinii ei. Când ne vedeau plecând cu ea, îşi aminteau de tinereţea lor. Copiii erau evident înnebuniţi după această maşină verde-măr care făcea un zgomot de maşină de tuns iarba şi căreia îi ridicam capota ori de câte ori puteam, în pofida frigului! Era casa lor pe

roţi; îi cunoşteau fiecare ungher, făcuseră atâtea tururi cu ea împreună cu Maşa care, pe timpul verii, îi ducea în fiecare joi dimineaţa la piaţă.

După ce am luat-o pe Romy de la şcoala din Goult, văzând că o pornisem spre sătuc, ea a aplaudat şi Alex a murmurat un „Yes!" Era unul dintre ritualurile noastre. Am parcat maşina în piaţa bisericii şi le-am aruncat o privire iscoditoare, ca să fiu sigură că procedasem bine. Zâmbetele lor au fost un balsam pentru inima mea de mamă. Am pornit prin sat, fiind opriţi din două în două minute. De fiecare dată eram îmbrăţişaţi cu căldură, ni se cereau veşti despre Maşa", oamenii murmurau „ce tristeţe, atât de brusc..." Mă străduiam în zadar să le răspund tuturor, să spun fiecăruia câte o vorbă bună, însă încercam să nu zăbovesc prea mult. Nu voiam să-mi las copiii să suporte de fiecare dată un sfert de ceas de condoleanţe, ţineam să le arăt că viaţa mergea mai departe, în pofida tuturor obstacolelor, că viaţa *noastră* — aşa cum ne-o construiserăm — exista încă, deşi Jo nu mai era. Străduţele şerpuiau până în partea de sus a satului. Deşi le străbăteam de douăzeci de ani, tot mă dureau picioarele. Am făcut turul castelului pentru a ne asigura că vasele de metal pentru pisicile vagaboande erau pline.

Odată ajunşi în vârf, după un schimb de priviri complice, dar fără vreun cuvânt, am escaladat zidul jos care se întindea de-a lungul Morii Ierusalimului[4]; ne simţeam ca acasă. începusem să vin aici la o gustare cu Alex pe când avea patru ani şi, de atunci, continuaserăm să venim, chiar şi când Romy era bebeluş. îmi plăcea să stau acolo, legănată de gânguritul turturelelor cuibărite în moară, în faţa Micului şi Marelui Luberon, deasupra acestui sat care mă adoptase prin Jo şi Maşa. îmi plăcea să cred că, până şi fără binoclu, distingeam Dacea în depărtare. Ca întotdeauna, stăteam în mijloc; am întins un

4 Le Moulin de Jérusalem, în orig. - moară de vânt datând de la sfârşitul secolului al XVII-lea. *(N.t.)*

rulou cu ciocolată într-o parte, un melc cu stafide în alta şi eu m-am servit din pachetul cu biscuiţi-bărcuţe. Am mâncat liniştiţi în faţa acestei privelişti de care nu mă săturam niciodată. Alex scotea din când în când un oftat de mulţumire, în timp ce sora lui trăncănea ca o guralivă ce era, povestindu-ne marile aventuri de care avusese parte peste zi. Când a putut să intervină, Alex i-a verificat cunoştinţele, ca de fiecare dată când ne aflam acolo, în legătură cu panorama. Considera că, la vârsta ei, trebuia să ştie denumirea tuturor satelor şi ale drumurilor pe care le vedeam. în privinţa locului său de naştere, fiul meu era mai fanatic decât tatăl său şi Jo la un loc. Numai o catastrofă l-ar fi făcut să urce pe la nord de muntele Ventoux şi să coboare pe la sud de râul Durance. După nouă răspunsuri corecte din zece date de Romy — ca de fiecare dată, inversase localităţile Saignon şi Apt —, m-am decis să abordez subiectul fără ocolişuri. Simţeam că preferau să se dea în spectacol numai pentru a evita să vorbească despre Jo şi Maşa. I-am luat de mână şi i-am tras pe amândoi lângă mine. Au tăcut imediat. Romy a lăsat capul în piept, Alex s-a încordat ca un arc.

— Am invitat-o pe Maşa să ia cina cu noi diseară. O să-i facă plăcere să vă vadă. Ce ziceţi?

Mă uitam când la unul, când la altul; li se citea suferinţa pe chip.

— înţeleg că vă e greu. Se pare că nu vreţi să vă mai întoarceţi la Dacea, nu?

— Ba da! a izbucnit Alex. De ce ţi-a povestit asta? Mami, nu asta am zis, de fapt...

A scuturat din cap ca şi cum ceva îl împiedica să continue. A încercat să-şi tragă mâna dintr-a mea, dar n-am cedat. Nu voiam să scape, să se îndepărteze. îmi dădeam seama cât de mult îmi lipsise contactul fizic cu ei în ultimele zile. După ce, la naştere, îmi fusese teamă să-i ating — mai ales pe Alex, la Romy mă maturizasem —, mă încerca acum o nevoie viscerală de a le mângâia pielea, de

a le simţi mirosul, voiam să mă îmbăt cu mirosul trupurilor lor de copii.

Nu ştiu ce să-i spun, mi-a mărturisit fiul meu. Mi-e teamă să nu o întristez... şi apoi, ochii ei, zilele trecute, m-au speriat, parcă nu era acolo, mami... am avut senzaţia că era moartă şi ea..

.M-am aplecat şi l-am sărutat cu ardoare pe tâmplă. Şi el simţise acelaşi lucru ca mine.

— Este acolo, nu-ţi face grij. Şi o cunoşti doar, nu s-ar supăra pe tine. Te iubeşte prea mult. încearcă să te porţi cu ea ca înainte.

Şi-a lipit faţa de umărul meu şi l-am sărutat din nou. Aş fi vrut atât de mult ca prin acest sărut, prin buzele mele, să-i dau forţa necesară pentru a creşte şi a fi puternic. Din păcate pentru el, nu era decât începutul unor încercări pe care urma să le aibă de îndurat toată viaţa.

— Şi tu, comoara mea? am întrebat-o pe Romy, care era închisă în continuare în muţenia ei.

Ea şi-a aruncat rapid picioarele în gol, luându-şi un avânt imaginar ca pe un balansoar.

— îmi vine să plâng, a zis brusc. Şi vreau să vină şi Jo diseară la moară, ca înainte...

I-am atins delicat fruntea cu obrazul meu, ca s-o liniştesc. Încet-încet, picioarele ei şi-au încetinit mişcările, apoi s-au oprit. Era aşadar gata să mă asculte.

— Poţi să-i spui asta, să ştii că va înţelege. Şi să nu-ţi fie teamă să plângi în prezenţa Maşei. Ai dreptul s-o faci, şi ea o ştie, te asigur. Sunt convinsă că îşi doreşte să te mângâie.

înainte să se lase seara, Alex s-a oferit să se ducă s-o ia pe Masa de la Dacea. Cât de mândră eram de fiul meu în acea clipă. Cât a lipsit el, Romy a terminat de aranjat masa, adăugând paiete, flori colorate din hârtie creponată, pe care le decupase pentru Maşa. A insistat să pună şi tacâmul lui Jo, aşa că am lăsat-o să o facă. întrucât seara era răcoroasă, am aprins focul în soba cu lemne. Scăpărând chibritul, am auzit vocea lui Jo când văzuse cum transformasem moara: „O să te dau afară şi o s-o deschid pentru clienţi". Simţisem aşa o mândrie, încă o mai simţeam. Jo avea dreptate, am fi putut s-o închiriem pe bani grei! Era micul nostru secret, cum mi-a spus în seara aceea, înainte de a-mi ura vise plăcute.

De cum pusesem piciorul acolo, mă apucasem să curăţ dalele vechi de stratul gros de murdărie şi de praf; voiam să le redau frumuseţea şi reuşisem.

Un zid din piatră fusese conservat, celelalte erau albe. Fuseseră gri într-o vreme, dar zugrăvisem din nou totul după ce mă despărţisem de Samuel, aşa cum mă debarasasem şi de mobilă, ca să o schimb, ca să încep o viaţă nouă fără el. în schimb, păstrasem piesa principală din living, un vechi bar de bistro descoperit în L'Isle-sur-la-Sorgue, care îmi aparţinea şi care lui Samuel nu-i plăcea deloc. Barul separa bucătăria deschisă de restul camerei de zi. în dimineţile de iarnă, când hotelul era închis, îmi plăcea să aprind focul, să mă cocoţ pe un taburet din lemn şi să-mi beau cafeaua caldă privind cum se risipeşte ceaţa.

Uşa livingului s-a deschis şi în prag au apărut Maşa şi Alex braţ la braţ. El o depăşise în înălţime cu câteva luni mai înainte. Semăna din ce în ce mai mult cu tatăl lui. Remarcându-i ochii înroşiţi de plâns, am vrut să mă reped spre el. Maşa mi-a făcut un semn din cap cu un aer care voia să spună să nu mă îngrijorez, să-l las în pace şi a şoptit ceva la urechea fiului meu care a sărutat-o cu afecţiune pe obraz.

— Maşa! Maşa! a strigat Romy alergând spre ea.

— *Solnyshko,* ce fericită sunt să te văd!

Romy avea şi ea un nume de alint în ruseşte; era raza de soare a Maşăi.

— Vino, i-a zis fata mea trăgând-o de mână. N-am uitat să pun tacâmul pentru Jo.

Maşa a zâmbit larg, deşi avea ochii înlăcrimaţi, şi a lăudat-o pe Romy pentru producţia ei artistică, fără a uita să precizeze că Jo era foarte fericit să ne fie alături. Gheaţa fusese spartă între ei. Ora de culcare trecuse, iar Alex şi Romy nu se îndurau să plece de lângă bunica lor de suflet, îi observam emoţionată, fericită şi liniştită totodată. Fiecare clipă petrecută împreună era de acum înainte foarte preţioasă pentru ei. Dar o voce dinăuntrul meu îmi spunea că n-aveau să fie multe astfel de clipe.

A trebuit să dau stingerea când Romy a început să se smiorcăie.

— Cât voi vă spălaţi pe dinţi şi vă băgaţi în pat, eu o conduc pe Maşa; când mă întorc, vin să vă spun noapte bună. Nu stau mult.
— *Golubka,* pot să mă întorc şi singură.
— Nu, Maşa, te conduce mama, şi în curând o voi face eu, i-a promis Alex.

Ea i-a evitat privirea. Aveam dreptate, Maşa îşi pierduse dorinţa de a trăi. Şi-a venit totuşi în fire şi i-a îmbrăţişat, propunându-le să-şi reia lecţiile de limba rusă săptămâna viitoare. Până la urmă, poate că mă înşelam. Mi-am pus o jachetă groasă din lână şi am luat lanterna de buzunar pe care mi-o oferiseră în urmă cu douăzeci de ani ca să-mi luminez noaptea drumul către Dacea. Era una dintre acele lanterne vechi de buzunar din anii 1980 din metal colorat — a mea era portocalie — cu un bec mare care putea să te orbească preţ de câteva minute, dacă îţi venea fasciculul de lumină direct în ochi. O ţineam mereu de mânerul metalic care se rabata în spate şi, chiar dacă mă enerva întrerupătorul din lateral, pentru nimic în lume n-aş fi schimbat-o. O primisem în prima mea seară petrecută aici. Eram gata să bat cale lungă ca s-o repar.

în lumina galbenă a lanternei, am parcurs drumul care lega moara de Dacea cu paşi mici şi în tăcere, Maşa ţinându-mă de braţ.
— Ai petrecut o seară plăcută? am întrebat-o când am ajuns la recepţie.

M-a bătut uşor cu palma peste mână.
— *Golubka,* tu şi copiii tăi îmi faceţi mult bine.

Eram deja în faţa uşii din aripa lor. Jo şi Maşa îşi păstraseră o cameră şi un mic living la parter. Se ajungea acolo prin bucătărie.
— în weekendul ăsta, nu-ţi schimba programul. Stai liniştită, mă descurc singură.

Sâmbetele şi duminicile în care copiii erau la mine, nu lucram, sau numai în caz de urgenţă sau în plin sezon. După ce mă despărţisem de tatăl lor, fusesem nevoită să-mi adaptez programul de lucru, nu mai puteam să fiu disponibilă pentru hotel douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Cu acordul lui Jo şi al Maşei, angajasem pe cineva

pentru weekenduri şi pentru unele petreceri. Nu avusesem altă opţiune — şi îmi fusese foarte greu să o fac — decât să renunţ la o parte din ceea ce se afla sub stăpânirea mea pentru a evita discuţii aprinse şi interminabile cu Samuel, dar mai ales pentru a recupera timpul pierdut cu Alex şi Romy. De fapt, încercam să nu mai pun piciorul în hotel în aceste răgazuri pe care voiam să le petrec împreună cu familia mea. Aveam însă o problemă: copiii cereau să meargă acolo.

Maşa mi-a strâns cu putere mâinile într-ale ei. Privirea ei era hotărâtă, dar atât de tristă. Părea nespus de tulburată, aproape cuprinsă de panică.

— *Golubka,* fă-mi o promisiune.

— Orice vrei.Copilaşii tăi cresc, nu lăsa timpul să ţi-i fure. Nu ştii niciodată ce se poate întâmpla. în cele din urmă pleacă, îşi fac viaţa lor sau...

Ar fi trebuit să bănuiesc că amintirea Emmei va reveni, şi mai dureroasă. Ce rămânea din familia pe care Jo şi Maşa o întemeiaseră?

— Te asigur, Maşa, că voi petrece cu ei cât mai mult timp cu putinţă.

Ca întotdeauna, mi-a cuprins faţa cu mâinile şi m-a sărutat cu tandreţe pe frunte.

— încearcă să dormi, i-am şoptit eu.

Soneria telefonului din livingul lor ne-a întrerupt. Maşa mi-a simţit crisparea. Fusese ceva mai puternic decât mine, totuşi.

— Du-te, Maşa, du-te să-i răspunzi.

Ştiam foarte bine cine încerca să-i vorbească la o asemenea oră. Fantomele ei erau înţelese între ele.

— Este răbdător, m-a asigurat ea. O să insiste până răspund.

I-am evitat privirea, strângând din buze. Maşa mi-a mângâiat obrazul şi m-a tras spre ea. Mi-a zâmbit cu tandreţe.

— Ţi-am explicat, *Golubka,* nu e vina lui, pur şi simplu şi-a ascultat mama.

— Iartă-mă, e adevărat că...

— Nu-l voiam alături de mine doar pentru două zile, aş fi fost şi mai distrusă să-l văd plecând înapoi şi, din păcate, nu putea rămâne mai mult. Lui Jo nu i-ar fi plăcut să-şi abandoneze slujba din cauza lui.

Privirea ei mă implora să-l scuz, să-l iert.

— Ştiu, i-am spus cu un zâmbet slab. Nu-l face să aştepte, probabil că doreşte să te audă.

Mi-a oferit un ultim sărut şi a dispărut în apartamentul ei. Mi-am lipit urechea de uşă: soneria telefonului se oprise, Maşa vorbea în ruseşte cu ultimul mare absent din viaţa ei. Fiul său, Vasili.

Vasili, sau ar trebui mai degrabă să spun „enigma Vasili". Până atunci, nu avusesem niciun motiv să fiu supărată pe el pentru ceva. Dar văzând că nu catadicsise să-i fie alături mamei lui săptămâna asta, părerea mea despre el se schimbase. Nu-l cunoşteam, sau mă rog, îl cunoşteam foarte puţin.

Părăsise Dacea la trei luni după venirea mea. în douăzeci de ani, nu se întorsese niciodată aici, nici măcar în Franţa. N-am ştiut niciodată de ce. Jo şi Maşa erau foarte discreţi în privinţa lui. în timpul iernii, cât hotelul era închis, mergeau să petreacă două luni la el. Călătoriseră graţie fiului lor care se muta cu slujba din cinci în cinci ani cel puţin. Acum, era stabilit la Singapore. Când se întorceau din călătorie şi îi întrebam ce mai face, îmi răspundeau că profitaseră la maximum de timpul petrecut cu el, că era în plină formă, mereu ocupat până peste cap, între două proiecte. Erau din cale-afară de mândri de el. îşi suna părinţii foarte des, aveau pare-se o legătură puternică în pofida distanţei. în două decenii, vorbiserăm de câteva ori la telefon, atunci când suna direct la recepţie, dacă nu reuşea să-i prindă pe ei la telefon. Ultima dată, m-aş fi lipsit bucuroasă de discuţia cu el.

în seara în care a murit Jo, Maşa l-a sunat de zeci de ori, dar n-a răspuns; ea repeta fără încetare că probabil era deja la lucru. Era epuizată, aproape că nu mai rezista să stea în picioare; am insistat să se întindă şi în cele din urmă a aţipit pe canapeaua din apartamentul lor. Am rămas lângă ea. în toiul nopţii, telefonul a sunat, Maşa n-a reacţionat, aşa că mi-am luat inima în dinţi şi am răspuns.

— Alo, am spus cu o voce ezitantă.

— Hermine? s-a mirat el.

— Vasili... nu ştiu cum...

S-a lăsat tăcerea, îi auzeam respiraţia sacadată în receptor. înţelesese gravitatea situaţiei.

— E vorba de tata?

— Da...

Din nou o tăcere interminabilă pe care în cele din urmă am reuşit s-o rup.

— Maşa a adormit adineauri, mă duc s-o trezesc.

— Da, te rog, mi-a răspuns el cu o voce şoptită.

Am mângâiat uşor mâna Maşei.

— *Golubka*? a murmurat ea.

— Vasili vrea să-ţi vorbească.

Am ajutat-o să se ridice, după care i-am întins telefonul. Apoi i-am lăsat singuri.

Eram convinsă că el va sări într-un avion ca să vină cât mai repede posibil la Dacea. Mă înşelam amarnic. în ciuda explicaţiilor Maşei pentru a-i justifica absenţa, nu puteam să le accept. La patruzeci şi cinci de ani, Vasili era destul de mare ca să nu mai asculte de mama lui, să vină la înmormântarea tatălui şi să rămână pentru a-i fi alături. Nu conta slujba lui sau mai ştiu eu ce.5

în următoarele trei săptămâni, activitatea la hotel şi-a reluat cursul obişnuit; turiştii începeau să sosească încet-încet în regiune. Nu era încă afluenţa din vârful sezonului, dar eram pe drumul cel bun. Am profitat de asta pentru a termina cu recrutarea muncitorilor sezonieri, pe lângă cei permanenţi; două menajere pentru a o ajuta pe Amélie şi două chelneriţe pentru restaurant. Echipa era aşadar completă. Fără să o consult pe Maşa, am decis că prietenii muzicanţi ai lui Jo aveau să asigure muzica la mai multe petreceri, fiindcă era de neconceput să nu respectăm tradiţia. Am mers chiar până la a începe să organizez marea petrecere a verii. în ciuda îngrijorărilor mele, sezonul se arăta mai degrabă promiţător; după cum anticipasem, ne confruntaserăm cu anulările obişnuite, de care nu-i pomenisem Maşei ca să o protejez, dar norocul ne surâdea: noi clienţi umpluseră locurile libere din calendarul rezervărilor. Timp de mai multe săptămâni, hotelul avea să fie ocupat complet. Sezonul era salvat. încă o dată.

Când Alex şi Romy erau cu Samuel, mă cufundam în muncă pentru a uita. Totuşi nu trecea o zi fără să simt o strângere de inimă, fără să-l caut pe

Jo ca să-i spun cutare sau cutare lucru. Uneori, mă duceam direct la atelierul lui cu gândul de a-i spune un banc sau de a-i povesti despre cererea halucinantă a vreunui client. Momentul de care mă temeam cel mai mult era mijlocul dimineţii, când eram la recepţie. Jo obişnuise întotdeauna să dea o raită pe acolo pe la ora 11, îmi punea în faţă o ceaşcă de cafea şi bombănea pentru te miri ce; de fapt, chestia asta îl amuza, îi întindeam o foaie pe care, cu câteva minute înainte de venirea lui, îi făcusem un raport precis al plecărilor şi sosirilor din ziua respectivă şi o listă cu camerele care aveau să fie ocupate în acea seară. După câteva minute, îmi dădea hârtia înapoi, îmi spunea „Foarte bine, puştoaico” şi pleca aşa cum venise, fluierând uşor.

Când puteam, îi ţineam companie Maşei; mă duceam în bibliotecă, unde îşi petrecea cea mai mare parte a zilelor, sau în bucătărie ca să o rog să-mi facă unul dintre ceaiurile ei ruseşti tari — le infuza cu atâta atenţie, încât nu îndrăznisem niciodată să-i mărturisesc că detestam chestia asta. Dacă nu o găseam acolo, era în grădină. înainte de dispariţia lui Jo, mergea cu paşi mărunţi şi grăbiţi pe tot domeniul, se ducea în livadă ca să-şi supravegheze pomii fructiferi, înarmată mereu cu foarfecele ei de grădină, gata să taie o creangă, să smulgă o buruiană sau să tragă un perdaf vreunui grădinar care, după părerea ei, îi masacra leandrii înfloriţi. Acum, rămânea aşezată pe balansoar, cu privirea în gol, înfăşurată într-un şal colorat care îi înviora rochia bleumarin. Adeseori, mă apropiam de ea fără să mă simtă şi auzeam cum vorbea singură în limba ei maternă. Nu era prea greu să ghiceşti cui i se adresa în vis. Deşi Jo n-avea decât câteva noţiuni de rusă, Maşa îi vorbea adesea în limba ei. Jo o lăsa în pace până în clipa în care îşi dădea singură seama de greşeală. Acum, când mă aşezam lângă ea, zâmbea cu delicateţe şi îmi lua mâna într-a ei.

— *Golubka,* eşti aici...

Ofta şi se întorcea în lumea ei lăuntrică plină de amintiri. Maşa nu mai era decât umbra femeii de odinioară.

în seara aceea eram la birou pentru a actualiza site-ul hotelului. îl cunoşteam pe dinafară; aproape că îi obligasem pe Jo şi pe Maşa să mă lase să creez un site când devenise evident că internetul ne invada viaţa, pe la mijlocul anilor 2000. Ei erau total depăşiţi. Jo îmi dăduse mână liberă, spunându-mi: „Te las să te distrezi cu instrumentul ăsta sinistru". După câtva timp, Maşa intrase în joc, iar Jo se obişnuise în cele din urmă cu el; internetul a trecut de la a fi un instrument sinistru la maşinăria diabolică de ademenit clienţi.

Am auzit nişte bătăi în uşă şi am ridicat ochii din ecran. Charly, fără şorţ, mă fixa cu un aer oarecum amuzat.

— Ai terminat deja treaba?

— Hermine, ai văzut cât e ceasul?

— Ăă... nu...

Charly a râs.

— E 11 şi jumătate. Toată lumea s-a culcat. în afară de...

— Noi, l-am întrerupt, izbucnind şi eu în râs.

— Stinge chestia aia şi hai să bem un păhărel în bucătărie.

N-am protestat, ci l-am urmat cu plăcere. Nu prea

aveam timp să stăm de vorbă. Nu ştiam efectiv cum rezistă. O vedeam mai des pe Amélie decât pe Charles, care, de la moartea lui Jo, avea tendinţa supărătoare de a sta închis în restaurantul său. Intrând în bucătărie, mi-am amintit de prima oară când mâncasem aici, în seara sosirii mele, cu douăzeci de ani în urmă.După ce mă întâmpinase la recepţie, Maşa îmi arătase camera de la ultimul etaj, dăduse drumul la încălzire, îmi adusese aşternuturi curate şi prosoape de baie. Apoi mă lăsase singură, anunţându-mă că puteam să iau cina la restaurant, chiar dacă era închis, ca şi hotelul. Rămăsesem nemişcată în mijlocul încăperii, întrebându-mă dacă nu cumva mă aflam într-un vis care avea să se transforme inevitabil în coşmar. Prea obosită ca să mă mai gândesc la asta, mă delectasem cu făcutul

patului: lenjeria mirosea plăcut, a proaspăt, era catifelată, chiar o mângâiasem uluită. Apoi am stat o veşnicie la duş. Apa caldă, săpunul parfumat aproape că mă făcuseră să plâng, dar eram prea dură pe vremea aceea ca să cedez la astfel de sentimentalisme. Luam ceea ce mi se oferise. Deocamdată, nu mă costa nimic. Dar eram destul de conştientă că în cele din urmă nota de plată va veni într-o bună zi şi că va trebui să o achit pierzându-mă pe mine însămi. Profitând de situaţie, îmi spălasem o parte din haine şi mă îmbrăcasem cu cele care mi se păreau cele mai decente. Când coborâsem, totul era stins — recepţia, luminile exterioare şi nu mai era nici ţipenie de om afară. Restaurantul era şi el cufundat în întuneric. Senzaţia că toate astea, hotelul, oamenii erau dubioase mă cuprinsese din nou. Mă simţeam tulburată; bezna nopţii şi tăcerea erau mult mai neliniştitoare decât o junglă citadină. Când eram pe punctul de a mă întoarce pentru a urca din nou în camera mea — să sar peste mese nu era din păcate o problemă —, un băiat un pic mai mare ca mine ieşise din hotel şi mă întrebase dacă eram noua angajată sezonieră. Mă însoţise până la bucătărie. Aflasem a doua zi că era vorba de fiul lui Jo şi al Maşei, Vasili. Acesta mă lăsase în compania lui Gaby, după ce refuzase invitaţia de a rămâne la cină. N-aveam prea mult timp de pierdut cu el. Gaby mă luase cu forţa pe după umeri şi mă condusese spre o masă.

— O să te ghiftuiesc!

Părea nebun de bucurie la ideea de a mă hrăni. Fericirea lui era molipsitoare, chiar şi pentru o fată blazată şi obosită ca mine. Se întrebase cu voce tare ce să-mi facă bun de mâncare, iar eu îi răspunsesem „să nu-şi bată capul”.

— M-ai văzut? îmi răspunsese el lovindu-se uşor cu palma peste burtă. Bucătăria este regatul meu, îmi plac lucrurile bune, unii îmi spun că sunt prea grase, prea scumpe, să-i ia dracu'. îmi place să mănânc şi să-i fac şi pe alţii să mănânce. Lăcomia mea e fără

margini. Aşadar, să ştii că la Gaby nu se mănâncă orice!

Spunând asta, plecase râzând zgomotos. După aceea, mă uitasem în jurul meu şi descoperisem bucătăria. Mult mai târziu, aflasem povestea ei. Jo voise tot ce era mai frumos, mai mare şi mai bun pentru Gaby. Mai că te-ai fi crezut în bucătăria unui restaurant cu stele în Ghidul Michelin. Maşini de gătit profesionale, seturi de cratiţe din aluminiu, de parcă s-ar fi servit peste o sută de porţii pe seară, o cameră frigorifică unde se puteau păstra proviziile pentru un an întreg. Gaby îmi servise cea mai apetisantă omletă pe care-mi fusese dat s-o văd, însoţită de o felie groasă de pâine ţărănească şi de un pahar de vin roşu. Nu mâncasem niciodată ceva atât de bun, atât de rafinat şi de parfumat. Fusese cât pe ce să se înece când îl întrebasem ce pusese în ea.

— Trufe, fetiţo. Suntem în ţara trufelor!

— O să par proastă, dar ce sunt alea? îmi zâmbise larg, cu indulgenţă.

— O să am de lucru cu tine... Mănâncă. Şi bea un pahar! îşi turnase şi el unul şi îl ridicase spre mine.

— Bine ai venit la Dacea!

Gaby nu se mulţumise să mă oblige să termin tot din farfurie, avusesem dreptul şi la noul său fondant de ciocolată din meniul noului sezon. Voia să ştie părerea mea; abia mă abţinusem să nu-i râd în nas. Ca şi când, pe vremea aceea, aveam cunoştinţe culinare! Apoi îmi ordonase să merg la culcare, păream obosită. Mai simţeam şi astăzi acea epuizare, dar simţeam şi starea de bine pe care acea masă mi-o dăduse. Aveam sentimentul că nu fusesem niciodată tratată cu atâta bunăvoinţă. Ceea ce era adevărat, nu primisem niciodată aşa ceva. Voisem să-i mulţumesc, în felul meu.

— O să vă ajut să strângeţi, mai întâi. La urma urmei, pentru asta mă aflu aici. Şi apoi, e o nimica toată, dumneavoastră aţi stat după program ca să mă hrăniţi.

îmi aruncase o privire emoţionată.

— Eşti o fată de treabă.

Venind de la oricine altcineva, acel *fată de treabă* m-ar fi revoltat. Dar venind de la Gaby, bărbatul acela amabil, generos şi rotofei, mă impresionase. Şi de atunci, îmi plăcuse mereu să merg să-mi bag nasul în bucătărie. Cu atât mai mult cu cât astăzi Charly era şeful.

Instinctiv, m-am aşezat la măsuţa lui Jo; acesta adora să mănânce în bucătărie. M-am prăbuşit pe scaun, în vreme ce prietenul meu cel mai bun s-a dus să aducă două pahare şi o sticlă de Cotes-du-Ventoux. A destupat sticla, a turnat în pahare şi a dispărut din nou. A revenit după câteva minute cu o farfurie şi cu tacâmuri. Aveam să mă înfrupt din tava lui de ravioli cu sos pesto servit cu jambon ţărănesc; am ridicat dintr-o sprânceană, privindu-l cu un aer uşor ironic. El a bombănit.

— într-o bună zi, o să reuşesc să schimb meniul! N-ai luat cina, nu-i aşa?

— Nu...

Ne cunoşteam atât de bine. Charles, pe care îl botezasem foarte repede Charly, venise la câteva zile după mine. Jo îl angajase ca ajutor de bucătar, fără să-l avertizeze pe
Gaby. Pe cât de jovial era Gaby — „n-ai decât să te uiţi la burdihanul meu, ca s-o ştii" avea el obiceiul să repete când dădea târcoale prin bucătărie ca să se asigure că succesorul său se achita de sarcină cu demnitate, pe atât era Charles de slab şi gălbejit. Cel puţin când ajunsese aici. De atunci, se îngrăşase; trebuie spus că şeful lui nu-i dăduse de ales şi îl făcuse rapid să-i piară cheful de bucătărie moleculară şi dietă de crudităţi. în realitate, slăbiciunea lui Charly era pricinuită de stres şi de o slabă stimă de sine. Motivele noastre erau diferite, dar, pe vremea aceea, el avusese la fel de multă nevoie ca şi mine să găsească un refugiu.

Charly crescuse într-o familie strictă, tradiţională, care nu văzuse cu ochi buni dorinţa fiului lor mai mare de a deveni bucătar când îi era destinată o carieră militară. El, care nu era deloc descurcăreţ, trăia infernul în armată. Să ţi-l

imaginezi acolo era ca-n cel mai mare film tragicomic. Cât trebuie să fi suferit... Fără ştirea părinţilor săi, căutase de lucru în domeniul restaurantelor şi răspunsese la anunţul lui Jo cu sinceritate. în loc de o scrisoare de intenţie, el umpluse pagini întregi despre viaţa lui. Jo îi dăduse o şansă, entuziasmat de ideea de a primi un dezertor la Dacea. La douăzeci şi doi de ani, Charly părăsise armata şi renunţase la moştenire pentru a ateriza aici cu alura lui „de aristocrat", cum îi spuneam pe atunci. Ne ajutaserăm reciproc, ne crescuserăm unul pe celălalt. Niciodată nu mai întâlnisem vreun *Charles* înaintea lui şi el abia dacă ştia că există fete ca mine. îmi mărturisese că îi era teamă de mine la început. Eram „uşor" arţăgoasă şi în defensivă, în timp ce el nu era decât timiditate şi stângăcie. Azi, Charly era cel mai bun prieten al meu, fratele pe care mi-ar fi plăcut să-l am.

Şi îmi făceam griji pentru el, evident. îl observam în timp ce terminam de mâncat. Cufundat în gândurile lui, îşi sorbea vinul cu un aer trist.

— Cum o duci? l-am întrebat.

— Dar tu?

— Ajunge! N-o să-mi faci aceeaşi figură ca nevastă-ta! Niciunul dintre voi nu-mi răspundeţi sincer.

— Nici tu nu eşti prea curajoasă, *miss* tupeu, când te întreabă lumea cum o duci!

Am râs şi l-am înghiontit cu cotul.

— Bine. Tu primul.

A oftat din toţi rărunchii.

— E îngrozitor, a început el. Bucătăria e tristă, tăcută, nu mai am chef de nimic, mă simt singur fără vizitele lui. îţi dai seama? în douăzeci de ani, n-a fost o zi în care să nu-l văd aşezându-se pe scaunul ăsta. Dimineaţa îşi bea cafeaua, la prânz aperitivul şi seara la fel. Găsea mereu un mijloc să scape de vigilenţa Maşei şi să vină aici să ronţăie ceva sau să bea un pahar când ea îl punea să ţină regim.

Am râs din nou, dar de data asta cu lacrimi în ochi. îmi aminteam foarte clar cum Jo se ascundea pentru a-şi satisface micile plăceri gurmande şi cum Maşa se prefăcea că se enervează pe el.

— Nu îndrăznesc să-mi imaginez prin ce treci tu, Hermine, a continuat el. Dar Amélie este complet dezorientată. Maşa nu-i mai dă niciun sfat în privinţa menajului, nu-i mai trasează sarcini, nimic. îmi spune în fiecare seară că ar da orice ca s-o mai bată mereu la cap, ca înainte.

De câte ori n-o oprisem pe Amélie care era gata să-şi dea demisia pentru că nu mai suporta ca, după cincisprezece ani, Maşa să-i mai spună cum să-şi facă meseria! Ce se întâmplase aşadar cu Maşa, stăpâna cu mână de fier într-o mănuşă de catifea?

— Ar fi putut să-mi vorbească despre asta...

— Hermine, tu crezi că eşti mai grozavă ca noi! mi-a zis el râzând. Hai, treci la masă.

M-am supus fără ezitare. La ce bun să mă învârt în jurul cozii?

— Sunt pierdută, Charly. îmi fac treaba, ca înainte. Nu pot îngădui ca Dacea să se năruie. Sunt ca tine, Jo îmi lipseşte îngrozitor, mă gândesc mereu la el. Dar Maşa îmi lipseşte şi ea. O văd tot timpul, continuă lecţiile de limba rusă cu Alex şi Romy, vine să ia cina la moară cu noi, o întâlnesc dimineaţa în bucătărie, la cafea. Dar nu mai vorbeşte, se uită mereu în depărtare, trupul ei este acolo, dar spiritul nu, ca şi cum ar fi plecat cu Jo. Am impresia că se lasă...

Mi-a fost imposibil să-mi termin fraza.

— Ce-i mai rămâne, fără Jo?

Charly a umplut din nou paharele şi s-a afundat în scaun.

— Suntem în rahat, a oftat.

Spre deosebire de el, eu mi-am revenit repede. Aveam nevoie să destind puţin atmosfera.

— Charles, zău aşa, i-am zis cu o voce afectată. Este necuviincios! Cuvintele vulgare sunt interzise în casa asta.

Era o glumă veche de-a noastră. Eu îl luasem atâta peste picior din pricina limbajului său pretenţios de pe vremuri, la care renunţase între timp. Şi aici făcusem un schimb de servicii amicale: eu îl ajutasem să se exprime liber şi el mă învăţase să vorbesc fără înjurături.

Am râs câteva minute, apoi tristeţea s-a abătut din nou asupra noastră.

— Ce putem face, Hermine?

— Dac-aş şti măcar...

— Tu o cunoşti cel mai bine.

Mulţumesc, Charly, că-mi arunci din nou în faţă neputinţa mea.

Sezonul va începe efectiv în curând. îi va face bine să vadă lume, clienţi, turişti fericiţi. între noi fie vorba, cred că este singura noastră şansă de a o scoate din starea asta

.6

Două zile mai târziu, Amélie a intrat în birou.

— Maşa vrea să te vadă.

Am sărit în picioare, gata să mă duc la ea.

— S-a întâmplat ceva? Unde este?

Amélie m-a apucat de umeri şi m-a ţintuit cu o privire hotărâtă.

— Nu, nu, nu te îngrijora. Este în bibliotecă. Pare să se simtă mai bine, m-a întrebat dacă am spălat perdelele din dormitor!

Am zâmbit amândouă uşurate.

— N-o lăsa să aştepte. Pare ceva important, a cerut să nu fiţi deranjate sub niciun chip.

Am sărutat-o pe obraz şi am traversat recepţia alergând. M-am oprit un moment în faţa uşii duble, am inspirat adânc şi mi-am încrucişat degetele, rugându-mă să nu fie speranţe deşarte.

Am ciocănit uşor de două ori şi am intrat. Maşa stătea în picioare în faţa peretelui cu fotografii. M-am apropiat de ea. Mi s-a părut că zăresc un zâmbet pe chipul său, am îmbrăţişat-o şi mi-am sprijinit capul pe umărul ei.

— Ce repede ai venit, a şoptit.

— în clipa în care mă chemi, vin fără întârziere.

— Hai să ne aşezăm pe canapea.

După ce ne-am instalat confortabil, mi-a luat mâna într-a ei şi mi-a mângâiat-o visătoare. Am savurat această clipă; nu îndrăzneam să vorbesc de frică să nu distrug magia. Era ca şi cum nimic nu se schimbase, ca şi cum ne luam pur şi simplu răgazul de a sta amândouă la taclale, ceea ce se întâmplase atât de des când Jo era în viaţă. Uitasem, sau mai degrabă nu voiam să mă gândesc cât de tare îmi lipsea acest lucru. Momentele de răgaz nu durau niciodată mult, dar mă linişteau, mă ajutau să mă concentrez.

— *Golubka,* vreau să-mi vorbeşti despre sezonul care a început. Cum stăm?

Abia m-am stăpânit să nu-i sar de gât. Era prezentă, privirea nu îi era goală, îmi acorda toată atenţia. Timp de o oră i-am explicat totul: anulările, rezervările, angajările, comenzile de provizii, când

aveau să vină echipele lui Sa- muel, deschiderea piscinei, seratele muzicale la restaurant, marea petrecere a verii, firmele care rezervaseră Dacea pentru întrunirea lor în septembrie. Masa mă aproba din cap şi m-a întrerupt de câteva ori pentru a-mi cere o precizare, pe care am fost de fiecare dată în măsură să i-o dau.

— Ce crezi? am întrebat-o după ce am trecut în revistă totul.

— E perfect, ca întotdeauna, *Golubka.*

Ce fericire! Ce uşurare! I-am zâmbit larg, cum nu mai îndrăznisem s-o fac de la moartea lui Jo.

— Ce drum ai parcurs de când ai ajuns aici! îţi aminteşti când ai făcut prima dată curăţenie într-o cameră?

— N-a fost prea grozav! am răspuns eu râzând.

— E adevărat că lăsaseşi praf mai peste tot, în schimb, nu avusesem niciodată o cameră care să miroasă atât de tare a dezinfectant!

Am schimbat un zâmbet complice.

— Ai muncit atât de mult. Ai învăţat atâtea. Nu te-ai lăsat niciodată abătută ori descurajată. Ai vrut să ştii tot, să înţelegi tot. Te-ai implicat atât de mult... Jo era atât de mândru de ceea ce ai devenit. N-a uitat niciodată cum v-aţi întâlnit, nici eu de altfel, ai ajuns aici cu disperarea ta, dar şi cu furia de a scăpa de ea.

De ce îmi vorbea de perioada aceea? Unde voia să ajungă? Pe măsură ce entuziasmul meu se diminua, ochii i se înceţoşau. Dintr-odată, turnura pe care o lua conversaţia m-a neliniştit.

— Te iubea atât de mult, şi eu te iubesc la fel de mult... O să te descurci de minune în vara asta, a adăugat ea, mângâindu-mi obrazul.

Pe loc m-a cuprins frica. Am încercat să mă trag deoparte, dar ea m-a reţinut.

— Ce vrei să spui, Maşa? Nu înţeleg, o să ne descurcăm cu toţii în vara asta. împreună cu tine, o să ducem mai departe ceea ce a creat Jo. Pari să...

— *Golubka...* voi merge să stau o vreme cu Vasili.

Nu...

— Cum aşa, o vreme? Nu acum! Vei merge la el la următoarea închidere a hotelului, ca în fiecare an.

Maşa a scuturat din cap.

— Plec peste patru zile.

— Ce? E imposibil!

Mi-am tras mâna dintr-a ei, cu siguranţă cam prea violent, şi m-am ridicat.

— Nu poţi să ne laşi! Nu poţi să mă…

Vocea mi s-a frânt. I-am întors spatele, nu puteam s-o mai privesc.

Golubka, te rog… vino înapoi lângă mine.I-am zărit mâna cum s-a întins spre a mea. Am deschis ochii mari pentru a-mi alunga lacrimile care mă năpădiseră pe neaşteptate. Simţeam o durere în străfundul pântecului, o durere ascunsă atât de adânc. O durere animalică. Durerea care-mi condiţionase viaţa. Totuşi, m-am aşezat ascultătoare lângă ea, pentru că era încă acolo. Mi-era frig, tremuram, îmi frângeam mâinile.

— Uită-te în ochii mei, a insistat Maşa.

M-am supus încă o dată. Trăsăturile chipului ei erau triste, dar calme. Decizia era luată.

— De ce? am şoptit eu.

— Am nevoie să-mi văd fiul.

— înţeleg, dar el chiar nu se poate deplasa?

— Dacă i-aş cere-o, ar veni în pofida a tot ce ar implica asta pentru el. Pot să te asigur.

— Atunci, cere-i-o… te rog… te rog…

— Nu. E prea greu să stau la Dacea fără Jo al meu. Ştiu că îţi faci griji pentru mine, că toată lumea îşi face griji, n-am fost niciodată o povară, aşa că refuz să devin una.

— Nu spune aşa ceva! Şi apoi, n-o să reuşesc fără tine, Maşa, am nevoie să fii aici.

— Nu, *Golubka,* te înşeli. Te ocupi deja de toate de mai mulţi ani, fără ajutorul nostru. Jo şi cu mine nu aveam decât un rol secundar, şi o ştii prea bine, toată lumea o ştie.

— Dar eraţi aici.

— Dacea suntem noi, nu uita. Şi, la Dacea, tu eşti la tine acasă.

Cele patru zile care au urmat s-au scurs fără să găsesc o soluţie. Ai fi zis că timpul îmi juca o festă urâtă. Maşa a vorbit îndelung cu fiecare pentru a le explica motivele plecării ei, pentru a le da asigurări că totul va fi bine, că eu eram acolo, alături de ei, că puteau să conteze pe mine, că era mândră de ei, că ştia că lasă Dacea pe mâini bune, mâinile noastre, ale tuturor. Imediat ce ieşeau din bibliotecă, după discuţia cu ea, dădeau buzna furioşi în biroul meu, ca să afle dacă într-adevăr nu mai era nimic de făcut şi, întrucât tăcerea mea echivala cu un răspuns, îmi

spuneau, cu umerii coborâţi: „O să te descurci foarte bine, avem încredere în tine”.

În ajunul plecării, Maşa a trecut pe la recepţie şi a luat cheile de la Citroën.

— *Golubka,* nu-ţi face griji, mi-a zis înainte să apuc să deschid gura. Mă duc să-i vizitez pe Emma şi Jo, mă întorc într-o oră.

Fără să mă mişc de la biroul recepţiei, am privit-o cum iese, cu geanta de mână agăţată elegant la încheietură, cu paşi ciudat de siguri. De când decisese să plece, totul la ea emana hotărâre. îşi pregătea cu meticulozitate plecarea, până la a se duce la cimitir ca să-şi ia rămas-bun.

În aceeaşi seară, Charly a pregătit o masă la restaurant pentru toată lumea, pentru copiii lui, ai mei, şi pentru Samuel care participa şi el la *petrecere.* îl suspectam pe *chef-u*| nostru că anulase rezervările şi îi încurajase pe clienţii hotelului să meargă să mănânce în altă parte. Nu eram decât noi în restaurant în seara aceea. La rândul nostru, fiecare ne ocupam de servire, iar Charly bătea drumul între bucătărie şi sala de mese. Maşa prezida această adunare mare şi frumoasă. în pofida tristeţii pe care o simţeam cu toţii, s-a râs, s-au spus poveşti, s-au făcut glume: Jo era acolo, amintirea lui plana asupra noastră. Probabil că eram cea mai tăcută, aveam ochii aţintiţi spre Maşa. N-o vedeam decât pe ea, încă mai căutam un mod de a o reţine, de a o împiedica să-şi regăsească fiul absent, acel fiu care nu mai era acolo de douăzeci de ani, în timp ce eu... Respiraţia mi s-a accelerat, ochii mi s-au umplut de lacrimi, am strâns din pumni. Samuel, care stătea lângă mine, mi-a luat mâna într-a lui pe sub masă şi mi-a mângâiat-o cu degetul mare. M-am străduit să mă concentrez asupra lui, asupra pielii lui aspre. S-a aplecat spre mine ca să-mi şoptească:

— Gata, gata Hermine... O să fie bine.

Am încuviinţat dând din cap. Samuel îmi cunoştea toţi demonii, toate slăbiciunile. Am înghiţit cu greu, străduindu-mă să mă calmez, apoi m-am întors spre el şi m-am uitat ţintă în ochii lui. Mă agăţasem atât de des de ei precum o naufragiată. Ei

erau colacul meu de salvare. Şi am zâmbit, după care am încercat să mă adun.

— Şi când am intrat în camera clienţilor pe care-i credeam plecaţi şi i-am surprins în plină acţiune! Vă mai amintiţi?

Un hohot puternic de râs a zguduit masa. M-am uitat spre Maşa şi ochii mei i-au întâlnit privirea melancolică.

Petrecerea s-a prelungit, nu voiam să se mai termine. Şi totuşi, în cele din urmă, Maşa s-a ridicat de pe scaun.

— Distraţi-vă în continuare, copii, eu o să merg la culcare.

— Te conducem, i-am zis eu.

— Lasă-mă să mă întorc singură. Aş putea s-o fac şi cu ochii închişi.

Ne-a îmbrăţişat pe fiecare dintre noi, i-a strâns în braţe pe copii. A făcut schimb de urări de noapte bună în ruseşte cu Alex şi Romy. A încheiat turul mesei cu mine. M-a sărutat pe frunte.

Pe mâine, *Golubka.*Toată lumea s-a ridicat. Am urmat-o până la terasă. Samuel a venit în spatele meu şi m-a înlănţuit cu braţele; i le-am strâns la piept. Ea a traversat curtea cu paşi liniştiţi. A urcat treptele, le-a coborât înapoi pentru a rupe o floare ofilită a unui leandru de la intrare, apoi a dispărut în întuneric. Deodată, o lumină. Maşa aprinsese veioza de pe biroul de la recepţie, ca în fiecare seară de mai bine de cincizeci de ani. Pe terasa restaurantului, era o linişte desăvârşită.

— Mă ajutaţi să strâng? ne-a întrebat Charles cu un glas răguşit.

Abia dacă am avut timp să mă întorc spre el, că a şi plecat în fugă spre bucătărie. Am schimbat o privire tristă cu Amélie, care s-a dus după el. în timp ce strângeam masa, nimeni n-a scos o vorbă, doar ne-am dat palme amicale şi liniştitoare pe spate. Ne-am urat vise plăcute, fără să credem în aşa ceva.

Samuel ne-a condus, pe mine şi pe copii, până la moară. Mi-a propus să rămână acolo peste noapte.

— Pe canapea, a precizat el.

Am reuşit să ne destindem şi să râdem. A lăsat-o jos pe Romy, pe care fusese nevoit s-o ducă în braţe, noroc că drumul era scurt.

— Mergeţi la culcare, copii, le-am zis eu.

N-au aşteptat să le spun de două ori.

— Noapte bună, tati.

I-am urmărit cu privirea câteva secunde, apoi m-am întors spre Samuel. M-am apropiat de el, i-am pus mâna pe piept şi m-am ridicat pe vârful picioarelor.

— Nu, n-o să fie mai bine, i-am zis atingându-i uşor obrazul cu buzele într-un sărut.

El nu s-a dat bătut.

— Voi fi aici mâine-dimineaţă pentru a o îmbrăţişa pe Maşa şi pentru tine.

— O să-i facă plăcere... îţi mulţumesc că eşti aici, Samuel.

A doua zi dimineaţă, m-a apucat tremuratul în timp ce porneam maşina lui Jo. Nu mai fusese scoasă din garaj de când o băgase el acolo ultima oară, cu câteva ore înainte de a muri. în ciuda genunchilor care îmi tremurau, am reuşit s-o conduc până în mijlocul curţii. Trebuia să-mi revin, aveam o oră şi jumătate de mers până la aeroport. Samuel a venit, m-a însoţit la recepţie şi a luat valijoara din piele a Maşei ca să o pună în portbagaj. îşi pregătise extrem de puţine lucruri, deşi avea să stea luni întregi la fiul ei. Nu-mi plăcea asta. Maşa a mângâiat biroul de la recepţie, a pus câteva hârtii la locul lor. Cu privirea în pământ, am străbătut curtea şi m-am oprit să o aştept lângă maşină. Angajaţii hotelului au început să iasă afară. Clienţii prezenţi nu-şi dădeau seama ce se întâmplă. Apoi, a apărut ea. Era minunat şi terifiant să-i vezi pe acei oameni aliniaţi pe treptele hotelului pentru a-şi prezenta onorurile. Ultima dată când se întâmplase asta fusese mult prea de curând. Diferenţa era că Maşa era în viaţă şi că numai cei apropiaţi ei erau prezenţi pentru a o saluta înainte de plecare. Ca şi cu o seară înainte, avusese o vorbă bună pentru fiecare. Eram uşurată că Alex şi Romy erau la şcoală; nu mi-aş fi dorit să retrăiască această scenă. Cu un zâmbet vag pe buze, a traversat curtea

fără să se grăbească, iar privirea i s-a oprit asupra atelierului lui Jo, asupra restaurantului. Apoi şi-a continuat drumul. S-a întors pentru ultima oară: a scrutat faţada, fiecare fereastră, cunoştea ungherele camerelor ascunse în spatele geamurilor, apoi şi-a ridicat ochii spre cer, spre vârfurile copacilor, acei uriaşi Celtis australis de Provence care dădeau umbră în zilele călduroase de vară şi pe care îi iubea atât de mult. Maşa înregistra detaliile, contururile, luminile, razele soarelui. Am întors privirea, nu puteam suporta să văd cum îşi ia la revedere de la Dacea. în realitate, nu era un „la revedere", ci mai degrabă un adio.

— Micul meu Samuel, am auzit-o spunând.

Am privit-o. îi zâmbea cu tandreţe.

— Nu-ţi face griji pentru nimic, i-a zis el. întoarce-te cu bine la noi.

Cuvintele lui Samuel sunau fals. Nu pentru că nu era sincer în urările lui, ci pentru că nici el nu credea în ele. Noi doi nu vorbiserăm despre asta. Oare voia să mă apere de presentimentul său? Să nu-l întărească pe al meu? Spre marea mea uimire — efuziunile dintre ei erau mai mult decât rare —, s-au îmbrăţişat îndelung, în timp ce Maşa i-a şoptit câteva vorbe imposibil de auzit din locul în care mă aflam. Ochii lui Samuel s-au oprit pentru o clipă asupra mea; suferea. De ce anume suferea? Imposibil de ştiut. Atâtea sentimente, atâtea emoţii se amestecau.

— *Golubka,* e timpul să plecăm.

Maşa a făcut un ultim semn cu mâna şi a urcat în maşină ajutată de Samuel. Am urcat şi eu, am vârât cheia în contact şi am aşteptat.

— Vrei într-adevăr să pleci? am zis cu glas scăzut.

— Porneşte, te rog.

Vocea ei era blândă şi obosită. Se uita drept înainte, cu ochii ei mari plini de lacrimi. Rolul meu, acum, era să scurtez aceste momente. Am demarat şi am parcurs aleea

mai rapid decât de obicei. în oglinda retrovizoare, i-am zărit pe Charly şi Amélie care priveau îmbrăţişaţi în urma noastră

.Tot drumul până la aeroport, am respectat tăcerea pe care a impus-o Maşa. Privea pe geam. La ce se uita? La peisaj, la aceste drumuri pe care le ştia cu ochii închişi, pe care le străbătuse de atâtea ori la bordul Citroënului său Méhari, sau era deja departe? Oare la ce se gândea? îşi rememora întreaga viaţă? îmi dădeam seama de vârsta pe care o avea. Maşa îmbătrânise, dar nimeni nu realizase acest lucru. Totuşi, era încă la fel de frumoasă, bătrâneţea îi sporea distincţia. Eleganţa ei era intactă, doliul o făcea şi mai impresionantă. Ridurile erau dovada bucuriilor şi durerilor ei, numeroasele dureri, teribilele suferinţe. Cum aveam să reuşesc să trăiesc fără ea? O întrebare pe care nu mi-o pusesem niciodată. Mintea mea, inima mea refuzaseră. Ar fi trebuit totuşi să mă pregătesc pentru asta după moartea lui Jo.

După ce am oprit maşina în parcare, fără să-mi lase timp să reacţionez, Maşa a deschis portiera. Am urmat-o fără să mai aştept şi, de data asta, eu am fost cea care nu i-am dat de ales; i-am luat valiza din mână. Şi-a ferit privirea, dar a acceptat braţul pe care i-l întindeam. Mi l-a cuprins cu putere. Fără să mă gândesc la gestul meu, mi-am lipit faţa de a ei, ca să o mai simt încă puţin. Lacrimile îmi curgeau pe obraji şi se striveau de pielea ei. Mi-am amintit de câte ori îi dusesem la aeroport, pe ea şi pe Jo, când plecau iarna în marea călătorie la fiul lor. Niciodată nu plânsesem. Niciodată aceste drumuri nu fuseseră atât de tăcute. Jo se afla la volan la dus. Eu conduceam la întoarcere. Eram toţi trei veseli, fericiţi, râdeam în hohote. Eu stăteam în spate, ca o *Puştoaică* ce eram pentru ei. Era vacanţă, era vremea relaxării. Nu-mi făceam griji pentru ei. Aveam încredere în Vasili că se va ocupa aşa cum trebuie de părinţii lui. Şi oricum, după două luni,

aveam să vin după ei, să-i aduc înapoi ca să-i am numai pentru mine. Numai pentru mine. Se sfârşise. Jo plecase departe, foarte departe. Şi Maşa pleca şi ea. Pleca fără să-şi fi prevăzut întoarcerea. îngrozită de răspunsul pe care mi l-ar fi dat, nu îndrăznisem să o întreb. Nimeni nu îndrăznise.

Maşa mi-a întins mâna, iar eu am apucat-o ca şi cum viaţa mea depindea de ea. Eram o fetiţă pierdută, abandonată. Acest sentiment pe care mi se părea că-l mai cunoscusem, că-l mai trăisem mă paraliza. Mi-era prea frică să vorbesc, prea frică să-mi urlu durerea.

— *Golubka,* nu-mi plac despărţirile interminabile, o ştii prea bine. Şi nu vreau să ne facem rău una alteia.

Am clătinat din cap. M-a tras spre filtrele de securitate cu o forţă de care nu o credeam în stare. S-a întors cu faţa spre mine şi mi-a dat drumul la mână pentru a scotoci în geantă. A scos-o cu pumnul strâns.

— întinde palma.

M-am supus. Şi-a ţinut mâna deasupra palmei mele, şi-a pironit ochii înlăcrimaţi într-ai mei şi mi-a zâmbit. Apoi a lăsat să cadă legătura ei de chei. Instinctiv, am strâns-o în palmă.

— îţi încredinţez cheile de la Dacea.

Am scuturat din cap frenetic de la dreapta la stânga.

— Nu le vreau, Maşa, ia-le înapoi.

Am încercat să i le dau cu forţa. Zadarnic. Atunci şi-a deschis braţele, iar eu m-am aruncat la pieptul ei şi Maşa m-a strâns tare, atât de tare, agăţându-se de mine, mă strângea de parcă voia să mă contopesc cu ea.

— *Golubka...* fii curajoasă, aşa cum ai fost mereu.

— întoarce-te, Maşa. Promite-mi că o să te întorci. Te rog...

I-am aşteptat răspunsul secunde în şir. Zadarnic. Am
strâns-o în braţe şi mai tare. îi respiram parfumul, mă îmbătăm cu el, vrând să-i păstrez o urmă până la sfârşitul zilelor mele. Să-mi amintesc de el ca să mă liniştesc. Parfumul Maşei era cel al duioşiei materne

pe care n-o cunoscusem, corpul meu trebuia să-şi amintească de ea, trebuia să fie impregnat cu ea.

— Îţi mulţumesc că l-ai urmat pe Jo în ziua aceea, *Golubka,* îţi mulţumesc că te-ai încrezut în el când n-aveai niciun motiv să o faci. Ne-ai redat pofta de viaţă, ne-ai salvat.

— Nu, voi m-aţi salvat pe mine.

— Ai fost soarele nostru. Te voi iubi mereu *Ya otchen liubliu tieba dotchen'ka.* Nu uita asta. Plecarea nu schimbă cu nimic dragostea infinită pe care ţi-o port.

— Maşa, eu... eu...

— Ştiu. Nu-ţi face griji, ştiu cuvintele pe care nu le poţi rosti.

A tras adânc aer în piept, apoi şi-a slăbit încet strân- soarea. Mi-a cuprins pentru ultima oară faţa în palme şi m-a sărutat pe frunte. Mi-am şters lacrimile şi i-am sărutat mâinile una după alta.

— Du-te, *Golubka,* întoarce-te la Dacea, te aşteaptă.

Primii paşi care o îndepărtau de mine au fost nesiguri,

apoi şi-a recăpătat stăpânirea de sine şi a întins actele la control. Am urmărit-o cu privirea până când a dispărut. N-a întors capul nici măcar o singură dată. Maşa plecase.

Maşa plecase, aşa cum făcuse o altă femeie înaintea ei

.7

Pe drumul de întoarcere, tremuram incontrolabil, abia dacă vedeam şoseaua, mi-era imposibil să mă concentrez, să-mi revin. De aceea am decis să mă opresc pe marginea drumului pentru a mă calma, pentru a înăbuşi amintirile care se ridicau la suprafaţă. De patru zile mă luptam cu ele. Vestea plecării Maşei le trezise brusc la viaţă. Mă năpădeau, izbindu-mă cu putere ca nişte valuri, fără să le pot ţine piept. Precum o palmă usturătoare care te ia prin surprindere, care te împietreşte, a cărei arsură persistă pe obraz şi care, chiar şi după ce durerea s-a risipit, lasă o urmă de neşters. Totuşi le controlasem mereu, le ţinusem la distanţă. Aparţineau cu siguranţă unei alte fiinţe, în mai mare măsură decât mie. Erau ale unei fetiţe de opt ani pe care o îngropasem, o ascunsesem cât mai adânc posibil. Nu mai voiam să-i aud niciodată vocea în mintea mea, îmi făcea prea mult rău, îmi smulgea inima, pielea, carnea.

Această fetiţă de opt ani voia să fie precum celelalte, visa adesea că este, inventând poveşti. Nu voia o viaţă ca în basme, nu cerea atât de mult, voia doar o mamă fericită, care să fie drăguţă cu ea, care nu o uita niciodată, care nu o lăsa singură în beznă, care îi pieptăna părul, care îi făcea prăjituri, ca mamele colegelor ei de şcoală. Adeseori, seara, la sfârşitul programului after-school, le vedea pe acele doamne frumoase care veneau să-şi ia copiii şi care, dacă uneori întârziau, soseau alergând, cu zâmbetul pe buze, se scuzau şi le dădeau pupici. Bineînţeles, puteau să fie enervate, obosite, dar li se citea iubirea în privire. Fetiţa le observa, ascunsă într-un colţ; câteodată, îşi dorea să o ia cu ele, să o ducă în casele lor, unde era probabil cald, dar imediat după aceea, îşi spunea că nu, voia ca mama ei să vină, pentru că pe mama ei această fetiţă o iubea foarte tare, n-o cunoştea decât pe ea, îşi spunea că n-avem decât o mamă şi că trebuia să aibă grijă de ea. Căci mama ei nu semăna cu cele ale colegelor ei. Când mama ei venea s-o ia într-un final, era foarte târziu, ea aştepta

pe trotuar cu învăţătoarea care bombănea şi zicea că, dacă chestia asta mai continuă, avea să cheme poliţia. Mama ei sosea urlând şi o trăgea de braţ ca s-o facă să meargă mai repede, înjurând pe toată lumea.

Aşa era mama ei, câteodată râdea în hohote şi apoi plângea ore în şir, urla la ea, chiar şi când nu făcea prostii. De altfel, fetiţa asta nu făcea prostii, îi era prea teamă să facă zgomot, să deranjeze, mai ales când mama ei băuse prea mult sau când o lăsa nopţi întregi singură acasă. Fetiţa se făcea ghem sub pătură pentru a se ascunde, pentru a încerca să-şi alunge frica, dar nu era nimic de făcut, nici măcar prietenii imaginari pe care îi inventa nu reuşeau s-o liniştească. Uneori, mama ei se întorcea acasă cu câte-un domn, niciodată acelaşi, şi o încuia pe fetiţă cu cheia într-o cameră spunându-i: „Nu vreau să te aud, altfel o încasezi". Atunci fetiţa îşi astupa urechile, ca să nu audă zgomotele ciudate sau ţipetele.

*

într-o zi, veniseră nişte oameni la fetiţă şi la mama ei, le puseseră nişte întrebări, o doamnă voise să se joace cu ea, părea drăguţă, avea o voce blândă, voia să ştie cum se ocupa mama ei de ea. Dar mama ei n-o lăsase să vorbească,
0 trăsese iar de braţ şi îi spusese: „Ţine-ţi clanţa, sunt oameni răi, vor să mă laşi singură". Fetiţei i se făcuse foarte frică, plânsese fără să facă zgomot, ca de obicei. Oamenii se întorseseră tot mai des. Maică-sa nu mai ţipa la ei, îi asculta îmbufnată, nu se mai uita la fetiţa ei când doamna îi punea întrebări. Dar fetiţa îşi amintea foarte bine ce îi spusese mama, ea nu voia să plece, voia să rămână cu mama ei, aşa că tăcea, închidea ochii şi îşi astupa urechile.

După o vreme, mama pregătise o geantă cu lucruri pentru fetiţă, spunându-i că aveau să plece într-o călătorie. Fetiţei nu-i venea să creadă, era fericită să plece cu mama ei, aveau să fie împreună, să se distreze, nu vor mai fi domnii răi şi nici oamenii care voiau să le facă rău. Fetiţa zâmbea în autobuzul care le ducea în călătorie. Coborâseră într-o staţie,

merseseră pe nişte străzi pe care fetiţa nu le cunoştea. Intraseră într-o casă mare, fetiţa auzise ţipete de copii în depărtare şi se întreba unde se află. Şi apoi, îi văzuse pe oamenii care veneau acasă, se uitase la mama ei care nu voia s-o privească, o trăsese de mână, se agăţase de ea, dar nu era nimic de făcut, mama nu-i răspundea. Dintr-odată, fetiţei 1 se făcuse foarte frică. Oamenii le duseseră într-o încăpere cu o fereastră mare care dădea spre un culoar, pereţii erau pictaţi în verde, fetiţa ura culoarea asta, erau canapele, fotolii, rafturi cu cărţi şi cutii cu jucării. Ea rămânea lipită de mama ei. O auzise cum le spusese acelor oameni că pleacă în călătorie şi că nu putea să o ia cu ea, că le-o lăsa lor fiindcă asta voiau. N-aveau decât să-i spună judecătorului că n-o mai voia, că nu mai voia să aibă grijă de ea, că avea altceva mai bun de făcut. Nu mai avea chef de belele. Mama se ridicase şi fetiţa se agăţase cu şi mai mare forţă de ea. Mama îi spusese: „Lasă-mă, ajunge, eu plec!” Mama ei era mai puternică, aşa că reuşise să se elibereze, deschisese uşa camerei cu pereţi verzi şi plecase fără să se uite înapoi. Fetiţa uriaşe, înainte nu-şi cunoştea sunetul vocii. O striga pe mama ei cât putea de tare, atât de tare încât o durea gâtul, avea senzaţia că o să-i explodeze capul, atât de tare ţipa, atât de tare plângea. Oamenii o luaseră în braţe pentru a o potoli, fetiţa se zbătea din toate puterile, dădea cu picioarele, cu pumnii, muşca, zgâria. Voia să i se dea drumul, să fie lăsată să alerge spre mama ei. Mama ei nu voia ca ele să fie despărţite, avea să se întoarcă, s-o ia acasă. După ore întregi de ţipat şi de lovit, fetiţa se prăbuşise la pământ, mânjită de lacrimi şi de muci. Atunci oamenii îi spuseseră că aveau să-i arate camera ei şi să i le prezinte pe celelalte fetiţe cu care avea să doarmă. Fetiţei nu-i păsa, hotărâse că mama ei se va întoarce repede, că probabil se înşelase. Se aşezase pe un pat, i se spusese că era al ei, refuzase să vorbească cu celelalte, nu erau colegele ei de şcoală, nu voia să ştie nimic despre ele. O forţaseră să se spele, să-şi pună nişte haine pe care nu le mai văzuse. îi auzise

pe adulţi spunând când se uitaseră în geanta pe care mama ei o lăsase că „totul e bun de aruncat”.

Fetiţa petrecuse săptămânile următoare aşteptându-şi mama, pândind din spatele unei ferestre pentru a fi sigură că nu o ratează. Ştia că celelalte îşi vedeau părinţii în sala cu pereţi verzi, într-o bună zi şi ea îşi va vedea mama în sala cu pereţi verzi. Dar mama ei nu s-a mai întors niciodată în sala cu pereţi verzi. Doamna drăguţă care venise la ele acasă, înainte ca mama ei să plece, venise iarăşi ca să stea de vorbă cu ea. îi spusese: „Hermine, nu mai aştepta, o să-ţi spunem noi dacă vine”.

Fetiţa devenise Hermine.

Mama nu-mi spusese niciodată pe nume. Nu încetasem niciodată s-o aştept. O căutasem după ce părăsisem căminul la vârsta de optsprezece ani, dar dispăruse fără urmă, se evaporase, ca şi cum nu existase niciodată. în schimb, ea, fetiţa, nu dispăruse niciodată, era bine ascunsă în străfundul meu. Adolescenta, apoi femeia care devenisem, încheiase un pact cu fetiţa pentru ca ea să rămână tăcută. Plecarea Masei îmi dovedea că nu va tăcea niciodată, că îmi va aminti mereu că mama plecase şi mă lăsase singură. Dar de când crescusem, avusesem alte dezamăgiri, primisem alte lovituri şi totuşi fusesem capabilă să trec peste toate. Maşa nu era mama mea, Maşa îmi spusese că mă iubeşte. Mama nu mi-o spusese niciodată, ea nu-mi răspunsese niciodată la aceste cuvinte. Din acest motiv nu le rosteam niciodată. Aceste cuvinte nu puteau ieşi din gura mea decât pentru copiii mei. De la tăcerea mamei încoace, nu mai spusesem „te iubesc” unui adult, nici măcar celor care mi-o spuseseră, mi-era prea teamă s-o spun şi să nu mi se răspundă. Pe Samuel nu-l considerasem niciodată îndreptăţit să audă o astfel de declaraţie. O luam pe căi ocolite, iar în cele din urmă acceptase situaţia.

Acel „te iubesc” al Maşei era bunul meu cel mai de preţ. Iar Maşa nu mă lăsase într-un loc necunoscut cu nişte străini care încercau să mă facă să vorbesc. Nu, Maşa mă lăsase la Dacea, casa ei, îmi spusese că acolo eram la mine acasă. Un „te iubesc” şi un „eşti la tine acasă” au liniştit-o un pic

8

pe fetiţa de opt ani. Nu mai ţipa atât de tare. O vedeam aproape luminându-se pentru prima oară. O auzeam implorându-mă să cred în asta pentru noi două. Pentru ea şi pentru mine aveam să ţin capul sus, aveam să fac faţă. Am vârât din nou cheia în contact şi mi-am continuat drumul spre Dacea.Jumătatea lui iunie. Dacea deschidea marele bal al verii. N-aveai cum să stai cu mâinile în sân. Maşa nu putea alege un moment mai bun pentru a ne scuti să ne gândim prea mult la absenţa ei, când nici nu ne resemnaserăm cu golul lăsat de moartea lui Jo. îmi plăcuse întotdeauna această perioadă în care maşinăria se punea în mişcare, parcă din proprie voinţă. Liniştea n-avea să se întoarcă decât după multe săptămâni, când frunzele uscate vor cădea înainte de vreme după căldura copleşitoare a verii.

N-o mărturisisem niciodată nimănui ca să nu fiu luată drept vreo nebună ce credea în fenomene paranormale, dar uneori aveam senzaţia că zidurile hotelului vibrau de exaltare la apropierea atmosferei pline de viaţă din timpul sezonului. Cu inima la fel de nerăbdătoare ca a mea. Această casă trăia atunci când era lume multă, se hrănea din perindarea neîncetată a oamenilor care veneau, plecau, înotau în piscină, mâncau, se distrau, se relaxau, se odihneau. Iar noi, care aveam grijă de această nobilă doamnă, de Dacea, trebuia să avem grijă şi de clienţii noştri, să-i întâmpinăm neobosiţi, mereu cu zâmbetul pe buze. îmi plăcea această provocare ce se repeta în fiecare an. Ca un etern început. Chiar dacă Dacea era deschisă zece luni din douăsprezece, totul era concentrat în timpul a patru luni, scurte şi

lungi deopotrivă. Nu că ne-am fi diminuat eforturile şi calitatea serviciilor atunci când unii clienţi se prezentau la mijlocul toamnei ori la începutul primăverii, dar nu trăiam în tensiune permanentă. În ceea ce mă priveşte, îmi plăcea să nu am timp, să alerg în toate părţile, să am zeci de detalii în minte, să verific dacă totul era perfect, simetric, la locul lui. Fusesem atât de uimită în timpul primului meu sezon, când simţisem febra care pusese stăpânire pe Dacea, care mă cuprinsese şi pe mine şi îmi dăduse impresia că nu mai pot să controlez nimic. Nu voi uita niciodată nici senzaţia de ireal când brusc totul se oprise. Într-o dimineaţă, abia mă trezisem şi Maşa mă anunţase că hotelul nu va fi complet ocupat seara, deci nu mai trebuia să mă grăbesc să fac curat în camere. Dacea vorbea din ce în ce mai încet, se aşternea tăcerea, încăperile se goleau, terasa intra în adormire, frunzele cădeau, lumina zilei scădea. Vara se sfârşise.

Prin urmare, mă bazam pe această fierbere, pe această efervescenţă pentru a rezista cu orice preţ, pentru ca acest sezon să fie reuşit în ciuda încercărilor grele din ultimele luni. Maşa avea dreptate; ea şi Jo erau prezenţi în ziduri, sufletele lor se contopiseră cu această casă. Dacea vibra prin ei. Primisem o misiune şi aveam de gând s-o duc la capăt peste aşteptările lor. Maşa îmi încredinţase Dacea.

Maşa... Fiul ei a avut delicateţea — la care nu mă aşteptam — să-mi trimită un e-mail:

Dragă Hermine,

Mama a ajuns obosită, dar şi liniştită, căci Dacea e în mâinile tale. Are toată încrederea în tine.

M-a însărcinat să-ţi spun că-ţi va da un semn când se va simţi pregătită. Totul este încă prea recent pentru ea, moartea tatălui meu şi plecarea ei de la Dacea. Cred că va avea nevoie de timp.

Succes cu noul sezon,

Pe curând, Vasili

Acest mesaj n-a făcut decât să-mi confirme cele mai rele temeri; Maşa plecase definitiv. I-am respectat rugămintea, nu i-am dat veşti despre noi şi

nici n-am încercat să aflu veşti despre ea. Totuşi, mi-ar fi fost simplu să-i dau un telefon fiului ei, să-i cer să mă lase să-i vorbesc. Dar ea nu voia asta. Nici măcar eu nu eram sigură că doream să-i vorbesc de la asemenea distanţă, mai ales după ce ne spuseserăm la aeroport. Orice cuvânt ar fi părut banal şi fără valoare după asta. N-aş fi suportat pauzele dintr-o conversaţie telefonică; până la urmă, tăcerea era mai liniştitoare.

Ne lăsam duşi de vârtejul verii. Clienţii erau încântaţi, lăudându-ne mai mult decât de obicei. Vremea era splendidă. Nicio furtună nu ameninţa să strice frumoasele petreceri de pe terasa restaurantului, plin în fiecare seară. Nicio zi în care mistralul să întrerupă cântecul greierilor. Şi mă rugam ca lucrurile să rămână aşa, să nu apară nicio anulare de ultimă oră. în tumultul începutului de vară, puteam să profit de prezenţa constantă şi care mă emoţiona — trebuie s-o recunosc — a lui Samuel. Trecea din două în două zile pe la hotel, sub pretextul că voia să vadă cum arăta grădina şi cum se descurca echipa lui care se ocupa de Dacea. în mod normal, nu făcea asta niciodată. Dar acum era îngrijorat din pricina mea. Privirea lui atentă îmi era de ajuns ca să înţeleg. Când venea, discutam câteva minute despre ploaie şi despre vremea frumoasă, despre copii — fără să-mi reproşeze ceva —, despre slujba lui, despre hotel. Uneori râdeam, chiar destul de des. Era plăcut, aceste clipe neaşteptate îmi făceau bine.

în ziua aceea, primeam nişte clienţi la recepţie când a apărut în cadrul uşii de la intrare. Mi-a făcut un semn discret din cap că mă va aştepta afară. Cu ţinuta aceea, n-ar fi dat bine, aşa că m-am abţinut cu greu să nu râd. Eu eram obişnuită să-l văd lac de sudoare, cu ochelarii de soare pe nas, în pantaloni scurţi şi ghete de protecţie, murdar de pământ şi cu mâinile pline de praf. Dar cuplul de septuagenari cam simandicoşi aflaţi de partea cealaltă a biroului de la recepţie s-ar fi uitat urât dacă Samuel s-ar fi înfiinţat lângă ei, aşteptând răbdător să-mi termin treaba. Unii turişti nu puteau nicidecum să conceapă

că era nevoie de bărbaţi şi de femei care să muncească din greu pentru ca splendida regiune Luberon pe care doreau să o vadă în timpul vacanţei să fie la înălţimea aşteptărilor lor. Oricât de incredibil ar fi fost, trebuia să-i educăm pe turişti, să le amintim că, pentru a se bucura de grădini, de piscinele imaculate, de zidurile frumoase din piatră pe care adorau să se fotografieze şi de buchetele de lavandă, pentru care plăteau o mică avere în pieţele provensale, oamenii trebuiau lăsaţi să lucreze. Jo nu suporta genul ăsta de atitudine; era în stare să le arate uşa clienţilor care se plângeau că sunt deranjaţi de micile lucrări sau reparaţii din timpul zilei. în mod evident, făceam tot posibilul să nu ne indispunem niciodată clienţii, dar uneori, nu aveam de ales. în orice caz, Samuel cultiva discreţia şi evita să se arate murdar la recepţie.

Mi-a luat mult să le explic orarul, serviciile restaurantului, parola wi-fi, funcţionarea serviciului de recepţie. Aceşti clienţi, oricât de simpatici erau, îşi pierduseră auzul din tinereţe. După ce le-am repetat informaţiile în numeroase rânduri, rostind răspicat fiecare silabă, am văzut că în sfârşit înţeleseseră şi le-am întins cheia de la camera lor.

— Bagajele dumneavoastră au fost urcate în cameră, să aveţi o după-amiază frumoasă, domnule, doamnă, le-am zis eu cu cel mai frumos zâmbet de care eram în stare. Dacă aveţi o urgenţă, nu ezitaţi să formaţi 9, cineva e gata să vă răspundă.

Nu imediat, totuşi...

Rezemat de camioneta lui, cu o sticlă de apă în mână, Samuel mă aştepta răbdător.

— Nu te apropia de mine, sunt groaznic de murdar.

— Am văzut, i-am răspuns eu râzând.

— Eşti bine?

Am dat din cap.

— Voiam să te întreb dacă ai fi de acord să plec câteva zile cu copiii săptămâna viitoare.

Vacanţa mare începea a doua zi.

— Oricum, sunt cu tine.

Cu un tată peisagist şi o mamă care lucra într-un hotel, pentru Alex şi Romy iulie şi august nu

însemnau niciodată călătorii cu familia. înainte de a ne despărţi, plecam mereu iarna. La fel se întâmpla şi acum, plecam unul după altul cu copiii şi, pentru ca nici eu, nici Samuel să nu fim frustraţi, nu-i mai duceam la şcoală. Eram cu atât mai uimită de propunerea lui Samuel.

— Dar tu? Ce faci cu slujba?

Şi-a luat un aer satisfăcut.

— Avantajul patronului! Am reuşit să măresc echipele. Nu-ţi face griji pentru Dacea, i-am ales pe cei mai buni.

— Am încredere în tine. Copiii vor fi în al nouălea cer!

— Mi-am zis că au nevoie de aşa ceva după tot ce s-a întâmplat.

S-a apropiat de mine.

Ţi-aş fi propus să vii cu noi, şi tu ai avea nevoie…Pe neaşteptate, mi-a mângâiat cu delicateţe obrazul.

— Din câte te cunosc, ai arătat şi mai bine.

Mi-am pus mâna peste a lui, bucurându-mă de această senzaţie preţ de câteva secunde, apoi m-am îndepărtat, aproape cu regret, întrebându-mă în acelaşi timp de-a ce ne jucam.

— Eu mă bronzez iarna. Ar trebui s-o ştii! Mulţumesc pentru propunere.

Zâmbetul lui era blând şi resemnat.

— Nu-mi făcusem nicio iluzie… Dacea are nevoie de tine.

— Le pregătesc discret bagajele, te las pe tine să le faci surpriza.

Mă striga cineva în depărtare. M-am ridicat pe vârfuri şi l-am sărutat pe obraz.

— Pe mai târziu.

Am plecat alergând spre treptele hotelului, dar nu m-am putut abţine să nu întorc capul. Samuel nu mă pierdea din ochi.

Uşurată şi fericită pentru copiii mei, am putut să-mi canalizez toate eforturile pentru bunăstarea hotelului. Corpul meu începea să dea primele semne de oboseală din acea vară; o durere persistentă de spate, dureri musculare la trezire, senzaţia că am ruginit. Primeam toate aceste semne cu satisfacţie, ele îmi arătau că totul se desfăşura normal, ca în toţi anii, ca înainte. Mi-era dor de Maşa, nu puteam să nu recunosc, ar fi trebuit să fie acolo, alături de mine, dar îmi ostoiam dorul prin muncă. Aş fi vrut să-i spun că nimic nu se schimbase, că unii clienţi îşi rezervaseră deja sejurul pentru anul viitor. Aş fi vrut să fiu liniştită, să ştiu că se gândea la Dacea, că se gândea la mine. Totuşi, după patru săptămâni, continuam să-i respect dorinţa şi să nu iau legătura cu ea.

M-am trezit cu un nod în stomac, neliniştită fără un motiv anume. A doua zi, copiii se întorceau din vacanţa petrecută la mare cu Samuel. îmi trimiseseră fotografii, râ- sesem de una singură descoperind că Samuel se lăsase dus de nas de fata

lui şi-i cumpărase un colac imens în formă de inorog. Alex şi Romy îmi lipsiseră. La fel şi Samuel. Nu puteam să neg lucrul ăsta. Faptul de a-l şti aproape îmi alina un pic singurătatea. Prezenţa lui mă făcea să zâmbesc, eram mai relaxată. Mă liniştea şi îmi alunga tristeţea. Nu-i ceream nimic, venea din proprie iniţiativă şi nici nu-l respingeam, dimpotrivă. Absenţa lui mă făcuse să-mi dau seama de asta. în schimb, ne jucam cu focul. Sentimentele mele pentru el erau oare aşa de limpezi cum crezusem până acum? Mie aşa mi se păruse. Dar ale lui? Ce căuta el? Era doar îngrijorare? Sau avea şi altceva în minte? Nu ne despărţiserăm fiindcă unul dintre noi trădase sau fiindcă ne dispreţuiam. Mergeam pe drumuri diferite, nici unul, nici altul nu reuşiserăm să facem compromisuri, ceea ce dusese la separare. îndrăzneam să cred că mai era un pic de iubire între noi pe atunci. Putea fi vorba realmente de despărţire de vreme ce ne vedeam de mai multe ori pe săptămână? Dat fiind că tot mai puteam să împărtăşim momente de complicitate, momente de tandreţe? încă îi simţeam mângâierea pe obraz de zilele trecute. Ar fi trebuit să-l resping. Nici el, nici eu nu ne refăcuserăm viaţa după ce ne despărţiserăm în urmă cu doi ani. în ceea ce mă priveşte, nu avusesem nicio poveste de dragoste, nicio aventură. Nu-mi doream. N-aveam chef să sufăr. îi refuzasem pe cei câţiva bărbaţi care se apropiaseră de mine. Cât despre Samuel, chiar dacă nu mi se destăinuia — ceea ce era normal —, nu auzisem de existenţa unei noi femei în viaţa lui. Copiii nu-mi vorbiseră de nimeni. în orice caz, dac-ar fi fost ceva serios, mi-ar fi ajuns foarte repede la urechi. Amândoi cunoşteam pe toată lumea. Mă obişnuisem cu ideea asta, o acceptasem. Voiam ca acest bărbat care îmi făcuse atât bine să fie fericit, chiar dacă nu era cu mine. Samuel avea totul pentru a seduce o femeie, avea totul pentru a fi iubit. Şi ştia să ofere iubire în schimb.

Ca în toate dimineţile în care Alex şi Romy nu erau cu mine, pregăteam micul dejun pentru clienţi. Legănată de zgomotul cafetierelor, curăţăm de coajă

fructele proaspete, băteam cu telul crema de brânză. Totul era gata pe masa mare din lemn, nu-mi mai rămânea decât să aranjez bufetul. Era încă devreme, aşa că mi-am îngăduit să beau o cafea. M-am sprijinit de pervazul ferestrei care dădea spre terasă, cu ceaşca de cafea în mână. Eram hipnotizată de balansoarul Maşei. Gol. Singur în mijlocul peluzei întinse. De când plecase Maşa, nimeni nu îndrăznea să se aşeze acolo. Ai fi crezut că o barieră invizibilă împiedica pe oricine să se apropie. Era locul ei. Chiar şi abandonat...

Soneria telefonului a spart liniştea dimineţii. Mi s-a oprit respiraţia. 6:30, prea devreme pentru un apel. în realitate, de acest apel mă temeam cel mai mult de o lună încoace. Mă pregătisem pentru el. în ciuda tuturor încercărilor mele, nu reuşisem să-mi alung presimţirea că nu va dura mult până să-l primesc. Era felul Maşei de a-mi trimite un mesaj chiar în clipa când mă uitam fix la locul ei gol din balansoar, şi în acest moment al zilei care îi aparţinuse întotdeauna? Telefonul suna fără întrerupere. Am zâmbit trist amintindu-mi cuvintele Maşei. într-ade- văr, era răbdător. Am mai băut o gură de cafea — nu ştiu de ce, poate pentru a prelungi încă un pic iluzia. în cele din urmă, am răspuns. Trebuia s-o fac.

— Hermine?

Nu mă înşelasem. Vocea asta. Era a doua oară când o auzeam în decurs de trei luni. Ca şi prima oară, respiraţia îi era sacadată. Vaisili.

— îmi cer scuze că te sun atât de devreme...

Ştiam. înţelesesem. Mâna mi s-a crispat şi mai mult pe ceaşcă. Un singur lucru mă interesa acum:

— A suferit?

— A... a adormit... vorbind cu tatăl meu.

Maşa nu putea trăi fără Jo, în pofida iubirii de care era înconjurată. Acum erau din nou împreună. îşi luase rămas-bun de la noi, îşi luase rămas-bun de la Dacea şi îşi luase rămas-bun de la fiul ei. Mi-am şters o lacrimă de pe obraz.

— înseamnă că a plecat împăcată.

— Da, a zis el. Te ţin la curent cu ceea ce urmează.

— Curaj!
— ?» ţ[ie]-
A închis.
În orele următoare, cu o mască de fericire artificială pe faţă, opacă la tot ce nu ţinea de lucru, am jonglat între sala de mese, terasă şi recepţie. Zâmbeam, propuneam încă o cafea, recomandam o activitate, o plimbare ţinând cont de ziua superbă care începea şi, de asemenea, o evitam pe Amélie. Nu era momentul, nu eram pregătită. Am aşteptat zece ore până să-l anunţ pe Samuel. El a oftat zgomotos şi a bombănit câteva înjurături zdravene. Auzeam copiii râzând în depărtare; vestea asta era prea mult pentru ei... Micuţii mei, aş fi vrut atât de mult să-i cruţ.
— Nu le spun nimic copiilor în dimineaţa asta, m-a liniştit Samuel, şi ne întoarcem după prânz. O să le explic eu, nu-ţi face griji.

îmi pare rău că-ţi stric sfârşitul vacanţei.Când m-am simţit pregătită să transmit vestea, m-am dus la etaj s-o caut pe Amélie. Am găsit-o repede şi i-am făcut semn să mă urmeze. Ea a dat nişte instrucţiuni şi m-a urmat cu o figură gravă. Fără să schimbăm un cuvânt, am luat-o prin pasajul secret spre bucătărie. Cum nu se întâmpla prea des să apărem amândouă acolo, Charly a înţeles că nu era de glumă. Şi-a trimis ajutorul în pauză şi a adăugat:

— Şi să nu te întorci până nu-ţi spun eu.

Tânărul n-a mai stat pe gânduri şi a şters-o imediat. Amélie s-a dus lângă soţul ei; mă priveau ţintă.

— Bănuiţi ce o să vă spun, nu-i aşa?

Au oftat de tristeţe, dar şi de uşurare. Era oarecum ali- nător să ştii că se terminase. Că această aşteptare ajunsese la capăt. Luându-ne rămas-bun de la ea, cu toţii fuseserăm conştienţi că n-o s-o revedem în viaţă.

— N-a rezistat mult timp fără Jo, a şoptit Amélie.

— Un pic mai mult de trei luni, a adăugat Charly.

— Nici măcar Dacea n-a putut să facă nimic pentru ea, am oftat eu.

Am rămas mult timp fără să spunem nimic; în privirile noastre se amestecau tristeţea, panica, descumpănirea. O lume care se prăbuşea.

— Pot să te rog să-i anunţi tu pe ceilalţi? l-am întrebat pe Charly. îţi mărturisesc că mi-a pierit curajul.

— Contează pe noi, suntem aici ca să te ajutăm, Hermine. Suntem o echipă. Tu faci totul, dar o să-ţi fim alături.

— îmi pare rău că-ţi pun această întrebare absolut nepotrivită, ne-a întrerupt Amélie, dar ce se întâmplă acum că Maşa...?

Am făcut apel la toată afecţiunea mea pentru ea ca să nu mă enervez. Ce voia să spună? Că aveam să dăm bir cu fugiţii sub pretextul că Maşa nu mai era aici? Nu mai era aici de o lună şi ne descurcam perfect. Maşa ştia asta, altfel n-ar fi plecat. Şi, în orice caz, refuzam să mă gândesc la viitor, să mă gândesc concret la ce aveam să facem. Era prea

devreme, nici măcar nu eram sigură că îmi dădeam seama de ceea ce tocmai se întâmplase.

— Mergem mai departe. Păstrăm Dacea.

Pe la sfârşitul după-amiezii, sunetul unui claxon s-a auzit în curte. Numai ei îşi puteau anunţa aşa sosirea. Cui îi mai păsa de clienţi, ei aduceau veselia în mijlocul unei zile atât de triste. Am ieşit imediat din spatele biroului de la recepţie. Alex şi Romy mi-au sărit în braţe, i-am sărutat pe obraji, îmi venea să-i mănânc.

— Ce frumoşi sunteţi! Şi ce bronzaţi!

Le-am mângâiat feţele.

— Tati nu mă dă cu cremă, m-a informat Romy.

— Cum adică tati nu te dă cu cremă? Unde-i tati?

— Este aici, mi-a răspuns vinovatul.

Venea cu braţele încărcate de bagaje şi cu zâmbetul pe buze. M-a sărutat pe păr, am închis ochii şi m-am simţit brusc liniştită.

— Am venit doar să te îmbrăţişăm, să lăsăm lucrurile şi plecăm.

M-am uitat la el nedumerită.

— Plecaţi? Credeam că...

Samuel s-a apropiat şi mi-a pus un deget pe buze; inima îmi bătea nebuneşte.

— Mergem la cumpărături, mă ocup eu de cină. Doar n-o să te lăsăm singură în seara asta!

— Mulţumesc.

Mi-a zâmbit cu blândeţe, iar eu am făcut un semn discret spre copii.

— Cum se simt? am murmurat.

— Sunt bine. Sunt pregătiţi şi şi le-am cerut să fie un pic atenţi cu tine. Să mergem, copii!

Când am ajuns acasă, Samuel şi copiii trebăluiau pe terasă. Din partea asta a morii, Dacea se afla în spatele nostru, aşa că intimitatea familiei noastre era protejată. Masa era pusă pentru noi patru. Ca înainte... Soarele de început de iulie era încă puternic la ora asta. I-am îmbrăţişat pe toţi trei. N-am putut să nu remarc surprinderea lui Samuel în faţa gestului meu tandru şi spontan. Eu însămi m-am mirat, reproşându-mi-l totodată.

— O să fac un duş, revin în cinci minute.

— Nu te grăbi.

L-am ascultat şi am zăbovit mult sub apa rece, încercând să-mi adun gândurile, sentimentele. Mă întrista profund certitudinea că de-acum n-aveam s-o mai văd pe Masa, n-aveam să-i mai aud vocea, accentul acela numai al ei, felul în care rostea cuvintele. Se terminase cu „Go- lubka”. Nimeni n-avea să-mi mai spună aşa. Moartea ei era totuşi oarecum ireală, abstractă chiar; nu o văzusem stingându-se, aşa cum îl văzusem pe Jo prăbuşindu-se la pământ şi dându-şi ultima suflare. N-aveam ca dovadă decât un apel telefonic şi glasul gâtuit de durere al unui fiu care-şi pierduse mama. Nu puneam la îndoială realitatea celor întâmplate, dar acestea mi se păreau atât de departe. Ca şi cum Maşa nu putea muri în altă parte decât la ea acasă. De ce făcuse această alegere? în ciuda tuturor întrebărilor mele, a incertitudinilor, reuşeam să mă bucur că-i aveam pe copii alături de mine în seara asta. Maşa mă pusese să-i promit că voi profita la maximum de fiecare clipă petrecută împreună cu ei, că nu voi lăsa timpul şi viaţa să mi-i fure; încă o auzeam implorându-mă s-o fac. în seara asta, Alexandre şi Romy aveau să fie şi mai fericiţi fiindcă şi tatăl lor era prezent. Şi eu eram fericită că era acolo. Fericită, dar dezorientată. Voiam ca totul să meargă bine, voiam să uit de celelalte. Să savurez ceea ce îmi era oferit. Am pus în grabă o rochie pe mine şi m-am dus la ei.

— Scumpa mea, i-am zis lui Romy, îmi descâlceşti tu părul?

Rar se întâmpla să-mi fac timp ca să-i propun să fiu păpuşa ei pe care să o coafeze. Prin urmare, n-a lăsat să-i scape ocazia şi mi-a smuls peria din mână.

Seara asta era normală şi totodată mă tulbura. Cred că mi-am pierdut jumătate din claia de păr în timpul aperitivului. Exclamaţiile lui Romy, tachinările fratelui ei mai mare şi ale tatălui ei când vedeau coafurile surprinzătoare cu care mă împopoţona mă umpleau de fericire. în timpul cinei, îi ascultam pe toţi trei povestindu-mi săptămâna lor de aventuri, băile în Mediterana până la apusul soarelui, peştii la

grătar şi sendvişurile cu anşoa din port, castelele de nisip, îngheţatele seara, după spălatul pe dinţi.

— Ţi-ai pus la bătaie toate forţele! Cum vrei să rivalizez cu tine acum? l-am întrebat pe Samuel.

— Ştiu să mă fac indispensabil, mi-a răspuns el cu o privire jucăuşă.

Am întors capul amuzată, dar şi neliniştită. Bucuria copiilor nu se baza oare pe o iluzie? Ca părinţi, nu trebuia să le dăm speranţe false. Despărţirea noastră îi luase prin surprindere pe Alex şi Romy, deşi cu siguranţă remarcaseră atmosfera apăsătoare care domnea la noi acasă: părinţii lor erau trişti, închişi în ei. Dar nu erau ţipete, nu erau certuri — sau foarte puţin. Niciodată nu ne atacaserăm verbal. Eu şi Samuel nu ne mai vorbeam, nu ne mai vedeam, nu ne mai priveam, mergeam în direcţii opuse, ba mai rău... Nu ne mai furam săruturi, nu ne mai luam de mână într-un gest automat care trădează totul. Aveam sentimentul că dorm într-un pat gol şi rece. Când mă întorceam de la Dacea, Samuel dormea. Când se trezea pentru a începe munca pe răcoare, eu eram cea care dormea. Dacă mă gândesc bine, de când familia noastră se reunise, o seară precum cea pe care tocmai o trăiam era excepţională.

La desert, Romy s-a urcat pe genunchii mei şi mi s-a ghemuit în braţe; privirea înduioşată a lui Samuel m-a tulburat, aşa că m-am concentrat asupra fetiţei, mângâindu-i cu delicateţe obrazul.

— Mami, te gândeşti la Masa?

Nu puteam evita la nesfârşit subiectul. Totuşi asta îmi confirma faptul că, de la telefonul de dimineaţă, trăiam un vis urât.

— Romy! s-a enervat fratele ei. Tata ne-a zis să nu...

— Alex, putem vorbi despre asta, trebuie să vorbim, l-am întrerupt cu blândeţe pe fiul meu. Chiar dacă ne întristează. Aşa că, scumpa mea, da, mă gândesc la Maşa, mă gândesc mult la ea, îmi lipseşte şi îmi va lipsi mereu, ca şi vouă...

— Ştii, eu nu sunt tristă, mi-a răspuns ea.

— A, da? N-ai vrea s-o revezi?

— Ba da... dar Jo, el nu mai e singur.

Am înghiţit cu greu pentru a-mi stăpâni plânsul şi i-am zâmbit cu lacrimi în ochi fiicei mele. Spontaneitatea şi nepăsarea ei de copil erau soluţia la tot. Fetiţa din mine n-avusese niciodată ocazia să fie nepăsătoare. Ochii ei n-avuseseră niciodată sclipiri de stele. Chiar dacă ar fi avut, mama ei n-ar fi fost în stare să le vadă şi nici să simtă acea bucurie de nedescris care invadează inima.

— Ai dreptate, Jo şi Maşa s-au regăsit. Şi după părerea ta, ce a zis el când a văzut-o pe Maşa?

Ea a mijit ochii pentru a se concentra, apoi brusc i-a făcut mari.

— Iat-o pe cea mai frumoasă femeie din lume, mi-a răspuns, încercând să-l imite pe Jo.

Mi-am înăbuşit un râs încărcat de melancolie. Jo îi spunea mereu că e cea mai frumoasă femeie din lume, chiar şi la optzeci de ani. Jo era nebun după ea şi ţinea morţiş ca toată lumea s-o ştie. Era emoţionant să asişti la aşa ceva. Iar Romy, fermecată de poveştile cu prinţese, nu vedea decât această iubire de nezdruncinat.

— Şi pe Puştoaică, a intrat în joc fratele ei îngroşându-şi vocea, ai lăsat-o la recepţie?

— *Dusa Moya,* a continuat Romy pe un ton subţire şi melodios dublat de un accent rusesc, nu te enerva, *Golubka* este gardianul care va ocroti Dacea.

Copiii mei aveau să fie influenţaţi pe viaţă de aceste două fiinţe extraordinare care într-o zi îi deschiseseră uşa mamei lor. Avuseseră şansa să crească înconjuraţi de dragostea lor. Deşi aceste fiinţe nu mai erau acum printre noi, copiii mei zâmbeau cu drag amintindu-şi de momentele preţioase petrecute împreună. Alex s-a ridicat şi a venit în spatele meu, apucându-mă cu braţele pe după gât.

— Jo şi Maşa s-ar distra foarte tare văzând cât de bine îi imitaţi, le-am zis eu. Ar fi mândri de voi. Eu una sunt mândră. Promiteţi-mi că veţi continua să vorbiţi ruseşte pentru Maşa, chiar dacă ea nu mai este aici ca să vă înveţe. Să nu-i uitaţi lecţiile.

— îţi promitem, mamă, mi-a răspuns Alex.

I-am acoperit cu sărutări pe obraji, pe gât. Am întâlnit privirea lui Samuel, care mă cerceta să vadă cum mă simt. I-am oferit un zâmbet plin de căldură.Din când în când, simţeam capul lui Romy căzând brusc pe braţele mele, în timp ce Alex nu se mai oprea din căscat.

— E timpul să mergeţi la culcare, chiar dacă e vacanţă.

Ei au bombănit cum făceau de fiecare dată.

— Mulţumiţi-i lui ta ti.

Unul după altul, i-au oferit o ultimă dezmierdare din această vacanţă. El le-a cerut să fie drăguţi cu mine, să nu mă supere. Privirile pe care le-au schimbat între ei mi-au confirmat că făcuseră un pact.

— Când te mai vedem? a vrut să ştie Alex.

— în curând, puştiule. Foarte curând.

— OK.

împletícindu-se, Romy a venit până la mine, m-a luat de mână şi m-a tras spre ea ca s-o duc în pat. Samuel a râs discret şi mi-a făcut semn să nu-mi fac griji pentru el.

Culcatul prinţesei a durat o veşnicie; n-am putut să scap decât atunci când a adormit de-a binelea. Am trecut apoi în camera lui Alex, care dormea şi el buştean. L-am găsit pe Samuel pe canapeaua de pe terasă.

— Nu era nevoie să strângi masa, puteam s-o fac eu mâine.

— Trebuia să-mi găsesc ceva de lucru în timp ce te aşteptam, a răspuns el râzând.

M-am aşezat lângă el şi mi-am terminat liniştită paharul cu vin.

— Mi-e greu să cred că e adevărat, că nu se va mai întoarce...

M-am afundat în canapea. Samuel şi-a desfăcut braţele
şi m-am cuibărit la pieptul lui. M-a mângâiat uşor pe păr.

— Hermine, mi-e greu să cred că eşti atât de bine cum susţii.

— îţi jur că rezist. Mă aşteptam la asta... ca toată lumea.
— Poate, totuşi ştiu ce înseamnă Maşa pentru tine.
— Faptul că am făcut faţă pierderii lui Jo m-a întărit. Nu garantez că nu vor fi perioade grele, dar... deocamdată, n-am de gând să mă prăbuşesc.

El a oftat adânc. Cu siguranţă, se îndoia de sinceritatea cuvintelor mele — care era reală totuşi, asta voiam să cred, cel puţin. M-am ridicat, dându-mi seama cât de aproape stăteam de el. N-am încercat să mă îndepărtez.
— Samuel, uită-te la mine.

După câteva secunde, s-a supus.
— Ai încredere în mine, te rog.

El a clătinat din cap.
— Şi... nu te mai îngrijora. Sunt femeie în toată firea. Nu mai sunt aceeaşi ca înainte. Şi nu vreau să te împiedic să-ţi trăieşti viaţa. Ne-am provocat deja destulă suferinţă unul altuia, nu crezi?

Samuel mi-a evitat privirea şi şi-a trecut palma peste fruntea mea, mi-a aranjat o şuviţă de păr după ureche, încercând să se eschiveze.
— Nu pot să-mi refac viaţa. Mi-e teamă că...
— De ce ţi-e teamă?

Mi-a înfruntat din nou privirea.
— De nimic. Cred că ne-am văzut prea mult în ultima vreme.

Aşadar eram de acord. Totuşi ne era imposibil să ne dezlipim unul de altul.
— Şi eu cred la fel. Răscolim trecutul şi...

Samuel m-a strâns şi mai tare în braţe, iar feţele noastre s-au apropiat periculos de mult.
— Şi n-am vrea asta, nu-i aşa? m-a întrebat cu voce şoptită.
— Nu, am murmurat, pe un ton nu prea convingător.

Am început amândoi să respirăm tot mai repede.
Eram pierdută. N-ar fi trebuit să fiu în braţele lui Samuel, dar Maşa murise, iar eu mă simţeam îngrozitor de singură.
Totul se amesteca în capul şi în corpul meu: durerea, suferinţa, neliniştea şi dorinţa. Pe chipul lui Samuel

se citea lupta pe care o ducea cu sine însuşi. în doi ani, niciodată nu ne pierduserăm controlul, niciodată nu ne reapro- piaserăm atât de mult, încât să depăşim limita. Nici măcar nu-mi mai aminteam unde făcuserăm dragoste ultima oară, nici când îl dorisem pentru ultima oară, atât de mult ne îndepărtaserăm unul de altul. De ce acum?

— Seara asta este diferită, am îngăimat eu.

Mâna lui a urcat de-a lungul spatelui meu şi s-a oprit pe ceafă. Am închis ochii şi mi-am lăsat capul pe spate. Peste câteva clipe, buzele lui îmi devorau gâtul.

— Copiii dorm?

Mi-am strecurat mâinil.e pe sub tricoul lui în chip de răspuns. El m-a luat în braţe şi m-a dus în camera mea. M-a aşezat cu delicateţe pe pat şi s-a întins peste mine, fără să se lase cu toată greutatea; îşi amintea de tot. Şi-a pironit ochii într-ai mei ca pentru a-mi cere ultima permisiune. îşi luase mereu mii de precauţii.

— Sărută-mă, Samuel, te rog, sărută-mă.

Buzele noastre s-au regăsit, am regăsit gustul gurii lui. Gura lui care mă făcuse să mă simt femeie. înainte de el, nu fusesem niciodată sărutată ca femeie, fusesem sărutată ca un obiect. înainte de el, nu cunoscusem nici dorinţa, nici plăcerea. Eram un robot care-şi vindea trupul. Samuel mi-l îmblânzise cu iubire, cu răbdare, fără să judece, renunţând la propria lui plăcere. Fusese uneori atât de furios pe el însuşi pentru că nu reuşea să mă împace cu trupul meu, încât voisem să mă despart de el. Nu suportam gândul că trecutul meu îl făcea să sufere, că îl împiedica să fie fericit şi împlinit. El nu cedase niciodată. Totuşi, când îi mărturisisem că fusesem nevoită să mă folosesc de trupul meu ca să am ce mânca sau ca să fiu în siguranţă, că amintirea corpurilor grele ale altor bărbaţi în afară de el apăsând asupra mea îmi era întipărită în carne, crezusem că va da bir cu fugiţii, dezgustat de cea pe care o avea în faţă. Rezistase, convins că sentimentele noastre îmi vor învinge demonii.

Atunci când, ca să-mi alung gândurile dureroase legate de Maşa, mă abandonasem plăcerii, îmi amintisem brusc de primul orgasm din viaţa mea oferit de Samuel; plânsesem, iar el îmi spusese că mă iubeşte. în seara asta, n-au fost declaraţii, n-a fost o fericire imensă. Ci doar o melancolie nespusă şi regretul de a fi cedat nevoii mele de afecţiune.

Aş fi vrut să rămân în acest timp suspendat în care copiii mei dormeau profund, în care eu ţineam încă la distanţă suferinţa şi incertitudinea viitorului, în care aţipeam lipită de trupul lui Samuel pe care îl cunoşteam ca pe al meu, dar care nu-mi mai aparţinea.

— Şi acum, ce se întâmplă la Dacea? m-a întrebat el spărgând tăcerea. Ce plan au făcut Jo şi Maşa pentru tine şi pentru ceilalţi?Seninătatea mea iluzorie s-a făcut ţăndări. Cum îndrăznea Samuel? Nu putea să-mi lase puţin răgaz? Fie şi numai un strop de linişte falsă? Tot trupul mi s-a încordat; nu voiam să explodez, nu voiam să urlu, nu voiam să audă copiii şi să asiste la o ceartă între noi. Cum putusem să mă las luată de val şi să fac dragoste cu el? Prea multe amintiri urâte, prea multă ranchiună ieşeau la suprafaţă şi era ultimul lucru de care aveam nevoie. M-am eliberat încet din îmbrăţişarea lui, nu mai voiam să-l ating, nu mai voiam ca trupurile noastre să fie în contact. A înţeles mesajul şi n-a încercat să mă reţină. M-am dat jos din pat şi mi-am cuprins corpul cu braţele ca să-mi acopăr goliciunea, am deschis dulapul cu haine, am luat un şort şi un maiou şi le-am tras repede pe mine, străduindu-mă să respir calm. L-am auzit scoţând un oftat de frustrare.

— Fir-ar să fie, a mormăit.

M-am întors spre el; nu mi-era totuşi teamă să-l înfrunt. A aruncat într-o parte cearşaful şi pernele şi s-a îmbrăcat fără să se grăbească. îl cunoşteam îndeajuns ca să-mi dau seama că şi el încerca să se calmeze. Şi apoi m-a fixat, roşu de furie.

— Nu ştii nimic despre asta! N-ai întrebat nimic, ai lăsat timpul să treacă! Şi acum, ei sunt morţi! Ce naiba, Hermine!

— Taci din gură!

Nu voiam să-i trezească pe Alex şi Romy, dar mai ales nu se punea problema să-i ascult discursul furibund pe care i-l cunoşteam prea bine.

— Cum vrei să mă calmez? Te-am prevenit, dar n-ai vrut niciodată să m-asculţi! Sunt douăzeci de ani de când te laşi exploatată, de când nenorocitul ăsta de hotel te seacă de puteri şi nici măcar nu e al tău. Trebuia să pleci mai devreme!

— Nu voi pleca niciodată!

— Tot n-ai înţeles că n-aveai nimic de aşteptat? Cum au putut să-ţi facă aşa ceva? S-au folosit de slăbiciunea ta, tu eşti biata fată rătăcită, fără familie, care a aterizat la ei într-un moment când aveau cel mai mult nevoie de ea.

A părut că se lasă păgubaş o clipă, subjugat de nu ştiu ce amintire, dar şi-a revenit rapid, aruncându-mi o privire furioasă.

— Au făcut ce-au vrut din tine, ai fost bună numai de corvoadă: ei fluierau, tu te duceai.

— îţi dai seama ce enormităţi debitezi?! Jo şi Maşa te iubeau.

Samuel a tresărit; ştia că am dreptate.

— Poate că mă apreciau, dar ăsta nu-i un motiv. Şi vezi tu, mie îmi este şi mai greu să-i iert, pentru că şi eu îi iubeam. Totuşi sunt nişte nemernici dacă te-au pus în situaţia asta. Tu n-ai nimic, Hermine. Absolut nimic! în scurt timp, o să te trezeşti în stradă!

întrecuse limita, o ştia, dar şi-o asuma. Nu mă mai evita; privirea lui era sinceră şi directă. Ştia cu siguranţă ce spune, ce risca să declanşeze în mine, dar n-aveam să-i ofer satisfacţia asta. De când ţinea în el această ranchiună, aceste vorbe? Aşteptase momentul prielnic pentru a mi le arunca în faţă? Credea că, vlăguită cum eram după ce făcuserăm dragoste, le voi încasa fără să reacţionez? Fără să mă apăr?

— Cară-te, dispari din casa mea! am urlat.

— Hermine, nu eşti în casa ta aici, n-ai fost niciodată... Tu doar stai în locuinţa pe care patronii tăi, astăzi morţi, te-au lăsat cu amabilitate s-o ocupi.

M-am repezit spre el şi l-am împins violent să iasă din camera mea, iar el s-a dat înapoi până la terasă.

— Nu mai vreau să te văd!

A ridicat mâinile în sus, în semn de capitulare.

— Liniştește-te, o să te las în pace, nu mai pot să-mi fac sânge rău, am ajuns la limita răbdării. Nu mai suport hotelul ăsta. O să mă mai vezi doar când o să vin să-i iau pe copii.

— Te crezi indispensabil? Nu ţi-am cerut niciodată nimic. Tu eşti cel care a venit, care s-a ţinut scai de mine! Toată ziua bună ziua îmi spui ce trebuie să fac ori să nu fac! N-am nevoie de tine, Samuel! Poate că ar trebui să înţelegi asta până la urmă. Mă descurc perfect de când ne-am despărţit.

A clătinat din cap dezamăgit.

— Am fost într-adevăr un idiot, voiam să mai cred în noi, încercam să mă conving de asta. Credeam că, odată ce lucrurile au intrat pe făgaşul lor, vei înţelege că sunt aici şi că trebuie să trăim împreună. Departe de locul ăsta care mi-a distrus definitiv viaţa... Ce nebunie...

S-a întors şi a plecat. L-am urmărit cu privirea în timp ce trăgea uşa glisantă în urma lui. S-a îndepărtat de moară fără să se uite înapoi. Poate că o căutasem cu lumânarea, dar Samuel tocmai mă părăsise pentru totdeauna. O ştiam. N-avea să mai fie cale de întors după cuvintele pe care ni le spuseserăm. Am rămas locului, distrusă, singură cum nu mai fusesem de mult.

— Mamă? l-am auzit pe Alex în spatele meu.

Am tresărit şi mi-am şters de pe faţă lacrimile pe care nici nu le simţisem.

— Am auzit gălăgie, a insistat fiul meu.

în cele din urmă m-am întors spre el.

— M-am lovit la picior de măsuţă, m-a durut şi am ţipat. Scuză-mă că te-am trezit. Du-te şi culcă-te, totul e bine.

El a bombănit ceva, nu prea convins, dar până la urmă s-a dus

înapoi în cameră. M-am târât şi eu într-a mea, m-am prăbuşit pe pat şi m-am înfăşurat în cearşaful impregnat cu parfumul lui Samuel. N-aveam puterea să-l schimb, eram obosită, obosită de toate. Nu-mi plăcea să mă aflu în starea asta. Nu mai voiam amintiri. Şi totuşi, de câteva săptămâni, ele mă asaltau întruna..

.9

în pofida epuizării, n-am dormit aproape toată noaptea. Sfârşeam invariabil prin a mă trezi brusc din visele mele agitate care mă făceau să mă întorc înapoi în timp.

Povestea noastră de iubire începuse să se destrame când Samuel nu mai voise să locuiască la moară. Ar fi trebuit să bănuiesc că până la urmă asta se va întâmpla, îl convinsesem atât de greu să vină acolo. Se plângea de lipsa de intimitate a familiei noastre, de faptul că eu munceam prea mult, că eram tot timpul la Dacea. Nu greşea. Dar mă întreb dacă descoperise brusc asta. Mă cunoscuse la Dacea, ne îndrăgostiserăm, ştia că lucrez ca o nebună şi că eram foarte ataşată de ceea ce făceam şi de locul în care trăiam. Samuel nu mai suporta să aibă sentimentul că trăieşte cu Jo şi Maşa. Mai întâi, mă făcusem că nu aud, îmi spuneam că o să-i treacă, şi n-aveam niciun chef să mă mut; trăiam într-un mic paradis la moară, copiii adorau locul acela. Totuşi, până la urmă, a trebuit să-i recunosc nemulţumirea, întrucât Samuel devenise tot mai irascibil, ajunsese la capătul răbdării, ceea ce nu-i stătea deloc în fire. O distanţă din ce în ce mai mare se căsca între noi. Nu mai împărtăşeam aproape nimic, nu mai râdeam, Samuel îmi lipsea fără să-mi lipsească. De câteva ori am fost singură acasă şi nu mă mai gândeam la el, nu mai aşteptam să se întoarcă. Aveam sentimentul că cel de care mă îndrăgostisem, tatăl copiilor mei aşa cum îl cunoşteam eu, dispăruse. Aşa că, dacă trebuia să trecem printr-o mutare ca să ne regăsim, eram gata să ne dau această şansă, în ciuda sacrificiilor pe care le implica asta pentru mine. Văzând cât de mult îl afecta viaţa noastră de zi cu zi, îl anunţasem în cele din urmă că eram gata să fac pasul hotărâtor. Foarte repede, ciudat de repede, ca şi cum nu aşteptase decât momentul în care voi ceda, a găsit o casă la ţară în apropiere de Roussillon. Casa era destul de mare, cu vedere spre Luberon şi Bonnieux. Erau multe reparaţii de făcut, fiindcă nu mai fusese locuită de zece ani, dar Samuel

era gata să înceapă lucrările, părea chiar fericit să se apuce. Din păcate, această nouă casă pe care nu reuşeam s-o consider a mea, nu ne-a apropiat. Nu eram în largul meu în ea, ceva greu de definit mă împiedica să mă simt în siguranţă. Fără să mai pun la socoteală că aveam impresia că-mi petrec viaţa pe drumuri, plecam mereu cu întârziere de la Dacea, conduceam ca o nebună ca să nu ajung prea târziu acasă, îngrozită de ideea de a-mi vedea copiii şi mai puţin ca înainte. Jo şi Maşa nu-mi reproşau că acum aveam un program de lucru, eu eram cea care nu mă puteam obişnui cu aşa ceva. Trebuia să plec la ore fixe, să mă opresc în mijlocul unei sarcini. Nu mai puteam să fac când voiam mici verificări ca să mă asigur că totul merge bine. Am suportat, pentru Samuel, pentru copii, care se obişnuiseră cu casa, chiar dacă insistau adesea să meargă să-i vadă pe Jo şi Maşa. Samuel nu era totuşi nici mai vesel, nici mai prezent. Ba dimpotrivă; era deseori cufundat în gândurile lui care probabil nu erau tocmai plăcute, având în vedere aerul abătut pe care îl afişa în permanenţă. Bucuria, iubirea, complicitatea şi viaţa de familie nu reveniseră în cuplul nostru. Nu ne mai atingeam, când ne culcam, eu mă întorceam pe partea mea, el pe-a lui. Nimic nu ne mai apropia.

Şi apoi, într-o bună zi, am înţeles de ce nu-i mai plăcuse brusc viaţa noastră de la Dacea; pusese la cale ceva pe ascuns. într-o seară, s-a întors exuberant, de mult timp nu-l mai văzusem aşa, m-a luat în braţe şi m-a învârtit în aer. Bucuria lui atât de neaşteptată era molipsitoare. Am început să sper că aveam să-l văd iarăşi ca înainte, mereu zâmbitor, mereu disponibil, tandru şi afectuos.

— Ce se întâmplă?

— Am găsit plantaţia de măslini! Semnăm contractul săptămâna viitoare.

Bucuria mea a fost de scurtă durată.

— Lasă-mă jos, te rog. Şi explică-mi ce e cu povestea asta!

în următoarea jumătate de oră, l-am ascultat expli-

cându-mi în detaliu că găsise în sfârşit plantaţia de măslini pe care o căuta de ani întregi. Pe lângă activitatea lui de peisagist, Samuel visa încă din copilărie să reia tradiţia familiei lui de a cultiva măslini. Ştiam asta, dar nu-mi imaginam că o să meargă până la capăt. Era deja copleşit de muncă. Totuşi, tocmai bătuse palma pentru douăzeci de hectare şi n-avea de gând să se oprească aici. Mi-a dat lovitura de graţie.

— O să ne construim propria noastră moară, un magazin, va fi de lucru şi pentru tine.

— Poftim?

— Asta nu mai e viaţă, să munceşti pe brânci la Dacea, nu ne mai vedem, eşti importantă pentru copii, dar eşti frântă de oboseală în permanenţă. Imaginează-ţi, dacă munceşti alături de mine, vom petrece serile împreună, vom putea să plecăm în vacanţă ca toată lumea, să primim prieteni în vizită, tu vei avea un program normal...

Am simţit cum se cască pământul sub picioarele mele.

— Samuel, opreşte-te! Dar eu nu vreau!

— Ce nu vrei?

— Nu vreau să părăsesc Dacea. Cine ţi-a băgat în cap o idee aşa absurdă?

— O idee absurdă, ai zis? N-ar fi destul de bine pentru tine?

— Nu începe cu asta!

Iarăşi acel complex de inferioritate al lui Samuel faţă de Jo şi Maşa, ceea ce era ridicol şi inexplicabil pentru mine. Jo şi Maşa îl admirau. Şi având în vedere drumul pe care îl parcursesem eu până aici, era o necuviinţă să vorbească astfel.

— Nu mă îndoiesc că este extraordinar să ai o moară, am reluat eu pe un ton mai calm, să-ţi aducă oamenii măslinele pe care le-au cules împreună cu copiii lor, să asişti la bucuria lor de a şti că au nenorocitele alea de 50 de kilograme care vor fi trecute prin presă! înţeleg despre ce-i vorba, am muncit umăr lângă umăr cu tine. Nu mă îndoiesc că e minunat să ai magazinul tău. Asta n-are nimic de-a

face cu interesul pentru meserie. Dar, Samuel, mie îmi place slujba mea, iubesc Dacea.
— O iubeşti mai mult decât pe mine? s-a răstit el.
— Ce fel de întrebare e asta? îţi dai seama ce spui?
După aerul său nu prea îngăduitor, nu-şi punea la îndoială cuvintele. Dimpotrivă.
— Gândeşte-te, Hermine. Gândeşte-te bine la răspunsul tău.
Privirea lui era aspră, duşmănoasă, nu-l mai văzusem
niciodată aşa. Mi-a fost frică şi n-am putut să mă feresc de ea, descopeream un străin.
— Doar nu-mi dai un ultimatum?
Văzându-i expresia ironică, mi-a venit să-l lovesc.
— Ba da, exact asta fac. Dacă nu-mi eşti alături în proiectul meu, dacă te încăpăţânezi să rămâi la Dacea, nu văd ce sens mai are să rămânem împreună.
Mi s-a făcut greaţă.
— îmi pui cuţitul la gât! Cum poţi să...
— N-am de ales! Jo, Maşa şi hotelul ăsta sunt mai importanţi ca mine!
Amesteca lucrurile şi îmi dovedea că nu mai era nimic între noi.
— Spun pur şi simplu că, dacă m-ai iubi, nu mi-ai cere să-mi las slujba, pe care o ador, ca să mă dedic proiectului tău. Pari să uiţi ce le datorez şi ce au făcut ei pentru mine.
— încetează cu trecutul tău! Nu mai suport să ne condiţioneze viaţa!
Mă sufocam. Samuel şi-a dat seama, a înţeles că mersese prea departe. S-a apropiat de mine, dar l-am oprit cu un gest. Am strâns din dinţi ca să mă calmez, ca să nu mă las copleşită.
— Tocmai am priceput, am reluat eu după câteva minute de tăcere tensionată, că mutându-ne aici, tu voiai de fapt să mă îndepărtezi de Dacea, voiai să mă îndepărtezi de Jo şi de Maşa. Nu-ţi doreşti decât să-i scot din viaţa mea.
— Da, ai dreptate, asta vreau, m-am săturat de ei, de locul ăsta, o să se termine rău povestea asta, o

ştiu, o simt. într-o bună zi, Jo şi Maşa nu vor mai fi acolo, şi tu ce-o să faci?

— Ar trebui să-ţi fie ruşine să te gândeşti la asemenea lucruri!

— Hermine, vreau să fim din nou ca la început, nu poţi să-mi reproşezi asta.

— încetează! Am încercat să lucrez mai puţin ca să-ţi fac pe plac, ca să ne apropiem din nou, voiam să cred în asta, am făcut eforturi pentru tine, pentru noi, iar tu nici măcar nu le-ai văzut. Unde ai fost în tot acest timp, în ultimele luni, de când locuim aici? Problema e mai veche, ne-am înstrăinat pe parcurs. Şi asta nu are nimic de-a face cu Dacea! Nu mai împărtăşim nimic, Samuel, şi această mutare n-a schimbat nimic. Iar după întrebarea pe care mi-ai pus-o adineauri, sunt întru totul de acord cu tine, s-a terminat.

Ne-am oficializat despărţirea fără să mai pierdem timpul. în mai puţin de o săptămână, m-am întors la moară sub privirea tristă a lui Jo şi a Maşei. Ne-am pus imediat de acord în privinţa copiilor şi ne-am înăbuşit resentimentele pentru ca totul să fie bine pentru Romy şi Alexandre. în realitate, ne despărţiserăm deja de mult timp, această ultimă şansă n-avea niciun sens. Doar să ne arate că încercaserăm totul şi să ne facă şi mai mult rău.

Samuel s-a cufundat cu totul în proiectul său, iar eu m-am reapucat să lucrez de zor la Dacea. Ne-am recăpătat fiecare echilibrul şi foarte repede am reuşit să nu ne mai evităm, să vorbim ca între prieteni. Iubirea mea pentru el se transformase în afecţiune.

Moartea lui Jo a schimbat totul. Samuel a început să fie din ce în ce mai prezent, mai atent cu mine, mai atent la suferinţa mea, nu şi-a mai arătat niciodată resentimentele faţă de Dacea. în cele din urmă, şi-a dat toate cărţile pe faţă. Ce voise noaptea trecută? Eram teribil, îngrozitor de supărată pe el fiindcă se jucase cu sentimentele mele şi fiindcă îmi ascunsese faptul că se aştepta să mă întorc la el. Totuşi, eram conştientă că, de când ne reapropiaserăm, nu-l respinsesem, că poate îi

dădusem speranţe false în privinţa unei posibile împăcări. Făcusem dragoste cu el pentru că mi-o dorisem, chiar dacă acum regretam amarnic. Fusesem slabă, nestatornică.

Cum putea să-şi imagineze că moartea lui Jo şi a Maşei mi-ar distruge legătura specială pe care o aveam cu Dacea?în zilele de după moartea Maşei, văzută din exterior, viaţa mea îşi reluase cursul firesc. N-aveam deloc timpi morţi, ceea ce era mai bine, altfel aş fi înnebunit şi m-aş fi lăsat copleşită de îngrijoare şi de senzaţia că totul, în jurul meu, se făcea ţăndări. îmi duceam sarcinile la capăt, le zâmbeam clienţilor, munceam ore în şir din obişnuinţă, eram peste tot în acelaşi timp, găsind în asta mulţumire ca întotdeauna. în sfârşit, acceptam fără să bombăn să mă ocup de copii cât erau în vacanţă, şi deci acasă, 24 de ore din 24. Nu voiam să se perinde toată ziua prin hotel, trebuia să le găsesc activităţi care să le umple timpul. Urmau tot felul de cursuri, la care îi duceam dimineaţa şi îi luam după-amiaza. Erau fericiţi, găseam în zâmbetele şi în entuziasmul lor o mângâiere bine-venită, acea mângâiere pe care mi-o oferea iluzia că viaţa mea nu era încă total distrusă. îl lăsam pe Alex la centrul ecvestru cu acelaşi veşnic nod în stomac. Fiul meu făcea călărie de la trei ani. Samuel îl dusese acolo din curiozitate. N-am să uit niciodată groaza care mă cuprinsese când îl văzusem prima dată mergând în galop. Nici acum nu mă obişnuisem. Din fericire, Romy prefera graţia şi blândeţea. Ca multe fetiţe, alesese dansul, îmi plăcea ca Romy să facă toate acele lucruri de care eu fusesem lipsită când eram copil. Uneori, uitându-mă la ea, aveam sentimentul că-i revăd pe acei copii pe care îi invidiam când eram de vârsta ei; îmi doream să fiu ca acele mame ideale, perfecte, şi mai ales voiam s-o fac pe fiica mea fericită. Romy mergea tot anul şcolar la o şcoală de dans, dar îi plăcea atât de mult dansul şi de profesoara ei, încât voia să meargă la cursuri şi pe timpul verii. Mie îmi convenea, era liniştitor şi reconfortant să o duc acolo.

în ciuda tuturor eforturilor mele de a nu lăsa să se vadă nimic, mintea îmi era adesea în altă parte. Fugea în alte direcţii, fără să o pot opri. Cu fiecare minut, absenţa lui Jo şi a Maşei mă apăsa şi mai mult. Dincolo de dorul de ei şi de suferinţă, reperele

fiction connection

mele se prăbuşeau ca un castel din cărţi de joc. Trăisem cu ei douăzeci de ani; alături de ei în fiecare zi, avuseserăm obiceiurile şi ritualurile noastre, întâlnirile noastre, privirile şi vorbele schimbate. Nu mă simţisem niciodată singură cu ei. Când ajunsesem la Dacea, viaţa mea era un eşec. Mă reinventasem — în realitate, mă formasem — mulţumită lor, mulţumită stabilităţii pe care mi-o aduseseră, răbdării lor, iubirii lor. Chiar dacă duceam tot greul la hotel, ei erau acolo, alături de mine, neclintiţi şi iubitori. Prezenţa lor mă liniştea, îmi oferea afecţiunea de care aveam cu disperare nevoie. Astăzi, eram din nou singură, dar refuzam să mă rătăcesc. Cum putea femeia care eram azi să accepte că tot ceea ce construise prin munca ei fiindcă voise să scape de greutăţi să dispară pocnind din degete? Eram gata să mă bat ca să păstrez tot ceea ce dobândisem luptând. Şi totuşi viitorul era atât de nesigur. Ce-avea să se întâmple cu Dacea? Evident, ar fi trebuit să-mi pun această întrebare mult mai devreme. Totul era bine pentru mine, pentru copiii mei, refuzasem să mă gândesc până şi la ideea dispariţiei lui Jo şi a Maşei. îmi spusesem că era timp pentru asta. N-avusesem chef să-mi fac griji, eram liniştită, voiam şi trebuia să profit de asta. Bătusem atâta cale până aici. Era revanşa mea asupra vieţii. De ce m-aş fi gândit la o nenorocire? De ce să-ţi faci rău când totul merge bine, când ai sentimentul că ţi-ai găsit echilibrul, că eşti puternic şi fericit în viaţă? Acum, trebuia să recunosc că fusesem lipsită de discernământ, că evitasem realitatea pentru a mă proteja.Cel mai rău era că Samuel avea dreptate: el mă pusese în gardă, eram destul de onestă să recunosc asta. în schimb, nu puteam nici să-i tolerez, nici să-i iert reacţia ostilă. Retrăiam iar şi iar cearta noastră, cuvintele lui îmi reveneau neîncetat în minte şi îmi sfâşiau inima. Uneori, devenea atât de insuportabil, încât simţeam cum îmi fuge pământul de sub picioare. îmi venea să ţip, să lovesc, să distrug ce era în jur ca să mă liniştesc, ca să scap de furia care mă consuma. Şi ca să şterg totodată această realitate. Era josnic din partea lui că se

folosise de cea mai mare spaimă a mea, aceea de a mă trezi că nu posed nimic, de a fi nevoită să-i încredinţez copiii pentru că n-aş mai putea să mă ocup de ei cum se cuvine. Să fiu despărţită de Alex şi Romy din cauza neputinţei mele. Era de neconceput pentru mine să ajung ca mama mea, să-i repet gestul, să-mi abandonez copiii. Spre deosebire de ea, eu ştiam că asta m-ar ucide şi că ar trebui să treacă peste cadavrul meu pentru a mi-i lua. Totuşi, mă pusesem singură în această situaţie. Dar cum să-mi închipui că Jo şi Maşa nu se gândiseră la asta? Cu siguranţă, prevăzuseră o soluţie pentru mine şi pentru ceilalţi de aici! în fiecare seară, ca să reuşesc să adorm, mi-o repetam întruna ca pe o mantră. Aveam încredere în ei. Trebuia să am încredere în ei.

în dimineaţa aceea, în timp ce mă pregăteam să-mi duc copiii la activităţile lor, am avut neplăcuta surpriză să dau peste Charly care stătea rezemat de maşina mea. Fugeam ca de ciumă de el şi de Amélie, fiindcă ştiam că sunt la fel de îngroziţi ca şi mine de ceea ce avea să urmeze. Lucrau amândoi la Dacea, îşi creşteau cei trei copii, aveau pe cap un credit pentru frumoasa lor casă pe care o renovau. Dar mi-era frică să vorbesc despre asta, neştiind ce să le spun. încă refuzam să-mi asum responsabilităţile, deşi toată lumea conta pe mine. Alex şi Romy l-au îmbrăţişat şi au urcat în maşină.

— N-am timp, Charly, vezi bine!

— Oh, ba da, o să-mi acorzi două minute, promit să nu mă lungesc.

N-avea să cedeze, era în stare să se ia după mine cu maşina sau să mă aştepte pe treptele de la intrare la întoarcere. Pe bună dreptate, abuzasem de răbdarea lui. Mi-am coborât umerii, în chip de capitulare şi i-am făcut semn să vină deoparte, nu voiam să audă şi copiii conversaţia noastră, care a început rapid să semene cu un joc de ping-pong.

— Ce vrei?

— Ai veşti?

— Nu, ţi-aş fi spus.

— L-ai sunat?

— Nu.

— De ce, Hermine?
— De ce? Pentru că mi-a zis c-o să mă ţină la curent. Nu vreau să-l hărţuiesc!
Reaua mea credinţă era fără limite, mi-era ruşine.
— Cine vorbeşte de hărţuire? N-ai încercat să-l contactezi nici măcar o singură dată într-o săptămână!
— O s-o fac la sfârşitul sezonului.
S-a schimbat la faţă.
— Poftim? Probabil că ti-am înţeles eu bine sau ai luat-o razna. Cum să aştepţi sfârşitul sezonului? Toţi avem nevoie de răspunsuri. Acum! E vorba de viitorul nostru!
Mi-am luat capul între palme şi l-am strâns cu toate puterile. Simţeam că explodez, lacrimi de furie, stăpânite de zile în şir, mi-au ţâşnit din ochi. Era atât de greu să lupt cu ceea ce fierbea în mine.
— Hermine? mi-a spus el, cu nelinişte în glas. Ce se întâmplă? Se vede că nu ţi-e bine deloc după moartea Maşei. Vorbeşte cu noi.
M-am închis şi mai mult în mine, iar respiraţia mi s-a accelerat. M-a tras spre el cu forţa şi şi-a trecut mâna peste spatele meu, încercând să mă calmeze. Respiraţia lui era potolită, se străduia prin toate mijloacele să mă liniştească, să mă ajute să nu fac o criză.
— Nu mai pot, Charly, am reuşit eu să-i mărturisesc după ceva timp. Ai dreptate în toate, dar sunt îngrozită.
— Ştiu...
— Tocmai de aceea amân în fiecare zi să-l sun pe Vasili. Numai el ne poate da răspunsuri, dar nu-l cunoaştem şi nu ne cunoaşte. Dacă ai şti cât regret că n-am avut niciodată curajul să-i întreb pe Jo şi Maşa... îmi pare rău, eu trebuia s-o fac.
— Nu sunt supărat pe tine, nimeni nu e supărat. Crede-mă, în locul tău, n-aş fi fost în stare să-i întreb. Ca dovadă că n-am făcut-o, deşi nimeni nu m-a împiedicat. Adevărul e că n-am vrut să-i vedem îmbătrânind.
— Mi-e atât de greu să accept că ea nu se va mai întoarce niciodată!

— Ştiu, Hermine.

M-am desprins de el, simţind că îmi revin un pic.

— Mai e şi altceva care te chinuie? m-a întrebat. Pari complet dezorientată. Ştii, te vedem cu toţii...

Am lăsat capul în jos, bănuind subiectul pe care avea de gând să-l abordeze. Nu-mi lăsa niciun răgaz acum că mă domina. Nu mai trebuia să am rezerve faţă de el.

— Nu l-am mai văzut pe Samuel în ultima vreme, mi-a spus.

Nimeni nu era uşor de păcălit.

— Trebuie să te obişnuieşti cu asta, i-am răspuns eu, continuând să-i evit privirea. Ne-am certat groaznic în seara când a murit Maşa...

A, da? Părea că v-aţi mai apropiat totuşi

.Am inspirat profund ca să-mi fac curaj şi m-am uitat direct în ochii lui.

— A fost o greşeală. Nu ne dorim aceleaşi lucruri. Samuel nu înţelege cât de legată sunt de Dacea. Subiectul e închis.

N-aveam nicio intenţie să-i povestesc în amănunt motivele despărţirii noastre, definitive şi irevocabile. Dacă voia mai multe informaţii, avea să le afle de la Samuel, care, din câte-l cunoşteam, n-avea să-şi ţină gura şi să-şi vadă de treaba lui, ca un om mare. Ajunsesem într-un asemenea punct, încât îi doream răul. Nu-mi stătea totuşi în fire aşa ceva.

— Trebuie să plec.

Charles m-a condus până la maşină, unde copiii mă aşteptau cuminţi, i-a întrebat despre echitaţie şi dans şi le-a urat să se distreze bine. I-am mulţumit în sinea mea pentru diversiune, care îmi dăduse timp să îmi revin complet. De îndată ce m-am simţit sigură pe mine, i-am aruncat o privire plină de recunoştinţă celui mai bun prieten al meu.

— Îţi mulţumesc că eşti aici.

— N-ai de ce. Dar nu sta singură, eu şi Amélie te putem ajuta, fie şi numai cu un pahar de vin roşu în bucătărie!

— Şi cu ravioli, nu?

Am râs, ceea ce mi-a mai slăbit un pic strânsoarea din piept.

— Şi, Charly, dacă Vasili nu dă niciun semn de viaţă până la sfârşitul săptămânii, îţi promit că o să-l sun şi o să-i cer informaţii despre ce urmează să se întâmple.

Copiii s-au întors epuizaţi după ziua lor plină. Cina a fost liniştită şi veselă, abătându-mi gândurile de la griji. Speram să pot dormi, aveam nevoie de odihnă, un somn de şase ore mi-ar fi prins tare bine, nu ceream mai mult. Faptul că vorbisem cu Charly mă făcuse să mă simt oarecum uşurată. Pe la zece, Alex şi Romy dormeau duşi. M-am instalat pe terasă cu laptopul ca să mai rezolv din treburi. Pierdusem o groază de timp făcându-mi gânduri negre, în timp ce facturile furnizorilor aşteptau să fie plătite. în clipa în care am deschis-o pe prima, am primit un e-mail.

Parcă a căzut cerul pe mine când am citit numele expeditorului. Vasili. Cel puţin, voi avea o veste pentru Charly. Dar nu mă simţeam în largul meu la ideea de a afla ce urma să mă anunţe.

Dragă Hermine,

îti scriu în ultimul minut, îmi cer scuze. N-am timp să-ti telefonez şi să-ti explic totul prin viu grai. Am obţinut în sfârşit documentele necesare pentru repatrierea mamei mele. Sosesc în patruzeci şi opt de ore. Am făcut în aşa fel încât să rămân câteva săptămâni în Franţa ca să mă pot ocupa de ceea ce trebuie rezolvat acolo.

Vasili

Am recitit e-mailul de mai multe ori ca să fiu sigură că am înţeles totul bine. Sudoarea mi se prelingea pe şira spinării. Am intrat în panică. Vasili se întorcea la Dacea cu Maşa, după douăzeci de ani de absenţă, şi o făcea în plin sezon. Fără să mă gândesc, am sunat la bucătărie. Mi-a răspuns Charly.

— Vino la moară cu o sticlă de vin când termini lucrul. Urgent!

— E chiar aşa de grav?

— Tu ce crezi?

— Sunt acolo în maximum treizeci de minute.

Aşteptându-l pe Charly, am bătut terasa în sus şi-n jos, cuprinsă de nervozitate, regretând că mă lăsasem de fumat în urmă cu zece ani şi că nu păstrasem o rezervă de urgenţă. Nu voiam să accept ceea ce era pe punctul să se întâmple. Nu voiam să văd sicriul Maşei, nu voiam ca Vasili să vină şi să ne decidă soarta, nu voiam ca el să-şi dea cu părerea asupra muncii noastre, a tuturor, nu voiam să-l revăd după douăzeci de ani.

— E grav, a comentat Charles văzându-mă atât de tulburată. Mă duc să aduc pahare şi să o anunţ pe Amélie că n-am ajuns acasă.

în mai puţin de cinci minute, era înapoi.

— Ce se întâmplă?

— Vasili soseşte poimâine.

Şi-a golit paharul dintr-o înghiţitură.

— Avantajul este că nu mai trebuie să-l suni, o să-l ai în faţa ochilor ca să-i vorbeşti despre viitor...
— Nu e nimic amuzant! Nu vreau să vină!
— Calmează-te, Hermine. Totul o să fie bine. Vine doar să-şi îngroape mama, să semneze niscaiva hârtii la notar şi o să plece înapoi! O să aflăm în sfârşit ce-are de gând cu noi. N-aş crede că Jo şi Maşa n-au lăsat nicio instrucţiune în privinţa noastră.
— Nici eu, dar îţi dai seama că o să-şi bage nasul peste tot, doar suntem în plin sezon!
— Ştiu, dar n-are niciun motiv să se îndoiască de noi. Dacea este plină, clienţii sunt mulţumiţi, restaurantul funcţionează la capacitate maximă în fiecare seară. Putem să-l primim cu fruntea sus, mai ales tu.
— Pari să uiţi cine este!
— Cunoşti metoda autosugestiei?

Cu siguranţă, asta era ce-mi trebuia.

Dincolo de faptul că Vasili avea tot dreptul de a-şi băga nasul în treburile hotelului în calitate de fiu al lui
Jo şi al Maşei, era îndreptăţit să o facă şi datorită meseriei lui. Vasili ştia totul despre industria hotelieră. O avea în sânge, se născuse într-un hotel, copilărise în el şi, ca şi cum asta n-ar fi fost de ajuns, făcuse şcoala hotelieră de la Lausanne, cea mai bună, cea mai prestigioasă, cea care forma directorii şi personalul hotelurilor de lux. Se spunea că fusese un student atât de strălucit, încât un mare grup internaţional venise să-l recruteze când terminase studiile pentru a-i oferi un post. El acceptase şi plecase după trei luni de la sosirea mea. De atunci încoace, Jo şi Maşa ne ţinuseră la curent, în mod discret, dar cu mândrie, cu impresionanta lui carieră: urcase toate treptele în ierarhia grupului. Se ocupa de deschiderea de noi hoteluri şi de punerea la punct a unora cumpărate în toate colţurile lumii. Hoteluri care nu aveau nimic în comun cu ceea ce cunoscuse el aici; lumea lui era compusă din turnuri de sticlă şi de oţel de o sută de etaje, moderne, aseptizate, cu sute de persoane în subordinea lui, cu o clientelă mai degrabă de afaceri decât turistică.

— L-am cunoscut destul de puţin, Hermine, dar mi-a făcut o impresie plăcută, a continuat Charly. Nu te îndoi de tine, conduci Dacea de ani în şir, dacă-ţi caută nod în papură, vom fi aici ca să-i amintim că tu ai avut grijă de toate pe când el cine ştie cu ce se ocupa în timp ce părinţii lui îmbătrâneau.

Mulţumesc, Charly. Dar tot mă tem. Imaginează-ţi o clipă că Jo şi Maşa n-au făcut niciun plan pentru noi... Ce va decide el?Nu închisesem ochii toată noaptea, întocmind o listă cu ce aveam de făcut pentru ca totul să fie perfect. Când m-am întors la Dacea, după ce i-am lăsat pe copii la activităţile lor, am făcut bilanţul cu Amélie, pe care Charly o pusese la curent în toiul nopţii. Nici ea nu dormise, ci pusese la punct planul de atac pentru echipa ei. Spre deosebire de mine, care o luam razna, ea era echilibrată, raţională, pragmatică.

— Nu te îngrijora, i-am instruit bine. Trec şi eu după ei să verific fiecare cameră: i-am prevenit, totul trebuie să fie ireproşabil! Şi las asta pe mâine, pentru că îmi închipui că nu se ştie la ce oră soseşte.

Am confirmat dând din cap.

— în ceea ce mă priveşte, a continuat ea, mă ocup de toate zonele comune şi de bibliotecă. Iar Charles, degeaba se preface el că nu-i pasă, şi-a stors creierii toată noaptea ca să schimbe meniul şi să-l impresioneze.

Am izbucnit în râs, ceea ce mi-a făcut foarte bine.

— Mulţumesc! i-am zis.

După care m-am îndreptat spre birou, fiindcă aveam de dat un telefon pe care aş fi preferat să-l evit. Samuel. N-aveam de ales, trebuia să las deoparte cearta noastră. Urma să-mi spună iar că Dacea era mai importantă şi avea dreptate. Nu-l sunam pe Samuel, sunam peisagistul care se ocupa de întreţinerea domeniului pe care se afla hotelul.

— Bună, Hermine.

Tonul lui era sec. Al meu n-avea să fie mai amabil. Avea să fie profesional, concis.

— Bună, Samuel, ai putea să vii la Dacea azi, să faci turul domeniului şi să te asiguri că totul este în regulă?
— E vreo problemă? m-a întrebat el, iritat. Nu eşti mulţumită de munca echipei?
— Ba da, au lucrat foarte bine, dar... chiar trebuie ca totul să fie lună.
— Pot să ştiu de ce, dacă n-ai nimic împotrivă?
— Vasili soseşte mâine.
Un lung moment de tăcere. Samuel a tras adânc aer în piept, ca pentru a se stăpâni.
— întoarcerea fiului risipitor.
— Vine s-o înmormânteze pe Maşa.
Din nou tăcere.
— Iartă-mă, îmi închipui cât de greu este pentru tine, dar ştii ce cred despre asta.
— Chiar nu e momentul.
— într-adevăr, e mai rezonabil să tac. Trec după-amiază.
Am închis fără să-i mulţumesc.
Pe când mă întorceam, după ce mă dusesem să-i iau pe copii, Samuel se pregătea să plece. Nu venise să mă salute când ajunsese. Alex şi Romy au alergat spre el. Nu m-am grăbit să mă alătur lor, iar Samuel făcea mari eforturi ca să-mi ocolească privirea.
— Tati, diseară mănânci cu noi? a vrut să ştie Romy.
Totul era din vina noastră; probabil ea îşi imagina
mari reuniuni de familie de fiecare dată când tatăl ei era la Dacea. Ce ciudă îmi era pe mine! Aveam partea mea de responsabilitate în a-i da speranţe false. El i-a mângâiat obrazul, cu un zâmbet forţat pe buze.
— Nu, nu pot.
Fetiţa s-a îmbufnat. Samuel s-a lăsat pe vine la înălţimea ei.
— Mâine stăm împreună, Romy. Ştii bine că a fost grozav zilele trecute.
— A fost bine.
— întoarceţi-vă la moară, copii, vin şi eu în cinci minute, i-am întrerupt eu.

Nu ştiu de unde aveau atâta energie, dar au rupt-o la fugă. M-am înduioşat în faţa bucuriei lor de a trăi. Fără a-mi adresa vreun cuvânt, Samuel s-a îndreptat spre maşină.

— Aşteaptă! i-am zis.

S-a oprit brusc şi, după câteva secunde de ezitare, s-a întors spre mine.

— E bine, am verificat. N-ai de ce să-ţi faci griji în privinţa grădinii.

— Simţeam nevoia s-o aud din gura ta.

— Anunţă-mă dacă are loc vreo ceremonie pentru Maşa, aş vrea să fiu prezent.

A urcat în camioneta lui şi a demarat într-un nor de praf. Deci aşa arătau relaţiile dintre un tată şi o mamă divorţaţi, care nu mai aveau nimic în comun în afară de tutela copiilor. Nişte relaţii reci, încordate, distante, reduse la minimum. De-acum încolo trebuia să mă obişnuiesc. Nu voi mai râde niciodată cu Samuel, nu voi mai vorbi cu el, nu-l voi mai atinge. Se sfârşise definitiv. Cuvintele pe care ni le aruncaserăm vor rămâne pentru totdeauna între noi. Timp de aproape doi ani, Samuel fusese la fel de prezent ca Jo şi Maşa în viaţa mea. Acum, o părăsea şi el cu brutalitate

.Ziua Z. Stăteam în pat şi aşteptam să sune ceasul deşteptător. Câmpurile de măslini scăldate de soarele dimineţii şi cerul de un albastru cum nu mai vedeai nicăieri nu erau de ajuns pentru a mă linişti. încă o noapte fără somn. Puţinele ore în care reuşisem să aţipesc fuseseră invadate de un coşmar

10

ce încă îmi lăsa, chiar şi după mai multe ore, un gust de cenuşă.

Rătăceam prin ceaţă, singură, înfofolită în paltonul meu mare, negru, acelaşi cu care venisem la Dacea. Rucsacul meu reapăruse şi el; îl târâm pe jos. Mergeam pe străduţe înguste, întunecate. în depărtare, se auzeau vocile lui Alex şi Romy care mă strigau. îi căutam fără să-i găsesc, alergam, cădeam, mă ridicam şi îi căutam iar, dar vocile se îndepărtau din ce în ce mai mult. Băteam la toate uşile din drumul meu, nimeni nu deschidea, nimeni nu răspundea. Vocile copiilor mei se stingeau în cele din urmă şi ceaţa se îndesea, învăluindu-mă atât de tare încât nu mai vedeam nimic. Le strigam numele. Hohotele de plâns mă treziseră, eram lac de sudoare, îngheţată, îngrozită.

Cum să fi reuşit să mă odihnesc când atâtea necunoscute mă asaltau? Când poate peste câteva ore sau câteva zile, ultimul stâlp al existenţei mele, ultimul bastion care îmi proteja viaţa risca să-mi fie luat. Văzusem totul pentru a nu ştiu câta oară în mintea mea, reluând fără întrerupere organizarea, gestiunea personalului, tarifele, strategiile de marketing, parteneriatele, platformele pe care se făceau rezervările... Despicam firul în patru, căutând iar şi iar vreo neregulă, dar nu găseam. El era la un alt nivel, le va vedea imediat. Munca şi implicarea mea din ultimii ani vor fi făcute praf şi pulbere, iar el îmi va arăta uşa.

Şi mai era Maşa... Făceam în aşa fel încât să-mi înăbuş durerea; munca mai putea încă să-mi servească drept remediu. Dar până când avea să ţină digul care-mi stăvilea suferinţa? în adâncul

sufletului, încă eram convinsă că moartea ei nu era decât un coşmar îngrozitor, un ră- mas-bun, nu un adio, că ea se va întoarce, că ne vom relua discuţiile, că o voi găsi în zori pregătind micul dejun, că mă va săruta din nou pe frunte şoptind *Golubka* şi că mă va sfătui să recitesc pentru a nu ştiu câta oară *Nopţi albe* de Dostoievski.

M-am pregătit ca în fiecare zi, nici mai mult, nici mai puţin. N-aveam să mă prefac şi n-aveam să-mi asum riscul de a nu mă simţi în largul meu. Trebuia cu orice preţ să încerc să fiu eu însămi. Mi-am pus una dintre nelipsitele mele rochii midi, tip cămaşă, din in. Cea de azi era albă, cea de mâine avea să fie roz, galbenă sau înflorată. Tenul meu palid avea să mă trădeze că nu stăteam la soare. A trebuit să-i zoresc pe Alex şi Romy ca să mănânce puţin înainte să plece. Ca la fiecare sfârşit de săptămână, copiii erau împărţiţi între bucuria de a-şi revedea tatăl şi tristeţea de a mă părăsi. Privirile lor neliniştite — în special, cea a fiului meu — zăboveau prea des asupra mea. Ultimele zile nu făcuseră decât să îi tulbure. Cu o seară în urmă, nu putuseră să treacă peste atitudinea rece a tatălui lor. Era o prăpastie imensă faţă de cum decursese cina în familie de la moară, unde ei ne văzuseră aproape îndrăgostiţi sau cel puţin asta trebuie să fi crezut în mintea lor de copii. Faptul că abia ne adresaserăm câteva cuvinte probabil că îi nedumerise. Ca să nu mai pun la socoteală starea mea de nervi şi lipsa de atenţie. în timp ce ne terminam pregătirile pentru drum, am făcut în aşa fel încât să vadă o mamă fericită; nu acceptam să plece timp de o săptămână având în minte imaginea unui chip trist şi neliniştit.

în schimb, pe drum, le-am explicat ce urma să se întâmple la Dacea în absenţa lor, asta pentru a evita reacţiile uimite şi întrebările. Nu le-a venit să creadă. Evident, îi auziseră pe Jo şi Maşa vorbind despre Vasili, dar, pentru ei, numele acesta nu însemna nimic. Vestea apropiatei lui sosiri le-a provocat entuziasmul şi curiozitatea, prin el aveau să regăsească puţin din Jo şi Maşa.

— De ce nu l-am văzut niciodată? m-a întrebat Alex.

Măcar de-aş fi ştiut.

— Habar n-am, cred că are mult de lucru.

— Este drăguţ ca Jo? a vrut să ştie Romy.

— Sper.

Am dat fiecăruia pe îndelete ultima dezmierdare, ultimul sărut, îi miroseam, îi atingeam, îi mângâiam, pentru a mă umple de energie şi de linişte. îmi găseam în copiii mei puterea, tăria de care aveam nevoie pentru a înfrunta ceea ce avea să urmeze.

Din fericire, eram într-o vineri, zi care preceda schimbul de turişti; încă aveam clienţi — obişnuiţi, în cea mai mare parte — care se cazau pentru o săptămână întreagă la Dacea. Când plecau, unii preferau să achite nota de plată cu o zi înainte, profitând de calmul de la recepţie pentru a sta la taclale cu mine, povestindu-mi cum fusese în vacanţă, explicându-mi ce program aveau în continuare, fără să-şi dea seama că îmi ofereau un moment de respiro. Aşa era şi astăzi. La sfârşitul după-amiezii, m-am instalat la birou pentru a termina cu hârţogăraia de care nu reuşisem să mă debarasez — asta ar mai fi lipsit, să avem întârzieri la plată. De la fereastra mare din spatele meu, răzbăteau zgomotele de la piscină, râsetele şi conversaţiile înăbuşite. Se serveau primele aperitive. Atmosfera liniştită a începutului de seară m-a destins până la urmă şi am putut să mă concentrez din nou.

— îmi pare rău, chiar trebuie să plec, nu mai pot aştepta.

Amélie, pe care o credeam plecată de ceva timp, tocmai apăruse pe neaşteptate.

— Du-te. Oricum o să-l vezi tu până la urmă!

Am reuşit să râd, şi ea la fel.

Charly o făcuse pe mesagerul. Amélie ştia să fie discretă şi delicată când trebuia. Nu mă asaltase cu întrebări despre Samuel, mulţumindu-se să-mi dea un pupic pe obraz, să-mi zâmbească sau să-mi arunce ocheade liniştitoare.

— Am aranjat să stea cineva cu copiii, m-a anunţat ea. Voi fi aici mâine-dimineaţă.

— Nu eşti obligată să vii în weekend.

Ea a ridicat ochii spre cer, exasperată.

— Şterge-o! Acum!

— Baftă diseară!

M-am cufundat din nou în facturile mele şi am lăsat înserarea să mă învăluie. Un SMS de la Alex m-a anunţat că se întâlniseră cu tatăl lor şi că plecau la părinţii acestuia pentru weekend. îl suspectam pe Samuel că aranjase să-i lase pe Alex şi Romy o bună parte a săptămânii la părinţii lui. Dar ce era rău în asta? Copiii vor putea profita de piscină şi de bunicii lor.

S-au auzit câteva bătăi în uşă, pe care o lăsasem deschisă.

Stăteam în faţa laptopului şi am ridicat încet capul, conştientă că va fi un înainte şi un după. L-am recunoscut instantaneu. Era acelaşi subtil amestec de Jo şi Maşa; tenul închis, constituţia mai subţire a tatălui său şi ochii mamei lui. La cei patruzeci şi cinci de ani ai lui, arăta bine. Ultima oară când îl văzusem, purta blugi, tenişi şi un tricou. Astăzi, era în costum bleumarin, cămaşă albă uşor şifonată şi îşi ţinea neglijent haina pe umăr. Mă fixa cu o expresie greu de definit. După mai multe secunde de tăcere, s-a decis să vorbească.

— Bună, Hermine.

Am tras adânc aer în piept pentru a-mi face curaj.

— Vasili... Credeam că nu mai vii.

în cele din urmă m-am ridicat, m-am apropiat de el, apoi m-am oprit brusc. Cum să mă comport cu el? Trecuse atât timp de când nu ne mai văzuserăm, douăzeci de ani, aproape o viaţă. Aşa că am rămas la o distanţă precaută. N-am întins mâna, n-am întins obrazul. Nu s-a mirat şi n-a făcut-o nici el.

— Ai călătorit bine? l-am întrebat eu din politeţe şi neştiind ce să-i spun.

— Da, mulţumesc.

Am recunoscut acea voce gravă care mă impresionase când sosisem la Dacea. La telefon suna altfel. Atmosfera a devenit din nou stânjenitoare.

— îmi pare rău că am ajuns atât de târziu, dar formalităţile pentru a o duce pe mama la camera

funerară din Apt au durat mai mult decât am prevăzut.

Am închis ochii preţ de o secundă pentru a primi lovitura acestor cuvinte care confirmau definitiv realitatea.

— N-ai fi preferat să fie aici? Am fi pregătit...

— Nu... ea nu voia asta.

De ce Maşa nu voise să se întoarcă pentru ultima oară la Dacea? Era de neînţeles. Am încuviinţat totuşi dând din cap. Aveam şi eu un cuvânt de spus? Nu, de fapt. I-am evitat privirea, ca să nu-şi dea seama cât de tare eram rănită, şi atunci am văzut nişte clienţi la recepţie, care mi-au servit drept pretext.

— Scuză-mă, e lume care aşteaptă.

El a aruncat o privire peste umăr.

— Te rog, nu vreau să te ţin din treabă.

S-a dat într-o parte ca să mă lase să trec, iar eu am afişat o faţă zâmbitoare pentru a întâmpina mica familie care tocmai îşi făcuse apariţia. în următorul sfert de oră, mi-am văzut de treaba mea, mi-am jucat rolul de gazdă, făcând abstracţie de prezenţa lui Vasili, aflat la mai puţin de cinci metri de mine. Nu-i simţeam privirea, dar ştiam că e acolo, auzea toate cuvintele mele, toate întrebările clienţilor, toate răspunsurile mele. Faptul că-mi făceam meseria — pe care o iubeam, pe care o cunoşteam perfect —, că prezentam şi lăudam minunile de la Dacea m-a ajutat, m-a destins, a ridicat o barieră de protecţie împotriva valului de emoţii.

Nou-veniţii doreau o masă la restaurant. Am scotocit peste tot pe tejghea, rezervările nu-mi fuseseră predate. Am încercat să nu mă enervez, nu era momentul. Am sunat imediat la bucătărie, străduindu-mă să rămân calmă şi amabilă. N-aveam să-mi pierd totuşi abilităţile tocmai acum. Mi-a răspuns Charly, deşi el ar fi trebuit să se apuce deja de gătit.

— E acolo?

— Am nevoie să ştiu dacă-ţi mai rămâne loc pentru patru persoane în seara asta, sunt nişte clienţi ai

hotelului care tocmai au sosit şi nimănui nu i-a trecut prin cap să-mi dea rezervările tale.

— Nu, e plin, dar o să ne descurcăm, mă gândeam să deschid seara terasa piscinei în weekendul ăsta ca să...

Mi-am stăpânit un gest de enervare. îmi picase fisa: evident, voia să-l dea gata.

— Fă cum vrei.

— Stai! Deci, a venit?

M-am întors ostentativ cu spatele la birou ca să-i spun şoptit că da, era acolo de câteva minute, şi am închis, fără să-i dau ocazia să-mi mai pună şi alte întrebări. Am zâmbit din nou larg pentru a mă adresa clienţilor.

— V-am rezervat masa pentru cină pe terasă. Şedere plăcută!

Am desprins cheia de pe suport, abţinându-mă să arunc o privire în birou, şi i-am condus până la scară, ca să mai câştig câteva minute. Şi apoi, n-am mai avut încotro şi a trebuit să mă îndrept spre birou, unde Vasili mă aştepta, cu geanta de voiaj pusă jos, la picioarele lui. Şi mi-am dat seama că uitasem ceva foarte important. Cum putusem să uit?

— Am terminat, i-am spus, în timp ce el părea căzut pe gânduri.

Privea grădina prin fereastra întredeschisă. Mi-ar fi plăcut să ştiu ce simţea redescoperind Dacea după atâţia ani de absenţă. O recunoştea? O găsea schimbată? Ce efect avea asupra lui? Mi-ar fi plăcut să-i pun toate aceste întrebări, deşi mi-era teamă de răspunsurile lui. S-a întors către mine şi i-am remarcat cearcănele pronunţate. Am văzut în asta ocazia de a rezolva problema de care-mi dădusem seama în ultimul minut şi de a scăpa şi de el.

— Trebuie să fii obosit. După cum probabil bănuieşti, hotelul este ocupat complet...

— E bine pentru sfârşit de iulie, m-a întrerupt el pe un ton amuzat, lipsit de ironie.

— Te deranjează dacă te instalezi în apartamentul părinţilor tăi?

Unde să-l cazez în altă parte dacă nu la Jo şi Maşa? S-a încruntat o clipă, dar şi-a revenit foarte repede.

— Bănuiam eu, şi nu se pune problema să iau o cameră în plin sezon. Clienţii au prioritate.

— Vin cu cheia şi te conduc.

Am găsit-o în sertarul biroului unde o pusesem. Aripa în care locuiseră Jo şi Maşa era încuiată de la plecarea ei şi nimeni nu mai intrase acolo. Nici măcar eu. Acele încăperi erau sacre, trebuiau să fie protejate de orice intruziune. N-aveam puterea să le văd goale, fără ei. Vasili a mers în urma mea şi a salutat politicos fiecare persoană întâlnită. A tras adânc aer în piept când a pătruns în bucătăria părinţilor săi.

— Poate vrei să facem turul domeniului înainte de a te instala?

M-am rugat să refuze, nu eram pregătită. Privirea lui era umbrită de tristeţe.

— Nu, am tot timpul.

I-am întins cheia, pe care a luat-o fără niciun cuvânt şi a băgat-o în broască. Uşa a scârţâit când a deschis-o.

— O să cer să ţi se aducă tot ce trebuie.

— îţi mulţumesc... Trebuie să stai cu copiii tăi în seara asta?

încerca să fie politicos? Sau se interesa cu adevărat de mine?

— Ăă... nu... sunt la tatăl lor. Voi fi la recepţie sau prin zonă până seara târziu, dacă ai nevoie de ceva.

O ultimă privire pătrunzătoare, apoi s-a întors şi a dispărut înăuntru, cu geanta de voiaj pe umăr. O imagine veche de douăzeci de ani m-a copleşit. Vasili dispărând în Toyota tatălui său şi purtând pe umăr aceeaşi geantă de voiaj din pânză tocită de timp.

Vasili părăsise Dacea în zori, a doua zi după o petrecere cu muzică şi dans care ţinuse până la miezul nopţii. Mă trezisem foarte devreme, speriată. Auzisem nişte zgomote dedesubt. Mă ridicasem din pat ca să mă uit pe fereastră. Micuţa mea cameră de la ultimul etaj dădea spre curte. Vedeam toate persoanele care veneau şi plecau. Vasili ieşise din

hotel cu geanta pe umăr, mersese vreo zece metri, apoi întorsese capul şi privise cu intensitate faţada minute în şir. O examinase până în cele mai mici unghere. Gândindu-mă acum la asta, vedeam aceeaşi privire pe care o avusese Maşa când plecase. Ştia el pe atunci că nu se va mai întoarce timp de două decenii? în dimineaţa aceea, în timp ce soarele abia răsărea, Vasili mă observase stând la fereastră. Rămăsesem ţintuită pe loc, incapabilă să mă retrag pentru a scăpa de privirea lui. îmi aminteam perfect că voisem să-l văd pentru ultima oară, pentru că, pe atunci, nu-mi imaginam că voi rămâne aici mai mult de şase luni. îi făcusem un mic semn cu mâna, el clătinase din cap, fără să înţeleg sensul acestui gest, şi intrase în Toyota lui Jo, care demarase imediat. Urmărisem maşina până când se făcuse nevăzută.

îţi mulţumesc, Charly, că ai avut geniala idee de a deschide a doua terasă pentru masa de seară. De ce fusesem de acord cu asta? Rezultatul: era imposibil să refuzi lumea, iar chelnerii nu mai făceau faţă. A trebuit să dau o mână de ajutor la servire, ocupându-mă în acelaşi timp şi de recepţie.Nici' nu mi-am dat seama când a trecut seara. După ce în sfârşit ritmul s-a mai domolit, m-am dus spre bucătărie ca să-i cer lui Charly să găsească o soluţie dacă voia să continue să facă mai multe porţii pentru masa de seară. Era lăudabil că voia să-l dea gata pe Vasili, dar trebuia să ne asumăm asta. Nu duceam lipsă de CV-uri de chelneri, puteam să rezolvăm rapid problema, cu condiţia ca el să fie sigur că va continua să lucreze în bucătărie până la sfârşitul sezonului. Am împins uşa şi am încremenit înainte ca prezenţa să-mi fie remarcată. De unde eram, vedeam masa lui Jo. La ea stăteau Charles şi Vasili, care ocupa locul tatălui său. Fiind atât de prinsă în seara asta, aproape că uitasem de el. Iar dacă încercase să dea de mine sau să-mi vorbească, probabil remarcase că într-adevăr nu eram disponibilă.

Era atât de ciudat să-l găsesc acolo, ca şi cum timpul nu trecuse. Era dureros. Cum putea să se poarte ca şi cum n-ar fi plecat niciodată? Ca şi cum tatăl lui nu se aşezase atât de des fără el la acea masă? îmi aminteam de Jo căzut pe gânduri în săptămânile de după plecarea fiului său. Jo simţea că acesta nu se va mai întoarce niciodată; acum înţelegeam de ce simţea asta.

Vasili se dusese probabil să-l salute pe Charly, care nu găsise nimic mai bun de făcut decât să-l îmbie cu ravioli. Dar Charly uitase oare de îngrijorările noastre din moment ce discuta cu el şi îi servise cina, aşa cum o făcea cu mine după o seară complicată? Am decis să-i las să vorbească între patru ochi, simţind că n-am ce să caut la reîntâlnirea lor care mă afecta mai mult decât mi-aş fi imaginat. Mi-ar fi plăcut totuşi să vorbesc cu Charly, să-l întreb ce crede despre asta, mi-ar fi plăcut ca prietenul meu cel mai bun să

se gândească la mine, să vină să mă întrebe cum mă simt. *

A fost foarte greu să mă trezesc. în mod inevitabil, după două nopţi aproape nedormite care mă îmbolnăviseră, aşteptându-l pe Vasili, o ruptură totală cu Samuel, un mijloc de sezon şi o seară plină, începeam să mă resimt. Nu era totuşi momentul să las garda jos. Am intrat în Da- cea tot somnoroasă; în ciuda duşului rece, aveam ochii umflaţi de oboseală şi nu eram în stare să-mi controlez căscatul. înainte de a păşi în bucătărie, m-am oprit pentru un moment. Dar zău aşa, ce idee avusesem şi eu să-l cazez la Jo şi Maşa! Avea să fie chiar alături de mine când voi pregăti micul dejun, va trebui să renunţ la calmul şi singurătatea care îmi plăceau atât de mult, să fiu atentă la zgomot şi să-mi sporesc vigilenţa. După ce am împins uşa, mi-am luat adio de la ultima speranţă de linişte care îmi mai rămânea. Aroma cafelei umplea bucătăria. O cafetieră plină mă aştepta pe masă. Dar ştiam cui i-o datoram... Uşa care dădea spre grădină era larg deschisă, iar aerul răcoros al dimineţii s-a strecurat până la mine şi m-a atras pe terasă. Vasili era instalat aici cu laptopul lui şi o ceaşcă aburindă. Probabil m-a simţit şi şi-a ridicat ochii din ecran.

— Bună, Hermine.

— Eşti chiar aşa de matinal?

— Schimbarea de fus orar e de vină.

Eram absolut incapabilă să fac conversaţie. Ne măsurăm din priviri, tăcuţi. Aş fi vrut să fiu curajoasă, să-i pun întrebări despre Maşa, despre înmormântare, despre ce avea de gând să facă la Dacea. îl ţintuiam cu privirea şi îmi aminteam de tânărul înverşunat, observator atent, destul de melancolic şi nu prea vorbăreţ pe care nu-l cu- noscusem decât timp de câteva săptămâni. Pe atunci, eram conştientă de prezenţa lui între zidurile hotelului, de faptul că era fiul patronilor mei — nu-i vedeam pe Jo şi Maşa decât în acest rol — şi nu-mi imaginam c-o să mai fiu acolo după douăzeci de ani. Dar el ce gândea văzându-mă în faţa lui? Ce amintire păstra despre fata cam sălbatică, nu foarte bine-

crescută, care se apăra întruna şi care nu ştia nimic despre hoteluri? Relaţia noastră se schimbase după ce îmi ţinuse partea în faţa unui client nemulţumit; crezusem că avea să-l ia la bătaie. îmi trebuiseră câteva zile ca să-mi revin după altercaţie şi eram incapabilă să-i mulţumesc pentru gestul său. începând de atunci, petrecuserăm mai mult timp împreună, fără să vorbim vreodată prea mult sau să ne destăinuim; încercam să ne cunoaştem, fiecare păstrându-şi totuşi secretele, părţile întunecate.

Doar câţiva metri ne despărţeau astăzi şi totuşi simţeam o prăpastie, o distanţă, ceva ne împiedica să ne apropiem. Ceva ca un soi de povară între noi, povara absenţei lui Jo şi a Masei, cuvinte nespuse, amintiri neîmpărtăşite. El le avea pe ale lui înainte de sosirea mea, eu le aveam pe ale mele după plecarea lui. Cum să umplem acest gol? Cum să ne vorbim? Eram nişte străini unul pentru celălalt.

— Scuză-mă, am de lucru, i-am zis eu.

Am făcut stânga-mprejur ca să fug la bucătărie şi să mă reped la cafetieră. Aveam nevoie de asta din două motive: ca să mă trezesc de-a binelea şi ca să-mi ascund tulburarea. Am aranjat mesele, am recepţionat livrarea de la brutărie, ceea ce m-a ajutat să nu mă mai concentrez asupra lui. Nu mă simţeam în largul meu, nu ştiam cum să mă comport cu el. Din fericire, m-a cruţat: n-a intrat în bucătărie decât o singură dată în cursul dimineţii.

Weekendul a trecut fără vreo altă întâlnire stânjenitoare. Vasili îşi petrecea cea mai mare parte a timpului în aripa în care se afla apartamentul lui Jo şi al Maşei.Unde dormea oare? în camera lor sau pe canapeaua din living, învelit cu păturile colorate la care Maşa ţinea atât de mult? Din când în când, îl vedeam traversând grădina. Era discreţia întruchipată. în afară de câteva replici politicoase, n-am purtat nicio conversaţie. Dacă privirile ni se încrucişau, ne uitam repede în altă parte. Dar când reuşeam să-l observ, fără ca el să mă vadă, cel puţin aşa speram, eram surprinsă de expresia lui mereu preocupată. Această situaţie mă apăsa, totuşi eram incapabilă să fac primul pas, să-i cer să vorbim. Eram oare în poziţia de a cere? Cu toate astea, nu încetam să mă întreb care erau motivele reale ale prezenţei lui. Ce avea de gând să facă? Ce decizii va lua? Era derutant, era acolo fără să fie acolo. Asta îmi amintea de săptămânile de după moartea lui Jo. Maşa era acolo fără să fie acolo.

Am rezolvat rapid cu Charly problema lipsei de personal. Nu-şi dăduse seama pe deplin ce implica iniţiativa lui. Dar seara fusese un adevărat succes, ploua cu rezervări. A doua terasă avea să fie deci deschisă în fiecare seară până la jumătatea lui septembrie. în schimb, m-a înnebunit tot weekendul, cerându-mi să-l întreb pe Vasili ce planuri îşi făcuse în legătură cu noi. De fiecare dată îi spuneam că n-avea decât să-l întrebe el, dacă era atât de curajos şi nerăbdător, din moment ce îl primea la masa lui Jo pentru cină. El îmi răspundea că îl hrănea ca să-l liniştească, să-i arate că totul era perfect la Dacea, că noi eram o echipă performantă. Vorbeau lucruri banale, ce ţineau doar de bucătărie. Atunci, nu mă mai enervam, ştiind că făcea tot ce putea. Mie îmi reveneau datoria şi responsabilitatea de a cere răspunsuri.

Luni dimineaţa, eram în birou când Vasili s-a prezentat în faţa mea, luându-mă prin surprindere. Costumul lui bleumarin, la care renunţase în weekend, reapăruse. Avea o expresie gravă pe chip. Am simţit că ameţesc.

— Hermine, poţi să-ţi iei liber în dimineaţa asta şi să mă însoţeşti? Am nevoie de tine.

Nu trebuia să mă gândesc, trebuia să accept să-l urmez, o simţeam, chiar dacă ezitam pentru că înţelegeam cât se poate de bine ce mă aştepta. Subiectul care ne urmărise pe amândoi încă de la sosirea lui.

— Mă scuzi două minute?

— Te aştept afară.

A ieşit din încăpere. Am sunat-o pe Amélie şi i-am cerut să-mi ţină locul cât lipseam. Ea a vrut să ştie la ce oră mă voi întoarce. I-am răspuns că n-aveam nicio idee, că nu trebuia să-mi pună întrebări. Mi-am luat geanta şi am plecat fără să mă obosesc să-i salut pe clienţii cu care mă intersectam. Vasili mă aştepta lângă maşina lui închiriată. De cum m-a văzut venind, a urcat la volan. Am grăbit pasul şi am urcat şi eu. Şi-a pus ochelarii de soare şi a demarat fără să scoată vreun cuvânt. Nu voiam s-o ia pe drumul acela, şi totuşi a luat-o, privind drept în faţa lui, cu trăsăturile încordate. Nu uitase itinerarul, deşi trecuseră douăzeci de ani. Chapelle Saint-Véran. Podul peste Cala- von. Traversarea cătunului Lumières. Urcuşul spre Goult. N-avea nicio ezitare, cunoştea fiecare viraj, fiecare punct unde trebuia să încetinească. în zece minute, ajunseserăm. Tot fără să vorbească, a ieşit din maşină, a tras adânc aer în piept şi a pornit înainte. Am ieşit şi eu şi am mers la câţiva metri în spatele lui. Poarta din fier forjat era deschisă. Cimitirul era gol, în afară de noi doi şi de trei angajaţi de la pompe funebre care ne aşteptau. După câţiva paşi pe alee, m-am oprit văzând sicriul Maşei; nu mai eram în stare să înaintez. Refuzam ca totul să se sfârşească aşa. Ea trebuia să se întoarcă, trebuia să mă alinte *Golubka.* Vasili şi-a dat probabil seama, fiindcă nu mai auzea pietrişul scrâşnind sub paşii mei. S-a întors spre mine. Nu mai eram atentă la el, ochii mei erau hipnotizaţi de Maşa, care era singură. Nimeni nu era lângă ea. Nimeni nu-şi lua rămas-bun de la ea. Maşa nu putea să plece în tăcere şi în singurătate. Nu-i stătea în fire.

— Hermine, te rog, vino... Ea a vrut ca tu să fii aici. I-am promis că vei veni.
— De ce? l-am întrebat în şoaptă şi fără să-l privesc. De ce aşa, Vasili? Merita mai mult, merita cea mai frumoasă înmormântare.
— Nu voia nimic mai mult... a plecat cu tatăl meu. Maşa murise odată cu Jo; refuzasem să văd asta sau mai degrabă nu voisem să accept. Am făcut un prim pas, apoi pe al doilea. Am mers toată aleea cot la cot, umăr la umăr. Ea ne aştepta. Aşadar era adevărat, Maşa murise. Era moartă. N-aveam să o mai văd niciodată. înţelegeam în sfârşit asta. Trebuia să accept. Am întins în mod firesc mâna spre sicriu, dar apoi am renunţat, nu puteam să-l ating. Am început să plâng în tăcere pentru prima dată de la moartea ei. Vocea gravă a lui Vasili murmura nişte cuvinte în ruseşte. Nu înţelegeam ce spune, dar era sfâşietor. Intonaţia, ritmul, accentul. Se uita ţintă la mama lui, dar şi dincolo de mormântul deschis unde se odihneau tatăl şi sora lui. Am simţit că mi se rupe inima înţelegând cât era de singur. Din această familie pe care Jo şi Maşa o întemeiaseră, nu mai rămânea decât el. Oare ce era în sufletul lui? Fusese iubit de mama lui, de tatăl lui şi evident de surioara lui, şi acum nu mai avea pe nimeni. A făcut un semn din cap către bărbaţii care înconjurau mormântul. Am intrat în panică. Aceştia au strecurat funiile pe sub sicriul Maşei. în mintea mea, strigam „Nu, nu, nu aşa repede, nu acum". Dar nimic n-a oprit inevitabilul. Bărbaţii au început coborârea încet, lemnul opunea rezistenţă. Mi-am înăbuşit un hohot de plâns cu mâna; nu-mi puteam îngădui să-mi exprim durerea când alături de mine Vasili îşi îngropa mama. Era locul meu în acest moment solemn, intim? în această familie din care nu făceam parte? Conştientizam cu groază lucrul ăsta, dacă îl uitasem vreodată. Era ceva mai puternic decât mine; m-am dat înapoi, gata s-o iau la fugă. Vasili m-a reţinut, luându-mă cu braţul pe după umeri.
— Rămâi.

M-am luptat să mă eliberez. El m-a strâns mai tare şi, fără să mă gândesc, mi-am sprijinit faţa

scăldată în lacrimi de pieptul lui. îi auzeam inima bătând năvalnic. Maşa a dispărut cu totul. Se terminase. Bărbaţii în negru s-au îndepărtat. Au trecut minute bune fără ca vreunul dintre noi să se mişte.

— O să te las singur câteva minute cu ei, i-am şoptit.

După ce a inspirat profund, mi-a dat drumul.

— Ne vedem afară.

înainte de a ieşi din cimitir, am întors capul. Vasili stătea neclintit în faţa mormântului familiei sale; silueta lui era o privelişte emoţionantă. Nu m-aş fi gândit niciodată că imaginea unui bărbat, el sau altul, singur, în costum negru, în mijlocul unui cimitir scăldat de soare, răsunând de cântecul greierilor, poate să fie atât de impresionantă, de zguduitoare. N-aveam să uit niciodată imaginea aceea, avea să mă bântuie pe viaţă. El şi-a ridicat privirea spre cer şi a rămas aşa mult timp. Apoi s-a întors, şi-a trecut o mână obosită peste frunte şi s-a îndreptat cu paşi hotărâţi spre ieşire, fără să privească înapoi pentru ultima oară. Când a ajuns lângă mine, a încercat zadarnic să zâmbească.

— Ţi-e frig? m-a întrebat grijuliu.

— N-mi dădusem seama că tremuram ca o frunză. Nu eram în stare să mă stăpânesc.Nu... da, de fapt, nu ştiu...

Ne-am privit în ochi preţ de ceea ce mi s-a părut o eternitate. Mi-era imposibil să mă uit în altă parte.

— Să ne întoarcem la Dacea.

Şi-a lăsat mâna pe spatele meu, şi-a aşezat din nou ochelarii de soare pe nas şi m-a condus până la maşină.

După ce am străbătut în tăcere drumul de întoarcere, am traversat curtea unul lângă altul, apoi el a iuţit pasul pe neaşteptate, a urcat grăbit scările de la intrare şi a luat-o înspre bibliotecă. S-a închis acolo. Tulburată, m-am întors la biroul de la recepţie şi am găsit-o pe Amélie care mă privea mirată; printr-un semn din cap i-am dat de înţeles că nu era momentul. Am luat tăbliţa pe care scriam informaţiile despre serviciile hotelului şi am scris mare că biblioteca era închisă provizoriu. Apoi i-am informat pe chelneri şi le-am cerut să prevină clienţii în legătură cu închiderea unei încăperi din Dacea. N-am dat nimănui ocazia de a-mi pune mai multe întrebări. întorcându-mă la recepţie, l-am văzut pe Charly. M-am dus în biroul meu şi m-am prăbuşit pe scaun, luându-mi capul în mâini, bulversată şi epuizată nervos. Charly şi Amélie au venit după mine.

— Hermine? Ce s-a întâmplat? Te-am văzut plecând şi întorcându-te cu Vasili. Unde aţi fost?

Am clătinat din cap, nu mă simţeam în stare să vorbesc. Amélie a venit şi s-a lăsat pe vine lângă mine, punându-şi mâna pe braţul meu ca să mă consoleze.

— Explică-ne, a insistat Charly cu o voce blândă.

Am tras adânc aer în piept, pentru a-mi face curaj, pentru a mă linişti. Apoi le-am înfruntat figurile îngrijorate.

— Vasili mi-a cerut să-l însoţesc la înmormântarea Maşei.

Amélie s-a ridicat brusc, iar Charly s-a albit la faţă şi a
dat cu pumnul în masă.

— Dar de ce? De ce nu ne-ai anunţat? Trebuia să fim prezenţi şi noi. Cum ai putut s-o laşi pe Maşa să plece în felul ăsta, fără nimeni, fără noi? E meschin!
— Ajunge! m-am enervat la rândul meu, sărind de pe scaun cu faţa în lacrimi. A fost ultima ei dorinţă, am aflat şi eu azi-dimineaţă.

A clătinat din cap, cu un oftat adânc.
— Unde este? Vreau să vorbesc cu el, vreau să-mi explice în faţă!

Deja ieşea din birou; l-am ajuns din urmă şi l-am apucat cu putere de braţ.
— Charles, lasă-l în pace.
— Este în bibliotecă?
— Da, dar o să-l laşi în pace.
— îl aperi acum? mi-a zis el cu o privire mânioasă.
— Nu... însă a stat în faţa sicriului mamei sale şi la mormântul tatălui şi surorii lui... Crede-mă, dacă aş fi în locul tău, aş fi turbată de furie, mi-ar veni să sparg totul, să-l lovesc. într-un fel, eu am avut noroc că am putut să fiu acolo. Dar ai încredere în mine când îţi spun că era complicat, e mai bine aşa. Deci să-l lăsăm pe Vasili singur deocamdată, în cele din urmă o să iasă din bibliotecă.

Ziua a trecut fără să-l revedem. Mi-am făcut treaba învăluită parcă într-o ceaţă. Le zâmbeam clienţilor, le răspundeam la întrebări cu o voce veselă, dar era o veselie forţată. Inima şi mintea mea nu erau însă acolo, erau departe, pierdute în amintiri. Dacea, aşa cum o cunoscusem dintotdeauna, era îngropată, dispăruse odată cu Jo şi Maşa. Tocmai îmi luasem adio de la ea, fără a putea să mă întorc la ceea ce însemna viaţa mea de douăzeci de ani încoace. Totuşi nu-mi uitam promisiunile pe care i le făcusem Maşei: mi-o încredinţase, aşa că aveam datoria să-i duc spiritul mai departe.

Era aproape miezul nopţii. Niciodată nu stăteam aşa de târziu la recepţie. Dar îmi fusese imposibil să mă mişc, aşteptam un semn din bibliotecă. După ce am ezitat îndelung şi ştiind că nu pot nici să aştept, nici să veghez toată noaptea, m-am hotărât să intru. Am deschis uşa şi am închis-o în spatele meu fără să

fac zgomot. Nicio reacţie. Doar veioza de pe măsuţa Maşei era aprinsă. Un miros de tutun pe care-l cunoşteam foarte bine, cel al trabucurilor lui Jo, plutea în aer. Am înaintat şi l-am găsit pe Vasili adormit pe canapea. Pe măsuţa joasă, erau sticle goale din rezerva personală a lui Jo ascunsă în bibliotecă de soţia lui, scrumiera plină ochi, cutia de Café Crème în care nu mai era decât un trabuc — ultimul pentru Jo? — şi un teanc de albume foto. Vasili ţinea o fotografie în mână. Am îndrăznit să arunc o privire. Era o fotografie de familie cu ei patru, înainte de a-i lovi nenorocirea. Maşa avea acea melancolie elegantă pe care i-o ştiam dintotdeauna. Jo era la fel, cu un zâmbet pe buze, vesel, prezent. Emma era tulburătoare, atât de radioasă şi îl privea cu atâta dragoste pe fratele ei. Cât despre Vasili, nu ştiam că poate zâmbi astfel. Erau atât de frumoşi, atât de fericiţi toţi patru, imaginea unei familii perfecte, iubitoare, care reuşise prin forţe proprii. Ce rămânea din ei? Un bărbat singur, misterios, care nu mai cunoştea deloc Dacea.

Deodată, a tresărit în somn şi m-am îndepărtat, de teamă să nu-l trezesc. A vorbit, fără să înţeleg sensul cuvintelor, dar după faţa lui crispată, părea să sufere. Am stins lumina, sperând că asta o să-l liniştească. înainte de a părăsi biblioteca, l-am mai privit o dată: s-a răsucit cu greutate pe canapea, fără

10

să se trezească, a mormăit din nou ceva, apoi a suspinat. Am închis uşa fără zgomot şi mi-am şters obrazul ud de lacrimi. Eram frântă de oboseală... Era timpul să mă întorc acasă, la moară, şi să uit ziua asta.A doua zi dimineaţă, când am ajuns la Dacea, după câteva minute de ezitare, am făcut un ocol pe la bibliotecă. Spre surprinderea mea, uşa nu mai era închisă. M-am apropiat în vârful picioarelor. Nu mai era nicio urmă care să arate că Vasili trecuse pe acolo; nu mai erau sticle goale, scrumiera nu mai era plină, albumele foto nu mai zăceau împrăştiate. Ferestrele larg deschise lăsau să intre aerul în încăpere, aroma tutunului lui Jo dispăruse şi ea. Ca şi cum nimic nu se întâmplase. Ca şi cum scena la care asistasem nu era decât rodul imaginaţiei mele. Atmosfera era aproape electrizantă; lumina care intra în tuşe fine, mirosul naturii, firele de praf zburând prin aer şi strălucind ca nişte paiete, cărţile Maşei cu colţurile îndoite, îngălbenite, tablourile care spuneau povestea locului. Şi tăcerea... liniştitoare, reconfortantă. Biblioteca tocmai îşi recăpătase puterea pe care o avea asupra mea; mă simţeam din nou senină aici, cum nu mai fusesem de la moartea lui Jo. Ce se întâmplase în ultimele douăzeci şi patru de ore? Aş fi vrut să nu fie vorba de un vis urât, de un coşmar.

Când am ajuns în bucătărie, mă aşteptam să dau peste Vasili tratându-şi mahmureala. O resimţeam şi eu, chiar dacă, spre deosebire de el, eu nu băusem nicio picătură de alcool ca să-mi anesteziez durerea din ziua trecută. Nu era acolo, şi nici pe terasă. în schimb, cafetiera plină mă aştepta pe masă. Cu siguranţă, el făcuse cafeaua. Era oare în

apartamentul părinţilor săi? îşi încheia noaptea pe canapea? Nu credeam asta. Eram convinsă că nu se afla de partea cealaltă a peretelui. Dacă n-ar fi făcut cafeaua, aş fi putut crede că nu venise sau că plecase înapoi în timpul noţii fără să ne anunţe. Dar la urma urmei, nu asta voiam? Să plece şi nimic să nu se schimbe...

Pe la prânz, am ieşit pe trepte să stau puţin la soare. Era minunat; prinsesem gustul căldurii, al razelor care dogoresc, care lasă un parfum atât de special pe piele, şi totuşi nu făceam plajă niciodată vara. Maşa îmi spunea deseori că era păcat să nu profit de faptul că mă bronzam atât de uşor, în vreme ce ea trebuia să-şi protejeze pielea de porţelan. O tachinam spunându-i că n-aveam timp, că lucram prea mult. Ea se enerva întotdeauna şi mă punea să iau o pauză. Dacă ar mai fi fost în viaţă, aş fi luat-o de braţ şi aş fi dus-o spre balansoarul ei, ar fi stat la umbră, iar eu m-aş fi întins pe iarbă. Ea mi-ar fi interzis s-o fac, spunându-mi *„Golubka, o* să te ciupească ceva!" „Nu-ţi face griji, micile bestii nu mă iubesc!" I-am oferit în gând acest răgaz pe trepte şi am adunat câteva petale uscate de la leandrii ei înfloriţi.

O maşină a parcat în curte. Vasili. De unde venea? Ce făcuse de când părăsise biblioteca? Am coborât scările. îşi ascundea din nou ochii în spatele ochelarilor de soare; era imposibil să-i ghicească starea. Se baricada, punând o distanţă între el şi noi aici, la Dacea. Nu se putea să continuăm aşa. Dacă interacţiunea noastră n-avea să se schimbe, n-aveam să-mi adun niciodată curajul de a încerca să aflu mai multe despre cum urma să arate viitorul pentru noi, cei care lucram aici. în acelaşi timp, cum puteam să-i reproşez această distanţă? Eu ce făcusem? Nu-l primisem cu căldură, îl evitam, abia adresându-i vreun cuvânt. Eram rece şi tăcută în prezenţa lui. Eram la fel de puţin amabilă şi la fel de mult în defensivă ca în urmă cu douăzeci de ani. Şi eram singura care mă comportam astfel; Charles îl primea în toate serile în bucătărie, Amélie, zâmbitoare şi binevoitoare, îl întreba ce mai face când îl întâlnea.

Amândoi îşi dădeau toată silinţa pentru ca el să se simtă bine aici. în orice caz, până în urmă cu o zi. în ceea ce mă priveşte, mă purtam de parcă el nici nu exista, sufocată de temeri şi de spaima de a nu da greş. Vrând să-i arăt că ţineam toate lucurile sub control, comportamentul meu amabil se transforma în aroganţă. Ceea ce era exact opusul firii mele. înmormântarea Maşei nu putea schimba nimic între mine şi el. Ar fi putut foarte bine să nu-mi ceară să-l însoţesc; în ciuda dorinţei Maşei, n-aş fi ştiut-o niciodată. îi respectase promisiunea, deşi eu nu reprezentam nimic pentru el şi nu avusese niciodată dovada concretă a legăturii dintre mine şi ea. N-o auzise niciodată pe mama lui spunându-mi *Golubka.*

Aşadar nu eu trebuia să fac un pas? Dacă, lăsându-mi la o parte temerile, m-aş fi pus în locul lui, nu m-aş fi simţit foarte în largul meu să mă aflu acasă la părinţii mei — morţi — după douăzeci de ani de absenţă, aş fi fost mai mult decât tulburată să văd nişte necunoscuţi — căci, pentru el, noi eram cu toţii nişte străini — administrând hotelul părinţilor lui, cel în care el crescuse, ca şi cum eram acasă la noi, mai ales eu. Probabil că nu mai recunoştea Dacea: era acasă, fără să fie acasă. într-un fel, viaţa lui se schimbase mai mult decât a noastră. El trăia de atât timp la celălalt capăt al lumii, într-un ritm trepidant pe care mi-l imaginam permanent, înconjurat de persoane aflate în subordinea lui. Aterizase aici, în această zonă rurală pe care n-o mai recunoştea, deşi era locul unde se născuse, rădăcinile lui erau aici. Venise singur, cu sicriul mamei lui, bănuind că o să tăbărâm pe el cu temerile noastre legate de viitor, că vom face cu siguranţă presiuni asupra lui; pentru el, eram o familie sudată, iar el n-avea pe nimeni cu care să vorbească. Seara trecută, îşi înecase amarul cu băutura rămasă de la tatăl său. Singurătatea lui era totală; prima dată când dădeam peste un om mai singur decât mine. Eram destul de lucidă pentru a nu-mi dori să fiu în locul lui.

A înaintat spre mine.

— Bună, Hermine. Ce mai faci?

— Bine, este destul de linişte în dimineaţa asta.

Ca de fiecare dată de la venirea lui, după schimbul politicos de replici, s-a lăsat tăcerea. De data asta, am găsit însă în străfundul meu puterea şi curajul de a detensiona situaţia.

— Nu ştiu cât timp ai de gând să rămâi... Dar n-ai nevoie să te complici cu o maşină închiriată. A lui Jo este acolo şi nimeni n-o foloseşte.

S-a uitat în direcţia garajului şi a schiţat un zâmbet.

— E o idee.

— Rămâi aici, te rog, mă duc să-ţi aduc cheia.

Am luat-o imediat din loc, fără a-i lăsa timp să se răzgândească şi. fără să-mi dau voie să mă întreb cum m-aş simţi să-l văd la volanul acestei maşini care însemna atât de mult pentru mine.Când am ieşit, câteva minute mai târziu, cu legătura de chei a lui Jo în mână, Vasili dispăruse. L-am căutat peste tot şi am auzit zgomotul făcut de uşa mare din lemn a garajului care glisa pe şine. El era deja acolo, n-avea timp de pierdut. Am iuţit pasul. Stătea în prag, cu ochelarii de soare ridicaţi pe cap ca să vadă mai bine în semiîntunericul din atelierul lui Jo. A oftat adânc; habar n-aveam dacă se lupta cu vreo emoţie prea puternică sau pur şi simplu nu-şi revenea din uimire.

— E aceeaşi harababură aici! a exclamat.

Mi-a fost imposibil să-mi stăpânesc râsul. Atmosfera a devenit dintr-odată mai puţin apăsătoare. Nu puteam decât să-i împărtăşesc amuzamentul. Garajul lui Jo era un soi de peşteră a lui Aii Baba pentru mecanici amatori de bricolaj. Erau o grămadă de unelte de tot felul, chei reglabile, bidoane de ulei, canistre de benzină, carcase vechi pe care avea de gând să le repare într-o bună zi, o mulţime de pneuri, o bicicletă Solex care nu mai fusese folosită de mai bine de patruzeci de ani, pancarte pe care turiştii nostalgici ai RN7[5] ar fi dat bani grei. Transformase unul dintre hambarele fermei în atelier, turnase ciment pe jos, azi crăpat în

---

5 Abreviere pentru Route Naţionale 7 - una dintre cele mai lungi şosele naţionale din Franţa (1000 de km) care leagă Parisul de extremitatea sudică a ţării. *(N.t.)*

mai multe locuri şi acoperit cu pete de unsoare. Lumina zilei nu intra decât prin câteva lucarne; nu voise niciodată să facă ferestre mai mari. Când era acolo, tot ce-şi dorea era „să fie lăsat în pace”. Nimeni în afară de Jo nu putea să se orienteze în bazarul său pestriţ.

— Totuşi mi-a jurat ca s-a apucat de treabă, a insistat Vasili.

— Acum înţeleg! m-am entuziasmat eu. Fii liniştit, încerca. De câte ori se întorceau de la tine, se închidea aici zile în şir... dar, cu riscul de a te dezamăgi şi aşa cum poţi constata şi singur, era şi mai rău după, fiindcă găsea mereu comori.

Mi-a zâmbit cu sinceritate.

— Te cred pe cuvânt.

A înaintat câţiva paşi, observând obiectele din jurul lui, apoi s-a apropiat de Toyota şi i-a mângâiat capota deformată, cu o expresie de duioşie pe chip.

— Este incredibil că se mai află aici, a murmurat.

— N-a mai fost pornită decât o singură dată de când a murit el...

— Când ai dus-o pe mama la aeroport. I-a făcut plăcere să meargă cu ea pentru ultima oară, mi-a spus Vasili pri- vindu-mă drept în ochi. Pot să te asigur de asta...

A fost rândul meu să-i zâmbesc cu sinceritate. El a început să dea roată bătrânului 4x4, studiindu-l pe toate părţile.

— E bine că foloseşti Citroënul Méhari, mi-a zis în cele din urmă.

Din tonul lui nu răzbătea nimic şi nu-i vedeam faţa ascunsă în spatele capotei portbagajului. Am coborât privirea, uimitor de uşurată, ca şi cum aşteptam să-mi dea permisiunea. Simţeam nevoia să respir, să mă îndepărtez. Am pus cheile pe bancul de lucru.

— O să te las acum. Nu pot să lipsesc prea mult de la recepţie.

Nu m-a reţinut. Conversaţia ne apropiase puţin. în prag, m-am răzgândit. Nu mă puteam preface că ziua de dinainte nu existase, şi nici urmările ei. M-am

întors şi, spre surprinderea mea, i-am întâlnit privirea în timp ce mă observa.
— Vasili, dacă pot să-mi permit...
S-a încruntat, bănuitor. Totuşi nu m-am lăsat. Aştepta oare momentul în care eu — sau noi vom trece la atac?
— Ai putea să-i spui lui Charly care a fost ultima dorinţă a Maşei privind înmormântarea ei? Eu am făcut ce-am putut ieri, dar mi-e teamă că n-a fost suficient... E cam greu de înţeles, mai ales pentru el, cred că-ţi dai seama. L-ar ajuta să accepte şi să nu-şi mai reproşeze că n-a fost prezent lângă ea.
— Bineînţeles.
I-am oferit un zâmbet trist şi m-am făcut nevăzută.
Ziua s-a scurs fără să-l revăd pe Vasili. Nu m-am îndepărtat decât foarte puţin de recepţie şi de birou. îi pândeam tot timpul sosirea, iar asta mi-a amintit de câte ori mă întrebam unde este în urmă cu douăzeci de ani. Pe la mijlocul după-amiezii, n-am mai rezistat şi am aruncat o privire în curte. Maşina de închiriat dispăruse din parcare, în locul ei era maşina lui Jo, iar uşa garajului era tot deschisă larg.
Când a început servirea mesei de seară, a trebuit să accept un lucru evident: noii noştri chelneri nu se descurcau. Atunci când duceau comanda, trebuiau să străbată o distanţă mare între bucătărie şi terasa piscinei; trebuiau să treacă printr-un coridor foarte îngust între hotel şi partea cu restaurantul, să urce treptele, să traverseze recepţia şi sala de mese — uneori fiind nevoiţi să facă slalom printre ele — ca să ajungă în sfârşit la clienţi. Organizarea noastră lăsa de dorit. Am ajutat cât am putut. După câteva ore, eram sigură c-o să cad frântă de oboseală, nu mai aveam energie, nu-mi mai simţeam picioarele, mă durea spatele, ochii îmi ardeau. Amorţeala aceasta însă m-a ajutat să-mi păstrez zâmbetul pe buze, să nu mă enervez nici măcar o singură dată şi să fiu deosebit de amabilă cu toată lumea.
Când n-au mai rămas decât trei mese cu turişti care erau la cafele şi digestive, chelnerii mi-au

mulţumit şi m-au obligat să plec. Totuşi, eram gata să rămân până la închidere şi să-i ajut să strângă. Am cedat însă foarte repede insistenţelor lor de a mă duce să mă odihnesc. Mi-am luat geanta de la recepţie şi am plecat înspre moară. Dar apoi m-am întors din drum, fiindcă n-avusesem timp nici să mănânc, nici să merg să-l văd pe Charly — nici măcar nu-l întâlnisem când se servise masa de seară, nu prin- sesem nicio clipă liberă. Aşadar mi-ar fi prins tare bine să iau cina şi să mă relaxez la un pahar. Fără a pune la socoteală faptul că n-aveam să-i pot ajuta pe chelneri în fiecare seară, trebuia să ne gândim împreună la o soluţie pe termen lung.

Am împins cu zgomot uşa batantă de la bucătărie ca să ştie că sunt eu.

— Charly! Ai tot interesul să-mi serveşti repejor o porţie de ravioli şi un pahar de Ventoux! Şi apoi, dacă tot eşti aici, îţi torni şi tu unul! Pentru că, aşa cum ai zice tu, suntem în rahat...

M-am oprit, răsuflând greu şi simţind că-mi crapă obrazul de ruşine. Vasili se uita fix la mine cu un zâmbet în colţul gurii. Charles se stăpânea cu greu să nu izbucnească în râs.

— Eu... îmi pare rău... vă deranjez.

— Deloc! mi-a răspuns Vasili. Stai în locul meu, eu am terminat, o să vă las să vorbiţi liniştiţi.

Era deja în picioare.

— Nu! Nu! Nu vreau să te alung, eu am dat buzna ca o nebună în timp ce...

— Hai, încetaţi cu politeţurile! ne-a întrerupt Charly amuzat. E loc pentru amândoi! Hermine, aşază-te, tu mănânci, iar tu, Vasili, mai toarnă-ţi un pahar.

A făcut stânga-mprejur şi a plecat spre bucătărie. Eu şi Vasili am schimbat un zâmbet.

— E demnul urmaş al lui Gaby, a remarcat el.

— Ai dreptate! Scuză-mă, trebuie să-i spun două vorbe.

M-am apropiat de Charles, m-am ridicat pe vârful picioarelor şi l-am luat pe după umeri.

— Nu mai eşti supărat pe mine pentru ieri? i-am şoptit la ureche.

El mi-a făcut cu ochiul. L-am sărutat pe obraz.
— Ţie îţi datorez explicaţiile pe care mi le-a dat?
Mi-am retras braţul şi am ridicat din umeri, cu un aer
nevinovat.
Un sfert de oră mai târziu, eram toţi trei aşezaţi la masa lui Jo, cu o sticlă de Ventoux, din care se băuse destul de mult, iar eu savuram o porţie de ravioli cu pesto. Totul părea atât de firesc. Mă simţeam uşurată că nu mai trebuia să fiu tot timpul cu ochii-n patru. Oboseala parcă nu-mi mai apăsa aşa greu pe umeri. Vasili lăsa impresia că era în largul lui. îl observam discret; totuşi încă avea ceva din aerul său misterios. La prima vedere, îţi puteai închipui că e cu totul prezent, atent la flecăreala noastră, însă aveam sentimentul că, deşi era cu noi, mintea îi zbura în altă parte. Dar unde? încă o dată, am preferat să tac, cina fiind scuza perfectă.
— Sper că nu stric atmosfera, ne-a zis Charly, dar vreau să ridic paharul în cinstea lui Jo. Oriunde ar fi, sper că e fericit să ne vadă în seara asta la masa lui.
S-a uitat la noi pe rând, astfel că n-am mai îndrăznit să-i arunc vreo privire lui Vasili. Am ridicat şi eu paharul; nu puteam să-l las pe Charly să iasă singur din încurcătură. Cu talentul lui renumit, călca în strâchini pentru binele tuturor.
— Pentru Jo.
S-au scurs câteva secunde interminabile.
— Pentru Jo, a zis în cele din urmă Vasili.
Charly a oftat discret de uşurare. Eu la fel. Am luat o gură de vin.
— Şi dacă-mi permiteţi, a continuat Vasili, pentru echipa lui grozavă, cum avea obiceiul să vă numească atunci când îmi vorbea despre voi.
Făcând-o pe niznaiul, în felul lui inconfundabil, Vasili ne-a arătat că era la curent cu tot, că părinţii lui îi vorbiseră despre noi, despre Dacea. Firește, el se afla pe un teren necunoscut, dar şi familiar totodată. Trebuie că-şi făcuse cu siguranţă o idee despre fiecare dintre noi.

— Ei bine, în seara asta, n-ar fi foarte mândru de echipa lui grozavă, am completat eu râzând mânzeşte.
— E chiar aşa de grav? a întrebat Charly.
— Normal că e, am izbucnit eu, redevenind serioasă. Nu putem continua aşa! Stau cu copiii la sfârşitul săptămânii, aşa că nu voi fi aici să le dau o mână de ajutor. Nu mai putem să angajăm încă un chelner. Oricum, problema va rămâne aceeaşi.
— M-am întins mai mult decât era cazul, a spus Charly.
— Nu! Ideea e foarte bună, este plin în fiecare seară, tu te descurci la bucătărie, ajutorul tău la fel, problema e servirea. Sincer vorbind, îmi pare rău că n-am avut un pedometru în seara asta ca să ştiu câţi kilometri am făcut, în ritmul ăsta, parcă văd că vreunul îşi rupe gâtul pe trepte sau că ne lasă cu ochii-n soare în mijlocul cinei. Ca să nu mai spun că nu e tocmai plăcut pentru clienţii hotelului care se duc la culcare să treacă pe lângă nişte costiţe de vită în drum spre cameră...

Cu o expresie preocupată, Charlie ne-a mai turnat vin. Vasili a luat o înghiţitură şi s-a lăsat pe speteaza scaunului. Şi-a încrucişat cu nonşalanţă braţele la piept şi a fixat tavanul cu privirea, lăsând impresia că e cufundat în gânduri. Poate că îmi vărsasem focul cu prea multă patimă. Am schimbat o privire îngrijorată cu cel mai bun prieten al meu. Nu ne relaxaserăm oare prea tare?
— Până acum nu serveaţi seara lângă piscină? a întrebat Vasili după câteva clipe.
— Nu, i-am răspuns eu.
— Şi deci chelnerii sunt copleşiţi din cauza distanţei prea mari dintre bucătărie şi terasă?
— Ai înţeles bine.

El s-a îndreptat de spate, şi-a luat paharul şi şi-a băut calm vinul, cu o sclipire în ochi.
— Nu vă promit nimic, dar cred că am soluţia.
— Poftim?! am exclamat eu.

Fie era un mic geniu, fie îşi bătea joc de noi şi, după ce ne păcălise, avea de gând să-şi ducă planul necinstit la îndeplinire.

— Magazia de lemne.

Era o extensie a hotelului pe o latură, care te împiedica să ajungi din spatele restaurantului la terasa piscinei.

— Trebuie să-ţi amintesc că acolo e un zid de piatră? Şi nu unul mic.

Pe faţa lui a apărut un zâmbet de satisfacţie care semăna cu cel al lui Jo când era mândru de lovitura lui, cu deosebirea că cel al lui Vasili era mai îndârjit.

— Termină de mâncat şi vă arăt.

în câteva minute, mi-am golit farfuria, am strâns şi am fost în picioare cu geanta pe umăr.

Când să ieşim, Vasili s-a oprit:

— Aveţi o lanternă? Altfel, n-o să vedem nimic.

Fără să mă gândesc, am scos-o pe-a mea din geantă şi i-am întins-o. în clipa în care se pregătea s-o ia, a rămas cu mâna suspendată în aer. Aveam amândoi aceeaşi amintire în minte. Fără nicio îndoială. Un salt de douăzeci de ani în trecut. Mi-o dăduse în bucătărie, exact în acelaşi loc, în pragul uşii, în seara când sosisem, după ce mă însoţise până la Gaby.

— îmi pare rău, i-am zis eu brusc emoţionată, mi-a luat ceva timp să ţi-o înapoiez.

Mi-a zâmbit cu blândeţe.

— Se poate spune că acum e a ta... Dar cum de mai funcţionează?

Am râs, uşor stânjenită. Necazurile mele nu se opreau
aici.

— Oh, dac-ai şti, a exclamat Charly, cum ne bate la cap să i-o reparăm când nu mai merge! Face un tărăboi...

Vasili m-a măsurat cu privirea, surprins. Am decis să pun capăt acestui moment îngrozitor de jenant, cu atât mai mult cu cât roşeam tot mai tare.

— Bun! Ne arăţi soluţia ta?

I-am dat lanterna şi m-am îndreptat fără să întorc capul spre magazia de lemne. Au venit şi ei după câteva clipe, iar Vasili a trecut în faţa mea şi a intrat. Magazia era foarte mare, cu plafonul înalt,

adăpostind buştenii enormi, cu care făceam focul în şemineurile din hotel. Jo cerea să-i fie aduşi în fiecare an, nu aştepta să rămână în pană, astfel că aveam mereu rezerve considerabile. în mod regulat, îmi dădea şi mie câţiva după ce-i despica pentru a-i face să încapă în soba de la moară. Vasili mi-a întins din nou lanterna, fără să mă privească.

— Ţine-o tu, te rog.

M-am conformat. A urcat pe grămada de lemne cu o uşurinţă surprinzătoare. Când aproape a ajuns în vârf, a început să scoată buştenii pe care i-a aruncat mai departe, având grijă să nu ne lovească. Charly mă privea uluit. Trebuie să recunosc că şi eu mă întrebam la ce anume asistam. Dacă, în urmă cu douăzeci de ani, n-aş fi fost surprinsă de ceea ce făcea, astăzi mi se părea ceva ireal.

Era foarte greu să ţi-l imaginezi patron al unui mare hotel dintr-o metropolă.

— Hermine, m-a strigat el. Vino aici. Şi tu, Charles.

înnebunise de-a binelea?

— E-n regulă, o să reziste! m-a asigurat el remarcând expresia mea sceptică. Lemnele astea stau aici de aproape patruzeci de ani. Ar trebui să ne ţină pe toţi trei.

Am cedat, fiindcă n-aveam chef să par o fricoasă — până la urmă, nu era decât o grămadă de lemne.

— Charles, vii? l-am chemat eu când m-am simţit sigură pe picioare.

— Nu... cred că o să rămân aici.

Am întors capul spre el; se albise la faţă şi nici măcar nu încercase să urce. Mi-am stăpânit cu greu un hohot de râs, dar m-am concentrat asupra motivului acestei escaladări nocturne.

— Deci? Soluţia ta?

Vasili mi-a zâmbit şi l-am văzut aşa cum se arătase în puţine ocazii în urmă cu douăzeci de ani: amuzant, mândru de el, fericit pur şi simplu.

— Uită-te chiar în spatele buştenilor, de-a lungul zidului.

M-am aplecat uşor. în mijlocul pietrelor, mi s-a părut
că disting o scândură.

— Ce e asta?
— O uşă.
— Poftim?

Am tresărit de uimire. Vasili şi-a trecut braţul pe după mijlocul meu, ca să nu cad pe spate, şi m-am agăţat de el.

Tocmai trăsesem o sperietură zdravănă. Vasili a aşteptat puţin să mă liniştesc, după care a continuat, fără să-mi dea drumul.

— Zidul nu a fost aici de la început. Tatăl meu l-a ridicat când n-a mai suportat ca turiştii să facă turul hotelului şi să ajungă fără permisiunea lui în bucătăria restaurantului sau, mai rău, să dea peste pubelele de gunoi. Nu mă întreba de ce, dar, înainte de a pune ultimele cărămizi, s-a gândit să adauge o uşă, camuflată pe partea cealaltă de iederă.

înţelegeam foarte bine despre ce vorbea, era singurul loc din grădină care nu fusese amenajat, nimeni nu-l vedea, nimeni nu se ducea acolo. în afară de Jo. De altfel, nu-l văzusem niciodată pe Samuel sau pe vreunul dintre grădinari îndreptându-se într-acolo.

— Eram puşti când l-a construit, a continuat Vasili. Iată soluţia de care ai nevoie! Şi înainte să mă întrebi, da, uşa este încuiată, dar cred că ştiu unde a ascuns tatăl meu cheia.

Nu-mi reveneam din uimire. Era un mic miracol. Oare Dacea îşi va dezvălui într-o bună zi toate secretele?

— Mulţumesc, mulţumesc mult. Este incredibil! N-am fi ştiut-o niciodată fără tine!

— Aveţi de gând să mai rămâneţi cocoţaţi acolo mult timp? a intervenit Charly.

— Venim, i-a răspuns Vasili.

Am coborât încet, profitând fără jenă de ajutorul bine-venit al lui Vasili. Ajunsă jos, i-am explicat celui mai bun prieten al meu că eram salvaţi.

— Slavă Domnului, s-a entuziasmat Charly. N-o să ne mai chinuim chelnerii! Vorbeşti tu cu Samuel mâine să se apuce băieţii lui de treabă cât mai repede?

— îl sun la prima oră.

— Mă ocup eu de asta, ne-a întrerupt Vasili. Cunosc magazia şi voi lucra mai repede.

tşi dădea oare seama în ce se băga?

— Eşti sigur? Pot să-l rog pe Samuel să vină să-ţi dea o mână de ajutor.

— Nu, te asigur că mă descurc.

Privirea lui hotărâtă nu-mi dădea de ales. Până la urmă, nu eram în măsură să mă pronunţ şi n-aveam ni- ciun chef să-l contrazic tocmai acum când începeam să comunicăm normal. în plus, nu mai eram nevoită să-i cer ajutorul lui Samuel, ceea ce îmi convenea.

— Dacă ţii morţiş.

Mi-a făcut un semn din cap, satisfăcut.

— Bun! Problema noastră fiind rezolvată, mai dau o raită prin restaurant şi mă duc acasă la nevastă-mea! ne-a anunţat Charly.

Cu zâmbetul pe buze, a dat mâna cu salvatorul nostru, m-a strâns în braţe şi a plecat spre bucătărie fredonând. Fără să scoatem vreun cuvânt, eu şi Vasili ne-am îndreptat spre Dacea. Când am ajuns în faţa treptelor, chipul lui obosit şi absent m-a surprins. Era amintirea tatălui său? Sau ceva care îmi scăpa cu totul? Cocoţat pe grămada de lemne, îmi păruse mai degrabă fericit să-l pomenească pejo.

— îţi mulţumesc încă o dată pentru ajutor.

Mi-a răspuns cu o fluturare a mâinii, privind pierdut în depărtare. Oare regreta?

— OK... ei bine, eu o să mă duc să mă culc, i-am spus. Pe mâine!

Am luat-o în direcţia casei mele.

— Aşteaptă! m-a strigat el.

M-am întors, surprinsă: mi-a întins lanterna de buzunar pe care mi-o luase iar din mână ca să mă ajute să mă caţăr.

— O să ai mai multă nevoie de ea decât mine. Am văzut că drumul spre moară nu e mereu luminat.

Mi-a aruncat un zâmbet slab. Am ezitat să-l întreb ce se întâmpla cu el. De ce devenise melancolic? Spusesem ceva nepotrivit? Mi-am dat seama că mă uitam ţintă la el, căutând răspunsuri la întrebările mele mute, aşa că am întors privirea.

— Noapte bună, Hermine.

Punând capăt acestei conversaţii, îmi semnala foarte clar că nu-mi va spune nimic mai mult.

— Noapte bună şi ţie.

Mi-am continuat drumul spre moară, dar nu m-am putut abţine să nu întorc capul. Vasili dispăruse deja. Am observat că recepţia era cufundată în beznă; uitasem să aprind veioza Maşei, atât de obosită eram. Deodată, am văzut lumină. Vasili o aprinsese. M-am gândit la Maşa. I-ar fi plăcut atât de mult să-şi vadă fiul ocupându-se de asta.

în mai puţin de cincisprezece minute, mă întorsesem acasă, mă dezbrăcasem şi mă vârâsem în pat. A trebuit să trag de mine ca să-mi pun ceasul să sune, ochii mi se închideau singuri. Tot nu ştiam spre ce mă îndreptam, nici ce viitor mă aştepta. Eram pur şi simplu mai împăcată cu mine că mă apropiasem de Vasili şi mă purtasem aproape normal. Nu mai simţeam că nu onoram cum se cuvine memoria lui Jo şi a Maşei purtându-mă urât cu fiul lor. în schimb, atitudinea lui era derutantă. Vasili păruse în sfârşit că vrea să comunice autentic cu noi, să se reapropie de Dacea, dar nu în mod violent şi nici respingându-ne, dimpotrivă. Şi totuşi, pe neaşteptate, parcă iar era în altă parte, ca şi cum ar fi fost prea dureros pentru el să se afle acolo. N-ar fi trebuit să mă mire asta, era deja excentric de acum douăzeci de ani. Nu ştiam niciodată cum să mă port cu el pe vremea aceea. într-o zi, mi se părea amabil şi zâmbitor, iar a doua zi, era distant, rece, chiar irascibil. Ceea ce nu se schimbase — îmi dădeam seama în momentul în care mă cufundam în sfârşit în somn — era înflăcărarea din privire.

A doua zi dimineaţă, în timp ce mă îndreptam spre Dacea, am auzit zgomot dinspre garaj. Vasili trebăluia de zor. Era tulburător şi totodată plăcut să vezi că bârlogul lui Jo prinde din nou viaţă.

— Bună dimineaţa! am zis în cele din urmă, după ce l-am observat mult timp pe furiş.

S-a întors spre mine cu zâmbetul pe buze. Asta m-a liniştit şi m-a făcut să mă simt mai în largul meu.

— Bună dimineaţa, Hermine. Ai dormit bine?

— Da. Şi tu? Te-ai apucat deja de lucru?
— Prefer să încep devreme, şi apoi mă trezisem oricum.
— Ce oră este acum la Singapore? l-am întrebat.
S-a uitat la ceasul de la mână şi a râs.
— 12:30.
— E normal să fii treaz.
— într-adevăr. în câteva zile, problema ar trebui să fie rezolvată, sper!
înainte să mă duc la treburile mele, voiam să mă asigur că nu se simte obligat să ne ajute.
— Eşti sigur că nu te deranjează să te ocupi de magazia de lemne? Aseară, am avut senzaţia că regreţi.
S-a apropiat de mine, ţintuindu-mă cu privirea lui hotărâtă. Nu eram în stare să mă dau înapoi, să reacţionez, în mod normal, când eram privită de sus, luam distanţă. Acum, eram paralizată, fără să mă simt totuşi în pericol.
— Hermine, dacă am venit cu ideea, înseamnă că vreau s-o fac. Nu mă simt obligat, chiar îmi face plăcere să mă ocup de Dacea. Cât despre aseară... îmi dau seama că poate ţi-am părut ciudat, dar sunt copleşit, am multe pe cap, nu este aşa simplu cum credeam să lipsesc de la slujba mea.
Voia să-l cred. Puteam oare s-o fac? în definitiv, părea logic. Deşi încă mă îndoiam, am încuviinţat. A părut satisfăcut. A căutat în buzunarul de la blugi şi a scos o cheie veche, ruginită.
— Am găsit-o!
— Ei bine..., am îngăimat eu. Grozav. Succes, atunci.
M-am îndreptat spre ieşirea din garaj. M-am abţinut
să mă uit înapoi, ba chiar am iuţit pasul. Pierdusem destul timp. Şi eram ciudat de derutată de cele câteva minute petrecute în compania lui.
N-aveam niciun motiv să mă duc să arunc o privire spre magazia de lemne şi eram oricum foarte ocupată. Totuşi, din când în când, ieşeam pe trepte şi mă aplecam, încercând să trag cu ochiul. Când zăream mişcare, fugeam înăuntru. Charly a promis să mă ţină la curent. înainte şi după masa de prânz, a

trecut pe la recepţie să mă anunţe că Vasili înainta repede, că abia făcuse o pauză ca să mănânce, iar căldura nu părea să-l afecteze.

Pe la sfârşitul după-amiezii, şi-a făcut apariţia nimeni altul decât Gaby. Aş fi recunoscut dintr-o mie huruitul vechii lui furgonete. A parcat-o cu zgomot în curtea hotelului, ceea ce m-a făcut să ies imediat în întâmpinarea lui. De la plecarea Maşei, nu mai trecuse să-l viziteze pe Charly. Era prea îndurerat, după cum îmi spunea când vorbeam la telefon. Probabil Charly îl anunţase că Vasili era acolo. Nu vedeam alt motiv pentru care să se înfiinţeze la Dacea.

— Puştoaico! a strigat el.

Mă înşelam. Se pare că nu era la curent cu noutăţile şi că în mod evident avea ceva de împărţit cu mine. Ce crimă făcusem de-l adusesem într-o asemenea stare? Am coborât fără întârziere treptele, înainte să se întrebe clienţii hotelului ce se întâmplă. Gaby era furios şi o striga în gura mare. A ieşit cu dificultate din maşină şi s-a îndreptat şchiopătând spre mine, cu o uitătură urâtă. îmbătrânise mult şi el.

— Vin de la cimitir! a continuat să strige. Sunt nişte ciocli care scormonesc mormântul lui Jo şi mi-au zis că Maşa e acolo! Ce-i cu prostiile astea?

Avea ochii plini de lacrimi. A scos o batistă din buzunar şi şi-a suflat zgomotos nasul.

— Deci, aşa! L-ai uitat pe Gaby al tău? Nu mai contez?

— Bineînţeles că nu te-am uitat. Totul s-a petrecut atât de repede, îmi cer scuze, dar...

— Hermine n-are nicio vină.

Gaby s-a albit la faţă auzind vocea lui Vasili în spatele meu şi a început să tremure. M-am dat la o parte. Am îndrăznit să arunc o privire spre Vasili şi inima mi s-a oprit în loc. Să-l văd cu fruntea arsă de soarele în care stătuse toată ziua, murdar de rumeguş, cu părul ciufulit, mă tulbura: era din nou fiul lui Jo, ca şi cum, în timpul zilei, prinsese rădăcini la Dacea. S-au apropiat unul de altul, iar Gaby i-a dat brusc o palmă afectuoasă lui Vasili.

— Ticălosule! Te-ai întors.

îmbrăţişarea a fost lungă şi emoţionantă. Gaby îl strângea cu toată puterea în braţe, ca şi cum îi era teamă c-o să dispară la fel de repede precum apăruse. Vasili avea ochii închişi şi o expresie îndurerată.

— Gaby, eşti aici, eşti încă aici, i-a zis el.

— Nu că n-aş vrea să-i reîntâlnesc pe părinţii tăi, mi-e dor de ei!

— Ştiu.

Gaby s-a desprins din îmbrăţişare şi l-a apucat pe după umeri.

— Tot un tip frumos ai rămas, eşti chiar mai frumos decât tatăl tău!

Vasili a zâmbit încurcat. Gaby l-a studiat din cap până-n picioare, după care mi-a aruncat o privire.

— Puştoaica te-a pus deja la treabă? E mai rea decât mama ta când e vorba de Dacea.

Vasili a râs cât se poate de firesc, ca şi cum situaţia n-avea nimic ciudat.

— De altfel, trebuie să mă întorc la lucru, vii cu mine?

— Sigur că da! Vreau să stăm de vorbă.

înainte de a-l urma pe Vasili, Gaby s-a întors spre mine şi m-a îmbrăţişat.

— Nu te supăra pe mine că te-am luat tare, dar chestia asta mi-a sfâşiat inima!

L-am sărutat cu afecţiune pe obraz.

— Nu-ţi face griji, Gaby. închipuie-ţi că Vasili lucrează pentru restaurant. O să-ţi explice totul, a fost ideea lui.

Au plecat împreună către pasajul secret. Vasili mi-a aruncat o privire recunoscătoare peste umăr. Am rămas nemişcată în mijlocul curţii. După un timp, l-am auzit pe Charly chemându-mă în şoaptă din restaurant. Asistase la scenă, ascuns în spatele ferestrelor. Fără să mă gândesc, m-am dus la el, am intrat şi am închis uşa în urma mea.

— Ai fi putut să vii.

— N-am îndrăznit.

— Ce fricos!

Am simţit un imbold căruia nu m-am putut împotrivi. Am traversat sala de mese, apoi bucătăria şi m-am dus până la uşa întredeschisă care dădea spre magazia de lemne. M-am lipit de zid. Charly m-a urmat, cu o privire uimită. Mi-am pus un deget pe buze pentru a-l face să tacă. M-am concentrat ca să prind frânturi din discuţia lor. Simţeam că pot afla nişte lucruri despre viitorul nostru la Dacea şi despre el. Gaby nu se putea lăuda că era un om discret, aşa că vocea lui avea să răzbată prin zid. Vasili a început să-i explice la ce anume lucra. Gaby şi-a pierdut repede răbdarea şi a vrut să ştie de ce Maşa fusese îngropată în felul ăsta.

— Dacă ai fi văzut petrecerea dată în cinstea tatălui tău! Ce păcat că a ratat-o, şi tu la fel! Dacea şi-a recăpătat grandoarea în seara aia. Puştoaica a organizat totul.

Gaby şi-a suflat nasul zgomotos. Mi s-a strâns inima pentru el, pentru cât era de îndurerat. Am ciulit urechea, aşteptând răspunsul lui Vasili.

— Mi-a povestit mama... Şi tocmai de aceea, ea a simţit că moare odată cu tatăl meu. Eu n-am făcut decât să-i respect dorinţa. Singura persoană pe care o accepta alături de mine era Hermine, şi am făcut cum a vrut, Hermine a fost cu mine când mama a plecat lângă tatăl meu şi lângă Emma.

în magazie s-a auzit un zgomot puternic. Poate că uşa opunea rezistenţă şi el o forţa?

— Dragul meu băiat...

— Nu mai vreau să vorbesc despre asta! i-a tăiat vorba Vasili, ridicând tonul.

L-am întrebat din priviri pe Charly dacă avea idee despre ce vorbeau. El a ridicat din umeri. A urmat un lung moment de tăcere în spatele uşii, întrerupt doar de nişte zgomote de târnăcop. Probabil Vasili tocmai smulgea iedera de pe partea cealaltă a zidului.

— Ai de gând să rămâi mult aici? l-a întrebat fostul nostru *chef*.

Charly s-a aplecat pentru a auzi mai bine. Era la fel de curios ca mine.

— Habar n-am. E complicat. Mi se cere deja să mă întorc la Singapore, dar...
— Şi Dacea?
Corpul mi s-a încordat, iar Charly m-a luat de mână.
— în curînd, va trebui să iei nişte decizii, a insistat Gaby. Toţi sunt îngrijoraţi, în special Puştoaica... Ea se zbate pentru Dacea. Nu uita.
Mulţumesc, Gaby.
— Nu uit. O să fac ce-o să pot.
Ce voia să spună? Era un răspuns cam superficial.
— Părinţii tăi...
— Părinţii mei n-au pregătit nimic! s-a enervat el. Credeau că au destul timp. Şi iată unde-am ajuns! Chestia asta cade pe mine!
Am schimbat o privire panicată cu Charly. După o pauză — interminabilă —, spre marea mea uimire, Gaby a izbucnit în râs, dar într-un râs tunător care făcea zidurile să tremure. Ce găsea atât de amuzant? Probabil că ratasem ceva.
— Afurisiţii de Jo şi Maşa! Te înşeli, fiule, părinţii tăi au pregătit totul, ar fi trebuit să bănuiesc...
— Ştii ceva ce eu nu ştiu?
Tonul lui Vasili arăta cât era de disperat.
— Aşadar n-ai înţeles? Totuşi ai fost la şcoală, eşti băiat deştept... Ştiau că acesta va fi singurul mod de a te face să te întorci aici şi să-ţi asumi responsabilitatea. Nu contează decizia ta, ei au avut mereu încredere în tine, ştiau c-o să iei decizia bună. Dar cred mai ales că voiau ca tu să poţi îngropa trecutul o dată pentru totdeauna.
— Mi-au făcut-o, a răspuns Vasili în cele din urmă, cu o voce aspră. Dar nu pot, Gaby, nu pot, şi tu o ştii prea bine...
Discuţia asta nu ne lămurea cu nimic, ci mai degrabă întreţinea incertitudinea şi îngrijorarea. Vasili n-avea nicio idee despre ce va face cu Dacea şi cu noi. în schimb, se iveau atâtea întrebări. De ce Jo şi Maşa ne puseseră în mod voit într-o asemenea situaţie? Uitaseră de noi... asta mi se părea imposibil. îngrozitor, chiar.

— Şi familia ta, Gaby? Ce mai fac ai tăi? a schimbat Vasili subiectul.

Se terminase. N-aveau să mai spună nimic în plus despre ceea ce ne interesa pe noi. Am lăsat mâna lui Charly, pe care o strângeam fără să-mi dau seama, i-am aruncat o privire prin care îmi ceream scuze şi am ieşit din restaurant în vârful picioarelor.

M-am refugiat în birou. Nu eram în stare să mă concentrez, analizam minuţios tot ce auzisem, căutând cu disperare să interpretez subînţelesurile, să luminez zonele de umbră. N-aveam pe nimeni să-mi răspundă la întrebări. Singurele persoane care ar fi putut s-o facă erau moarte sau întreţineau misterul. La ce bun? Pentru cine? Pentru ce? Era de neînţeles. Dar de fapt nu-mi păsa. Trăiam împăcată aici, fără să am cunoştinţă de acel lucru despre care Vasili nu voia să vorbească şi pe care, la prima vedere, trebuia să-l uite. Chestia asta nu mă privea, nu mă interesa. Tot ce mă interesa era să aflu dacă aveam să pot rămâne la Dacea. Dacă Dacea avea să rămână Dacea. Dacă aveam să pot onora promisiunea făcută Maşei. Dar cum să accept că Jo şi Maşa nu avuseseră niciun plan pentru noi, pentru mine? Desigur, eu nu vorbisem niciodată despre viitor. Dar nici ei. Niciodată nu abordaseră subiectul şi nici nu făcuseră vreo aluzie la ce se va întâmpla după moartea lor. De ce? De ce ne lăsaseră de izbelişte? La cheremul fiului lor în care aveau încredere. Puteam să-i acord şi eu încredere? M-am ridicat brusc, am început să străbat încăperea cu paşi mari şi în cele din urmă m-am oprit în faţa ferestrei. Mi-am încolăcit braţele în jurul meu — nu le aveam decât pe ale mele ca să mă strângă — şi m-am străduit să respir calm. Nu trebuia cu niciun chip să mă las copleşită de fricile mele. Trebuia să fiu puternică, să nu las să se vadă nimic, altfel mi-aş fi pierdut toată credibilitatea.

— Te deranjez?

Am întors încet capul şi l-am descoperit pe Vasili în cadrul uşii.

— S-a întâmplat ceva? m-a întrebat el fără să aştepte răspunsul.

Revino-ţi! Revino-ţi!

Am tras adânc aer în piept. Am închis ochii două secunde. Mi-am reintrat în rol.

— Nicidecum, eram doar cufundată în gânduri.

A părut sceptic, dar n-a insistat.

— Voiam să te anunţ că nu va mai fi nevoie să-i ajuţi pe chelneri diseară.

M-am destins instantaneu şi m-am apropiat de el, surprinsă şi veselă.

— Ai terminat deja?

— Suficient cât să poată folosi pasajul chiar din seara asta. Voi mai face ajustări în zilele următoare. Dar voiam să se înveţe cât mai repede cu el ca să stai liniştită în privinţa asta când îţi vei aduce copiii.

Abia am reuşit să-mi stăpânesc entuziasmul care m-a cuprins; eram gata să-i sar de gât ca să-i mulţumesc. M-am dat înapoi, uimită de reacţia mea.

— îţi mulţumesc, Vasili... Gaby a plecat? l-am întrebat pentru a schimba cât mai repede subiectul.

— Nu, e în bucătărie.

— Charly trebuie să fie foarte fericit. Ştii, Gaby nu mai venea pe-aici... în schimb, pregăteşte-te, s-ar putea ca la cină să asişti la un mare spectacol.

Şi-a trecut o mână prin păr, uşor jenat.

— Tocmai, apropo de cină, Gaby ţine morţiş ca noi să mâncăm împreună pe terasă. Şi când spun noi, înseamnă cu tine. Toţi trei, sau toţi patru în cazul în care Charles îşi poate lăsa ajutorul să se ocupe de servirea cinei.

— Asta n-o să fie posibil.

Pe faţă i-a apărut un zâmbet ironic.

— M-a rugat să-ţi transmit un mesaj, care sună aşa: „Puştoaica n-are niciun interes să rămână agăţată de biroul ei, altfel mă duc după ea!” Ştie foarte bine că, dacă sună cineva la recepţie, răspunzi pe mobil. îmi pare rău să te anunţ că n-o să scapi.

Am clătinat din cap, amuzată şi emoţionată.

— S-ar zice că nu prea am de ales.

— Nu... Bun, eu mă duc să mă schimb şi să fac un duş.

— O să-mi arăţi pasajul şi magazia de lemne înainte să ne întâlnim cu Gaby?

— Chiar asta voiam să-ţi propun.

A dispărut. Şi am rămas locului, neştiind ce să fac, fără să mai înţeleg nimic din ce era în capul meu. înainte să-şi facă apariţia în birou, eram neîncrezătoare, nu mă gândeam decât să obţin ceea ce doream pentru Dacea, eram hotărâtă să nu mă preocup de el, de luptele pe care le dădea cu sine şi pe care nu le cunoşteam. Iar după vizita lui, pentru că se arătase amabil, pentru că voise să mă ajute cu hotelul şi copiii, eram uşurată — ceea ce mi se părea normal — , dar eram şi fericită, aşteptând să fiu în compania lui. îmi sesizase oare slăbiciunea pentru a profita mai bine de ea? Nu puteam să cred asta. Obosisem să mă stăpânesc, să fiu suspicioasă, să mă cenzurez, să nu îndrăznesc să spun ce am pe suflet. Venirea lui Vasili mă tulbura mult mai mult decât voiam s-o recunosc. Mi-am amintit ce-mi spusese Maşa în seara înmormântării lui Jo, când mă obligase să-mi trăiesc

durerea, s-o dau afară din mine.
Nu fusesem mirată

.Maşa, chiar dacă era o fire reţinută, credea că trebuie să-ţi trăieşti din plin sentimentele, emoţiile, nu să ţi le înăbuşi. Trebuia să-mi dau frâu liber, să nu mai deţin controlul total? Şi să văd ce se întâmplă? Poate. Cu siguranţă. Ieşisem întotdeauna cu bine din toate, chiar şi din ce era mai rău…

Douăzeci de minute mai târziu, Vasili s-a întors.

— Eşti gata?

Am făcut un ocol prin spatele biroului de la recepţie ca să-mi iau telefonul mobil, sub privirea amuzată a lui Vasili.

— Am anunţat la terasă că vei fi în restaurant. Am precizat că, dacă le vine ideea să te deranjeze, vor avea de-a face cu Gaby.

Am râs.

— Gaby a fost întotdeauna mai puţin fioros decât tatăl tău, nu sunt sigură că ameninţările tale funcţionează.

— Le-am amintit că eu sunt fiul lui Jo.

Cu fiecare clipă petrecută aici, îşi dezvăluia tot mai mult felul său autentic de a fi. în blugi şi tricou polo, purta ţinuta lui Jo în stilul său, mai tineresc, mai dinamic, mai incisiv. M-a condus până la magazia de lemne. Transformarea pe care o suferise locul acela m-a uluit. Rezerva de lemne fusese împărţită în trei, o parte de-a lungul garajului, cealaltă tot în magazie, dar pe lângă zidul care ne separa de terenul vecin, şi restul pe partea cu piscina. Vasili nu tăiase iedera de tot; păstrase o parte din ea ca să ţină răcoare. Spre surprinderea mea, nu dărâmase uşa.

— Mâine o să fac nişte copii după cheie. M-am gândit să o păstrez, e frumoasă, se potriveşte cu uşa asta, pe care vom putea s-o închidem iarna…

S-a oprit o clipă, uimit, ca şi mine, de acel „vom”, care a zăbovit în aer. Apoi a continuat să vorbească. Mai avea de pus pietriş pentru a nivela drumul până la terasa piscinei.

— Sunt uluită, chestia asta o să le schimbe viaţa… ca şi mie de altfel, îţi mulţumesc mult.

Se pregătea să-mi răspundă când a fost întrerupt:

— Unde sunteţi? a strigat Gaby.

Ne-am grăbit spre restaurant; masa noastră rotundă ne aştepta într-un colţ. Nu m-am dus imediat acolo, ci am făcut turul terasei pentru a-i saluta pe clienţii noştri, aşa cum era obiceiul când cinam odată cu ei. Am sporovăit puţin, am râs la glumele lor pe care le cunoşteam pe dinafară, i-am întrebat pe copii dacă apa din piscină era bună. Apoi, m-am întors să-i salut pe chelnerii pe care nu-i văzusem încă. Mi-am vârât capul pe uşa bucătăriei şi l-am strigat pe Charly. Dintr-o privire, mi-a dat de înţeles că era bine, l-am liniştit şi eu în privinţa mea, chiar dacă nu prea ştiam ce se întâmplă cu mine.

Când m-au văzut că vin, Gaby şi Vasili şi-au întrerupt discuţia. Vasili s-a ridicat şi mi-a ţinut scaunul să mă aşez. Am ignorat faptul că tăcuseră brusc, în seara asta nu voiam să mă enervez. Gaby mi-a umplut paharul cu vin. Am recunoscut eticheta, era preferatul lui Jo. M-am bucurat de atmosfera liniştită. Gaby, ca un fost stăpân al locului, admira terasa, satisfăcut, cu privirea lui înţeleaptă de om bătrân care trăise o mie de vieţi. Vasili, care nu cinase până acum decât în bucătărie, observa atent detaliile, priveliştea asupra fântânii şi a uriaşilor Celtis australis, ţinuta chelnerilor, veselia clienţilor. Iar eu, eu mă relaxam, savurând acest moment de pace neaşteptată şi binefăcătoare.Charly ni s-a alăturat, însoţit de un chelner. Mă bucuram că reuşise să scape puţin, nu mi-ar fi plăcut să nu stea cu noi. Ne pregătise o reţetă tradiţională locală, specialitatea preferată a lui Gaby: pulpă de miel cu cimbru, cu garnitură de alac din Ventoux. Mentorul său l-a privit cu mândrie. Charles nu-l scăpa din ochi. Nimeni n-a pus mâna pe furculiţă, *chef*-ul trebuia să guste primul. Am schimbat un zâmbet complice cu Vasili, care era fascinat de scena care se juca în faţa lui. Când el plecase, Charles nu era decât un ajutor de bucătar stângaci şi timid, căruia *chef*-ul îi spunea din două în două minute ce să facă. Vasili nu-l văzuse decât plecându-şi capul şi îndeplinind ordine. Frânturi de amintiri m-au asaltat. Vasili îi ridicase

adeseori moralul, îl încurajase să nu renunţe. Surprinsesem chiar o discuţie între ei doi în care el îi spusese: „Doar n-o să-ţi fie frică de Gaby după ce ai dezertat din armată! Vei vedea, într-o bună zi, o să fie mândru de tine!”

— Dragul meu, a început Gaby, am gătit de multe ori mai prost decât tine. Toate preparatele tale sunt perfecte...

Era impresionat de performanţele fiului său spiritual. Toată lumea a oftat uşurată, iar Charly a roşit de mândrie şi a stat drept, ceea ce i se întâmpla destul de rar. I-a luat ceva timp să-şi revină după acest compliment, care, de fapt, însemna mult mai mult. însemna recunoştinţă, iubire pură.

Cina s-a desfăşurat într-o atmosferă de bună dispoziţie, bucurie şi nostalgie pentru Gaby. în timp ce stătea cu ochii pe noi ca să mâncăm şi să nu ne lipsească niciodată vinul, a monopolizat conversaţia; trăncănea despre năzbâtiile pe care le făceau el şi Jo când erau copii în portul din Marsilia. Vasili le cunoştea ca şi când le trăise împreună cu ei, aşa că termina frazele în locul fratelui de suflet al tatălui său. De mai multe ori, era să mă înec cu vin auzind de ce grozăvii fuseseră în stare. Gaby râdea, dar din colţul ochilor i se prelingeau lacrimi pe care şi le ştergea uşor cu o batistă. Nimeni nu intervenea, îl lăsam să-şi retrăiască amintirile, fără să-l facem să se simtă prost. Auzindu-i poveştile, aveam impresia că Jo şi Maşa erau şi ei la masa noastră.

Se înnoptase de-a binelea, terasa se golea încet-încet, iar Charly făcea tot mai puţine drumuri la bucătărie. De data asta, s-a întors cu braţele încărcate. A pus pe masă câteva pahare şi sticle de lichior. Când Gaby i-a dat o palmă pe spate — era modul lui de a mulţumi —, Charly a fost cât pe ce să fie aruncat de partea cealaltă a mesei. Mi-am stăpânit un hohot de râs, Vasili la fel. Când şi-a revenit, fără să scoată vreun cuvânt, şi-a servit *chef-ul* cu rachiu de Provence şi şi-a turnat şi lui un pahar. Pe mine mă cunoştea şi, tot în tăcere, m-a servit cu

un lichior Farigoule[6]. Printr-un semn din cap, l-a întrebat pe Vasili ce doreşte.
— Ca Hermine, te rog.
Charly a ridicat dintr-o sprânceană, surprins de alegerea lui. Şi eu eram uimită, numai Gaby n-a reacţionat. Lichiorul Farigoule conţinea zahăr, era mai dulce.
— Pentru tatăl meu beau un pahar, a răspuns el la întrebările noastre nerostite. Când eram copil şi mă îmbolnăveam iarna, cu complicitatea ta, Gaby, pe la spatele mamei — v-ar fi omorât dacă ar fi ştiut —, îmi dădea să beau câte-o înghiţitură, spunându-mi că cimbrul o să mă vindece!
Am izbucnit cu toţii în râs.
— Sunt fericit, copii, a declarat Gaby. Jo şi Maşa mi-au făcut un cadou neaşteptat în seara asta, înainte de a-mi lua rămas-bun.
— Gaby, te rog! a intervenit Vasili.
— Lasă-mă să mă bucur de voi, a ripostat el. Eu sunt următorul pe listă, trebuie să vă obişnuiţi cu ideea. Aţi putea să fiţi copiii mei, vă iubesc la fel de mult. Te ştiu de când te-ai născut, Vasili, am văzut în ochii tatălui tău mândria de a avea un fiu, te-am văzut alergând în fundul gol prin curtea asta şi devenind bărbat. Să te revăd, în ciuda faptului că... Dragul meu expert în gastronomie, i s-a adresat el lui Charly, eşti cel mai bun, ai talent, eşti generos şi nu puteam să aleg mai bine, totuşi nu pariam prea mult pe tine când ai venit. Şi tu, Puştoaico...
Mi-a zâmbit duios; i-am luat mâna într-a mea.
— Te-am văzut ieşind din cochilia ta, transformându-te într-o femeie neasemuit de frumoasă. Te omori cu munca aici, dar readuci la viaţă clipele minunate petrecute la Da- cea... N-am decât un regret în seara asta.
— Care, Gaby?
— Că nu e muzică să te pot vedea cum dansezi cu clienţii, aşa cum făcea Maşa înaintea ta.
M-a strâns în braţe.

---

6 Lichior de cimbru. *(N.t.)*

întrucât n-o să ne părăseşti imediat, sunt fericită să te anunţ că miercurea viitoare vei fi aici, cu noi, la marea petrecere a verii. Am păstrat tradiţia pentru Jo şi Maşa şi voi dansa cu tine

.M-a sărutat pe creştet şi m-a strâns şi mai tare în braţe. Nimeni n-a mai spus nimic până când tăcerea a fost spartă de nişte clienţi care mă strigau. Mi-am cerut scuze, m-am ridicat, i-am spus la revedere lui Gaby, punându-l să-mi promită că va fi acolo peste câteva zile, şi m-am dus la recepţie cu zâmbetul pe buze şi paşi sprinteni. îmi plăcuse această seară, îmi făcuse bine, în ciuda nostalgiei pe care o simţeam toţi. Nu lipseau decât Jo şi Maşa, dar cina la care tocmai luasem parte fusese dovada vie a faptului că la Dacea domnea voia bună. Şi era prima oară când o simţeam de la moartea lui Jo încoace.

După ce m-am ocupat de clienţi, am rămas la recepţie ca să fac ordine şi să pregătesc totul pentru a doua zi. Eram acolo de mai bine de jumătate de oră când a intrat Vasili. Şi-a sprijinit coatele pe birou şi a aprins din reflex veioza mamei lui. Se uita fix la ea, zâmbind cu tristeţe.

— Charles o să-l conducă pe Gaby cu maşina, e mai bine aşa.

— Excelentă idee, era în formă Gaby al nostru, i-am răspuns zâmbind. I-a făcut cu adevărat plăcere să petreacă ziua asta cu tine. Nu l-am mai văzut atât de vesel de foarte mult timp.

Mi-a zâmbit şi el, apoi şi-a trecut o mână peste faţa obosită.

— îmi aminteam de el aşa cum era acum douăzeci de ani... nu m-am aşteptat să îmbătrânească atât de mult.

— Moartea tatălui tău l-a doborât.

Am regretat imediat că am rostit asta, chiar dacă reflecta adevărul.

— Nu mă miră deloc.

După câteva secunde de tăcere apăsătoare, a schiţat un zâmbet în colţul gurii.

— Ideea cu marea petrecere a verii l-a înveselit. Mama s-a ferit să-mi spună că respecţi tradiţia anul acesta, deşi tatăl meu a murit, iar ea a plecat.

— Te deranjează?

A părut surprins de reacţia mea.

— Deloc! m-a asigurat el cu sinceritate. Pur şi simplu nu mă aşteptam să iau parte la o petrecere la Dacea... E ciudat.

După această remarcă enigmatică, s-a îndepărtat de birou.

— Mai rămâi la recepţie?

— Nu, e timpul să închid şandramaua. Mi-a zâmbit, un zâmbet cald de data asta.

— Ai dreptate. Noapte bună, Hermine, pe mâine.

Şi a luat-o din loc, clătinând din cap ca şi cum purta un dialog cu sine însuşi.

12

Zilele următoare s-au scurs nefiresc de liniştit, după ultimele evenimente. Fără vizite surpriză, fără noi lucrări, fără rememorarea de vechi amintiri. Mă bucuram de acest răgaz bine-venit. N-a fost nevoie ca Vasili să mă anunţe ca să-mi dau seama că-şi rezolvase în sfârşit problema decalajului orar. Dimineaţa, când ajungeam în bucătărie, cafetiera plină nu mă mai aştepta pe masă.

Mi-am reluat programul, bănuind că Vasili hoinărea cine ştie pe unde prin Dacea. Şi-a terminat ultimele treburi din magazie şi a făcut copii după cheie pe care mi le-a lăsat la recepţie. Acum petrecea mult timp în garajul tatălui său; începuse marea curăţenie, cea pe care Jo o amânase mereu. Nu încercam să aflu de ce. îi saluta pe clienţi, discuta cu ei, cu o oarecare preferinţă pentru străini. Uneori, în special dimineaţa, apărea cu căştile la urechi, vorbind la telefon şi se ducea să se închidă la Jo şi Maşa. Seara, ne întâlneam în bucătăria lui Charly şi luam împreună cina, iar el avea grijă să aprindă veioza de la recepţie, pentru ca eu să mă pot duce direct la moară. Mă obişnuiam cu prezenţa lui; făcea

din nou parte din peisajul de la Dacea.

*în după-amiaza aceea, în timp ce făceam, ca de obicei, turul hotelului, asigurându-mă că fiecare buchet de flori are apă proaspătă, am dat peste el pe culoarul de la ultimul etaj. N-a părut deloc încurcat. Mi-a explicat că nu i se arătaseră niciodată fotografii cu lucrările de renovare de la acest nivel şi că era curios să vadă rezultatul. I-am spus că, fără cheie, nu-şi va putea da seama câte schimbări fuseseră făcute. După ce m-am dus să verific la recepţie dacă erau libere camerele, am urcat înapoi cu cheia universală. Am deschis şi l-am lăsat să treacă în faţa mea. A dat o raită şi s-a oprit asupra celor mai mici detalii. Expresia de pe faţa lui îmi arăta că era realmente uimit, nu putea să se prefacă.

— Nu mi-aş fi imaginat niciodată că rezultatul va fi aşa grozav, este incredibil. Când te gândeşti la ce era!

— Era extraordinar! i-am răspuns eu, având încă nostalgia celor doi ani petrecuţi în colivia mea.

Vasili a râs de reacţia mea, desigur disproporţionată, dar care era autentică. Nu toleram nicio critică la adresa a ceea ce reprezentase refugiul şi paradisul meu. El n-avea cum să ştie acest lucru.

— Camera ta era aici? a întrebat.

Am dat din cap, tulburată de faptul că-şi aminteşte. A traversat încăperea, s-a oprit la fereastră şi s-a aplecat spre curte. După o tăcere lungă, mi-a aruncat o privire pătrunzătoare peste umăr.

— Vedeai pe toată lumea care venea şi pleca.

— Da, am murmurat eu.

— Probabil că te-au trezit de multe ori livrările de la brutărie, nu-i aşa?

Eram sigură că încerca să afle dacă îmi aminteam când plecase.

— Şi alte lucruri, i-am răspuns.

— îţi aminteşti...

S-a întors din nou cu spatele la mine şi s-a uitat la cer, oftând adânc. Şi apoi, brusc, a bătut uşor cu degetele în pervazul ferestrei.

— îmi imaginez că această cameră nu este liberă prea des.

Cu zâmbetul pe buze, ca şi cum nu făcuse nicio aluzie,
a traversat din nou camera. Am răsuflat uşurată că n-a continuat cu întrebările despre ce amintiri aveam; nu-mi plăcea tulburarea pe care mi-o provoca de câte ori venea vorba despre perioada în care se aflase acolo. Mă simţeam mereu descumpănită.

— Felicitări, ştiu că ţie ţi se... că Dacea îţi datorează această reuşită. Te las să termini de inspectat camerele. Mulţumesc că m-ai lăsat să arunc o privire.

— Cu plăcere.

Peste câteva ore, urma să-mi revăd copiii. Eram fericită, chiar dacă trebuia să recunosc că fusesem atât de ocupată încât nu prea avusesem timp să mă gândesc cât de dor îmi era de ei. Sosirea lui Vasili în săptămâna când stătuseră la Samuel picase la ţanc. Altfel, nu ştiu cum aş fi reuşit să mă ocup de toate. Să zicem că m-aş fi obişnuit...

Vasili a dat buzna la recepţie. Apariţia lui în costum, cu cămaşa impecabil călcată, proaspăt ras — am remarcat că îşi lăsase barba să crească de când venise —, cu laptopul şi nişte dosare la subsuoară, m-a luat prin surprindere.

— Hermine, îmi pare rău, dar poţi să-mi laşi biroul pentru o oră-două?

— Ăăă, da, bineînţeles... îmi iau doar lucrurile care îmi trebuie.

— Mulţumesc.

A început să se instaleze, încercând să facă puţină ordine în haosul ce domnea acolo. Era încordat, grăbit, exact opusul persoanei care păruse să fie în ultimele zile.

— Totul e bine?

Mi-a aruncat un zâmbet silit.

— Am o şedinţă care începe în câteva minute şi, ca să fiu sincer, îmi ieşise complet din minte. Salonul şi bucătăria părinţilor mei nu sunt locul ideal pentru a convinge oamenii că gestionez totul de la distanţă.

Era foarte surescitat, îşi strângea şi îşi desfăcea pumnii, încercând să se stăpânească. Nu-l văzusem niciodată astfel de când sosise la Dacea.

— O să am grijă să nu te deranjeze nimeni. Succes!

în timpul celor două ore care au urmat, l-am auzit ridicând tonul, jonglând între o engleză perfectă şi o limbă care-mi era total necunoscută. Fără să înţeleg o iotă din ce spunea, îmi dădeam seama că era aspru, muşcător, uneori chiar agresiv. Când s-a făcut din nou linişte, a rămas închis în birou. Această întoarcere brutală la viaţa lui profesională îl trezea la realitate, dar mă trezea şi pe mine. Ca şi el, avusesem tendinţa să uit că viaţa lui nu era aici. Venise doar să rezolve problema cu Dacea şi să plece înapoi după aceea. Dar nu ajunseserăm încă să abordăm acest subiect.

încetasem să-l mai aştept, când a ieşit în sfârşit, cu ochii obosiţi, tras la faţă, cu o figură întunecată şi mânecile de la cămaşă suflecate. Am aruncat o privire spre birou; laptopul era încă deschis şi în jurul lui numai hârţoage. Se părea că nu terminase de lucru. S-a apropiat de mine şi s-a sprijinit pe coate în faţa mea.

— îmi pare rău, Hermine, am pierdut noţiunea timpului şi am uitat că stau la biroul tău.

Cu o mână obosită, şi-a masat tâmplele şi fruntea, mărturisindu-mi că era surprins de cât de repede se obişnuise să trăiască din nou afară şi să nu mai stea închis între patru pereţi toată ziua. Apoi a tăcut îndelung. Deodată, a bătut cu pumnul în birou, oftând adânc, ca şi cum încerca să-şi înăbuşe o furie surdă.

— Am impresia că lucrurile n-au ieşit cum voiai, nu-i aşa? l-am întrebat, sincer îngrijorată pentru el.

S-a scuzat pentru ieşirea nervoasă care îmi aducea aminte de cele ale lui Jo. Apoi, fără să-l mai întreb ceva, mi-a explicat că firma lui era în plin proces de achiziţionare a unui lanţ hotelier în Asia, iar el avea sarcina să-l relanseze în lunile următoare. în ciuda faptului că acţionarii strâmbaseră din nas, el îşi acordase o „vacanţă" pentru a aduce trupul neînsufleţit al mamei lui în Franţa. Vasili lucrase pe

brânci înainte de a pleca şi îi asigurase că va lucra de la distanţă la proiect. Conducerea, care îl acuza că încheierea afacerii întârzia din pricina lui, considera că se cam lăsase pe tânjală la Dacea. Vasili, chiar dacă era supărat şi îşi făcea mustrări de conştiinţă, turba de furie fiindcă i se reproşa că nu e prezent. Cu ocazia asta, am aflat că nu-şi lua niciodată concediu, doar câteva zile când Jo şi Maşa se duceau să stea două luni la el. N-avea aşadar viaţă personală, nu ştia decât muncă şi iar muncă şi, dacă înţelegeam bine, aşa fusese întotdeauna de când plecase de aici. Recunoştea că să-şi ia mai multe săptămâni libere dintr-odată era cam exagerat în raport cu obiceiurile lui, dar considera că merită. Din totdeauna, muncise pe brânci pentru companie şi faptul că aceasta câştigase o groază de bani i se datora lui în mare parte.

— Ai venit doar de o săptămână şi vor să te întorci deja la Singapore? l-am întrebat eu, brusc îngrijorată.

Mi-a aruncat un zâmbet amar, dezamăgit.

— Da, dar am negociat să-mi mai dea puţin timp… Şi-a aţintit privirea în podea, apoi şi-a ridicat-o spretavan. S-a întors spre uşă. De-acolo de unde era, vedea fântâna şi terasa restaurantului. După ce a tras adânc aer în piept, ca pentru a-şi face curaj, s-a întors cu faţa spre mine şi m-a privit îngrijorat. încerca să-mi transmită un mesaj. De ce îi era atât de greu să vorbească despre Dacea? Despre acest subiect care ne preocupa pe amândoi. Gura mi s-a deschis înainte să-mi dau seama:

— încă n-ai hotărât...

Nu puteam să-mi termin fraza.

— Nu, şi...

— Şi ce?

— Nu sunt pregătit să plec înapoi.

Şi-a pironit privirea într-a mea; mi-era imposibil să scap, exact ca în garajul lui Jo. Dar acum, Vasili nu era hotărât, ci era doar derutat. Cât despre mine, cu fiecare secundă care trecea, eram din ce în ce mai dezorientată, nu mai ştiam ce vreau, în ce punct mă aflam. Mi-era cu neputinţă să-mi limpezesc

sentimentele. în ultimele luni, ieşise la suprafaţă o amintire, mai mult decât o amintire, o senzaţie, o impresie de déjà-vu, ceva ce simţisem de mult. Fusesem profund tulburată când aflasem că părăsea Dacea — aflasem de la altcineva, din întâmplare, cu o zi înainte de plecarea lui —, la trei luni după sosirea mea. Fusesem tristă, furioasă, mă simţisem pierdută. îl uitasem. Sau nu mai voisem să mă gândesc la asta.

Mă pregăteam să-l întreb de ce mai voia să rămână, care erau adevăratele lui motive. Voiam să se deschidă faţă de mine, să stăm de vorbă, să nu mai evităm anumite subiecte. Pentru că simţeam din ce în ce mai mult că viitorul hotelului nu era singura mizã.

— Mami!

Mi-am dat seama că uitasem să mai respir. Vasili s-a crispat, dar nu s-a mişcat, dimpotrivă, am avut impresia că se agăţa cu toată puterea de biroul recepţiei, ca şi cum se abţinea de la ceva. De la ce oare? Cu un efort de voinţă, m-am ridicat, am ocolit biroul, fără a mai îndrăzni să-l privesc, şi mi-am întâmpinat copiii care ajungeau mult mai devreme decât era prevăzut. Romy a traversat recepţia alergând şi mi-a sărit în braţe. Mi-am cufundat faţa în părul ei, simţind cum revin cu picioarele pe pământ. Alex, cu noul lui mers nonşalant de preadolescent, ţâra după el cele două genţi cu lucrurile lor pentru o săptămână. M-a îmbrăţişat distrat. Am lăsat-o jos pe fiica mea.

— Unde este tatăl vostru? i-am întrebat.

— Ne-a lăsat şi a plecat deja.

— Poftim? m-am enervat eu.

Am ieşit pe trepte şi am avut doar timp să-i văd camioneta dispărând. Că vom avea de acum înainte probleme de comunicare, că vom face în aşa fel încât să ne vedem cât mai puţin, puteam să înţeleg, era chiar ceea ce voiam. Gata cu râsetele, cu subînţelesurile, cu complicitatea între părinţi divorţaţi, dar, de data asta, întrecea măsura. Aş fi apreciat totuşi să aud din gura lui că săptămâna petrecută cu copiii fusese una liniştită, că nu se

întâmplase nimic deosebit. Deşi existau conflicte între noi, ne respectam, totuşi. Avea să mă înţeleagă. Am făcut stânga-mprejur, pregătită să-l iau la rost pe Samuel la telefon, dar m-am oprit. Alex şi Romy îl măsurau din priviri pe Vasili, care se uita fix la ei cu un zâmbet slab pe buze. Uitasem să fac prezentările. N-am avut timp să ajung la ei că Romy făcea deja un pas spre el.

— Jo şi Maşa sunt părinţii tăi?

— Da... Tu eşti Romy, iar tu, Alexandre.

Fiul meu a dat din cap suspicios. Nu le rostisem numele în faţa lui Vasili, eram sigură de asta.

— Jo şi Maşa mi-au vorbit mult despre voi.

Inima mi s-a strâns, eram paralizată, incapabilă să reacţionez, să rostesc vreun cuvânt.

— E adevărat? a strigat fiica mea, plină de bucurie.

Vasili a zâmbit un pic mai degajat. Romy s-a repezit
la el şi i s-a agăţat de talie. Vasili a rămas perplex, derutat de reacţia ei; în lumea lui, nu prea avea de-a face cu copii. Şi-a lăsat cu stângăcie mâinile pe umerii ei.

— O să poţi să mă înveţi în continuare limba rusă, ca Maşa, acum că eşti aici!

Vasili mi-a aruncat o privire întrebătoare şi emoţionată. Nu ştia că Maşa obişnuise să-i înveţe limba ei pe copiii mei. I-am confirmat printr-un semn din cap. El a închis pentru o clipă ochii. Apoi şi-a recăpătat stăpânirea de sine.

— Ştii, s-ar putea să nu fiu un profesor atât de bun ca mama mea...

— Nu-i nimic!

— Cum îţi spunea ea?

— *Solnycko.* Şi ţie cum îţi spunea?

— *Vasia.* Nu mi s-a mai spus aşa de foarte mult timp.

Vocea i-a tremurat uşor. Am decis să intervin.

— Romy, ajunge, lasă-l în pace pe Vasili. Are de lucru. Lecţiile de rusă nu vor începe în seara asta, mai stă aici câteva zile.

Evitam privirea lui Vasili. Romy s-a supus fără tragere de inimă, dar spre marea mea uşurare. Am

luat din spatele biroului cheile de la moară şi i le-am întins lui Alex, care era în continuare tăcut şi ocupat să-l observe cu atenţie pe acest bărbat necunoscut care semăna cu Jo, dar nu era el.

— Mergeţi acasă, copii, aranjaţi-vă lucrurile, vin şi eu cât pot de repede. Tatăl vostru v-a lăsat mai devreme, dar eu nu mi-am terminat ziua de lucru, îmi pare rău.

Fiul meu şi-a dat ochii peste cap, plictisit. Nu m-ar fi mirat ca Samuel să-i fi băgat asta-n cap.

— Hermine, du-te acasă cu ei, mi-a propus Vasili. Mă ocup eu de recepţie până vine schimbul.

— Nu!

— Rămân să lucrez în birou, sunt aici oricum... Mi-ar face plăcere, te asigur.

Nu voiam să-l las; discuţia noastră nu se încheiase. Era îngrijorat şi nu-mi plăcea să-l văd aşa. Dar în acelaşi timp, nu visam decât să mă relaxez împreună cu copiii mei, să mă bucur de ei şi să uit de toate.

— Du-te, te rog.

Am cedat şi mi-am luat lucrurile. Copiii mă aşteptau. M-am oprit o clipă lângă Vasili.

— Mulţumesc, pe mâine.

— Stai fără grijă, supraveghez eu casa.

Am simţit o lovitură în inimă, tulburătoare. Acest cuvânt, „casă”, răsuna dureros în mine. Am reuşit să-i zâmbesc. în timp ce plecam, Romy a dat un mic spectacol recitând „bună seara”, „pe mâine”, noapte bună” în ruseşte. A înşirat tot repertoriul ei. Am luat-o spre moară. Pe la jumătatea drumului, am aruncat o privire pe deasupra umărului; Vasili, rezemat de cadrul uşii, se uita după noi; mi-a făcut un semn cu mâna la care am răspuns printr-un zâmbet.

Weekendul a fost plin de activităţi. Era imposibil, la început de august — vârful sezonului —, să lipsesc de la Dacea. Toată lumea era pe pod, cu mine în frunte, deşi erau zilele mele libere pe care ar fi trebuit să le petrec cu copiii. Dar erau obişnuiţi cu asta. Din moment ce mesele de prânz şi serile liniştite împreună erau asigurate, mi-o iertau. în

orice caz, asta voiam să cred. Aveam destulă încredere în ei încât să-i las singuri la moară, se învăţaseră repede cu independenţa. Ce-i drept, destul de relativă şi limitată la incinta hotelului, unde toată lumea îi cunoştea şi îi supraveghea de departe. Nu erau pe cont propriu, ca mine când eram doar o fetiţă. Puteau să dea de mine în orice moment. Puteau să se bălăcească în piscină când nu era prea multă lume şi când erau deja copii care făceau zgomot. N-aş fi acceptat ca numai ai mei să-i deranjeze pe clienţi. Pe lângă gestionarea hotelului, a trebuit să stau cu ochii pe Romy, a cărei principală activitate a fost să se ţină după Vasili prin Dacea, ceea ce avea darul de a-mi pune nervii la grea încercare, ca şi pe cei ai fratelui ei care o scăpa din ochi la fel de repede ca mine. De obicei, îşi petrecea timpul între moară şi piscină, fără să-mi dea bătăi de cap. Nu şi de data asta. O vedeam alergând într-o direcţie, apoi în alta, traversa Dacea făcând slalom printre oameni. Cum mă întorceam cu spatele, cum dispărea. Deşi eram nervoasă, mi-era foarte greu s-o cert; prin el, voia să-i regăsească pe Jo şi Maşa. Cât despre Vasili, el îşi stabilise definitiv cartierul general în birou, petrecea mult timp acolo, participând în acelaşi timp la activităţile din hotel, îşi sufleca mânecile şi se punea pe treabă. Totuşi, se vedea că nu mai muncise astfel de mult timp. Nici măcar nu încercam să-l opresc. M-aş fi obosit degeaba. Se învârtea de colo-colo, jonglând între responsabilităţile lui profesionale şi hotelul părinţilor săi, ca şi cum era cât se poate de firesc, de parcă nu făcuse o pauză de douăzeci de ani. Deşi dădeam ochii unul cu altul de mai multe ori într-o oră, reuşeam doar să schimbăm două vorbe. Numai dacă nu cumva şi el, şi eu, făceam totul pentru a evita să reluăm discuţia pe care o începuserăm în urmă cu o zi.

în timp ce ziua de duminică se apropia de sfârşit, Romy era de negăsit. Cum Vasili nu era nici în birou, nici pe terasă, am aruncat din instinct o privire înspre garaj. Avusesem dreptate. Romy stătea aşezată pe masa de lucru a lui Jo, bolborosind ceva

în ruseşte, în timp ce el îşi continua curăţenia de primăvară. Am rămas nemişcată minute în şir observându-i. Romy vorbea fără întrerupere, iar el îi răspundea în ruseşte. Romy nu înţelegea mereu ce îi spunea el, se enerva, îi cerea să repete. Şi până la urmă, în mod invariabil, se înţelegeau. Romy m-a văzut şi a ţipat la mine în ruseşte. Ţinea morţiş să mă înnebunească.

— Romy, nu înţeleg nimic!

— Fiind aici de atâta vreme, ar trebui să ai nişte noţiuni de rusă, m-a luat Vasili peste picior apropiindu-se de mine.

— Ştiu câteva cuvinte, dar de aici şi până la a mă lăsa călcată pe nervi de fiica mea în ruseşte, există nişte limite.

El a izbucnit în râs.

— Vorbeşte bine, mi-a spus. Sincer, sunt uimit.

— O s-o faci fericită.

Romy era cât se poate de bucuroasă.

— Maşa nu le-a vorbit mult timp decât în ruseşte, i-am zis eu. A aşteptat să fie sigură că au asimilat-o înainte de a le vorbi din când în când în franceză.

Privirea lui, învăluită în tristeţe, s-a pierdut în depărtare.

— A făcut cu copiii tăi exact cum a făcut cu sora mea şi cu mine.

Nu evocase niciodată amintirea surorii lui până atunci şi părea să fie din cale-afară de dureros pentru el. Aş fi vrut să vorbesc, să spun cuvinte liniştitoare. Ştiam însă atât de puţin despre Emma. Alex şi-a făcut apariţia pe neaşteptate, distrăgându-ne atenţia. L-am privit pe fiul meu care traversa garajul cu o cutie în mână. înainta cu paşi hotărâţi şi nu-l scăpa pe Vasili din ochi. Acesta s-a simţit probabil dator să reacţioneze. S-a îndepărtat de mine şi s-a apropiat de fiul meu. Alex a lăsat cutia jos. Ce făcea cu maşinuţele lui de colecţie? Vasili a fost surprins descoperind conţinutul cutiei. Alex strângea din dinţi, vedeam bine că avea inima grea. Ce se întâmpla cu el?

— Ţi le dau înapoi, l-a anunţat el pe Vasili. Jo mi-a spus că sunt ale tale.

Am rămas mută de uimire. Nu mi-aş fi putut închipui niciodată că fiul meu îşi aminteşte cui aparţineau aceste jucării. Chiar şi mie îmi ieşise complet din minte.

— Sunt ale tale acum, i-a răspuns Vasili.

— Nu le vrei pentru copiii tăi?

— Nu am copii. Şi chiar dac-aş avea, nu s-ar schimba nimic. Tatăl meu a fost îndreptăţit să ţi le ofere, ele trebuie să rămână la Dacea. Sunt fericit că le ai tu.

— Adevărat?

— Crede-mă pe cuvânt. Se vede că ai grijă de ele.

Şi aşa era. Alex ţinea la colecţia asta ca la ochii din cap; chiar dacă nu se mai juca acum cu ele, erau aliniate meticulos pe un raft din camera lui. Jo i le oferise în urmă cu câţiva ani. M-a străfulgerat o altă amintire: una urâtă. După ce Jo îi făcuse acest cadou fiului nostru, eu şi Samuel ne certaserăm. Samuel se înfuriase aparent fără motiv. Nu înţelesesem şi nu înţelegeam nici astăzi de ce Samuel nu suportase acest cadou. Un lucru era sigur: începând din acel moment, nu mai avusese decât un gând, să părăsească Dacea.

Vasili s-a lăsat pe vine, a scotocit în cutie, a luat o maşinuţă şi a studiat-o, cu un zâmbet înduioşat pe buze.

— O adora pe asta, probabil că ştii.

Alex a dat din cap în chip de răspuns. Vasili a pus jucăria la loc, apoi a ridicat cutia şi i-a întins-o fiului meu.

— Chiar îmi face plăcere să ţi-o ofer.

— Mulţumesc, Vasili.

Avusesem destule emoţii pentru o zi.

— Haideţi, să ne întoarcem la moară, copii, este deja târziu.

Nu-mi doream decât să mă culc devreme; săptămâna avea să fie încărcată, cu atât mai mult cu cât copiii urmau să rămână la Dacea. M-am dus s-o iau pe Romy, care stătea în continuare pe masa de

lucru a lui Jo, dar era bosumflată fiindcă, de câteva minute, nu se mai afla ea în centrul atenţiei.

— *Horoshego vecera,* i-am zis eu lui Vasili.

Nu i-a venit să creadă că îi uram noapte bună în ruseşte şi a rămas fără cuvinte. Eram destul de mândră de mine.

— *Do zavtra,* am continuat eu cu acelaşi avânt.

Ne-am zâmbit unul altuia şi am ieşit din garaj însoţită
de copiii mei.

Am aşteptat dimineaţa de luni ca să-l sun în sfârşit pe Samuel. Nu avusesem timp, chef şi nici curaj s-o fac în weekend. M-am izolat în fundul grădinii, mai aveam puţin şi mă duceam să mă ascund în livadă, ca să nu fiu surprinsă de nimeni.

— Erai foarte grăbit seara trecută, dacă n-ai catadicsit să cobori din maşină!

— Alex este destul de mare ca să-ţi facă rezumatul săptămânii.

— Trebuie să fim în stare să ne suportăm de dragul lor. Să nu-mi mai faci niciodată asta.

A oftat adânc. în mod evident, îl exasperam. Şi el pe mine.

— Oricum, nu vei avea de ales. Rămân la Dacea toată săptămâna, nu au nici echitaţie, nici dans.

— Fir-ar să fie! a izbucnit el. Uitasem.

Era într-adevăr furios.

— Nu conta pe mine să ţi-i aduc. Am de lucru.

— Bine, am înţeles. Dacă nu mai ai nimic altceva de adăugat, te las.

A închis. N-avea decât să fiarbă în suc propriu. Urma să-i treacă, într-un final. Copiii nu sufereau, şi asta era cel mai important.

Petrecerea din seara de miercuri — cea mai importantă din cursul verii — presupunea multă pregătire. Marca prin tradiţie vârful sezonului şi avusese întotdeauna loc înainte de 15 august — risc mai mic de furtuni. O petrecere la care Jo şi Maşa invitau, alături de clienţi, şi prieteni, vecini, comercianţi din satele din jur, o petrecere la care terasa restaurantului se mărea ca prin magie. Chiar dacă ne epuiza şi însemna şi mai multă muncă, ea ne

oferea o atmosferă de vacanţă şi nouă. Această petrecere nu era doar pentru clienţi, ci şi pentru toţi cei care lucrau la Dacea. Când îşi făceau rezervările, îi preveneam întotdeauna pe clienţi să nu se bazeze pe faptul că se vor culca devreme şi în linişte, petrecerea ţinea mereu foarte mult. Anul acesta, cu cea de-a doua terasă a restaurantului, trebuia să fim foarte atenţi cum ne organizăm. Puteam să pun pariu că, urmându-şi dorinţa de a-i asculta şi de a-i vedea mai de aproape pe muzicanţi şi pe cântăreaţă, clienţii îşi vor abandona masa de lângă piscină chiar în mijlocul cinei. Unii nu vor ezita să ne ceară să mutăm mesele, chit că vor mânca lângă parcare, pentru a fi mai aproape de inima petrecerii. Şi apoi, nu trebuia să-i uităm pe clienţii hotelului care nu luau cina la Charly: când se vor întoarce la hotel, mulţi vor dori să bea un pahar. în fiecare an, timpul îmi părea prea scurt pentru ca totul să fie gata. Ne străduiam din răsputeri astfel încât nimic să nu întineze această petrecere, deşi făceam nopţi albe.

Era greu să nu te gândeşti la Jo şi Maşa, în timp ce toată lumea trebăluia cu bucurie şi bună dispoziţie, inclusiv Vasili. El nu se cruţa, ajuta peste tot, pe toată lumea, fără să-şi neglijeze totuşi responsabilităţile de la Singapore. îl găseam adesea în birou vorbind la telefon, scriind un e-mail sau enervându-se singur.

Marţi seara. Copiii au luat cina pe terasa restaurantului, iar eu m-am mulţumit să ciugulesc din farfuriile lor când treceam să-i verific. Aveam obiceiul să fac asta, iar Alexandre şi Romy erau încântaţi să devoreze nelipsitele ravioli ale lui Charly. I-am dus apoi la moară ca să se culce. Alex mi-a promis că mă sună pe mobil în cazul în care are vreo problemă cu sora lui, li se face frică sau aud vreun zgomot suspect care i-ar împiedica să doarmă.

Sarcina în seara aceea era ca ultimele lumini să fie instalate şi testate. Nu puteam risca să ne trezim în beznă. în timpul zilei, torţele fuseseră înşirate de-a lungul drumului şi în grădină, lângă piscină. Fiecare sursă de lumină permanentă fusese verificată, becurile şi spoturile schimbate dacă fusese necesar.

Nu ne mai rămânea decât să fixăm câteva ghirlande în copaci. Când n-a mai rămas decât una, i-am trimis pe muncitorii ocazionali acasă, voiam să fie în formă a doua zi. Au plecat râzând, binedispuşi. Ultimii clienţi ai restaurantului se amuzau şi ei de pregătirile noastre, de acel du-te-vino neîncetat. îmi acordam din când în când câte o pauză când insistau să-mi ofere un pahar. Marea petrecere de la Dacea era pusă pe roate. Cât de fericită eram! Şi mă gândeam la Jo, şi lui îi plăcea să înceapă cu o seară înainte. Avusesem un profesor bun.

Cocoţată pe o scară, mă chinuiam să fixez ultima ghirlandă. Cădea mereu în ultimul moment, iar becurile se balansau uşor în gol.

— Hermine, coboară de-acolo, mi-a ordonat Vasili

.Mă privea de jos, cu mâinile în buzunare, râzând de mine pe faţă. în mod evident, îşi terminase treburile pe seara aceea, aşa că avea timp să mă ia peste picior.

— De obicei, îmi reuşeşte perfect, i-am răspuns eu, pufnind nemulţumită.

— Nu mă îndoiesc de asta, mi-a zis el râzând. Acum coboară.

I-am dat ascultare, fără tragere de inimă. Cu un zâmbet satisfăcut, a urcat la rândul său, dar nu s-a mulţumit cu ultima treaptă a scării, ci a sărit pe creanga copacului. L-am privit de jos: cât de fericit era să se afle cocoţat acolo. Ca şi pe grămada de lemne, părea că întinereşte. De câte ori urcase oare în acest copac dacă nu avusese nicio clipă de ezitare?

— Poţi să te duci să aduci nişte sfoară din garaj? Am pus-o lângă masa de lucru în caz că...

Din nou i-am dat ascultare, amuzată de modul în care lua hăţurile în mână, ca şi cum nu încetase niciodată s-o facă. Era plăcut să-mi dea sarcini. Am găsit ceea ce îmi ceruse şi m-am întors alergând lângă copac. Am urcat din nou pe scară şi i-am întins sfoara. El a luat-o şi mi-a mulţumit.

— Dar ce faceţi acolo sus amândoi? ne-a întrebat Charly cu o voce panicată. Sunteţi nebuni de legat!

— Nici măcar nu mi-e frică! i-am zis eu.

Charly a izbucnit în râs.

— I-am trimis pe ultimii clienţi la culcare, o să fac şi eu la fel. Să nu vă plângeţi că sunteţi rupţi de oboseală mâine!

I-am trimis un sărut, Vasili i-a făcut cu mâna. Ne-a privit cu un zâmbet larg, a clătinat din cap amuzat şi a plecat spre maşină. M-am întors la problema noastră: ghirlanda. Nu mai atârna în gol, ci era bine legată de creangă.

— Cum e? m-a întrebat Vasili.

— Perfect!

— Tai sfoara şi gata.

M-am grăbit să cobor. Vasili a mai rămas o clipă; admira peisajul. Şi chiar dacă, dincolo de Dacea, nu se vedea nimic în noaptea neagră, ştia ce caută;

muntele Ventoux, apoi satul Goult, pe partea cealaltă, înspre Lacoste, şi masivul Luberon. A tras adânc aer în piept ca pentru a se lăsa stăpânit de această Provence pe care o părăsise de atât timp, ca pentru a prinde noi puteri. Când în sfârşit a venit lângă mine, a inspectat instalaţia de jos şi a luat-o din loc, cufundat în gânduri.

— Când eram copil, în ajunul marii petreceri a verii, şi totul era gata, chiar dacă noi dormeam în picioare, tata ne punea, pe mine şi pe sora mea, să stăm jos pe trepte şi se ducea să aprindă toate luminile. Mama venea lângă noi şi îşi aminteau amândoi de noaptea în care hotărâseră să pornească acest proiect, Dacea.

Ochii îi străluceau, iar zâmbetul lui era tulburător. Am tăcut ca să nu alung magia a ceea ce retrăia. Ce n-aş fi dat să am asemenea amintiri din copilărie. După un timp, s-a uitat direct în ochii mei, dar privirea îi era tot pierdută.

— Ai vrea să bei un ultim pahar cu mine acolo, pe trepte?

Propunerea lui m-a mişcat adânc: mă invita să mă
întorc cu el în trecut.

Câteva minute mai târziu, îl aşteptam pe scări şi toată curtea s-a luminat. Am zâmbit ca un copil în faţa unui foc de artificii. Luminile galbene în frunzişul verde semănau cu nişte licurici, florile albe şi roz ale leandrilor Maşei colorau tabloul în nuanţe delicate, liniştea întreruptă doar de zgomotul insectelor de noapte — aceleaşi de care învăţasem să nu mă tem —, căldura blândă care mângâia pielea, curtea vastă care nu era decât a noastră şi totuşi atât de plină de toate zâmbetele, de toate râsetele pe care le primise şi auzise, de toată iubirea pe care o văzuse. Dacea era feerică în seara asta. Un adevărat decor de film. Mă făcea să visez, să călătoresc în timp, să trăiesc iarăşi o copilărie pe care n-o avusesem. Mi-au dat lacrimile de bucurie. Mi-am încolăcit braţele în jurul genunchilor, copleşită de frumuseţea locului. Dacea mi se păruse întotdeauna magnifică, dar niciodată în asemenea măsură.

Eram în paradis. Un paradis de lumini, de blândeţe, de nostalgie binefăcătoare. Şi când te gândeşti că eram aşezată chiar în locul în care Jo şi Maşa hotărâseră să pornească acest proiect. Niciodată nu mă gândisem atât de departe. Soarta a hotărât să fie Vasili cel care să mă invite s-o fac. De ce? Când a ajuns în spatele meu venind dinspre recepţie, mi-am şters discret lacrimile din colţul ochilor. Mi-a întins un pahar de vin şi s-a aşezat alături de mine. M-a privit îndelung cu un zâmbet vag pe buze. Nu m-am mişcat. Chiar dacă mi-aş fi dorit s-o fac, n-aş fi fost în stare. Mă cufundam în privirea lui, cred că avea aceeaşi privire ca mama lui. Era de un verde-auriu, dar era mai aspră, mai intensă. Aveam impresia că voia să-mi vorbească, doar că nu putea. A rupt vraja şi şi-a recăpătat suflul, ca şi cum încerca să se trezească. Fără să spună vreun cuvânt, admira şi el curtea.

— Dacea este mereu atât de frumoasă... nu credeam că va avea aceeaşi influenţă asupra mea ca înainte.

— Nu ţi-a lipsit?

Privirea lui s-a pierdut în depărtare.

— Este o întrebare la care prefer să nu mă gândesc.

— De ce? am murmurat eu.

A părut supărat.

— Nu-mi plac de ce-urile, Hermine. Nu ştiu să răspund la ele. Nu vreau să răspund.

S-a ridicat brusc şi a început să meargă cu paşi apăsaţi prin faţa treptelor, pradă unei nervozităţi crescânde.

— Nu cred că fug, doar că... şederea mea aici mă tulbură, mult mai mult decât îmi imaginam. Cred că sunt fericit să mă aflu la Dacea. Dar nu vreau ca de ce-urile să-mi strice ziua de mâine, şi nici marea petrecere a verii.

S-a oprit în faţa mea. Când am ridicat capul spre el, şi-a cufundat din nou ochii într-ai mei, şi inima a început să-mi bată mai repede.

— Poţi să nu fii de acord, dar lasă-mă să mă mai bucur de câteva ore, înainte să încerc să-ţi răspund

la întrebări. Chiar dacă nu sunt sigur c-o să fiu în stare.

Am înclinat uşor din cap în semn că aveam să-i respect dorinţa, fără a desluşi motivul pentru care cedasem atât de uşor. Nu voiam nici să stric orele plăcute care ne aşteptau. Nu doar pentru Dacea, pentru clienţi. Dar şi pentru că îmi plăcea legătura care se crea între noi, această distanţă complice şi misterioasă, însoţită de zâmbete secrete, care îmi amintea uimitor de cea pe care eram pe cale să o creăm înaintea plecării lui. îmi plăcea de asemenea să-l văd relaxat şi fericit la Dacea. Voiam cu atât mai mult să savurez asta, cu cât tocmai mă făcuse să înţeleg că nu va dura. A început iar să se învârtă de colo-colo. Străduindu-se să-şi mascheze tulburarea după ce se deschisese ca niciodată în faţa mea, şi-a scotocit prin buzunare pentru a-şi ocupa mâinile. M-am dus spre el cu paşi lenţi şi măsuraţi, când l-am văzut manevrând un briceag Opinel cu aceeaşi dexteritate ca Jo. M-am apropiat de el şi l-am apucat de braţ ca să-l fac să stea pe loc. Nu s-a împotrivit.

— Ăsta e briceagul tatălui tău?

A oftat cu tristeţe şi mi l-a întins fără o vorbă. Mi-am trecut degetele peste el. Fără nicio îndoială era briceagul lui Jo. Crestăturile în lemnul mânerului, rugina încrustată pentru totdeauna în mecanism. J-ul scris cu pixul. Mi s-a pus un nod în gât.

— Sunt uşurată, înseamnă că Maşa l-a găsit. Când am făcut ordine în bibliotecă după înmormântare, dispăruse. Am preferat să nu-i vorbesc despre asta ca să nu o tulbur. Ar fi trebuit să bănuiesc că l-a luat ca să ţi-l dea ţie.

I-am zâmbit cu lacrimi în ochi. Faţa i s-a crispat.

— Te înşeli, nu mi l-a dat ea. Eu am venit să-l iau.

Nu mai înţelegeam nimic. Şi-a trecut o mână prin păr, cu un gest febril.

— Vrei să auzi povestea? Şi fără niciun *de ce.*

O să mă stăpânesc, i-am răspuns eu cu un zâmbet uşor pe buze, dându-i înapoi briceagul care aparţinuse lui Jo.Vasili venise câteva ore la Dacea în noaptea dinaintea înmormântării lui Jo. Mama lui îi

spusese să nu vină. Chiar dacă asta îl scutea de un efort, nu se putuse resemna să nu-şi ia la revedere de la tatăl său. Simţise ca un fel de chemare. Se urcase în avion, traversase jumătate de lume, închiriase o maşină şi condusese până aici. Parcase undeva pe drum şi aşteptase ore în şir să se facă noapte. Apoi pornise spre Dacea. Una după alta, văzuse toate luminile stin- gându-se, se ascunsese în întuneric când maşinile urcau aleea. De unde era, zărea ferestrele bibliotecii. în sfârşit, văzuse că nu mai era decât o lumină slabă în încăpere. Atunci se apropiase, zărise o siluetă traversând curtea în noapte către moară. Bănuise că eu eram cea care rămăsese cu Jo până târziu. Când fusese sigur că ajunsesem acasă, intrase pe fereastra întredeschisă în bibliotecă. îşi veghease tatăl până la ora 5:30, oră la care suna ceasul deşteptător al Maşei. Plecase cu briceagul lui Jo în buzunar, ieşind tot pe fereastră, pe care o închisese în urma lui. N-a întors capul nici măcar o dată pentru a privi Dacea la lumina zorilor. Nu se simţea în stare s-o înfrunte. Şi-a recuperat maşina şi s-a dus să ia avionul înapoi spre casă. Până la urmă, cu câteva ore înainte ca mama lui să moară, îi mărturisise că venise pe ascuns la Dacea.

în pofida întrebărilor care-mi răsunau în cap, ultimele rămăşiţe ale furiei care mă mai stăpânea s-au risipit cu totul. O lacrimă mi-a curs pe obraz. Vasili a şters-o cu degetul mare şi mâna lui a întârziat pe pielea mea. Nu ne luam ochii unul de la altul. Inima îmi bătea foarte tare. Aveam senzaţia că mă sufoc şi totuşi era plăcut. Eram bulversată de mărturisirea pe care tocmai mi-o făcuse, de mâna lui care îmi mângâia obrazul, de bucuria imensă resimţită în această seară. Toate aceste emoţii mă făceau să plutesc, îmi fugea pământul de sub picioare, nu mai ştiam ce vreau şi ce nu vreau.

— Mulţumesc, am şoptit eu. Mulţumesc că ai venit să-ţi vezi tatăl şi că mi-ai spus-o.

— Nu era prevăzut ca tu să afli, dar nu regret.

Am mai stat aşa, fără să ne mişcăm, câteva minute, îmi venea să-i spun că-mi fusese dor de el, dar m-am abţinut. De ce i-aş fi spus-o? Nu

înţelegeam acest sentiment. Şi apoi, în cele din urmă, m-am tras mai departe de el, în ciuda voinţei mele.

— E timpul să mă întorc la moară, să mă asigur că Alex şi Romy dorm.

Mi-a zâmbit cu blândeţe. Era calm, eliberat de toate grijile.

— Somn uşor.

Nimic nu m-ar fi putut împiedica să-l sărut pe obraz. El şi-a pus mâna pentru o fracţiune de secundă pe spatele meu. Gestul a fost atât de rapid, încât m-am îndoit că îl făcuse cu adevărat.

— Pe mâine, am murmurat eu.

— Da, pe mâine.

Dacea strălucea. Dacea era plină de viaţă. Totul era pregătit, noi eram acolo. Soarele care apunea învăluia faţada în culori intense, razele se strecurau printre frunzele copacilor. Mistralul nu bătea, spre marea noastră uşurare. Mesele cu feţele lor albe erau aranjate. Lumânările erau gata să fie aprinse, ca şi ghirlandele. Muzicanţii îşi acordau instrumentele râzând. Inima mea plângea. în urmă cu un an, Jo şi Maşa erau acolo, vii şi fericiţi. Astăzi, îmi lipseau mai tare ca niciodată, dar aveau să fie mereu alături de noi, aveau să vegheze mereu asupra noastră. Ar fi fost atât de mulţumiţi să-l vadă pe Vasili printre noi.

Trezindu-mă dintr-un somn liniştit, după o noapte odihnitoare, mă temusem că va apărea o oarecare stânjeneală între noi. Nu mă înşelasem în totalitate. Am petrecut ziua muncind cot la cot pentru ultimele pregătiri. Eu mă abţineam să-i pun întrebări, ca să mă pot bucura de fiecare clipă alături de el. Probabil bănuia asta, căci îmi arunca adesea priviri pline de recunoştinţă. Şi totuşi, în unele dintre zâmbetele mele, tristeţea şi melancolia îşi făceau loc. Refuzam să mă gândesc la răspunsurile pe care mi le-ar fi dat. Nu puteau să se refere decât la viitorul nostru. El îşi revenea rapid şi se lăsa prins în vâltoarea zilei. Buna lui dispoziţie regăsită mă molipsea şi pe mine.

Era şase seara şi, ca în fiecare an în ziua marii petreceri a verii, clienţii care stăteau tolăniţi în jurul piscinei au părăsit brusc terasa, ceilalţi s-au întors de la plimbare mai devreme şi toţi au dispărut ca prin farmec în camerele lor. Eu râdeam singură la recepţie. Era liniştitor să vezi că tradiţiile se păstrează.

— E linişte dintr-odată! a constatat Vasili când a ajuns la recepţie. E ora duşului!

Am râs şi mai mult, îşi amintea.

— Chestia asta îl mai înfuria la fel de tare pe taică-miu ?

— Anul trecut, am crezut că o să taie apa!

A izbucnit şi el în râs. Clienţii se pregăteau toţi în acelaşi timp să se facă frumoşi, iar Jo se temea că nu va face faţă centrala. Voia linişte ca să se concentreze pe zgomotul ţevilor. Nu era decât o singură soluţie pentru a-l destinde: să facem fotografia sezonului, care avea să-i completeze colecţia pe zidul cu amintiri.

— De altfel, am continuat eu, e timpul pentru şedinţa foto. Mă ajuţi să adun echipa?

Peste câteva minute, eram adunaţi cu toţii pe trepte. Vasili a încercat să se eschiveze, dar nu i-am dat de ales şi n-am fost singura, toată lumea îl voia. Am fost însă singura care mi-am dat seama cât de mişcat era, îl trăda mâna pe care şi-o trecea prin păr. Amélie l-a împins spre mine şi mi s-a alăturat ţintuindu-mă cu privirea. Eram subjugaţi de o amintire comună..

.în ajunul plecării lui, avusese loc o petrecere — nu marea petrecere a verii, dar o petrecere totuşi —,

iar Jo şi Maşa ţinuseră morţiş ca fotografia sezonului să fie făcută în seara aia. După trei luni la Dacea, înregistrasem câteva progrese, dar rămâneam o sălbatică, mă făcusem mică astfel încât să uite de mine şi mai ales ca să nu apar în poză. Asta nu-i plăcuse lui Vasili, care venise după mine. Fără o vorbă, cu privirea aspră, mă apucase de braţ şi mă trăsese spre trepte, încercasem să fug, dar el nu mă lăsase şi îmi şoptise să zâmbesc. Iar în seara asta, ne trezeam din nou unul lângă altul, dar acum eu îl forţasem să apară în fotografie.

— Acum că suntem cu toţii prezenţi, să ne grăbim, ne-a presat Charly. N-am numai asta de făcut!

Solista formaţiei, care avea sarcina de a imortaliza acest sezon atât de deosebit, ne-a cerut să ne apropiem unii de alţii ca să intrăm toţi în cadru. M-am trezit lipită de Vasili şi am simţit acelaşi fior ca în seara trecută, când încercase să-mi şteargă lacrima de pe obraz.

— Eşti bine? mi-a şoptit el la ureche.

Am ridicat faţa spre el şi timpul s-a oprit.

— Vasili! Hermine! Ne concentrăm două secunde!

Fără a încerca să ne mascăm stânjeneala şi tulburarea,
ne-am zâmbit unul altuia, apoi ne-am uitat la obiectiv. De îndată ce fotografia a fost făcută, Charly a fluierat şi şi-a adunat echipele, aveau să fie patru în seara aceea pentru a asigura numărul de porţii. Toţi s-au dus la treburile lor. începuse. Primele maşini opreau în parcare, primii oaspeţi ieşeau din camerele lor.

O jumătate de oră mai târziu, petrecerea era în toi. Hohotele de râs se auzeau din toate părţile. Gaby venise şi supraveghea terasa restaurantului. Eu mă învârteam de la un grup la altul, dădeam noroc cu clienţii obişnuiţi

fără să beau vreodată mai mult de-o înghiţitură — sfat de la Maşa —, îi supravegheam cu coada ochiului pe angajaţii ocazionali care erau cam tulburaţi descoperind o asemenea atmosferă, cu clienţi care le ofereau de băut. Eram deosebit de atentă la oaspeţii care participau pentru prima dată la o petrecere la Dacea. Chiar aveau de ce să fie surprinşi. Vasili întâmpina clienţii aşa cum o făcuse Jo înaintea lui. Era surprinzător de relaxat. Se simţea în elementul lui la Dacea. Din păcate, era acaparat de prietenii tatălui său, de vecini — unii îl văzuseră crescând. Vestea se răspândise, iar Gaby nu era străin de asta. Toată lumea era acolo, Edith de la hotelul Château de L'Ange din Goult, măcelarii din Bonnieux şi Goult, Léa care ţinea un magazin de brânzeturi, patronul restaurantului Café de la Poste care era probabil destul de gol în seara asta, artiştii care-şi aveau atelierul în sat. Unii îi

spuneau că seamănă din ce în ce mai mult cu tatăl său, alţii îl întrebau dacă se întorsese pentru totdeauna. El ocolea această ultimă întrebare. Cât despre asemănarea cu Jo, erau leiţi: Vasili râdea în hohote, glumea, dădea palme pe spate, traversa cu paşi mari curtea, terasa, dispărea câteva minute în sala de mese, apoi ieşea cu o sticlă şi se ducea să servească vinul cu zâmbetul pe buze, cu gesturi ferme, şi nu uita niciodată să arunce priviri în stânga şi-n dreapta pentru a se asigura că nu lipseşte nimic nicăieri. De la un capăt la altul al curţii, ne căutam adesea din priviri, iar când ne găseam, ne zâmbeam şi aveam nevoie mereu de ceva timp ca să mă întorc la conversaţia la care participam

.Am început să servim cina. Muzicanţii cântau nişte piese liniştite de jazz. Se lăsa noaptea şi luminile creau o atmosferă caldă. Era un du-te-vino între bucătărie, restaurant şi pasajul magaziei de lemne. Ajutam fiecare cum puteam pentru ca toată lumea să ia cina în acelaşi timp. Amélie ne ţinea la curent cu ce făceau copiii noştri; fusese aranjată o masă mare cu vreo douăzeci de copii, ai ei, ai mei, cei ai clienţilor şi nepoţii prietenilor lui Jo şi ai

Maşei. Şi apoi — trebuia să ne aşteptăm la asta —, în timp ce treceam prin bucătărie ca să-l anunţ pe Charly că desertul putea fi servit, Gaby a dat buzna ca să-l laude pe Charly, care era epuizat. Mentorul său i-a dat o palmă amicală pe spate. Charly s-a luptat să rămână impasibil, dar a afişat un zâmbet larg.

Cina se apropia uşor-uşor de sfârşit, volumul muzicii creştea, vocea cântăreţei era tot mai puternică şi invita perechile să vină pe ringul de dans improvizat. Invitaţii nu s-au lăsat rugaţi. Copiii au năvălit şi ei ca un roi de insecte. Romy a făcut un ocol, m-a îmbrăţişat şi a plecat înapoi scoţând strigăte de bucurie. Puteam să ne destindem cu toţii. Ca dovadă, Charly a ieşit din restaurant. Mi-a făcut un semn cu mâna, m-am dus la el, m-a luat pe după umeri şi am stat aşa un timp, tăcuţi, admirând petrecerea care se desfăşura în faţa noastră.

— Petrecerea asta este fantastică, Hermine.

— Şi mie mi se pare la fel.

— Spune-mi că nu e ultima.

— Sper, Charly, sper...

îl urmărea cu privirea pe Vasili, care făcea turul meselor pentru a se asigura că toată lumea e bine, că are tot ce trebuie.

— Nu-mi pot imagina că ne pregăteşte o lovitură urâtă... nu, uită-te la el, a continuat prietenul meu cel mai bun.

— Nu vreau să mă gândesc la asta acum.

— Ai dreptate. Să ne bucurăm de petrecere!

— Puştoaico, vino aici.

— Se pare că sunt aşteptată.

Charly a râs şi mi-a urat baftă. L-am sărutat pe obraz şi am răspuns la chemarea lui Gaby. Acesta a bătut cu palma pe scaunul de lângă el ca să mă aşez, mi-a turnat un pahar cu vin şi mi l-a întins. A aşteptat să beau câteva înghiţituri. N-am stat pe gânduri; totul mergea nemaipomenit de bine, aşa cum visasem. Zâmbetele de pe feţele invitaţilor, clienţii

obişnuiţi relaxaţi; Dacea mai putea încă să-i umple de bucurie şi de plăcere.

— Ce faci, Puştoaico? Pari mai veselă decât zilele trecute!

— Bine, Gaby.

A încruntat din sprâncene.

— A vorbit cu tine?

Era evident la cine se referea. Tăcerea mea a echivalat cu un răspuns. A clătinat din cap, îngrijorat. I-a zis unui chelner să ne mai aducă o sticlă de vin. Acesta ne-a servit. Nu voiam să-l supăr, dar eu nu aveam ca el stomacul plin, şi nici robusteţea lui. A dat noroc cu mine şi, cu mâna liberă, m-a luat de braţ şi mi-a făcut semn să beau.

— O să aibă nevoie de tine.

Fără de ce-uri... fără de ce-uri...

Trebuia să schimb subiectul cât mai repede. Mai ales, ca să-mi păstrez moralul ridicat.

— N-am uitat că ţi-am promis să dansez cu tine, Gaby. Sper că eşti pregătit.

El a râs în hohote.

— Dacă aş fi avut cu treizeci de ani mai puţin... Sunt prea bătrân pentru tine, Puştoaico.

— Hermine o să danseze cu mine!

Cu un zâmbet larg, Gaby i-a făcut loc lui Vasili. M-am întors spre el. Privirea pătrunzătoare cu care mă ţintuia nu accepta niciun refuz. Mi-a întins mâna, i-am dat-o pe-a mea. M-a ajutat să mă ridic, apoi m-a tras după el. îi priveam fix spatele, asaltată de imagini vechi de douăzeci de ani. Prima mea petrecere la Dacea, ultima pentru el.

Mă simţeam stânjenită în ţinuta mea. Maşa îmi oferise o rochie lungă, colorată, vaporoasă. Când mi-o întinsese, refuzasem, nu voiam mila ei, toată garderoba mea era formată din două perechi de blugi şi trei tricouri şi nu mă deranja. Maşa insistase să accept rochia, spunându-mi că voia să fiu la înălţimea petrecerii, voia să mă simt drăguţă. Cedasem, mirându-mă că vreau să-i fac pe plac. Când am pus rochia pe mine, nu m-am recunoscut.

După cină, am rămas în colţul meu, uluită de petrecerea la care asistam şi care îmi părea ieşită direct dintr-un film de epocă. Niciodată în viaţa mea nu mai văzusem o asemenea atmosferă. Mă uitam la oamenii care beau, dansau, cântau, unii plângeau, pe ritmuri seducătoare, languros de melancolice. Şi apoi, Vasili a apărut în faţa mea. Ne-am privit îndelung, cu intensitate. Dacă închideam ochii, încă mai puteam să-mi aud inima bubuindu-mi în piept. Mi-a întins mâna, fără niciun cuvânt şi m-a dus cu el pe ring. Eu n-am dansat decât cu el, el n-a dansat decât cu mine. Pe atunci, îmi era teamă să recunosc ceea ce simţeam, ceea ce trupul meu simţea. Mă apăram prea mult, eram prea rănită, închisă în mine, şi totuşi înţelesesem ce mi se întâmpla. Eram îndrăgostită de el. Dar el pleca a doua zi. Urma să mă părăsească. Şi n-avea de ales, după cum îmi şoptise la ureche.

în timp ce mă agăţam din nou de mâna lui, în mijlocul dansatorilor, mi-am dat seama cât de mult luptasem cu această amintire în ultimii ani, o îngropam cât mai adânc în fiinţa mea la fiecare petrecere. Aceste amintiri ar fi distrus totul. Iată de ce nu întrebam ce mai face decât de formă, când Jo şi Maşa se întorceau de la el. Acum înţelegeam mai bine de ce fusesem furioasă că nu venise când murise Jo. în adâncul sufletului meu, visam să îl revăd, chiar dacă mi-era teamă de asta. Maşa mi-o amintise în seara înmormântării lui Jo, făcând aluzie la prima mea petrecere la Dacea. Parc-o auzeam spunându-mi: „Du-te, *Golubka,* du-te şi dansează". Şi-a dorit oare să dansez cu fiul ei? Şi nu cu Samuel? Ea ne văzuse dansând împreună cu douăzeci de ani mai înainte. Toată lumea ne văzuse.

Vasili m-a strâns la pieptul lui, punându-mi o mână posesivă pe spate şi pironându-şi privirea într-a mea.

— Ultima dată când am dansat, a fost cu tine, mi-a zis el.

— îţi aminteşti?

Zâmbetul lui era de o tristeţe răvăşitoare.

— Dacă îmi amintesc? Cum să uit aşa ceva?

înainte să pot reacţiona, m-a învârtit în braţele lui şi am început să dansăm. El mă ghida, el conducea. Dansa la fel de bine, cu o senzualitate brută, căreia nu-i puteai rezista. Gesturile nu-i erau timide, nu mă atingea uşor, ci hotărât, mă lipea de el. Ţesătura rochiei îmi mângâia picioarele când mă învârtea. Vasili punea stăpânire pe trupul meu, pe inima mea. Eram pierdută, mă abandonam şi îmi plăcea asta.

Muzica a devenit mai lentă, mai languroasă. Trupurile noastre se contopeau într-unui singur, Vasili ne legăna în ritmul muzicii, mă lăsam cu totul în voia lui.

— Iată de ce ţi-am cerut să-mi mai laşi un pic de timp, voiam să fii cu totul a mea preţ de câteva minute, ca acum douăzeci de ani, mi-a spus el la ureche.

în acea clipă, responsabilităţile noastre ne-au ajuns din urmă. Dacea şi clienţii ne chemau. Petrecerea se termina. Cum era posibil

?Vasili i-a condus la maşini pe prietenii părinţilor lui, pe comercianţi, pe vecini, iar eu m-am ocupat de ceilalţi, le-am urat noapte bună, dându-le cheile înapoi celor care preferaseră să nu le piardă pe ringul de dans. Chiar dacă Dacea avea să se trezească a doua zi mai târziu decât de obicei, forfota va începe iar. Nu va avea parte decât de un pic de odihnă. în curte, personalul demonta mesele şi aduna scaunele, punându-le unele peste altele. Muzicanţii îşi strângeau instrumentele. Charly şi ajutorul lui făceau ordine în bucătărie. Iar Vasili, după plecarea ultimilor invitaţi, s-a apucat şi el de treabă.

Pe când curtea începea să arate iarăşi acceptabil, Charly şi Amélie au venit spre mine, cu copiii lor în braţe.

— Mergem să-l ducem acasă pe Gaby, m-au anunţat ei.

— Este încă aici? m-am mirat eu.

Prietenul meu cel mai bun a râs, obosit, şi a încuviinţat din cap. Gaby era cu Vasili, se îmbrăţişau de rămas-bun.

— Ne-a dat o mână de ajutor la bucătărie. Imaginează-ţi ce prăpăd a făcut.

— Alex şi Romy te aşteaptă la recepţie, m-a anunţat Amélie. Le-am propus să-i duc eu la moară, dar au vrut să te aştepte.

— Mulţumesc. Mergeţi cu bine, pe mâine.

Charly s-a dus după Gaby care, foarte emoţionat, a ţinut să facă un ocol ca să-mi spună la revedere.

— Puştoaico, Jo şi Maşa ar fi mândri să vă vadă, pe tine şi pe Vasili, preluând ştafeta.

Dintr-o privire, i-am dat de înţeles lui Charly că fostul nostru *chef* bătea câmpii.

— Te întorci repede?

El mi-a zâmbit cu lacrimi în ochi şi s-a lăsat condus de Charly. Vasili i-a anunţat pe angajaţii ocazionali că puteau să plece acasă şi, cum ar fi făcut şi Jo, le-a strecurat o bancnotă în mână. M-am întors la recepţie să verific dacă totul era în ordine şi mi-am găsit copiii prăbuşiţi pe o canapea. Romy era

deja cufundată în somn, iar Alexandre era şi el pe punctul de a adormi.

Când am revenit la recepţie, după ce m-am asigurat că bucătăria era pregătită pentru a doua zi dimineaţă, că luminile erau stinse, în afară de veioza Maşei care crea o atmosferă blândă şi liniştitoare, Vasili era lângă copii, pri- vindu-i gânditor. Ce se întâmpla cu noi? Tresăririle inimii mele, trupul care îmi tremura din nou când se lipea de al lui ca şi cum nu trecuseră două decenii lungi? Şi el? Sentimentele noastre uitate renăşteau în el aşa cum renăşteau în mine de când se întorsese la Dacea?

— Am rămas doar noi, mi-a zis în timp ce mă apropiam de el.

— Trebuie să-i duc pe copii în pat.

L-am zgâlţâit uşor pe Alex ca să se trezească. S-a executat bombănind. în schimb, Romy dormea profund, trebuia s-o duc în braţe.

— Te ajut eu, s-a oferit Vasili.

Fără să-mi mai aştepte răspunsul, a luat-o în braţe pe Romy care i s-a agăţat de gât.

— Tati? a mormăit ea.

Am încremenit. Vasili a închis ochii şi şi-a ţinut respiraţia ca şi cum ar fi primit un pumn în stomac. Aş fi vrut să spun ceva, orice, să-l fac să uite acest cuvânt atât de puternic, atât de intens, atât de îngrozitor de fals. Dar nu eram în stare să vorbesc. După secunde lungi, interminabile, în care timpul s-a oprit, el i-a şoptit la ureche câteva cuvinte ruseşti. Fata mea a zâmbit adormită, a oftat *„Vasia”* şi s-a cufundat cu totul în somn, cuibărindu-şi faţa lângă gâtul său. El a strâns-o în braţe un pic mai tare. O ducea pe fiica mea cu atâta delicateţe şi cu atâta forţă, într-un mod atât de natural, de parcă era a lui. Alexandre mi s-a agăţat de mână, abandonându-şi capul pe braţul meu. Fără niciun cuvânt, am luat-o toţi patru înspre moară. Această casă a mea care fusese casa lui. Această moară unde locuia el înainte de a pleca şi unde eu îi luasem locul. în curte, ghirlandele încă scânteiau, dar lumina lor mi s-a părut tristă. Petrecerea se sfârşise. Pauza pe care o luasem de la realitate se încheia. Dacă aş fi vrut s-o

prelungesc, mi-aş fi închipuit că ne întorceam toţi patru acasă. Vasili n-ar avea niciun secret, n-ar fi plecat, m-ar fi vindecat de toate durerile, n-ar fi existat alt bărbat în viaţa mea în afară de el, iar Alexandre şi Romy ar fi copiii lui. Acel „tati" al lui Romy ar fi fost îndreptăţit şi n-ar fi provocat o asemenea tulburare. Realitatea era însă cu totul alta. Am revenit cu picioarele pe pământ când am deschis uşa glisantă de sticlă. Alex a plecat să se culce clătinându-se, dar a reuşit să ne ureze noapte bună. M-am întors spre Vasili, care evita să privească în jur.

— Dă-mi-o, l-am rugat.

— E mai bine, prefer să nu intru.

L-am privit în ochi. îmi dădea de înţeles că nimic n-avea să fie ca într-un vis. Iluzia pe care o creaserăm în seara aceea lua sfârşit. Şi în pofida a ceea ce îşi spuseseră trupurile noastre când dansaserăm, noaptea n-avea să ne mai ofere nicio magie în plus. Am apucat-o pe fiica mea de mijloc, dar Romy nu voia să iasă din căldura braţelor lui. Eram lipiţi toţi trei, doar trupuşorul fiicei mele mă despărţea de el. Fără să mă scape din ochi, i-a vorbit din nou în ruseşte. Mi s-a părut că disting cuvântul „mamă", Romy a cedat în sfârşit şi s-a întors spre mine. M-am dus să o culc, mulţumindu-mă să-i scot fustiţa şi s-o bag în pat. Mă pregăteam s-o las pe tărâmul viselor când m-a reţinut.

M-am aplecat spre ea şi i-am mângâiat părul. Copiii mei, nu trebuia să uit că ei erau cea mai frumoasă realizare a mea, cea mai mare fericire, restul n-avea importanţă. Cine era tatăl lor, cine nu era. Pe cine iubeam eu. Pe cine doream. Viaţa hotărâse altfel şi n-aveam ce face.

— Mami, erai frumoasă când dansai cu Vasia, ai fi zis că eşti o prinţesă.

Zâmbetul ei somnoros mi-a topit inima. I-am mângâiat uşor părul.

— Mulţumesc, păpuşica mea.

A adormit la loc în câteva secunde. Şi m-am rugat să uite că mă văzuse cu el.

Când m-am întors pe terasă, Vasili dispăruse. Mi-am încolăcit braţele în jurul corpului; eram dezamăgită că plecase fără un cuvânt.

— Sunt aici.

Am tresărit. Mă aştepta pe drumul care ducea spre Dacea, ca şi cum nu suporta să rămână lângă moară. Am înaintat timid către el.

— îţi mulţumesc că ai avut grijă de Romy.

A străbătut distanţa care ne separa.

— Hermine... îmi pare rău... aş vrea...

A strâns din pumni, pradă unei furii pe care şi-o stăpânea cu greu. Şi ca şi cum nu mai rezista, mi-a mângâiat obrazul oftând de uşurare, apoi buzele cu vârful degetelor. Am închis ochii ca să mă bucur de senzaţia asta. Căldura pielii lui mă făcea să tremur şi mă speria totodată. Ceea ce simţeam mi se părea prea puternic, prea copleşitor. Şi totuşi nu mai voiam să-mi înăbuş sentimentele, nu mai voiam să simt că merg pe sârmă.

Cum ai putut să crezi că am uitat? a continuat el. Mă bântui de douăzeci de ani.Am deschis ochii. Avea o expresie dezarmată. Aşadar ne aflam amândoi în acelaşi punct.

— Probabil că tu ai uitat, m-a dojenit el. Ar fi mult mai uşor...

Fără să mă gândesc, doar pentru că trebuia să ştiu în sfârşit, m-am ghemuit la pieptul lui. El m-a cuprins cu braţele. Eram la locul meu, acel loc pe care-l aşteptasem mereu, pe care-l căutasem lângă Samuel, fără să-l găsesc cu adevărat. Samuel mă vindecase, îmi dăruise copiii pe care nu credeam c-o să-i am vreodată. Dar nu reuşise să mă facă să mă simt la locul meu în braţele lui. Un gol care nu putuse fi umplut niciodată. Faptul că, fără să-mi dau seama, îl păstrasem pe Vasili în inima mea dusese oare la eşecul cuplului nostru? Nu vorbisem niciodată despre Vasili cu Samuel. N-aveam nimic de spus, nimic de mărturisit care să fi putut schimba ceva între noi. Nu fuseseră decât nişte priviri, un dans, nişte promisiuni tăcute. în comparaţie cu ceea ce trăisem înainte... asta nu însemna nimic. Nimic care să-mi afecteze relaţia cu tatăl copiilor mei.

— Am încercat, am crezut că am reuşit, am zis eu în cele din urmă. Şi apoi, în fiecare zi de când te-ai întors, sentimentele revin, ies la suprafaţă, e ceva ce nu pot controla.

Mâinile lui m-au strâns mai tare şi m-am agăţat de trupul lui, nu voiam să-mi scape din nou. Am ridicat capul spre el, faţa lui era foarte aproape, respiraţia lui îmi mângâia pielea, buzele. Era puternic, sigur pe sine, şi totuşi atât de copleşit. De ce faptul că-mi mărturisisem sentimentele îi provoca o asemenea suferinţă?

— Dacă am plecat acum douăzeci de ani, am făcut-o pentru că era o chestiune de supravieţuire. Şi în seara asta, o să renunţ încă o dată la tine...

Lovitura în inimă mi-a tăiat respiraţia. Mi-era rău, îngrozitor de rău. Atingeam cu vârful degetelor fericirea totală, absolută, şi mi-era luată chiar înainte să fi putut gusta din ea? Vasili nu va fi deci niciodată al meu? Şi eu nu voi fi niciodată a lui?

— Din cauza *de* ce-urilor? l-am întrebat eu cu o voce pierită.

El a scos un oftat adânc, era obosit, obosit să lupte, să înfrunte nişte demoni pe care eu nu-i cunoşteam.

— Sunt atâtea lucruri pe care nu le ştii…

într-un fel sau altul, acele lucruri mă priveau pe mine. Mai ales acel lucru de care se temea să-mi vorbească dinainte de venirea mea. Totuşi, nu eu îl împiedicasem să se întoarcă la Dacea, să-şi regăsească părinţii, să mă regăsească pe mine. Buzele noastre erau foarte apropiate, fără să se atingă. Faptul că trebuia să lupt cu glasul inimii era de nesuportat. Eram înghiţită de un val, de o revelaţie. Eram gata să mă dăruiesc lui, fără teamă. N-ar fi avut nevoie să-şi ia o mie de precauţii ca să nu mă sperie. Voiam să fiu femeie cu el, voiam să mă abandonez în braţele lui. Vasili a închis ochii, îndurerat, şi s-a smuls din îmbrăţişarea mea. S-a dat înapoi câţiva paşi. Tremuram, brusc mi se făcuse frig.

— Iartă-mă.

— Am de ales, Vasili? Cum să te iert pentru ceva ce nu înţeleg, care îmi scapă?

— E insuportabil să văd că te fac să suferi, distrug totul încă o dată. Şi totuşi, nu regret că am venit, că te-am regăsit… sunt cumplit de egoist, dar asta mă va ajuta să rezist când o să plec din nou. Te asigur că totul va fi bine pentru tine, aici, la Dacea.

Fiindcă mă temeam atât de mult că va pleca foarte curând, n-am mai fost atentă la ultimele cuvinte. Panicată, disperată, am revenit lângă el şi m-am agăţat de trupul lui ca şi cum ar fi putut în orice clipă să dispară.

— Doar nu pleci deja mâine-dimineaţă, pe furiş? Nu aşa, te rog.

El m-a strâns din nou cu putere.

— Nu, stai liniştită, voi mai rămâne câteva zile.

Uşurarea pe care am simţit-o — foarte mică, ce-i drept — m-a făcut să nu mai am niciun fel de reţineri: mi-am pus braţele în jurul gâtului său, m-am ridicat pe vârful picioarelor şi mi-am îngropat faţa în

pieptul lui. I-am dat un sărut în scobitura gâtului, iar respiraţia i s-a oprit câteva secunde. Apoi, mâinile i s-au plimbat pe spatele meu şi au întârziat pe pielea care nu era acoperită de rochie. Aş fi vrut să mă contopesc cu el, aş fi vrut ca timpul să se oprească pentru totdeauna. Copiii mei dormeau liniştiţi, Dacea nu fusese niciodată aşa de frumoasă şi eram în braţele bărbatului pe care îl aşteptasem dintotdeauna. Pentru prima dată în viaţa mea, n-aveam nevoie să mi se mărturisească iubirea, ştiam că mă iubeşte, o simţeam.

— întoarce-te la moară, mi-a cerut el cu o voce înăbuşită, altfel nu voi avea curajul să te las. Nu pot să rămân. Pentru tine. Pentru mine. Nu trebuie.

14

Feţele noastre s-au atins uşor pentru ultima oară, ne-am simţit răsuflarea îndelung, profund. Era imposibil să împingem lucrurile mai departe, doar dacă nu voiam să suferim şi mai cumplit, din câte îmi spunea el. Apoi, am făcut ceea ce mi-a cerut. Chiar dacă totul îmi scăpa de sub control, nu voiam să fac şi mai dificilă situaţia noastră.N-am auzit ceasul sunând. Romy m-a trezit ea, strecu- rându-se sub cearşaf alături de mine. S-a ghemuit în braţele mele şi m-a anunţat că fratele ei mai mare ne pregăteşte micul dejun. Copiii mei erau liniştiţi, fără griji şi habar n-aveau de problemele adulţilor. Măcar reuşisem să le ofer copilăria pe care eu n-o avusesem. Ei nu cunoşteau necazurile la vârsta lor, le dădeam voie să nu se grăbească atât de tare să crească.

— E frumos afară, mami, a zis Romy cu o voce somnoroasă.

M-am hotărât în sfârşit să deschid ochii. Avea dreptate, era frumos afară, verdele măslinilor în contrast cu albastrul viu al cerului şi cu lumina crudă a soarelui oferea un spectacol superb.

— A fost frumoasă petrecerea de aseară, a continuat ea.

— Este adevărat, i-am răspuns eu cu sinceritate.

Seninătatea pe care o simţeam era, în mod paradoxal,
sfâşietoare. Seninătate pentru că aş fi putut să strig în gura mare că îl iubeam pe Vasili şi că Vasili mă iubea. Dar, dintr-un motiv necunoscut, nu puteam să trăiesc această iubire, mi-era interzisă, mi se fura, fără nicio explicaţie.

— Pot să vorbesc ruseşte azi cu Vasia?

De ce trebuise să se ataşeze de el?

— Nu ştiu, va trebui să-l întrebăm, dar cred că va pleca înapoi în curând.

— N-o să rămână cu noi la Dacea pentru totdeauna?

— Nu... n-a plănuit aşa. Romy, nu-l sâcâi cu chestia asta. îmi promiţi?

— Cum vrei tu, a bombănit ea.

După micul dejun, în timpul căruia am încercat să mă port cât mai firesc, să fiu cât mai veselă, am luat-o înspre Dacea, lăsându-mi copiii să stea la moară. Nu se mai vedea aproape nicio urmă din marea petrecere din seara de dinainte. Mai că ai fi putut crede că nu se întâmplase nimic. Aveam să încerc şi eu să fiu relaxată. Fie şi numai pentru că eram ocupată, aveam rolul meu de jucat. Am trecut pragul recepţiei cu paşi siguri şi m-am dus direct la terasa piscinei, fără să încerc să-l găsesc pe Vasili. Am salutat clienţii, amuzându-ne împreună de ce preţ trebuia să plăteşti a doua zi după ce ai petrecut până în zori. Leneveau în faţa cafelei de dimineaţă, bucurându-se de vacanţa care luase o turnură festivă. Mi-au mulţumit şi m-au felicitat pentru petrecere. „A fost o seară de care ne vom aminti mult timp”, îmi ziceau ei. Cât despre mine, n-aveam s-o uit niciodată.

Aşa cum mă aşteptam, l-am găsit pe Vasili în birou. Era în picioare în faţa ferestrei deschise, pierdut în gânduri. M-am apropiat fără să fac zgomot.

— Bună dimineaţa, am murmurat eu.

El s-a întors şi mi-a zâmbit. Privirea lui îmi spunea că nimic nu se schimbase în timpul nopţii. Că nu avusesem doar un vis frumos care să-mi lase totuşi un gust amar. Se vedea că dormise prost: era tras la faţă şi avea cearcăne adânci.

— Eşti bine? m-a întrebat el îngrijorat.

Am ridicat din umeri şi am început să mă învârt prin încăpere; nu puteam să stau locului.

— Da şi nu. Alege ce-ţi convine.

Răspunsul meu a destins atmosfera. Chiar dacă Vasili era trist, fiindcă am râs împreună la replica mea ne-a ajutat să ne mai relaxăm puţin.

— Aleg da...

Şi-a reluat repede, prea repede, tonul serios.

— Ai putea să-mi acorzi puţin timp în dimineaţa asta? Nu mai putem evita subiectul referitor la viitorul hotelului.

Trebuia să lăsăm sentimentele pe locul doi. Era violent. Era brutal. Dar nu aveam ce face.

— Te-ai hotărât?
— Am câteva întâlniri în după-amiaza asta.
— Nu poţi să-mi spui mai mult, bănuiesc...

A început să străbată biroul în lung şi-n lat cu un aer preocupat. Se strecura în cealaltă piele a lui, nu mai era Vasili cel atent. îi văzusem această expresie în ultimele zile, când lucra. Devenea insensibil la cei din jurul lui, avea un obiectiv, nişte ordine de dat. Restul nu mai conta. Eram derutată şi tot mai îngrijorată când mă gândeam la ce mă aştepta. Cât despre acel *noi,* dacă exista, el nu mai avea importanţă începând de acum. Am inspirat şi am expirat uşor, cât mai discret posibil, ca să reuşesc şi eu să-mi intru în rolul de administrator provizoriu al domeniului Dacea şi să-mi susţin argumentele dacă era necesar.

Aş avea nevoie să-mi faci un raport despre întreaga ta activitate. Cum lucrezi. Cum administrezi hotelul, restaurantul, echipele, tot. Obiectivele pentru următorul sezon. Proiectele, dacă ai. Investiţiile...Cum aş fi putut, după cuvintele din noaptea trecută, să-mi închipui că voi trăi din nou teama pe care o simţisem înainte să sosească? Atunci fusese mai puternică. Dar acum, brusc, mi s-a făcut frică. O făcea intenţionat? Juca un rol? Inima îmi bătea atât de puternic, încât aveam impresia că o aud şi că până la urmă o să-mi sară din piept. Lipsa mea de reacţie l-a făcut să se oprească. A încetat să se mai învârtă prin încăpere. A părut că-şi aminteşte de prezenţa mea şi umerii i s-au lăsat în jos.

— Hermine, scuză-mă. Aşa sunt la serviciu, sincer şi nu întotdeauna atent la consecinţele cuvintelor mele. îmi pare rău. Nu te pun să dai un examen. N-am nicio îndoială în privinţa profesionalismului tău, dimpotrivă. Pur şi simplu am nevoie de toate detaliile pentru a întocmi un plan cât mai bun pentru tine şi ceilalţi...

Am dat din cap. Mi-am întors privirea, simţind că mi se umplu ochii de lacrimi. Eu care mă credeam senină, dar de fapt eram foarte departe de aşa ceva.

— Uită-te la mine, te rog.

Am făcut cum mi-a cerut. încercam să mă împotrivesc şi totuşi simţeam că mă pierd în ochii lui.

— Ţi-am promis că totul o să fie bine pentru tine. Ai încredere în mine.

Nu puteam să-i pun sinceritatea la îndoială. Am încuviinţat din cap, incapabilă în continuare să rostesc vreun cuvânt. Vasili a oftat; era enervat şi trist totodată.

— Dacă grăbesc lucrurile, o fac pentru că este mai bine pentru noi doi, altfel va deveni de nesuportat... îmi dau seama că-ţi cer mult, dar ştii că spun adevărul, nu?

Aveam de ales? Nicidecum. Şi mai ales nu voiam să intru în conflict cu el, ar fi fost cât se poate de ridicol.

— începem?

Un sfert de oră mai târziu, trăsesem o fugă la moară, ca să le explic lui Alex şi Romy că trebuie să lucrez cu Vasili şi că vor fi nevoiţi să se descurce singuri. Le-am explicat unde puteau să mă găsească. Ce aveau voie să facă, să nu facă. Apoi, Vasili şi cu mine ne-am instalat la o masă mai retrasă de pe terasa piscinei. Mi-am scos dosarele, mi-am deschis laptopul, el l-a deschis pe al lui, cu telefonul mobil de la recepţie între noi. Eram gata. Vasili, abia aşezat în faţa mea, a dispărut câteva minute. S-a întors cu o cafetieră plină şi cu două ceşti în care a turnat cafea, fără să scoată vreun cuvânt.

— Ţi-e teamă că o să te adorm? i-am zis eu uşor ironică.

El a schiţat un zâmbet

— Nu e niciun risc.

Am întors privirea, vrăjită, sedusă, cuprinsă de o uşurare bruscă. Era trecătoare, îmi dădeam seama foarte bine de asta. Dar de ce să nu mă bucur de ea? N-aveam dreptul să-mi fac amintiri noi pe care să le pot preţui la infinit? Vasili mă eliberase de temeri, chiar dacă tot nu ştiam ce viitor îmi era rezervat la Dacea, şi aveam să trăiesc ceva la care visasem în secret de ani întregi. Să lucrez cu el, să vadă cum mă implicam în proiectul pus pe picioare de părinţii lui, să-i dovedesc că şi eu aveam meseria asta în sânge.

Desigur, nu lucram cu la fel de multă pasiune ca el, dar îmi plăcea foarte mult ce făceam. Jo şi Maşa mă făcuseră să-mi descopăr vocaţia.

Treceam cu uşurinţă de la un subiect la altul. Eram sigură de mine, de hotărârile mele, de datele financiare pe care le prezentam. Vasili îşi lua notiţe, mă întrerupea ca să-i spun mai pe larg. Unele chestiuni erau pentru mine nişte fleacuri, dar, după ce le analiza el, se dovedeau a fi importante. Era foarte priceput, părinţii lui nu exageraseră cu laudele când îmi vorbiseră de fiul lor. Eu eram totuşi sigură pe competenţele mele şi nu mă lăsam intimidată, aveam întotdeauna răspunsuri la întrebările lui. Replicile mele erau pertinente. Vasili se întrerupea, mă privea fix şi zâmbea de parc-ar fi spus „m-a dat gata”. Nu era îngrijorat, nici pe departe. Dimpotrivă, aştepta să-l pun din nou în dificultate. Adoram aceste provocări pe care ni le lansam în mod spontan.

Stătea întors cu spatele la terasă, aşa încât nu i-a văzut pe Amélie şi Charly, care îmi adresau întrebări mute, făcând nişte grimase unele mai caraghioase decât altele, îşi dăduseră seama că petrecerea se terminase şi că acum începeau lucrurile serioase. Le-am aruncat o privire elocventă pentru a le da de înţeles că nu era momentul şi evident asta nu i-a scăpat lui Vasili; s-a întors şi s-a uitat fix la Charly câteva secunde. Acesta a încremenit, ea atunci când Jo urla la el, şi s-a retras în sala de mese. Aerul lui ruşinat era cât pe ce să mă facă să izbucnesc în râs. Dar sprânceana ridicată a lui Vasili, care aştepta ca eu să continui, m-a făcut să mă abţin. Vedeam că nu mai poate sta locului; în cele din urmă s-a ridicat şi a început să se învârtă de colo-colo prin încăpere. Am rămas ciudat de calmă şi mi-am continuat prezentarea, fără a înceta să-l observ. Părea că gândeşte cu febrilitate, trecea de J$_a$ o idee la alta, dar nu pierdea niciodată firul. Când redevenea acel şef de hotel de lux, îşi îndrepta spatele şi lua din nou în stăpânire Dacea. De altfel, aveam impresia că nu încetase niciodată să o facă. Şedinţa de lucru era pasionantă, aproape că uitasem

cine era el şi ce reprezenta. Simbioza noastră era totală; ne înţelegeam, ne completam. Era fabulos şi derutant în acelaşi timp. Era dureros de trist, căci asta n-avea să continue. Tocmai îi prezentam modul de gestionare a rezervărilor când a dat ocol mesei, s-a oprit în spatele meu şi s-a aplecat să vadă mai bine. A citit cu atenţie ce era pe ecranul laptopului meu, apoi mi-a răsfoit caietul. Am pierdut şirul prezentării, tulburată de senzaţia neaşteptată de a fi atât de aproape de el.

— Ce-i cu povestea asta? Tu continui să completezi în caietul părinţilor mei?

Tonul lui, pe jumătate ironic, pe jumătate uluit m-a readus la realitate. Totuşi nu m-am mişcat.

— Nu este complicat, ei m-au învăţat să gestionez rezervările în acest mod. După ce am instalat programul pe toate calculatoarele de la Dacea, ei nu înţelegeau nimic, mama ta era gata să facă eforturi, dar tatăl tău deloc, el credea în metodele vechi şi nu ceda nici în ruptul capului. Ştii doar cum era! Aşa că, deşi ţineam evidenţa pe calculator, am continuat să completez în caietele lor, ceea ce îmi lua doar câteva minute pe săptămână. Au fost foarte fericiţi că au putut să se ocupe mai departe de rezervări. Astfel că asta mi-a intrat în obicei şi am continuat.

I-am întâlnit privirea emoţionată, zâmbetul cald. Şi-a dat dintr-odată seama cât de aproape stăteam unul de altul, dar nu s-a tras înapoi. Dimpotrivă, şi-a strâns şi mai tare braţele în jurul meu; dispăream sub trupul lui.

— Hermine, tu eşti...

Şi-a abandonat faţa în părul meu. Instinctiv, mi-am încolăcit braţele în jurul gâtului său pentru a-l trage mai aproape. Voiam să-l păstrez lângă mine. El a murmurat ceva şi s-a îndepărtat. A dispărut într-o fracţiune de se-

cundă. Dar n-am avut niciun moment de răgaz ca să-mi pot reveni. Alex şi Romy au apărut chiar atunci ca să mă întrebe dacă puteau să facă baie în pisicină. în hotel era linişte, în piscină nu se vedea nimeni, dar n-am putut să le refuz această plăcere. Au plonjat în apă cu capul înainte. M-am apropiat de ei; îmi tremurau picioarele. Vasili a venit şi s-a oprit în spatele meu, strângându-mi cu delicateţe talia. Nu puteam sta departe unul de altul

— .Scuză-mă, a murmurat el.

Pentru ce voia să-l scuz? Că nu rezista sau că nu îşi dădea voie să îndrăznească mai mult?

— în niciun caz...

Copiii l-au zărit şi i-au făcut semne largi cu mâna; Vasili i-a salutat şi i-a întrebat în ruseşte ce mai fac. Romy i-a răspuns în limba lui.

— Se înţeleg bine între ei?

— Da. Uneori se mai ceartă din nimicuri, dar nu suportă să fie despărţiţi.

— La fel eram şi eu cu sora mea. Când îi văd pe copiii tăi aici, mă năpădesc multe amintiri.

Vasili era la fel ca părinţii lui, dispariţia Emmei, sora lui, era un subiect tabu. Nu vorbea despre ea pentru că era prea dureros. Cel mai neînsemnat cuvânt care făcea referire la ea era o mărturisire preţioasă, o dovadă că avea încredere în mine.

— Şi e greu?

— Da, mi-a răspuns el, cu un zâmbet nostalgic pe buze. Dar mai puţin decât îmi imaginam. Dacea ar fi tristă fără copii. Să ne întoarcem.

Dintr-o singură mişcare, am făcut stânga-mprejur, iar Vasili şi-a lăsat mâna pe spatele meu ca să mă conducă la masă.

Ne-am continuat şedinţa de lucru, chiar dacă Romy ne tot întrerupea. Vasili era deosebit de răbdător, nu părea deloc deranjat. Când fiica mea îi punea întrebări despre ce făcea sau ce citea pe laptop, el îi răspundea invariabil în ruseşte, ceea ce o umplea de fericire în timp ce pe mine mă enerva la culme pentru că nu înţelegeam nimic. Charly ne-a servit cu forţa masa de prânz. Stând cu ochii pe copii, mâneam şi lucram în acelaşi timp. Din când în când, mă detaşam puţin şi observam din afară imaginea cu noi patru. Alex şi Romy îşi înfulecau mâncarea împreună cu noi. Iar eu mă întorceam în acea lume a iluziei, acea lume efemeră care n-avea să dureze decât foarte puţin. Mă rugam ca această amintire să mă aline când totul se va fi terminat. Ceea ce avea să se întâmple neîntârziat.

— Trebuie să pleci? l-am întrebat, văzând că se uită la ceasul de la mână.

A ţintuit cu privirea balansoarul Maşei în depărtare şi a oftat adânc. Ăsta era răspunsul lui. Le-am propus copiilor să se ducă la moară, promiţându-le că vor putea veni mai târziu să se bălăcească în piscină. Ei au acceptat fără să crâcnească. Romy i-a dat un pupic pe obraz lui Vasili; o invidiam pe fiica mea pentru spontaneitatea ei.

— Acum ai toate detaliile pe care le voiai? l-am întrebat eu cu îngrijorare.

— Am de zece ori mai mult decât e necesar. Am fi putut să ne oprim după cinci minute.

— Am dreptul la un *de ce?*

El a râs sincer.

— Acum, da. Visez la un moment ca ăsta de atâta timp…

A oftat din nou şi s-a ridicat, luându-şi laptopul.

— S-ar putea să durezi.

Nu mai puteam să-l privesc. Mă cuprindea frica. L-am simţit apropiindu-se, s-a lăsat pe vine în faţa mea şi a îndrăznit mai mult: mi-a luat mâinile într-ale lui.

— Hermine, ai încredere în mine.

— Bine.

Mi-a mângâiat obrazul, s-a ridicat în picioare şi a plecat fără să privească înapoi.Ar fi trebuit să mă duc la recepţie, să-mi reiau programul, dar nu eram în stare deocamdată. Mă pierdeam în contemplarea grădinii, copleşită de soarele după-amiezii. care ardea nemilos, tare, atotputernic. Clienţii încercau să se adăpostească, umbrelele de soare se deplasau ca prin magie. îmi plăcuse întotdeauna să-i observ pe oamenii care voiau cu orice preţ să se bronzeze, dar care se topeau de căldură şi în cele din urmă se aşezau pe treptele piscinei pentru a se răcori.

Privirea mi-a fost atrasă de balansoarul Maşei. N-avu- sesem decât foarte puţin timp să-l contemplu în ultimele zile. Ce-ar spune ea? Ce-ar crede despre ceea ce se întâmplă, despre ceea ce se spune? Nu vorbisem niciodată despre Vasili cu ea, din pudoare, din teamă, şi pentru că făceam totul ca să nu mă mai gândesc la el, ca să nu-mi mai amintesc de ceea ce

declanşase în mine într-o perioadă în care nu credeam în iubire. De ce m-aş fi întors în trecut? Ce era făcut era bun făcut. îmi întemeiasem o familie cu Samuel, Vasili trăia în celălalt capăt al lumii. Fără a mai pune la socoteală că era vorba de fiul Maşei. Nu trebuia să regret că nu-i mărturisisem niciodată faptul că Samuel nu era primul care-mi făcuse inima să bată. Eram convinsă că ştia asta şi că hotărâse să-mi respecte tăcerea şi grădina mea secretă.

Sosirea inopinată a lui Charly m-a smuls din gândurile mele. S-a aşezat lângă mine şi mi-a întins o limonadă, reţetă proprie.

— O să te deshidratezi, aşa că ai face bine să o bei.

Nu greşea, căldura mă toropea.

— Vasili a plecat?

— Avea nişte întâlniri în legătură cu Dacea. Nu pot să-ţi spun mai mult, pentru că nu ştiu ce pune la cale.

— Să ne concentrăm pe soarta noastră. Ca să fiu sincer cu tine, sunt din ce în ce mai puţin îngrijorat. Mă îndoiesc c-o să ne dea afară.

— Nici eu nu cred asta, i-am răspuns zâmbind.

— Bun, sper totuşi că n-o să ne vândă vreunei companii, îţi imaginezi cum am arăta în uniformă?

Am izbucnit amândoi în râs. Fiindcă nu aveam nimic concret, m-am abţinut să-i spun că Vasili îmi promisese că totul va fi bine. Asta nu însemna mare lucru.

— De ce a aşteptat să se încheie nebunia cu petrecerea?

— Cred că n-a fost ceva intenţionat. Trebuie să se întoarcă în curând la Singapore, deci a accelerat procesul.

în parte, aveam dreptate.

— Oh, pleacă înapoi... încă o dată.

Am întors privirea. A bombănit, ca şi cum ezita să vorbească. Şi apoi s-a dezlănţuit:

— Aseară, am avut impresia că fac un salt în trecut şi am crezut că nu sunt singurul.

S-a aplecat şi m-a privit în ochi. I-am zâmbit jenată, aproape intimidată.

— Am să-ţi mărturisesc un lucru, Hermine, pe care n-am îndrăznit niciodată să ţi-l spun. Când am venit aici, eram inocent în materie de poveşti de iubire, dar nu exista partidă mai bună decât mine.

Am râs cu poftă. îmi aminteam de parcă era ieri de Charles, cu aerele lui ,de aristocrat deşirat şi mai ales cum îngheţa de frică atunci când trebuia să se adreseze unei fete.

— Când v-am văzut dansând împreună, în seara dinaintea plecării lui, am înţeles ce înseamnă dragostea şi dorinţa. Amândoi radiaţi de fericire. Eram convins că el nu va mai pleca, că va rămâne pentru tine. M-am înşelat, dar mult timp am crezut că se va întoarce de dragul tău şi că tu îl vei aştepta. Iarăşi m-am înşelat. Dar aseară, n-aveam ochi decât pentru voi. Aşa că, de data asta, sper să fiu un pic mai perspicace şi el să rămână lângă tine.

Confesiunile celui mai bun prieten al meu m-au tulburat, trebuie că făcuse multe eforturi să rostească aceste cuvinte. Charly rămânea însă un mare timid.

— îmi pare rău că te dezamăgesc, dragul meu Charly, dar în ciuda a ceea ce ai văzut, ai înţeles, în ciuda a ceea ce eu şi Vasili simţim unul pentru celălalt — ai văzut bine de la început —, el o să plece totuşi din nou. Nu mă întreba de ce, nu ştiu nimic. Şi nu sunt sigură c-o să ştiu vreodată.

După aerul meu serios şi trist, a înţeles că nu glumesc. M-a îmbrăţişat.

— Ţi-aş propune să-i dăm o mamă de bătaie, dar nu cred c-ar fi foarte utilă.

Am izbucnit în râs. Slavă Domnului că îl aveam pe Charly, el rămânea farul meu în noapte.

După-amiaza a trecut fără ca Vasili să apară. Când a sosit schimbul pentru a mă înlocui la recepţie, mi-am luat copiii de la piscină. N-au protestat, mulţumiţi că putem să mai stăm un pic împreună toţi trei. Săptămâna fusese plină şi intensă, iar ei plecau la Samuel a doua zi, seara. înainte de a ne întoarce la moară, am trecut pe la bucătărie să-i urez serviciu uşor lui Charly. Dintr-o privire, i-am dat de înţeles că nu aveam nicio

noutate. Traversând curtea, am scrutat drumul, sperând să văd maşina lui Jo. Degeaba am mers cât mai încet posibil, miracolul nu s-a produs. Am închis ochii o clipă, am inspirat profund şi m-am decis să las deoparte tot ce nu îi privea pe Alex şi Romy. Şi eu aveam nevoie să mă bucur din plin de ei. Când am ajuns acasă, am pus muzică, am deschis larg uşa de sticlă şi am hotărât că la cină vom mânca sendvişuri pe terasă, le plăcea la nebunie, şi mie la fel. Era micul nostru secret care nu trebuia să ajungă niciodată la urechile lui Charly. Masa a fost veselă, am râs mult, dar n-a durat la nesfârşit. Aveau nevoie să se refacă după petrecerea din ajun, noaptea fusese prea scurtă pentru toată lumea.

După ce s-au culcat, m-am instalat pe canapeaua de pe terasă. Am contemplat cerul în flăcări, întunericul câştigând cu fiecare secundă tot mai mult teren. în câteva minute, avea să fie beznă. îmi aminteam de primele seri la moară, după ce mă mutasem aici. Nu mă mai săturam să admir apusul, uluită de rapiditatea cu care dispărea soarele.

— Terasa aceasta este cel mai frumos loc pentru a te bucura de apusul soarelui, parcă eşti singur pe lume.

Fără să mă uit la Vasili, care tocmai apăruse ca prin magie, am zâmbit.

— Jo îmi spunea exact acelaşi lucru.

S-a apropiat, dar nu m-am mişcat. De data aceasta, a aruncat o privire în jur.

— Tata te-a lăudat pentru renovările pe care le-ai făcut, dar văd că e mult mai mult decât atât. E un paradis.

— Mulţumesc. Mereu m-am temut că eşti supărat pe mine pentru că am acceptat propunerea lui Jo şi a Maşei de a mă muta aici.

Şi-a dat ochii peste cap, exasperat.

— Când mă gândeam la tine, mi te imaginam aici, la mine acasă. Nu vreau să-ţi ascund că lucrul ăsta mă durea, aş fi vrut să fiu aici, cu tine. Dar cel puţin, ştiam unde eşti.

S-a aşezat într-un fotoliu.

— într-un fel, tu încă erai aici, am zis eu.

A încruntat din sprâncene, derutat.

— Lucrurile tale, cele pe care le-ai lăsat când ai plecat... sunt aranjate aici, numai eu ştiu unde se află.

A părut stupefiat de dezvăluirea mea.

— Nu le-ai aruncat?

— Nu. Mi-am zis că, dacă te-ai întoarce într-o bună zi, poate te-ai bucura să le regăseşti. Şi asta ţi-ar trezi nişte amintiri.

Când dădusem peste lucrurile lui, fără să scotocesc prin ele, văzusem totuşi că erau talismane, fotografii, scrisori, discuri, cărţi la care probabil ţinea şi brusc îl invidia- sem, eu care nu aveam nimic. Nimic care să-mi amintească de copilăria şi adolescenţa mea. Eu care n-aveam părinţi. Eu care n-aveam casă. în timp ce el avea toate astea şi le întorsese spatele, aparent fără motiv. Fusesem din nou îngrozitor de furioasă pe el pentru că plecase. Jo şi Maşa nu vorbeau decât foarte puţin despre fiul lor, nu voisem să-i supăr, ci să-i ocrotesc, să-i protejez şi să nu redeschid o rană care nu se vindeca. După doi ani de absenţă, n-avea să se mai întoarcă, devenise o certitudine pentru toată lumea. Şi totuşi, fiindcă pentru mine amintirile erau deosebit de preţioase, hotărâsem să le aranjez în cutii de carton şi să le pun deoparte în cazul în care... în majoritatea timpului, uitam că erau acolo, aproape de mine. Şi apoi, uneori, îmi aminteam de ele. De fiecare dată când se întâmpla asta, mi se strângea inima. Mi le alungam din minte cât puteam de repede, nu-mi foloseau la nimic.

— Poţi să scapi de ele, mi-a propus Vasili.

— Nu arunci amintirile la coşul de gunoi, i-am răspuns eu cu o voce dură care l-a surprins.

Dar m-am adunat imediat.

— Oricum, nu sunt în stare să fac asta. Dacă vrei să dispară, n-ai decât să le arunci tu.

A schiţat un zâmbet, imediat însă a devenit serios. Am decis să-l ajut să înceapă, în ciuda nodului pe care-l simţeam în gât.

— îmi imaginez că n-ai venit să mă vezi la ora asta ca să-mi vorbeşti despre moară şi despre lucrurile tale.

A închis ochii şi şi-a trecut o mână obosită peste faţă.

— într-adevăr... prefer să nu mai aştept ca să-ţi explic. Pentru început, trebuie să-ţi povestesc nişte detalii legate de istoria hotelului Dacea.

Mi-am înăbuşit întrebarea înainte să o rostesc.

— Sunt gata, te ascult.

S-a instalat comod în fotoliu, iar eu m-am ghemuit instinctiv. Aveam să-mi cunosc viitorul la Dacea.

— Când au venit copiii tăi vineri, am preluat schimbul la recepţie şi a fost la ţanc fiindcă un apel îmi era destinat mie. Aş fi trecut peste amănuntul ăsta, dar, până la urmă, a avut utilitatea lui şi este important ca tu să ştii totul. Trebuie să ştii tot. Bărbatul care m-a sunat mi-a făcut o ofertă de cumpărare. Mi-a oferit chiar foarte mult şi e gata de orice ca să fie proprietarul acestui hotel.

Am invocat toate capacităţile mele de stăpânire ca să nu explodez, să nu urlu, ca să nu protestez împotriva nedreptăţii, m-am agăţat de braţele fotoliului. Sfâşierea din trupul meu, din inima mea era atroce, parcă mi se smulgea o parte din mine, din ceea ce construisem. Totul va fi bine, îmi zisese el, îşi bătea joc de mine. Un necunoscut avea să ia în posesie Dacea. Să o vândă. Să se debaraseze de ea ca de o zdreanţă. îl priveam pe Vasili cu atâta intensitate, încât mă dureau ochii. Era o durere ucigătoare. Vasili nu şi-a coborât privirea; îşi asuma ceea ce spunea. Şi totuşi era şi el furios ca şi mine, se stăpânea în acelaşi mod. Simpla evocare a acestui episod părea să-l scoată din sărite.

— îl cunoşti? l-am întrebat cu dinţii încleştaţi.

A întors privirea, iar expresia de dispreţ de pe faţa lui m-a şocat, într-atât îi era de străină.

— Din câte îmi amintesc, a vrut dintotdeauna Dacea.

Acest om era o figură importantă în regiune. Fără să-l f

icunoscut, îmi dădeam totuşi foarte bine seama despre cine vorbea, dar nu ştiam să fi avut vreo legătură cu Dacea. Era proprietarul mai multor hoteluri de lux, cei trei fii ai lui le moşteneau, dar deocamdată el era încă la conducere, ca un patriarh, asemenea lui Jo înaintea lui. De aceea îl sunase personal pe Vasili. Acest om — provenit dintr-o familie de moşieri — îl cunoştea pe Jo aproape dintotdeauna. Familia lui stătuse cu ochii pe Dacea încă de pe vremea când nu era nici măcar o fermă. El nu acceptase niciodată ca Jo să devină proprietarul domeniului. Apoi imitase modelul de afacere pus pe picioare de către Jo şi Maşa construindu-şi propriile hoteluri şi, în ciuda profiturilor, continua să râvnească la ceea ce Jo şi Maşa creaseră, iar el n-ar fi obţinut niciodată: magia care învăluia acest loc. Reuşita lor îi făcuse invidioşi pe mai mulţi. Dacea, cu poziţia ei excepţională între Luberon şi Ventoux, era faimoasă, emana o aură. Şi în pofida timpului care trecea şi a dificultăţilor din sectorul hotelier, rezista cu îndârjire. Vestea despre dispariţia proprietarilor ei se dusese în lung şi-n lat. La fel şi cea despre întoarcerea lui Vasili pe meleagurile natale.

— îi vizita în mod regulat pe părinţii mei, şi vizita lui nu era întotdeauna dintre cele mai agreabile, pentru că punea presiune pe ei. Credea şi încă mai crede că banii pot cumpăra totul. închipuie-ţi cum îl primea tata.

în pofida îngrijorărilor mele şi a numeroaselor întrebări, am râs, căci nu mi-era deloc greu să-mi imaginez cum întâmpina Jo pe cineva care voia să-i smulgă Dacea. Chiar aş fi vrut să văd scena ca să jubilez.

— Nu l-am văzut niciodată. Părinţii tăi n-au pomenit niciodată de el.

Nu încerca să-şi ascundă satisfacţia şi a continuat cu ironie:

— Nu mă mir㠅... Ultima oară, eu şi cu tata ne-am dus să-i spunem să înceteze cu hărţuiala o dată pentru totdeauna.

A profitat de moartea Emmei. A îndrăznit să vină neinvitat la priveghi. Eu eram prea scârbit ca să

reacţionez, iar mama l-a împiedicat pe tata să facă scandal, deşi toată lumea ştia de ce venise. Vizita proprietatea ca şi cum era deja a lui. S-a întors chiar a doua zi după înmormântare şi în zilele care au urmat. Era convins că părinţii mei vor ceda, că nu vor mai putea rămâne la Dacea după ce o pierduseră pe sora mea.

S-a ridicat brusc şi a început să străbată terasa în sus şi-n jos.

— Tata mi-a propus să-l însoţesc ca să-i facem o mică vizită. Care a degenerat cu uşurinţă.

Jo îi transmisese aşadar fiului său metodele lui de şcoală veche pentru rezolvarea problemelor între bărbaţi. Nu-l scăpăm pe Vasili din ochi în timp ce vorbea. în ciuda conflictului interior pe care puteam să-l citesc pe faţa lui, se ţinea drept, puternic, mândru, era poate chiar mai impresionant decât tatăl lui. Jo avea în el o violenţă brută. La Vasili, era mai subtilă, mai calculată, mai chibzuită, mai periculoasă poate. Cum reuşise să-şi stăpânească instinctele violente şi să devină un om de afaceri cumpătat şi prezentabil la celălalt capăt al lumii? Când îl vedeam aşa cum era în seara asta, şi chiar de când îşi luase în serios rolul său de patron al hotelului pe care îl administram eu, mi-era din ce în ce mai greu să mi-l imaginez în lumea lui.

— N-ar trebui, dar sunt oarecum mândru de asta.

Expresia arogantă pe care o arbora îmi dovedea că nu
dezaproba ce se întâmplase la acea vizită.

— Mi-am rupt câteva coaste şi arcada, dar mai ales am avut parte de cea mai straşnică pereche de palme de la mama când ne-am întors. Crede-mă, asta m-a durut cel mai tare. îşi pierduse deja fiica, nu voia să-şi piardă şi fiul.

Nu mi-era greu să mi-o închipui pe Maşa dându-i cea mai zdravănă chelfăneală din viaţa ei fiului său de aproape douăzeci şi cinci de ani.

— Aşadar, din câte spui tu, de atunci a stat în banca lui... până acum câteva zile.

— Asta era întâlnirea ta de azi?

— Una dintre întâlniri. N-am lovit pe nimeni, dacă asta te îngrijorează. Am îmbătrânit, nu că n-aş fi avut chef să-l bat, dar m-am maturizat.

Mi-a aruncat o privire amuzată şi nu lipsită de mândrie. După câteva secunde, şi-a reluat tonul serios. Pauza nu durase mult.

— Ţineam doar să-i avertizez privindu-i în ochi că trebuie să ne lase în pace o dată pentru totdeauna.

Umorul lui s-a schimbat brusc în altceva. Un soi de gravitate a pus stăpânire pe el. O emoţie pe care n-o sesizam l-a copleşit. A închis ochii, ca pentru a se linişti sau pentru a-şi da curaj. Tulburată, cu inima bubuindu-mi în piept, m-am dus lângă el şi i-am pus mâna pe braţ. A deschis ochii şi m-a fulgerat cu privirea lui intensă. Am încremenit.

— Ca să fiu pe deplin cinstit cu tine, şi trebuie să fiu, le-am explicat că Dacea are deja un nou proprietar.

Am sărit ca arsă.

— Oh… ai vândut altcuiva.

Am vorbit fără să mă gândesc, nu puteam lăsa senzaţia de gol să mă cuprindă, altfel cedam nervos. Şi refuzam s-o fac. Eram mai puternică decât atât. Trebuia să fiu. Vasili a venit lângă mine şi mi-a luat faţa în mâinile lui.

— Hermine, tu eşti… Tu eşti noua proprietară. Asta m-am dus să le spun. Ţi-am povestit asta ca să nu fii uimită dacă, într-o bună zi, te trezeşti cu ei aici. I-am prevenit că eşti mai periculoasă decât tata şi mama la un loc şi că ai apăra cu îndârjire Dacea.

Am încercat să mă îndepărtez de el, dar n-am putut. S-a apropiat şi mai mult de mine. M-am luptat cu lacrimile şi cu furia care mă cuprindeau, chiar dacă asta presupunea să-mi găsesc cele mai tainice resurse.

— N-ar fi trebuit să le spui asta niciodată! Nu e posibil, Vasili… Dac-aş fi putut, îţi dai seama că… dar nu am posibilitatea, chiar dacă m-aş îndatora pe viaţă, chiar dacă mi-aş îndatora copiii şi viitorii nepoţi, n-aş putea să-ţi plătesc pentru Dacea.

El mi-a zâmbit cu blândeţe.

— Nu-mi pasă de bani, nu vreau aşa ceva. L-am informat pe bătrânul notar al părinţilor mei. Căutăm soluţii de mai multe zile. N-am stat degeaba în biroul tău, am pus mâna pe toate hârtiile tale, administrative, bancare, sper să mă ierţi că am scotocit. I-am dat toate actele de care are nevoie. Este pe punctul de a întocmi dosarul, ca să nu te coste nimic sau aproape nimic, în mod legal, o să ne străduim să evităm metodele tatălui meu. Dar, dacă trebuie să trecem prin asta, o vom face... Când voi pleca înapoi, tu vei fi unicul proprietar al hotelului. Şi mai târziu, vei putea să-l laşi moştenire lui Alexandre şi Romy.

Lacrimile au început să-mi curgă pe obraji.

— Dacea trebuie să rămână în familia ta.

Tu faci parte din familie. Pentru părinţii mei, pentru mine şi — ştiu că pot să vorbesc în numele ei — ai fi făcut parte din ea şi pentru sora mea. Ea ar fi fost de acord cu decizia pe care am luat-o, sunt convins de asta până în adâncul fiinţei mele

.Mi-a zâmbit din nou, sigur de el, de ceea ce spunea. Eram copleşită de un şuvoi de emoţii, temându-mă să-mi imaginez prea mult. Nu visam? Totuşi, mâinile lui pe pielea mea, parfumul lui care plutea în jurul meu, zgomotele nopţii erau cât se poate de reale. Trăiam cu adevărat această clipă. Existam. Aveam o familie, făceam parte dintr-o familie. Aparţineam unei familii. Căutasem asta toată viaţa. Şi familia la care visam mă accepta ca pe una de-ale lor.

— Nu pari să-ţi dai seama că tu eşti cea care face tot posibilul să ţină Dacea în viaţă de ani întregi, faci mai mult decât ai fi făcut dacă te-ai fi născut aici. Ea trăieşte prin tine. Tu eşti ea. Am înţeles acest lucru în dimineaţa în care am plecat, acum douăzeci de

ani. Când te-am văzut la fereastră... eraţi deja o singură fiinţă, şi totuşi tu veniseşi de foarte puţin timp.

Am continuat să lupt ca să nu mă expun unei dureri căreia nu i-aş fi rezistat. Să cred fie şi numai pentru o clipă că eram acasă la Dacea, că era a mea şi că nu voi fi smulsă niciodată din acest loc, iar mai apoi totul să se năruie, ar fi fost devastator. Nu mi-aş mai fi revenit.

— Vasili, nu sunt sigură că înţelegi ce impact au vorbele tale.

— Crede-mă, ştiu. Nu mă joc. Aici, eşti acasă la tine, Hermine. Dacea înseamnă acasă pentru tine. Ea este casa ta.

Prin urmare, ştia totul despre mine. Maşa îmi trădase secretele... dar nu eram supărată pe ea. Iar în privirea lui Vasili nu citeam niciun pic de milă, nu citeam decât iubire, încredere. Fetiţa ascunsă în adâncul inimii mele era în sfârşit în siguranţă, copiii mei la fel până la sfârşitul zilelor lor. Ea, ei, eu aveam rădăcini undeva. Am cedat şi m-am prăbuşit la pieptul lui, iar el m-a ţinut strâns în braţe. M-a lăsat să plâng în voie. Plângeam de uşurare, de fericire, de groază în faţa responsabilităţilor, copleşită de sentimentul că existam, că eram femeie, mamă. Totuşi, simţeam o tristeţe difuză, surdă, perversă, pe care nu reuşeam s-o alung, nici măcar s-o înţeleg. De unde venea oare? Care era adevărata ei natură? Oboseala, emoţiile incontrolabile, violente mă împiedicau să-mi dau seama exact ce anume mă neliniştea, ce mă năpădea, deşi mi se împlinise un vis, visul vieţii mele. îmi mai scăpa un element, din nou. Dar nu mai aveam putere. O ceaţă mă învăluia încet-încet. Abia mă mai ţineam pe picioare. Capul mi-a căzut pe gâtul lui Vasili, eram ca o păpuşă de cârpe în braţele lui, reuşind cu greu să-mi ţin ochii deschişi.

— Trebuie să dormi, eşti epuizată, a murmurat el.

A intrat în moară, s-a oprit câteva secunde în prag şi a măsurat încăperea cu privirea.

— Camera ta trebuie să fie acolo.

A luat-o în direcţia bună fără nicio ezitare. M-a întins pe pat, m-a învelit cu cearşaful şi m-a privit îndelung, fără să rostească vreun cuvânt. Aş fi vrut să lupt, să trag de el, să-i cer să rămână cu mine. O ultimă sforţare mi-a permis doar să-i apuc mâna şi să ne împletim degetele.

— Dormi. Totul va fi bine acum.

în clipa în care mă cufundam cu totul în somn, mi s-a părut că-i simt buzele lăsând un sărut pe ale mele

.Când am ajuns la Dacea a doua zi, tot nu-mi venea să cred. Vasili mă aştepta aşezat pe trepte, cu zâmbetul pe buze, părea odihnit faţă de seara trecută. Era oare uşurat, simţea că a scăpat de o povară? M-am aşezat lângă el, cât mai aproape posibil, abţinându-mă să-mi las capul pe umărul lui.

— Mi-am revenit după emoţiile prin care am trecut, l-am anunţat eu.

Ceea ce nu era întocmai exact. în pofida fericirii mele — de netăgăduit — la ideea de a nu fi despărţită de Dacea, eram bulversată de noua mea realitate. Mă chinuiam să-mi revin după amintirea vagă a buzelor lui pe ale mele.

— Ai fi putut să rămâi cu mine azi-noapte.

El mi-a aruncat o privire piezişă.

— Mi-ar fi plăcut să rămân cu tine azi-noapte. Crede-mă, a fost un chin să te părăsesc.

S-a apropiat şi mai mult de mine, feţele noastre erau pe punctul de a se atinge. Nu conta unde ne aflam, cine putea să ne vadă, să ne surprindă, fiecare clipă petrecută unul alături de celălalt ne intensifica dorinţa. Mâna lui mi-a atins uşor obrazul, gura.

Aşa cum tot un chin este şi acum să nu te sărut

.A închis ochii, a inspirat adânc pentru a se linişti, în timp ce respiraţia mea se accelera. Apoi s-a ridicat brusc.

— O să schimbăm subiectul, dacă vrei, mi-a spus.

— Aş prefera, i-am răspuns pe un ton mai sec decât mi-aş fi dorit. Nu sunt departe de a te întreba de ce... Este tot interzis?

Ceea ce făcea pentru Dacea nu aducea lumină în chestiunile mai încâlcite şi nu eram sigură că pot să mă mai stăpânesc mult timp să cer răspunsuri la întrebările mele. O făcea ca să ne protejeze, spunea el. De ce anume să ne protejeze?

— Despre ce voiai să-mi vorbeşti? l-am întrebat după ce am rămas tăcută câteva clipe ca să mă liniştesc.

A afişat un zâmbet stânjenit.

— Sper că n-o să te superi pe mine, dar i-am scurtat chinul lui Charles şi l-am anunţat că tu vei fi proprietara domeniului.

M-am ridicat şi eu, deşi picioarele îmi tremurau.

— Oh... Atunci, chiar este adevărat?

Faţa i s-a destins, aproape că era amuzat.

— Da! Mă văd din nou cu notarul în după-amiaza asta ca să lucrăm la dosar.

— Deja?

— Ţi-am zis că nu trebuie s-o lungim... cred în continuare la fel şi chiar sunt tot mai convins cu fiecare clipă, în pofida a ceea ce implică asta.

Era inutil să mai adaug ceva. Viitorul meu minunat la Dacea era umbrit de plecarea lui. Erau legate între ele, de aceea eram tristă. Acum însă refuzam să mă las copleşită de emoţii.

— Scuză-mă, trebuie să vorbesc cu Charly.

M-am dat înapoi câţiva paşi, fără să-mi iau privirea de la el. Apoi, m-am întors şi am alergat spre bucătărie. N-a încercat să vină după mine

.Am împins uşa grea şi am intrat în vizuina celui mai bun prieten al meu.

— Trebuie să-ţi spun patroană acum? a exclamat Charly.

— Termină cu prostiile!

— Sunt atât de fericit pentru tine. Dar n-o să-ţi ascund faptul că sunt fericit şi pentru noi. Nu cred c-o să ne dai afară imediat!

— O să am nevoie de tine şi de Amélie. Veţi rămâne aici, mereu? N-o să plecaţi?

— Bineînţeles că nu! Am venit împreună, Hermine, vom pleca împreună!

L-am luat în braţe, emoţionată.

— Mulţumesc, Charly.

Vocea tremurătoare m-a trădat.

— Ce se întâmplă?

— Asta înseamnă mult, ştii... mi-e totuşi puţin teamă că n-o să reuşesc... şi...

— E vorba de Vasili? a şoptit el ca şi cum se temea de reacţia mea.

— Da...

— Sunt sigur că totul va fi bine până la urmă cu el.

I-am dat drumul din îmbrăţişare şi am găsit puterea să-i
zâmbesc. N-aveam să-i stric fericirea — firească — pe care ar fi trebuit s-o împart din plin cu el. N-avea niciun sens.

— Ai dreptate. Hai, la treabă!

— La ordinele tale!

M-am forţat să râd şi am părăsit rapid bucătăria.

L-am găsit pe Vasili lângă piscină. Am rămas mult timp unul în faţa celuilalt, la fel de îndureraţi amândoi. Apoi ne-am pus pe treabă. Toată

dimineaţa, ne-a fost greu să ne vorbim. Cele câteva vorbe pe care le-am schimbat totuşi au fost despre lucruri banale. Evitam subiectele sensibile. Plecarea lui. Noi. întocmai ca în zilele care precedaseră marea petrecere a verii, el se ocupa şi de biroul din Singapore, şi de administrarea hotelului împreună cu mine. îmi venea să-l forţez să-mi spună tot ce avea pe suflet, ce îmi ascundea. Degeaba eram supărată pe el, nu puteam să nu-l observ pe furiş, profitam de prezenţa lui atâta vreme cât era acolo.

Era fericit când se ocupa de Dacea. De ce luase decizia de a se despărţi de hotelul părinţilor săi? îmi spunea că aveam meseria asta în sânge, dar nu eram singura. O avea şi el. Văzusem lucrul ăsta cu ochii mei de când se întorsese. Dacea îl făcea la fel de fericit cum mă făcea pe mine, aici era acasă la el. Totul îl chema să rămână, să nu mai plece. Concentrată pe anunţul pe care-l făcuse cu o seară în urmă, nu mă gândisem încă la ce însemna pentru el să-mi vândă Dacea; nu faptul că mi-o ceda mie, ci faptul că se despărţea de ea. Asta însemna că avea să piardă ceea ce îl lega de părinţii lui, de sora lui, de viaţa lui dinainte, de povestea lui. De ce era atât de radical? Chiar dacă pleca, puteam s-o administrez pentru el, n-aveam nevoie să devin proprietară, putea să-i rămână lui. Ar fi păstrat o legătură cu pământul lui, cu rădăcinile lui — el care era norocos să aibă aşa ceva —, dar nu, el prefera să rupă, să distrugă ceea ce îl lega de acest loc de care rămăsese ataşat visceral în ciuda unei absenţe de douăzeci de ani.

Pe la unu, am auzit vocile lui Alex şi Romy în curte. Le dădusem întâlnire pe terasa restaurantului pentru masa de prânz. Punctualitatea lor — sau mai

degrabă faptul că erau lihniţi de foame — m-a făcut să zâmbesc. Am luat telefonul mobil de la recepţie şi m-am dus la ei. Fiicei mele nu-i plăcea că nu venise şi Vasili. Când m-a văzut singură, şi-a pus mâinile în şolduri, încruntând din sprâncene.

— Vasia nu mănâncă împreună cu noi?

— Nu ştiu, du-te şi invită-l, dacă vrei. Este în birou.

A dispărut înainte de a apuca să mă răzgândesc. Câteva minute mai târziu, Romy a revenit triumfătoare, tră- gându-l de mână.

— Fiica ta nu mi-a dat de ales.

— A făcut bine că te-a convins.

A coborât treptele, Romy l-a lăsat şi a pornit înainte alergând, iar el mi-a pus mâna pe spate şi s-a aplecat spre mine.

— îmi pare rău că te fac să suferi.

— Să ne bucurăm de clipele furate.

N-am deschis gura în timpul mesei, întrucât se vorbea în ruseşte. Dar nu m-a deranjat, căci până şi Alex şi-a depăşit neîncrederea faţă de Vasili şi a vorbit limba Maşei foarte bine, primind întruna laude. Eu mă delectam să ascult această limbă pe care, fără s-o vorbesc, învăţasem s-o iubesc; accentul, sonorităţile care îmi aminteau de Maşa şi care erau de acum înainte şi pentru totdeauna legate de Vasili. Nu mă mai săturam să-i privesc pe toţi trei. îmi gravam această imagine în memorie, în suflet. Legătura strânsă pe care copiii mei o formaseră cu Jo şi Maşa se întinsese deja cu uşurinţă la Vasili, ca şi cum, pentru copiii mei, el era o parte din ei — ceea ce era adevărat. Simţeam tot timpul un nod în gât. Aşezat alături de mine, Vasili îşi dădea probabil seama de asta. în mai multe rânduri, a depăşit limitele pe care ni le-a impus şi

mi-a mângâiat coapsa pe sub masă. Gestul lui era reconfortant şi posesiv totodată. Mă excita şi mă îndurera în acelaşi timp.

Apoi ni s-a servit cafeaua şi Vasili şi-a dat seama că era în întârziere.

— Trebuie să plec, notarul mă aşteaptă deja de ceva timp.

— Atunci, du-te.

— Ne vedem diseară? m-a întrebat el aproape timid.

I-am răspuns cu un surâs. Uşurarea i s-a citit pe chip.

S-a ridicat repede de la masă şi s-a dus să-şi ia lucrurile din birou. în momentul în care ieşea în fugă din Dacea, mi-am dat seama că probabil nu-i va revedea pe copii.

— Alex, Romy, trebuie să vă luaţi la revedere acum de la Vasili. Poate că n-o să se întoarcă până plecaţi.

Ne-am ridicat toţi trei în mare viteză şi l-am strigat înainte să urce în maşina lui Jo. Am alergat spre el; când ne-a văzut, a zâmbit amuzat. Şi în timp ce trăiam din plin într-un vis iluzoriu, această scenă îmi sfâşia inima.

— Mai stai puţin, i-am zis. Copiii vor să-şi ia la revedere.

El s-a încruntat, surprins.

— Păi da, tati vine să ne ia în curând, i-a explicat Romy.

Vasili a făcut un pas înapoi şi faţa i s-a crispat. Ca şi cum trecea de la o fericire totală la o durere teribilă. Ce se întâmpla cu el?

— Vei continua să ne înveţi ruseşte când ne întoarcem săptămâna viitoare? l-a întrebat fiica mea.
El a înghiţit cu dificultate, chinuindu-se să-şi găsească cuvintele.
— *Niet, Solnychko,* i-a răspuns el, adresându-i-se cu acelaşi nume de alint ca Maşa. Voi fi cu siguranţă plecat când o să vă întoarceţi voi la Dacea.
Deja?
— De ce? Nu rămâi aici?
— Nu... mă întorc la Singapore, ţi-am explicat deja că locuiesc acolo.
Mama o să fie foarte nefericită dacă nu eşti aici. Dar o să te întorci?Vasili nu i-a răspuns. Romy s-a repezit la el şi l-a cuprins cu braţele într-o dezmierdare tandră. Se agăţa de el cu toate puterile, iar el îi mângâia părul încetişor. Vasili s-a ferit să-mi întâlnească privirea şi s-a concentrat asupra lui Alex.
— *Zabot'sia o mamie zachtchichtchay yeye?*
Evident, n-am înţeles nimic, dar după aerul serios al fiului meu, mi-am dat seama că Vasili îi vorbea despre mine, ştiam cuvântul *mamă* în ruseşte.
— *Obechtchayu, Vasia.*
Romy a acceptat fără tragere de inimă să-i dea drumul. Vasili a urcat în maşină şi a lăsat geamul în jos după ce şi-a pus ochelarii de soare. Se baricada din nou. Le-a făcut un ultim semn cu mâna, a reuşit să le zâmbească şi a demarat. Romy i-a făcut cu mâna până a dispărut.
— O să-mi fie dor de el, mi-a zis cu o voce tremurândă.
S-a cuibărit la pieptul meu.

— Ştiu, scumpa mea.'., şi mie. Alex, ce ţi-a spus?
— M-a rugat să am grijă de tine, vrea să te protejez, mamă.
— O faci deja, comoara mea.

L-am luat pe fiul meu în braţe şi m-am agăţat de el cu toate puterile ca să nu mă prăbuşesc. Vasili nu răspunsese la întrebarea lui Romy pentru că nu voia să o facă să sufere, dar eu înţelesesem. Tocmai înţelesesem ultima consecinţă a vânzării hotelului. Mi-l vindea ca să rupă orice legătură cu el. Nu se va mai întoarce. Nu-l mai lega nimic de acest loc. Nu va mai avea niciun motiv să revină. Se lepăda o dată pentru totdeauna de tot ce îl măcina. Se elibera. Căci, în mod cert, Dacea îl chinuia, îi provoca suferinţă din moment ce luase o asemenea decizie. Avea să-i spună adio. Avea să-mi spună adio. Când va pleca peste câteva zile, voi fi sigură că n-o să-l mai văd niciodată.

Ocupată cu munca, n-am mai avut prea mult timp să mă gândesc la asta în timpul după-amiezii. Aproape că uitasem că eram în vârf de sezon, se apropia sărbătoarea din 15 august[7]. Puteam să contez pe clienţi că-mi aduceau aminte de ea, ar fi trebuit să le mulţumesc că-mi ţin mintea ocupată.

Samuel a venit pe la şase după-masa. Copiii erau cu mine la recepţie ca să-l aştepte. Chiar dacă nu era în ţinută de lucru, n-a intrat înăuntru. Nu-l mai văzusem de două săptămâni. Niciodată nu trecuse atât de mult timp fără să ne vedem. Copiii au alergat spre el, Romy i-a sărit în braţe scoţând strigăte de bucurie. Le-am luat genţile şi m-am

7 Sărbătoarea de Sfânta Mărie, cunoscută şi ca Adormirea Maicii Domnului.
(N.t.)

apropiat încet. Continuând s-o ţină pe Romy în braţe, Samuel a coborât imediat treptele. Ai fi zis că nu mai voia să pună piciorul în hotel.

— Bună, am zis în cele din urmă.

— Bună, Hermine.

îşi ascundea ochii în spatele ochelarilor de soare. Dar cei peste cincisprezece ani de trăit împreună mă învăţaseră să-i citesc expresia de pe chip. Şi simţeam că nu era liniştit. A lăsat-o jos pe Romy, le-a cerut amândurora să-şi ia lucrurile şi să le ducă în camionetă.

— Cum au petrecut săptămâna?

Tonul lui era sec, grăbit, dându-mi clar de înţeles că n-avea de gând să mai zăbovească.

— Foarte bine. Dar sunt cam obosiţi. S-au culcat târziu din cauza marii petreceri a verii.

Aerul lui indiferent a devenit răutăcios.

— Se pare că a fost deosebit de reuşită, a zis cu o ironie muşcătoare. Ieri la prânz, la Café de la Poste, numai despre asta se vorbea.

De ce atâta agresivitate? El nu mai venea la petrecere de când ne despărţiserăm. Aveam şi mai puţine motive să-l invit anul acesta. Auzise oare vorbindu-se de mine şi de Vasili? La gândul apropiatei lui plecări, a trebuit să închid ochii pentru a-mi ascunde suferinţa. Dar m-am străduit să-mi revin.

— Clienţii şi invitaţii au fost încântaţi, ăsta-i lucrul cel mai important. Am reuşit, în ciuda absenţei lui Jo şi a Maşei.

— Dar fiul lor este încă aici.

Era o afirmaţie. L-am privit ţintă.

— Pentru câteva zile, da. De altfel, să nu te miri dacă Romy vorbeşte ruseşte. A profitat de prezenţa lui Vasili pentru a-şi continua lecţiile.

— Poftim? s-a enervat el, ridicând tonul.

Părea că-şi iese din fire.

— Cu ce te deranjează?

A oftat ca să se stăpânească.

— Cu nimic. Nu mă deranjează chiar deloc. Bun, dacă ai terminat, ia-ţi la revedere de la copii, trebuie să plec.

L-am urmat până la maşină, fără să încerc să-i ghicesc starea de spirit. I-am îmbrăţişat îndelung pe Alex şi Romy, mi-era greu să-i las, mi-era teamă să stau fără ei. Ei mă readuceau la realitate, la viaţa mea, la lucrurile pentru care mă luptam.

— Pe săptămâna viitoare, le-am zis în cele din urmă îndepărtându-mă.

Nu eram sigură că n-o să vărs câteva lacrimi şi nu voiam să-mi trădez slăbiciunea. Samuel i-a urcat în maşină. Ei mi-au făcut cu mâna prin geam. M-am silit să le zâmbesc. în clipa în care tatăl lor se pregătea să deschidă portiera, a încremenit şi s-a uitat fix la drumul spre Dacea. Maşina lui Jo cobora. Samuel a înţeles în mod cert că cel care venea era Vasili. A aşteptat înainte de a urca la volan. De când tot auzise vorbindu-se de el, probabil că era curios să vadă cum arată. Vasili a parcat pe partea opusă şi nu s-a grăbit să iasă din maşină. Eu am rămas deoparte. Ei au înaintat câţiva paşi unul către celălalt, ca şi cum se pregăteau să se salute. Dar s-au oprit la o oarecare distanţă. Era ciudat. S-au uitat fix unul la altul câteva minute care mi s-au părut o eternitate. Era ca o înfruntare, care ceda primul. O tensiune inexplicabilă emana dinspre ei.

Apoi şi-au întors privirile în acelaşi timp. Vasili a traversat curtea fără să-mi acorde nicio atenţie, Samuel a urcat în maşina lui şi a demarat. Ce se întâmplase? De ce era o asemenea animozitate între ei?

M-am întors fără întârziere în hotel, hotărâtă să clarific povestea asta. L-am găsit pe Vasili cu palmele pe birou, respirând cu dificultate şi tulburat la faţă. Aveam sentimentul că ar fi putut distruge tot ce era în jurul lui.

— Ce-i cu tine?

A tresărit, a închis pentru o clipă ochii, apoi m-a privit cu o expresie pe care se străduia să şi-o stăpânească.

— Totul e bine.

— Nu-ţi bate joc de mine!

Mâinile i-au alunecat pe suprafaţa de lemn a biroului, s-a ridicat şi s-a apropiat cu paşi măsuraţi de mine.

— îţi jur că nu e cazul. Doar că...

A schiţat un zâmbet forţat.

— Semnăm contractul luni.

M-am dat înapoi, uitând instantaneu de Samuel.

— Luni dimineaţă, ca să fiu mai precis, la prima oră, a continuat el. De altfel, ar trebui să găseşti pe cineva care să-ţi ţină locul la recepţie.

— Stai aşa, lucrurile se precipită. De ce?

El a tras adânc aer în piept pentru a-şi da curaj. Picioarele mă ţineau, dar inima îmi tremura.

— Trebuie să fiu la Singapore miercuri. Voi pleca direct la Marsilia după ce semnez, am găsit o legătură spre Paris pe care nu-mi pot permite s-o ratez.

Pregătise totul. Organizase totul. Luni. Pleca luni. în mai puţin de trei zile, îi voi spune adio. Dar voi fi proprietara hotelului Dacea. De ce realizarea vieţii mele era însoţită de o durere atroce? în adâncul sufletului meu, speram să mă anunţe că se răzgândise şi că nu mai voia să plece înapoi. Dar avea viaţa lui acolo. Totul îl chema la Singapore sau cine ştie unde peste câţiva ani. Ieşise din ritmul său cotidian obişnuit, îşi îngăduise să-şi reaprindă sentimentele şi acum avea să întoarcă pagina. Până la urmă, nu mi se îngăduia să am totul în viaţă. Să trăiesc în pace, fără grija zilei de mâine, la Dacea şi să am bărbatul pe care îl iubesc lângă mine. Ceream prea mult? Se pare că da. Mi-era sortit să fiu abandonată de toate persoanele cărora le dăruiam inima mea. Mama. Samuel. Jo şi Maşa. Şi acum Vasili. Probabil că eram blestemată. M-am întors, ca să nu-mi vadă lacrimile pe care nu mi le puteam stăpâni. M-a prins înainte de a reuşi să fug, m-a cuprins cu mâinile de mijloc, lipindu-se de spatele meu. Mi-am coborât capul în bărbie, mi-era frică. O frică profundă care venea de foarte departe.

— Hermine, te rog. Iartă-mă, nu am de ales.

Nu mai voiam să aud aceste cuvinte. Nu am de ales. întotdeauna avem de ales. Nimeni nu-l obliga să-mi vândă Dacea aproape cu forţa. Nimeni nu-l împiedica să mă iubească. Nimeni în afară de el însuşi.

M-a strâns şi mai tare. Tremura. Şi-a cuibărit faţa în gâtul meu. Mi-am încleştat dinţii ca să nu urlu, ochii mi s-au uscat brusc şi mi-am aţintit privirea în faţă.

— Vasili, dă-mi drumul, imediat. Acum. Trebuie să mă duc să muncesc. Am un hotel de ţinut.

A cedat în cele din urmă şi s-a desprins de mine încet

.Seara a trecut la fel ca dimineaţa. De ce se încăpăţâna să mai joace teatru la Dacea? Nu mai avea nevoie să se prefacă. Când a sosit timpul să mă întorc la moară, decizia mea era luată. Refuzam să-l las să plece până nu mă lămurea ce anume îl macină, ce ne îndepărtează unul de altul. Singura soluţie de a-l face să vorbească era să-i forţez mâna. Hotelul era adormit, Charly tocmai închisese restaurantul şi plecase. îl auzisem spunându-i la revedere lui Vasili în curte. Eram singuri. Am aprins veioza Maşei, mi-am luat geanta şi lanterna de buzunar, hotărâtă să-i spun ce aveam de gând să fac şi după aceea să mă duc să mă culc. El se învârtea ca un leu în cuşcă. S-a oprit de cum m-a văzut coborând treptele. Am înaintat spre el; era intimidat de atitudinea mea. Trebuia să par puternică, îndrăzneaţă, deşi în realitate în mine se dădea o luptă crâncenă.

— Nimic nu mă forţează să merg cu tine la notar luni. Nu vreau.

înţelesese foarte bine, totuşi refuza să recunoască.

— Ce nu vrei?

Nu-mi făcea viaţa uşoară.

Mergi până la capăt, Hermine. Asumă-ti riscul.

— Nu vreau Dacea. Păstreaz-o. Nu voi semna contractul.

S-a clătinat, el, bărbatul puternic care conducea, căruia nu trebuia să i se refuze nimic. îmi venea greu să-i fac rău. Vedeam cât de tare îl făceam să sufere. N-am cedat şi am înaintat şi mai mult, pentru a-i arăta că îmi asumam riscul, că nu mă temeam; am ajuns foarte aproape de el, îi atingeam materialul cămăşii.

— De ce, Vasili? De ce?

Acest *de ce* i l-am aruncat în faţă. Mi-am pironit privirea într-a lui pentru a-i arăta că nimic nu mă va forţa să cedez cererii lui, pretenţiei lui de a-l lăsa să fugă, de a nu-şi asuma responsabilităţile. După minute lungi de tăcere în care s-a ţinut tare, am clătinat din cap cu amărăciune şi am luat-o în direcţia morii, cu inima sfâşiată. Abia făcusem zece metri că Vasili m-a apucat de braţ.

— Vrei să ştii? a urlat el. Chiar vrei să ştii?

De data asta, el era cel furios. Fără niciun cuvânt, m-a tras până în bibliotecă. A închis uşa în urma noastră. Printr-un semn din cap, m-a invitat să mă aşez pe canapea. Chipul îi era aspru, plin de o furie stăpânită. A deschis fereastra şi a inspirat profund aerul greu al nopţii. Până la urmă, mai rămăseseră nişte sticle din rezerva lui Jo. Vasili şi-a turnat un pahar pe care l-a dat pe gât dintr-o înghiţitură, pentru a-şi face curaj.

— Eşti sigură că asta vrei?

Eram îngrozită de ceea ce urma să aflu. Dar nu mai puteam să dau înapoi sau să fug.

— Da.

I-ar fi plăcut să renunţ. A închis ochii, se concentra, se cufunda din nou în amintiri pe care nu voia să le împărtăşească.

— Chiar nu ţi-a spus nimic niciodată?

— Despre cine vorbeşti?

M-a privit insistent, dragostea pe care mi-o purta, şi de care nu mă îndoiam, se lupta cu durerea, o durere profundă, înrădăcinată în carnea lui. A oftat din nou.

— De Samuel.

— Samuel? Ce legătură are el cu asta?

— Ultima dată când l-am văzut pe Samuel, până azi, a fost la înmormântarea Emmei.
— Imposibil!
Aveam impresia că mă sufocam.
— Hermine, o să-ţi povestesc totul, mi-a spus el cu o voce calmă, aproape prea calmă. Din copilărie şi până acum douăzeci de ani. O să-ţi vorbesc despre Emma. N-o să îndulcesc nimic, n-o să te mint. A fost multă fericire, dar şi multă risipă... Mi-ar fi plăcut atât de mult să te protejez, să te cruţ...

18

Nu mai înţelegeam nimic, mă simţeam pierdută. Mă pregăteam să pătrund într-o poveste necunoscută, dar în care, într-un fel sau în altul, jucasem şi eu un rol. Fără s-o ştiu. Povestea tatălui copiilor mei, povestea lui Jo şi a Maşei pe care îi iubeam ca şi cum ar fi fost părinţii mei, povestea Emmei pe care n-o cunoscusem, dar care bântuia Dacea, povestea bărbatului pe care îl iubeam de douăzeci de ani.Corpul i s-a destins, faţa i s-a relaxat ca şi cum se elibera de tot ceea ce îl apăsa de atâta timp. N-avea să fugă, avea să vorbească. Forţându-l să-mi răspundă, îi dădusem oare voie să spună tot? Să dezvăluie tot ce ascundea? Spre marea mea uimire, Vasili a zâmbit larg. Emoţia i se citea pe chip. Privirea i s-a pierdut în depărtare; exprima aceeaşi melancolie ca Maşa. Şi aceeaşi nostalgie ca Jo.

— Spre deosebire de tine, eu am avut şansa să mă bucur de o copilărie minunată. Minunată, dar puţin convenţională. Imaginează-ţi cum erau părinţii mei când aveau treizeci şi cinci, patruzeci de ani.

Privirea i s-a animat şi mai mult. în ciuda confuziei mele, a şocului că Samuel era implicat, nu mi-am putut stăpâni un zâmbet gândindu-mă la Jo şi Maşa tineri. Trebuie că erau atât de frumoşi, atât de atipici.

— Dacea, clienţii, petrecerile au fost lumea mea, a continuat Vasili. Era o adevărată boemă aici, era tot timpul lume, chiar şi iarna. Nu existau reguli în afara celor legate de primirea clienţilor, de întreţinerea camerelor. Niciodată oboseala, nopţile albe," mahmureala n-ar fi împiedicat-o pe mama să-şi facă treaba conştiincios. Faptul de a avea un copil nu le-a modificat cu nimic stilul de viaţă. M-am

născut într-o seară de petrecere... în câte nopţi părinţii mei nu uitaseră să mă culce? Dormeam pe terasă, la restaurant, la recepţie. Treceam din braţe în braţe, din masă în masă. M-au dat târziu la şcoală. înainte, îmi petreceam multe zile aşezat pe biroul de la recepţie întâmpinând oamenii, învăţând rusa şi franceza în acelaşi timp. Când nu eram cu mama, îl însoţeam pe tata în plimbările lui, în treburile lui, aşa am învăţat să socotesc. Dacă nu, ajungeam printre picioarele lui Gaby, în bucătărie. Pentru ei, şcoala vieţii era mult mai importantă decât cealaltă. Hoinăream peste tot prin Dacea, eram liber, ei ştiau mereu unde sunt, dar mă lăsau să mă descurc singur. Cu condiţia să nu fac prostii şi evitam să fac ca să nu-mi atrag mânia tatălui meu care avea totuşi anumite principii. Voiau să mă înveţe să fiu independent şi au reuşit. Mama mă privea uneori şi îmi zicea *tu creşti văzând cu ochii.* îi admiram. Pentru băieţelul care eram, părinţii mei erau magnifici, extraordinari, se iubeau. Trăiam ca-n paradis, era magic. Am ştiut foarte repede că vreau aceeaşi viaţă ca a lor. Chestia asta s-a întipărit în mine şi n-a dispărut niciodată.

Ochii îi străluceau atât de tare aducându-şi aminte de copilărie. Ca în urmă cu câteva zile în curtea luminată, ar fi dat orice pentru a se întoarce în timp.

— Apoi s-a născut sora mea. La început, eram prea mic pentru a-mi da seama de gravitatea situaţiei, de malformaţia ei cardiacă. Nu o vedeam decât pe ea, aveam o surioară cu care împărţeam bucuriile de la Dacea. Ea a intrat în universul meu. Părinţii mei s-au cuminţit doar atât cât trebuia ca să n-o pună în pericol, dar au vrut să-i ofere aceeaşi bucurie ca

mie. Aşa că am continuat să trăim ca înainte. Foarte repede, am vrut să-i ajut, ei nu puteau să fie peste tot, să aibă grijă şi de sănătatea Emmei, şi de Dacea. Şi nu voiam cu niciun chip ca viaţa noastră să se schimbe, voiam în continuare petrecere, clienţi, muzică, voiam să-i văd mai departe pe părinţii mei dansând până la epuizare. La zece ani, ştiam ce să fac dacă Emma avea o criză, le-am cerut să mă înveţe să-i dau medicamentele de care avea nevoie, să-i fac o injecţie şi chiar un masaj cardiac. A trebuit s-o fac în mai multe rânduri... Şi m-am descurcat.

Nu-mi dădusem seama niciodată în ce fel boala Em- mei afectase copilăria lui Vasili. Nici măcar nu mă gândisem la asta. în acelaşi timp, ştiam atât de puţin despre el şi Emma. Jo şi Maşa trecuseră sub tăcere această parte a poveştii lor... Ce greutate pe umerii unui băieţel! Şi el devenise adult înainte de vreme. Nu din aceleaşi motive ca mine. El avea părinţi, dar ce părinţi... şi îşi făcuse o datorie din a-şi supraveghea sora pentru a apăra acea viaţă pe care o iubea atât.

— Alexandre şi Romy îmi amintesc atât de mult de mine şi de Emma. Fata ta îi seamănă într-un fel, Emma vorbea la fel de mult ca Romy şi, în pofida inimii ei fragile, alerga peste tot, dansa, râdea. Pentru mine, sora mea era o mică zână fragilă pe care trebuia s-o protejez. N-o aveam decât pe ea. Şi asta îmi era de ajuns.

Dragostea pe care i-o purta surorii lui era palpabilă. Chipul i se schimba când vorbea despre ea. Era luminos şi totuşi atât de trist.

— Dar a trebuit să intru în rândul lumii. Părinţii mei n-au mai avut încotro şi au fost nevoiţi să mă

trimită la şcoală. Eu nu voiam să mă duc. în dimineaţa primei zile de şcoală, tata a trebuit să mă dea jos de pe acoperiş. Urcasem acolo trecând prin pod. M-a târât cu forţa până la poarta şcolii şi m-a lăsat să mă descurc, spunându-mi să fiu demn şi să nu-mi fie frică. Nu-ţi poţi închipui cât de lungi mi s-au părut primele săptămâni. Mă plictiseam, nu înţelegeam la ce bun să stau acolo, aşezat pe un scaun, fără să mă mişc, când aş fi putut face atâtea la Dacea, să fiu cu Emma, s-o pun să exerseze limba rusă dacă mama nu putea, să servesc la barul piscinei, să mă ocup de camere. Aşa că nu mă străduiam deloc să fiu atent la ore, eram impertinent cu profesorii. Am început să fiu pedepsit. Foarte rapid, mi-am găsit un complice...

S-a întrerupt şi m-a privit cu părere de rău. Nu pentru el. Pentru mine, o simţeam.

— Samuel? l-am întrebat cu un firicel de voce.

El a încuviinţat din cap.

— Samuel... singurul şi unicul meu prieten. Cel pe care am ajuns să-l consider fratele meu. N-o să-ţi povestesc cine este şi nici cum a fost crescut.

Am scuturat din cap, incapabilă să deschid gura.

— Totuşi, în ciuda diferenţelor de educaţie şi de mod de viaţă dintre noi, ne-am înţeles imediat. Era amuzant, pus mereu pe şotii, vesel. Era mulţumit de toate, privea cu detaşare exigenţele părinţilor săi.

Mi-a povestit cum Samuel fusese primit la Dacea cu braţele deschise. Şi cum Emma care, deşi era cu patru ani mai mică decât ei, îi urma peste tot. Jo şi Maşa îi lăsau în pace, fiica lor nu prea avea ce să păţească în tovărăşia celor doi. Mă gândeam la

Alexandre, care era leit Samuel la vârsta la care acesta din urmă îl întâlnise pe Vasili.

— Am crescut împreună. Am descoperit viaţa amândoi; fetele, aventurile, beţiile, încăierările. Nu ne vedeai niciodată unul fără altul. Eram ca nişte siamezi. Mai puţin în timpul sezonului când eu munceam pe brânci aici, iar Samuel obţinea unul după altul contracte de grădinar, era deja pasiunea lui. Dar chiar şi asta ne apropia. Ştiam că ceilalţi se distrau în timp ce noi munceam. Dar nu ne păsa, fiindcă ştiam şi eu, şi el ce voiam, eram conştienţi amândoi că o facem pentru viitorul nostru. Care era deja trasat în mintea noastră. Din acest punct de vedere, Sa- muel a obţinut ce-a vrut, sunt fericit pentru el. A reuşit. Are măslinii lui, uleiul lui. Putea să-mi vorbească despre asta ore în şir...

Un zâmbet trist i s-a ivit pe faţă, privirea i s-a înceţoşat.

— Şi tu? l-am întrebat, cunoscând deja răspunsul.

— Eu... pentru mine, viitorul era Dacea. Era a mea, pentru mine. Urma să o iau în primire în ziua în care părinţii mei n-aveau să mai fie în această lume. Emma n-a vrut-o niciodată. O iubea, bineînţeles, dar de câte ori nu ne-a făcut nebuni, pe părinţii mei şi pe mine, se plângea că, atunci când e cu noi, nu suntem niciodată liniştiţi. Asta n-avea nimic de-a face cu sănătatea ei fragilă, ea avea alte visuri. Foarte repede, ne-a vorbit despre intenţiile sale, spunându-ne să nu contăm pe ea pentru a lucra aici. Voia linişte şi o viaţă normală, nu ca a noastră.

A râs preţ de câteva clipe, pierdut în amintiri. De ce Jo şi Maşa nu-mi povestiseră niciodată toate astea? Era de neînţeles. Tremuram din ce în ce mai

tare, îmi strângeam braţele pe lângă corp ca pentru a mă proteja de urmarea poveştii pe care o ghiceam prea bine. Totuşi tot nu-mi venea să cred. Minciuna. Trăisem ultimii douăzeci de ani în minciună? Singurul adevăr era Vasili, aflat în faţa mea. Vasili care, de când vorbea, părea că nu mai vrea să se oprească. Era absorbit de povestea lui, de povestea familiei sale. Nu-l scăpăm din ochi, trecea de la bucuria pe care i-o trezeau amintirile din copilărie, din adolescenţă alături de cel mai bun prieten al său, Samuel — tot nu puteam să mi-i imaginez împreună —, la durerea pe care i-o provoca gândul la ceea ce mai rămânea de povestit. Nenorocirea care urma să se întâmple.

— Aveam atâtea planuri pentru Dacea, a continuat el, încât am trecut examenele de selecţie pentru a intra la şcoala hotelieră de la Lausanne. Am ţintit sus pentru ca tata să fie mândru de mine. Ştii, el nu s-a dus niciodată la şcoală. Aşa că, înainte de a prelua ştafeta aici, voiam să-i ofer mai mult decât o diplomă de bacalaureat. Am studiat ca un nebun acolo, la Lausanne, dar m-am şi distrat. Totuşi, mai ales am încercat să învăţ cât mai mult pentru a duce Dacea cât mai sus posibil. Astăzi îmi dau seama că era ridicol, că n-are nevoie de nimic în plus… Este perfectă aşa cum este şi ceea ce faci tu din ea este minunat. De câte ori puteam, veneam acasă pentru că Dacea îmi lipsea, pentru că mi-era dor de sora mea, de părinţii mei şi de Samuel. Ei erau viaţa mea. Am înţeles foarte repede că Samuel era mai tot timpul aici, chiar şi când eu nu eram. îi cerusem să aibă grijă de Emma în absenţa mea şi îşi luase rolul în serios.

S-a oprit şi m-a privit drept în ochi. încerca să mă menajeze. Mi-am şters obrajii de lacrimi. De când începuse să-mi spună povestea lui, povestea lor, a tuturor, ultimele mele repere se prăbuşeau. De ce fusesem exclusă? De ce nimeni nu crezuse de cuviinţă să-mi explice legăturile care îi uneau? Ar fi trebuit să pun mai multe întrebări. De ce respectasem atât acea tăcere care o înconjura pe Emma? De ce nu încercasem niciodată să aflu de unde provenea acea distanţă respectuoasă între Samuel şi Jo şi Maşa? Simţisem ceva ce nu puteam să accept? Ce n-aş fi suportat? Instinctul meu de supravieţuire mă protejase de propriile întrebări?
— Samuel a fost marea iubire a Emmei, singura pe care a avut-o vreodată... Am ştiut întotdeauna că aşa va fi. Erau făcuţi unul pentru altul. Samuel a fost mereu mai puţin complicat decât mine în aspiraţiile lui, ştiu bine că îl oboseam uneori când mă ambalam precum tatăl meu... El era bărbatul potrivit pentru Emma. O cunoştea, îi cunoştea fragilitatea, nu-i era teamă de problemele ei de sănătate şi ştiam că-şi va asuma riscul, că o va proteja. Le-am îngăduit să se apropie. Nu voi uita niciodată ziua în care Samuel şi-a luat inima în dinţi şi m-a anunţat că Emma este femeia vieţii lui; era convins că o să-i trag un pumn în faţă. Eram fericit pentru ei, chiar dacă eu mă simţeam foarte departe de acest tip de angajament... Totul a mers foarte repede, sora mea nu mai voia să piardă timp din viaţă, era conştientă că a ei putea să se oprească mai rapid decât a celorlalţi. Nici părinţii mei, nici eu nu ne-am gândit vreo clipă să-i înfrânăm dorinţa sub pretextul că era încă tânără. Samuel făcea parte deja din familie. Aveau de gând să se căsătorească

şi să-şi întemeieze propria lor familie dacă sănătatea Emmei le-o permitea. Când m-am întors de la Lausanne după ce refuzasem toate propunerile de posturi, Samuel cumpărase deja pentru ei o casă pe care s-o renoveze.

— La Roussillon? am întrebat cu o voce gâtuită.

— Da, Hermine, casa din Roussillon.

Mă trădaseră toţi, îmi trădaseră încrederea. Mă arătasem vulnerabilă în faţa lor şi ei profitaseră de asta. Mă întrebam ce mai caut acolo. Nu aveam puterea să fug, să-mi iau copiii, să urlu la tatăl lor că nu e decât un mincinos şi să plec, să plec departe. Departe de Dacea. Dar deşi sufeream, voiam să ştiu totul.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

Vasili şi-a mai turnat un pahar pe care l-a băut tot dintr-o înghiţitură. Apoi, şi-a luat capul între palme, adunându-şi puterile, avea nevoie de aşa ceva. Ştiam cum se terminase totul, nu mi se ascunsese moartea Emmei. A ridicat spre mine o faţă devastată; îmi părea rău că nu puteam să-l susţin. Aş fi vrut să-l iau în braţe, să-i spun să uite, să-l asigur că toate astea vor trece.

— Eram fericit, Hermine, nici nu-ţi poţi imagina... Eram la Dacea, părinţii mei erau mândri de mine, Emma şi
Samuel erau în culmea fericirii. Dar sora mea îşi făcea griji pentru fratele ei mai mare.

A zâmbit cu tristeţe.

— într-o zi, a dat buzna aici, plângându-se că ne vedeam şi mai puţin decât atunci când eram la Lausanne. Nu m-a lăsat inima să-i refuz o plimbare la Oppede-le-Vieux, în pofida interogatoriului la care avea să mă supună. Am luat maşina tatălui meu. De

când mă lăsase să conduc, fără permis, evident, mergeam mereu să stăm de vorbă în partea de sus a satului, la Notre-Dame-d'Alydon. Era locul nostru. în timp ce am urcat, Emma a vorbit fără oprire. Era mult mai matură ca mine, se temea că o să sfârşesc singur în hotelul meu, voia să întâlnesc o fată bună. Vorbea plină de însufleţire în ruseşte: „Vasia! O să fie amuzant când o să-ţi cadă cu tronc. Pun pariu că eşti ca tata, va fi una şi numai una!" Avea dreptate, Hermine... Nu există decât una singură.

îl vedeam ca prin ceaţă din cauza lacrimilor, lacrimi de regret, lacrimi de durere pentru el. Lacrimi de groază pentru ce avea să urmeze...

— Când am ajuns acolo sus, am văzut că e palidă, i-am cerut să se aşeze, regretând că n-am obligat-o să meargă mai încet. La început, mi-a râs în nas şi, dintr-odată, s-a crispat la faţă, parcă devenise străvezie. Abia dacă am avut timp s-o prind înainte de a se prăbuşi la pământ. Am făcut manevrele pe care le cunoşteam pe dinafară pentru a o ajuta să respire. Am urlat după ajutor, dar nu era nici ţipenie de om. Ce idee proastă să mergem acolo în noiembrie... Emma se uita fix la mine, deja un pic pierdută, înţelesese. Eu nu. Nu puteam. Am vrut să fug să aduc trusa de ajutor pe care uitasem s-o iau ca un tâmpit!

Năpădit de imagini insuportabile, a închis ochii, cu respiraţia întretăiată, cu pumnii strânşi. Eu nu scoteam o vorbă, îngrozită de ceea ce aflam. De ce Maşa nu-mi spusese nimic? Vasili a avut nevoie de câteva secunde pentru a-şi reveni şi a mă privi din nou.

— Nu m-a lăsat să mă întorc la maşină, nu voia să rămână singură... Cu ultimele puteri mi-a cerut să

veghez asupra lui Samuel, să-l susţin, să-l ajut să-şi trăiască viaţa fără ea. I-am promis. Apoi am coborât cu ea în braţe. Adrenalina m-a ajutat să ajung la maşină fără să cad. ti vorbeam fără încetare, îi ordonam să rămână cu mine. Dar era prea târziu, când am ajuns jos, ea nu mai era. M-am înverşunat totuşi şi am masat-o şi iar am masat-o, voiam să-şi revină. Pompierii au fost nevoiţi să mă smulgă cu forţa de lângă ea...

S-a ridicat, s-a dus la fereastră, a respirat profund şi, fără să mă privească în ochi, a continuat. Nu se mai putea opri din vorbit. îşi descărca sufletul. Trebuia să meargă până la capăt. Nimic nu l-ar fi putut opri şi ce-aş fi putut să-i spun? Ce cuvinte puteau să aline o asemenea durere?

— Lumea mea s-a năruit... După ce mi-am pierdut sora, l-am pierdut pe Samuel, fratele pe care-l alesesem. El considera că iubirea vieţii sale murise din cauza mea. M-a şters din viaţa lui, durerea pe care o simţea era cumplită, devastatoare. A părăsit regiunea chiar a doua zi după înmormântare, fără să-mi vorbească. Nu ne-am mai văzut niciodată până astăzi... Iar eu am fost dărâmat. Nu fusesem în stare să-mi salvez sora şi îi distrusesem viaţa lui Samuel... în zadar îmi repetau părinţii mei că n-aveam nicio vină, că se ştia că, mai devreme sau mai târziu, Emma avea să ne părăsească, nu voiam să aud nimic. Medicamentele de tot felul pe care le luam ca să pot dormi noaptea şi să nu mă las năpădit de coşmaruri nu mă împiedicau să văd disperarea mamei şi furia tatălui meu care îşi dădeau seama că eram pe punctul de a deveni o epavă. Tata ştia că mă doare, înţelegea, suferea şi el cumplit fiindcă îşi pierduse fiica, dar rămânea demn. Ceea ce nu

înţelegea era de ce propriul său fiu nu era în stare să ridice capul şi să înfrunte realitatea. Mi-era ruşine de mine, dac-ai şti ce ruşine mi-era, dar nu reuşeam să ies din acel cerc infernal în care intrasem. Aşa că am luat singura decizie care se impunea: să plec. Am jurat să nu mă întorc decât dacă mă simţeam destul de demn să mă prezint în faţa lor fără să-i fac să sufere. După câteva telefoane, problema a fost rezolvată. Am găsit un post la celălalt capăt al lumii. Părinţii mei m-au lăsat să plec.

Nu-i vedeam decât spatele, dar simţeam cât de extenuat este. încercarea prin care trecuse era mai mult decât tot ce mi-aş fi putut imagina. Suferise îngrozitor şi încă mai suferea din cauza trecutului. Era ca şi cum învăţase să trăiască cu această durere ascunsă în adâncul fiinţei lui. El care nu-şi întemeiase o familie, care nu avea nimic altceva decât munca lui şi pe el însuşi, trebuia să facă faţă amintirii unei întâmplări cumplite.

— Şi apoi, ai apărut tu, Hermine. Cu trei luni înainte să plec. în seara sosirii tale, tocmai aflasem că eram acceptat pentru post. A fost cât pe ce să rămân, din cauza ta, pentru tine...

S-a întors, era foarte tras la faţă.

— Atunci, de ce ai plecat?

— Pentru că eram prea furios, eram pe punctul de a mă distruge şi, dacă rămâneam, aveam să nărui totul în jurul meu. Nu mă mai stăpâneam. Aminteşte-ţi de clientul care te-a agasat.

Am zâmbit cu tristeţe.

— Am crezut că o să-l iei la bătaie.N-aş fi mers până acolo... dar m-ai evitat în zilele următoare. Am crezut că te speriasem. Tu erai foarte reticentă, nu

te lăsai abordată uşor. Erai suspicioasă cu toată lumea.

— Eram doar tulburată pentru că mă protejaseşi şi pentru că nimeni până atunci nu-mi luase niciodată apărarea. Te evitam fiindcă nu înţelegeam ce mi se întâmplă. Eram atrasă de tine şi nu ştiam ce să fac.

— Eram prea răniţi amândoi... Dar asta nu schimba nimic. Nu te meritam.

Am clătinat din cap înciudată că risipiserăm atâta timp, cuvântul acela pe care-l folosise mai devreme şi care exprima exact ce se întâmplase.

— De ce nu te-ai întors niciodată?

A afişat un zâmbet dezamăgit.

— Şi în privinţa asta a fost cât pe ce... după mai bine de doi ani departe de Dacea, îmi revenisem şi mă simţeam pregătit să mă întorc. Tu erai încă acolo, aveai, aşa cum presimţisem, Dacea în sânge. Părinţii mei îmi vorbeau foarte des de tine. Când mă sunau, abia aşteptam să aflu veşti despre tine. Când sunam la recepţie, mă rugam să răspunzi tu. Să-ţi aud vocea mă ajuta să respir... Dacă am scos-o la capăt, a fost pentru părinţii mei, bineînţeles. Dar şi pentru tine. Mă agăţam de speranţa că într-o bună zi vom administra amândoi Dacea, că vom fi aici acasă la noi.

Am suspinat de durere. Pe lângă ce trecusem?

— Atunci de ce nu te-ai întors? am insistat eu, stăpâ- nindu-mi cu greutate un hohot de plâns.

Vasili mi-a evitat privirea câteva secunde, şi-a masat fruntea obosită, căutându-şi curajul necesar ca să continue. Mi-era foarte frică să aflu în sfârşit motivul absenţei lui atât de îndelungate, îl bănuiam, dar mi se părea inacceptabil. A început să străbată biblioteca încolo şi-ncoace.

— Samuel a revenit în regiune, fusese angajat de un pe- isagist fără să ştie că era noul grădinar care se ocupa de
Dacea. A apărut pe neaşteptate aici. Părinţii mei l-au primit cu braţele deschise. înţeleg de ce. în felul lor, simţeau că au o datorie faţă de el. Dar ceea ce nimeni nu-şi imaginase a fost că până la urmă avea să se vindece de Emma prin tine.

S-a aşezat la masa joasă, foarte aproape de mine, şi m-a privit descumpănit.

— Ar fi trebuit să te aştept, am murmurat eu.

— Nu ţi-am cerut-o. Şi nimic nu te lăsa să bănuieşti că mă voi întoarce într-o zi.

— Din cauza lui Samuel şi a mea nu te-ai mai întors niciodată?

— Din spusele părinţilor mei, erai fericită cu el, ăsta era lucrul cel mai important. îl cunoşteam destul de bine ca să ştiu că va avea grijă de tine. Şi îi promisesem surorii mele că-l voi ajuta pe Samuel să-şi trăiască viaţa fără ea. Viaţa lui era de acum înainte cu tine...

— Dar tu?

A ridicat din umeri.

— Eu... nu sunt important.

Se sacrificase pentru Samuel din vinovăţie, din prietenie, din dragoste. Cine era capabil de un asemenea act? Să renunţe la părinţii săi. Să renunţe la casa lui. Să renunţe la femeia pe care o iubea.

— Nu te pot lăsa să spui aşa ceva. Ai idee ce însemni pentru mine?

Mi-a mângâiat obrazul cu un zâmbet duios pe buze.

— înseamnă că n-am pierdut totul.

Mi-am lăsat mâna pe a lui.

— Acum ai putea să rămâi. M-am despărţit de Samuel. Sunt în întregime a ta, numai a ta.
— Nu...
— De ce? m-am enervat eu.
— E prea târziu... Şi nu-i voi face asta. I-am luat-o pe sora mea.
— Nu! încetează! Nu e vina ta.
— Poate pentru tine, pentru părinţii mei, dar pentru el, n-am reuşit s-o salvez. Am văzut-o în privirea lui astăzi. Şi chiar dacă v-aţi despărţit, chiar dacă nu vă mai iubiţi, tu eşti şi vei rămâne mama copiilor lui, nu va suporta niciodată ca eu să fiu acolo, să trăiesc cu tine, să te iubesc. Va fi intolerabil pentru el să-şi ştie fiul şi fiica aici, cu mine. Simpla mea prezenţă îi va aminti că nu are viaţa pe care şi-a dorit-o. L-am făcut deja să sufere prea mult.
— N-are dreptul să te priveze de viaţa ta...
— Hermine, copiii tăi nu vor fi niciodată ai mei, vor fi pentru totdeauna ai lui Samuel. îi iubesc deja, îi iubesc pentru că sunt ai tăi, dar imediat ce mă voi gândi la tatăl lor, mă voi gândi la Emma. Emma care nu a putut să aibă copii cu Samuel. Vezi situaţia fără ieşire în care mă aflu?
— Şi eu? îi pasă cuiva de mine?
Mi-am tras mâna din a lui şi m-am ridicat.
— Trebuie să plătesc pentru iertarea pe care n-a vrut niciodată să ţi-o acorde şi pentru cea pe care tu nu vrei să ţi-o acorzi? Nu sunt vinovată cu nimic. Toată lumea m-a minţit, toată lumea, Vasili! De ce? Dacă aş fi ştiut, n-am fi aici în noaptea asta...
— Nu-ţi pot răspunde în locul lor. Samuel va putea s-o facă.

— Dar părinţii tăi nu mai sunt aici, astăzi. Asta mă doare cel mai mult. Jo şi Maşa…
Vocea mi s-a frânt, iar Vasili a dat să se apropie de mine.
— Nu mă atinge! Tu nu ştii ce înseamnă să nu ai părinţi. Pe Jo şi Maşa i-am iubit ca şi cum ar fi fost părinţii mei, mi-aş fi dorit să fie. Şi în realitate, ei m-au trădat, aşa cum a făcut şi mama când m-a abandonat.
— Hermine, nu voi încerca să-i apăr, deşi le-am cerut întotdeauna să-ţi spună adevărul. Dar, cu toată sinceritatea, sunt convins că nimeni n-a vrut să-ţi facă rău.

S-a dus în partea din spate a bibliotecii şi a scotocit într-un sertar. S-a întors cu un plic pe care mi l-a întins. Pe el era scris *Golubka*.
— Cu câteva ore înainte să plece să se reunească în ceruri cu tatăl meu, mama mi-a explicat că a lăsat o scrisoare pentru tine. M-a rugat să ţi-o dau dacă afli povestea lui Samuel şi a Emmei.

Am mângâiat scrisul Maşei pe care învăţasem să-l descifrez odată cu trecerea anilor. Mâinile au început să-mi tremure. Prin această scrisoare, Maşa era aici, cu noi.
— Am făcut ceea ce aveam de făcut, m-a anunţat cu tristeţe Vasili. Luni, totul se va sfârşi. O să te las cu ea acum. Iubirea ce v-a legat e doar a voastră.

Ar fi trebuit să-l opresc lângă mine, să nu-l las să părăsească fără zgomot încăperea, nu după tot ce îmi des- tăinuise. Ar fi trebuit, dar eram incapabilă s-o fac. Maşa mă chema. M-am aşezat pe canapea, ca atunci când îmi propusese să rămân la Dacea, când mă anunţase că va pleca şi n-avea să se mai întoarcă. Eram furioasă pe ea şi totuşi eram fericită

să ştiu că se gândise la mine până la sfârşit. M-am luptat cu nerăbdarea de a-i citi cuvintele, căci după aceea, totul avea să se sfârşească.

Golubka

,Sunt în bibliotecă, tu tocmai te-ai întors la moară. De la fereastră, v-am văzut, pe copii, pe Samuel şi pe tine, traversând curtea. E ceea ce m-a făcut să-ţi scriu pentru a-ţi cere iertare. Nu voi avea curajul s-o fac mâine. Nu mă voi mai întoarce niciodată la Dacea, o părăsesc pentru totdeauna, cred că în adâncul sufletului tău o ştii. Vasili nu va avea de ales şi se va întoarce acasă. Te cunosc destul de bine, Golubka, pentru a şti că până la urmă o să-l faci să vorbească. Eşti singura persoană care are putere asupra lui. Probabil că eşti furioasă, pierdută, te simţi trădată, iar fiul meu trebuie că suferă cumplit. Nu am nicio scuză pentru ceea ce ai aflat, vreau doar să-ţi explic cum ne-a prins viaţa în capcană, iar pe tine te-a pus în această situaţie insuportabilă.

Samuel n-a avut niciodată intenţia de a reveni la Da- cea, dar o întâmplare nefericită a făcut ca patronul său de atunci să-l trimită la noi pentru scurtă vreme. Bietul băiat, când a ajuns şi s-a trezit în faţa noastră, Jo a crezut c-o să se prăbuşească. Ne-a propus să plece înapoi, deşi îşi pierdea locul de muncă. Noi am fost incapabili să-l dăm afară, ţineam la Samuel, o făcuse pe Emma atât de fericită. Prin prezenţa lui, ne-o aducea un pic înapoi, chiar dacă ne-a cerut să nu vorbim despre ea, era prea dureros, încerca să meargă înainte. I-am respectat dorinţa, ştii şi tu ce greu ne era să ne amintim de ea. în seara asta, regret nespus că nu ţi-am povestit lucrul acesta despre Emma. Sper din

tot sufletul că o va face Vasili. Aţi fi ţinut mult una la alta.

Samuel a continuat să vină să lucreze la Dacea, dar nimeni nu ştia cine era el pentru noi, în afară de bunul şi generosul Gaby care nu l-ar fi trădat niciodată. Şi apoi, după ceva timp, a pus ochii pe tine. Am văzut cum a revenit la viaţă. Tu l-ai lăsat să te îmblânzească. Era frumos să vezi ce înmugurea între voi. Samuel o uita pe Emma, descoperea că are un viitor, iar noi n-am fost niciodată împotrivă. E ceea ce şi-ar fi dorit Emma. Tu, Golubka, ai încetat să mai crezi că Vasili avea să se întoarcă, fiindcă ştiu că-l aşteptai, nu-ţi reproşez asta. Nu erai pregătită pentru el. Se dispreţuia prea mult pe atunci pentru a te iubi aşa cum meritai... Cu Samuel, te-ai liniştit, radiai de fericire, de seninătate, de pace. Îl cunoşteam destul ca să ştiu că nu ţi-ar face niciodată rău. Dar îmi dădeam seama că, lăsând lucrurile în voia lor, aveam să-l pierdem definitiv pe fiul nostru. Am ezitat mult dacă să-ţi spun totul, nu suportam să te mint. Dar, dacă aş fi făcut-o, l-am fi ucis a doua oară pe Samuel. Şi eram îngrozită la ideea de a te pierde. Cum ai fi reacţionat dacă ai fi aflat cine era Samuel pentru noi, dacă ai fi aflat că cel de care erai îndrăgostită era marea şi unica iubire a fiicei noastre? Golubka, ascultă-ti inima şi gândeşte-te. Ce-ai fi făcut?

Aş fi plecat. Mi-ar fi fost frică de greutatea care mi-ar fi apăsat pe umeri. Să iau locul unei moarte. Şi aş fi pierdut stropul de încredere pe care îl aveam. în mine şi în ceilalţi.

îmi pierdusem deja fiica, fiul meu n-avea să se întoarcă niciodată, era o certitudine, nu conta dacă ne hotărâm să-l protejăm pe Samuel sau să-ţi

dezvăluim adevărul. Pentru că Vasili nu s-ar mai fi întors niciodată la Dacea dacă tu ai fi plecat, îl cunoşti pe fo, ştii că îi era greu să vorbească despre astfel de lucruri, dar m-a prevenit. îşi cunoştea fiul, înţelesese că e făcut din acelaşi aluat ca el, văzuse în ochii lui când te privea aceeaşi iubire absolută precum cea pe care mi-o purta el mie.

Aşa că am făcut o alegere. Am refuzat să-mi pierd ultimul copil. Golubka, în timp ce mă pregătesc să-l reîntâlnesc în curând pe Jo în ceruri, pot să ţi-o spun, tu eşti a doua fetiţă a noastră, te iubim ca şi cum ai fi sânge din sângele nostru. N-ai înlocuit-o pe Emma în inima noastră, ci ţi-ai căpătat locul care este unic, care nu este decât al tău. Tu ai fost fericirea noastră, mândria noastră. Golubka, mâine îmi va fi greu să părăsesc Dacea, dar asta nu e nimic în comparaţie cu imensa mea durere că te las, că nu mai pot să te îmbrăţişez, să te văd zâmbind, râzând, ocupându-te de Dacea.

Sper că ne vei ierta, pe mine şi pe Jo, dar am fost călăuziţi de iubire şi de teama că ne vom pierde toţi copiii. Nu fi prea dură cu Samuel, te rog. Nu merită asta. Te-a iubit cum a putut. .. Nu uita că tu ai ales mai degrabă Dacea decât pe el.

O ultimă rugăminte: dacă într-o bună zi, Vasili vine să te invite la dans, du-te, Golubka, du-te, te rog, şi dansează cu el. Vom fi cei mai fericiţi oameni, eu şi Jo. Ai răbdare cu el...

Te iubesc, Golubka.

Mas

14

*a*Cineva îmi mângâia obrazul; mi-am înfundat faţa în pernă. Mângâierea ca un fulg nu s-a oprit, un zâmbet de plăcere mi-a apărut pe buze. Am deschis încet ochii şi l-am văzut pe Vasili. Eram întinsă pe canapea, în biblioteca scufundată în întuneric, draperiile fuseseră trase, soarele răzbătea timid prin ele. Eram învelită cu o pătură subţire. Iar perna era una decorativă. Dormisem acolo. Somnul mă doborâse fără să-mi dau seama. Scrisoarea Maşei era pusă în plicul ei, pe măsuţa joasă.

— Cât e ceasul? am întrebat cu o voce răguşită.

El mi-a zâmbit tandru.

— Târziu, foarte târziu...

— Micul dejun!

Am dat să mă ridic, dar el m-a împins cu delicateţe pentru a mă forţa să rămân culcată.

— Tocmai l-am servit pe ultimul. Totul a decurs bine. Nimeni nu şi-a făcut griji. Le-am explicat că aveai nevoie să te odihneşti, n-au fost surprinşi.

Am întins mâna spre el, mi-a luat-o fără întârziere. Am simţit un nod în gât.

— Cum te simţi? am întrebat cu îngrijorare.

— Uşurat... sper că îmi înţelegi mai bine acum deciziile, reacţiile...

— Le înţeleg, dar nu le accept, i-am răspuns cu o voce blândă.

Cuvintele Maşei mă liniştiseră, mă împăcaseră cu această poveste din care făceam parte fără voia mea. Dar toată fiinţa mea continua să se revolte în faţa imposibilităţii iubirii noastre. Totuşi, refuzam să risipesc această clipă preţioasă, Vasili era încă acolo, îmi mângâia mâna, mă privea cum nu mai fusesem privită niciodată. Nu credeam că să iubeşti

astfel era atât de plăcut şi de dureros totodată. Aşa încât, chiar dacă mă descurcasem douăzeci de ani fără el, ideea plecării lui apropiate îmi frângea inima.

— E mai bine decât nimic...

Spre deosebire de mine, Vasili era înţelept. însă nu voiam să se resemneze şi să accepte să se mulţumească cu atât de puţin.

— Măcar dac-aş fi ajuns mai devreme aici, aş fi cunos- cut-o pe Emma, mi-ar fi plăcut să vorbesc cu ea, să-mi povestească despre tine.

El a zâmbit, aproape cu timiditate.

— Poate că ai fi fugit mâncând pământul.

Am râs.

— Nu cred... şi tu, poate n-ai fi plecat.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Dar Alex şi Romy n-ar fi existat. Iar ei sunt cea mai frumoasă realizare a mea. Nu voi regreta niciodată că i-am avut.

Am rămas minute în şir fără să spunem nimic, doar privindu-ne, ţinându-ne de mână, ca şi cum mâinile noastre îşi aparţineau dintotdeauna, ca şi cum le era sortit să fie împreună, să se regăsească.

— Trebuie să mă duc să stau de vorbă Samuel, am spus eu brusc.

A închis o clipă ochii, mi-a strâns un pic mai tare mâna, apoi mi-a zâmbit trist, dar sincer.

— Bineînţeles... mă ocup eu de Dacea, ia-ţi tot timpul de care ai nevoie.

Samuel aştepta probabil telefonul meu; a răspuns imediat şi n-a părut mirat că îl întreb dacă pot să trec pe la el. Mi-a propus să vin la începutul după-amiezii. Eu şi Vasili am luat masa de prânz singuri, pe terasa restaurantului. Am vorbit foarte

puţin. Eu nu puteam şi se părea că nici el. Voiam doar să fim împreună, să mai furăm câteva minute, câteva ore, unul lângă altul.

— Nu voi fi aici diseară. L-am anunţat pe Gaby că plec luni. O să petrec seara la el.

— Bietul Gaby, o să fie foarte trist...

— O să mă tragă de urechi, ca atunci când eram puşti.

Am reuşit să zâmbesc.

— Şi tu o să-l laşi s-o facă, pentru că e Gaby.

Râsul lui m-a liniştit.

— Du-te acum, Samuel te aşteaptă. Dacă este posibil, îmbrăţişează-i pentru mine pe Alexandre şi Romy.

— O să încerc.

înainte de a pleca, m-am oprit în faţa lui, i-am pus mâna pe un obraz şi l-am sărutat cu delicateţe pe celălalt, încercam şi eu să mă mulţumesc cu puţinul la care aveam dreptul. Chiar dacă era puţin, voiam să-l ating atât cât era posibil. El mi-a şoptit numele. M-a urmărit cu privirea până am urcat în maşină.

în timp ce mă îndreptam spre Samuel, spre casa pe care o cumpărase pentru Emma şi în care mă convinsese să locuiesc spunându-mi că e a noastră, mă străduiam să-mi păstrez acea tristă seninătate pe care scrisoarea Maşei mi-o adusese.Nu mai pusesem piciorul acolo de când mă întorsesem să locuiesc la Dacea. Am claxonat ca să-l anunţ că sosisem. Alex şi Romy au apărut în costume de baie în faţa casei, i-am strâns la piept cât am putut de tare, stăpânindu-mi lacrimile. Samuel a tuşit pentru a-şi semnala prezenţa.

— Bună, i-am zis.

— Bună... N-o să rămânem aici, vino.

Le-a amintit copiilor că îi anunţase că aveam nevoie să stăm liniştiţi amândoi. Ei s-au supus, spre marea mea uimire. Am înţeles rapid de ce şi nu m-am putut abţine să nu râd.

— Ai construit o piscină?

Nu ştiam nimic de asta.

— O inaugurez în acest weekend. Am făcut-o fără ştirea lor, le-am spus că fac nişte lucrări şi, măcar de data asta, Romy nu şi-a mai băgat nasul.

Se uita la copiii noştri cu atâta iubire, încât a trebuit să întorc privirea. Am păşit cu ezitare în grădină. Casa şi terenul erau o oază în pădurea de pini din Roussillon, cu o fereastră de vegetaţie prin care se zărea Bonnieux, în depărtare. în doi ani, Samuel terminase toate lucrările; am aruncat o privire pe furiş în interior, era magnific. Era casa lui — a lor — n-ar fi putut niciodată să devină a mea. M-am aşezat sub pergola acoperită cu plante agăţătoare, insectele bâzâiau pe deasupra capului meu. Am stat minute în şir fără să spunem nimic, ferindu-ne să ne privim în ochi. Pacea, calmul,

liniştea grădinii şi a casei m-au luat prin surprindere; mie îmi plăcea să trăiesc în agitaţia de la Dacea.
— Emma iubea casa asta? l-am întrebat încet.
— O adora, mi-a răspuns el cu ochii strălucind.
— M-ai iubit, Samuel?
— Să nu te îndoieşti de asta.
— Dar pe ea n-ai uitat-o niciodată, nu-i aşa?
A plecat ochii.
— Nu, o voi iubi toată viaţa. Am crezut că voi muri de durere când a plecat. Fără tine, n-aş fi scos-o la capăt... M-ai ajutat, fără s-o ştii. Aveai nevoie să fii protejată, asta mi-a dat voie să exist. Dar nu putea să dureze decât o vreme... Nu ştiam să te iubesc altfel. Şi la un moment dat, n-ai mai avut nevoie să fii protejată. Am vrut să am cu tine viaţa la care visam cu Emma.
— Doar că eu nu sunt ea.
— Nu, tu nu eşti Emma. Şi e foarte bine. Eşti minunată aşa cum eşti... Eram totuşi convins că voi reuşi să te smulg de la Dacea. Dar tu vrei să rămâi acolo la fel de mult pe cât voia ea să plece.
A râs, dar glasul lui era plin de tristeţe.
— De ce nu mi-ai vorbit niciodată despre ea?
— Mi-a luat mult timp să-mi revin după moartea ei. Când te-am întâlnit, nu eram încă foarte puternic, am preferat să nu-mi asum niciun risc şi să mă conving că ea făcea parte dintr-un vis îndepărtat. Nu voiam să-i pun pe Jo şi Maşa în încurcătură, nici să te privez de prezenţa lor, vedeam cât de mult ţineai la ei. După aceea, a fost prea târziu, te iubeam, nu voiam să te pierd. Şi dacă ţi-aş fi vorbit de Emma, ar fi trebuit să-ţi vorbesc şi de el...

A fost rândul meu să plec capul, stânjenită.

— Hermine, îl cunosc, în orice caz, îl cunoşteam foarte bine. Vasili era fratele meu geamăn. Sunt perfect conştient că, deşi era dărâmat, ai însemnat atât de mult pentru el. Iar tu... tu făceai în aşa fel încât să nu-l pomeneşti niciodată, dar te vedeam tremurând în rarele dăţi când Jo şi Maşa îi rosteau numele în faţa noastră. Chiar îţi imaginezi vreo clipă că, în atâţia ani în care am locuit la moară, n-am dat niciodată peste lucrurile lui? Am preferat să tac decât să declanşez un cutremur în viaţa noastră...

Fusesem naivă, poate că el mă făcuse să locuiesc acasă la Emma, dar şi eu îl făcusem să locuiască acasă la Vasili atâta timp. Probabil că suferise mult şi îşi stăpânise furia. N-aveam nicio vină, nu ştiam nimic în perioada aceea, dar m-am simţit cuprinsă de vinovăţie.

— Iartă-mă.

A clătinat din cap, obosit.

— Ce s-a petrecut între voi, acum douăzeci de ani? Am dreptul să ştiu acum.

— Nimic, Samuel, nimic care să schimbe ceea ce ai fost pentru mine, îţi jur. Inima mea a bătut mai repede pentru el, Vasili m-a trezit la viaţă, dar el a plecat, iar eu nu eram pregătită. Tu eşti cel care m-a vindecat şi care mi-a vindecat trupul. Şi împreună i-am avut pe copiii noştri. Alex şi Romy sunt cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată. Ţie şi numai ţie ţi-l datorez.

Uşurarea amestecată cu emoţie l-a copleşit, ochii i s-au umplut de lacrimi. Am simţit şi eu că-mi vine să plâng.

— Nu regret nimic, Samuel, îţi jur.

— Nici eu.

Am rămas mult timp uitându-ne unul în ochii altuia. Eram sinceră când îi spuneam că nu regret nimic. în ciuda a ceea ce Vasili reprezenta, în ciuda certitudinii că el era bărbatul vieţii mele, nu puteam să-l reneg pe Samuel, să reneg dragostea mea pentru el, ceea ce îmi permisese să realizez.

— Ce face cu Dacea?

Am întors capul şi m-am concentrat asupra priveliştii; se auzeau ţipetele copiiilor noştri care se bălăceau.

— Mi-o lasă mie, aproape că este a mea... Mai trebuie doar să accept.

— De ce n-ai accepta? Este visul vieţii tale, Hermine.

L-am înfruntat din nou, refuzam să-i ascund adevărul,
îmi asumam ceea ce simţeam, precum şi consecinţele.

— De ce, Samuel? Pentru că, dacă semnez luni, el pleacă înapoi imediat după aceea şi nu se va mai întoarce niciodată. Pentru că tu şi el sunteţi incapabili să trageţi o linie în privinţa trecutului şi să mergeţi mai departe.

Samuel a amuţit câteva clipe, iar inima mi s-a făcut fărâme.

— A rămas la fel de cinstit, a comentat ca pentru sine. Tu meriţi Dacea, restul nu mai contează. Ia-o. Ai ales acest loc mai mult decât orice. Mai mult decât pe noi. Mai mult decât pe tine însăţi. Dacă eu am fost capabil s-o accept, cred că ar trebui s-o faci şi tu.

L-am anunţat că era timpul să mă întorc. Aveam de lucru. Când mi-am luat la revedere de la copii, le-am transmis mesajul de la Vasili. Samuel nu

a reacţionat. M-a însoţit până la maşină. Mai aveam o ultimă întrebare.

— Vei fi într-o bună zi în stare să-l ierţi pentru ca şi el să se ierte ?

Faţa i-a devenit din nou impenetrabilă.

— Suntem împăcaţi, eu şi cu tine, nu credeam că într-o bună zi va fi posibil. Familia asta mi-a oferit totul şi mi-a luat totul înapoi, iar Vasili este principalul vinovat. Atâta vreme cât era la celălalt capăt al lumii, era ca şi cum nu mai exista. Dar când l-am revăzut ieri, după atâţia ani, m-au copleşit din nou amintirile dureroase. îmi pare rău, Hermine, dar o să mai am nevoie de timp. Timp ca să accept că într-o bună zi va putea să fie fericit la Dacea împreună cu tine şi cu copiii mei, iar eu să trăiesc alături de voi.

— Crezi că vei reuşi?

Sper... de dragul tău.Vasili era la recepţie. în timp ce mă apropiam de el, mă cerceta cu privirea ca să-şi facă o idee despre cum decursese discuţia cu Samuel. Spera să-i aduc liniştea? Spera la o formă de reconciliere între ei? Un văl de tristeţe i-a străbătut chipul şi a clătinat din cap, vrând parcă să-mi spună că îl cunoştea bine pe Samuel. Şi avea dreptate. Argumentele lui Samuel erau exact cele pe care le anticipase Vasili. Era tulburător să descoperi că cei doi bărbaţi din viaţa mea îşi cunoşteau perfect defectele şi calităţile.

— Alex şi Romy te îmbrăţişează şi ei.

A zâmbit.

— Ai reuşit aşadar să le transmiţi mesajul?

— Nimic nu m-ar fi putut împiedica s-o fac, mai am încă dreptul să le spun ce vreau copiilor mei. N-au de ce să fie amestecaţi în poveştile voastre şi sunt

liberi să fie ataşaţi de tine. Şi dacă Samuel nu este mulţumit, cu atât mai rău pentru el. Nici tu şi nici el nu aveţi niciun cuvânt de spus.

Nu ne-am despărţit toată după-amiaza. Lucram unul lângă altul, în tăcere, aşteptând într-un fel ca timpul să treacă. Era îngrozitor, dar nu ştiam ce să-i spun şi, la prima vedere, el era în aceeaşi stare. Ce mai puteam adăuga? Nimic. îmi primisem răspunsurile la întrebări. Decizia lui era luată, irevocabilă, Samuel n-avea să facă niciun pas spre el. Aş fi putut refuza să semnez pentru a-l constrânge pe Vasili să rămână sau să revină curând. Dacă mă gândeam bine, aş fi preferat să nu ştiu în ce zi urma să plece. Aş fi fost mai naturală, mai spontană. Fiecare minut, fiecare oră care trecea ne îndepărta unul de altul; eram îngrozită. Mi-era frică să nu-mi fac mai mult rău bucurându-mă de prezenţa lui până la capăt, dar mi-era şi frică să nu pierd clipe preţioase. Când a plecat spre Gaby, m-a sărutat pe obraz, fără niciun cuvânt. L-am urmat până la trepte, l-am privit urcând în maşina lui Jo şi dispărând. Seara mea a fost stranie, îmi amintea de viaţa mea de dinainte ca el să se întoarcă. Era de altfel prima seară pe care o petreceam fără el. Avea să trebuiască să-mi reiau obiceiurile. Nu voi mai putea să-l caut cu privirea, să-i aştept paşii, vocea.

Ca să scap de gândurile negre, m-am dus să fac turul meselor la restaurant. Responsabilităţile mă chemau. De acum înainte, erau cu atât mai mari cu cât nu aveau să apese decât asupra mea. Nu trebuia să uit să fiu prezentă în hotel, să-l reprezint cu mândrie, pentru ca Dacea să continue să strălucească la fel ca înainte, ca pe vremea lui Jo şi Maşa. Ce mult şi-ar fi dorit Vasili să facem asta

amândoi, împreună. Şi ce mult îmi plăcea ca Dacea să strălucească.

Mi-am încheiat turul cu o scurtă vizită în bucătărie. Charly a părut surprins să mă vadă apărând pe neaşteptate.

— N-ai nişte ravioli care-ţi prisosesc?

— Pentru tine, oricând.

în pofida căldurii pe care o răspândea cuptorul, m-am instalat la masa lui Jo. Charly a venit după câteva minute cu preparatul lui fetiş şi cu două pahare de Ventoux.

— Speram să te văd în seara asta.

— M-am întors.

— Mi-ai lipsit, dar îmi plăcea mai mult când nu te mai vedeam, dar te ştiam fericită şi ocupată cu Vasili. Nu era prea vorbăreţ astăzi. Părea abătut, dar în mod ciudat liniştit. Cam ca tine, de altfel.

— E complicat, Charly. Acum ştiu ce era de ştiut... îţi voi explica într-o zi, după ce voi fi înţeles şi acceptat consecinţele.

— Nu-i nicio grabă.

Vasili nu se întorsese de la Gaby când am aprins ve- ioza Maşei pe biroul de la recepţie. M-am dus la culcare fără să-l văd

18

.Somnul mă făcuse să uit. Să uit că nu ne mai rămâneau decât douăzeci şi patru de ore. Mă durea inima, mă durea tot corpul la gândul că pleacă. O parte din mine îşi dorea să rămână ascunsă în pat, la adăpost de tot, la adăpost de realitate. Şi totuşi, m-am grăbit să mă pregătesc, pentru a petrece fiecare minut cu el. Am făcut un duş şi m-am îmbrăcat în grabă, am plecat foarte repede de la moară, m-am dus la Dacea alergând şi am dat buzna în bucătăria lui Jo şi a Maşei. Cafetiera mă aştepta pe masa din lemn, uşa glisantă de la terasă era deschisă, ca în primele zile de după sosirea lui. Vasili a venit din grădină câteva minute mai târziu.

— Bună dimineaţa, a zis el cu blândeţe.

Am ascultat durerea inimii şi a corpului meu, am răspuns chemării lor şi am alergat să mă cuibăresc la pieptul lui. M-a primit cu braţele deschise, apoi m-a cuprins cu ele. A inspirat profund ca şi cum încerca să întipărească în fiecare fibră a fiinţei sale senzaţia de a fi lipiţi unul de altul.

— Ţi-era teamă că nu mă trezesc, ca ieri? l-am întrebat eu.

— Puţin, a răspuns el râzând. Dar speram să vii şi să ne ocupăm de micul dejun împreună. Am chef de asta.

M-ara stăpânit, mi-am înăbuşit durerea şi am ridicat spre el o faţă zâmbitoare, convingându-mă că eram capabilă să mă mulţumesc cu ceea ce ni se oferea. Vasili mi-a atins uşor buzele şi s-a îndepărtat de mine.

A fost o clipă suspendată care îmi va face rău când mi-o voi aminti. Ca de fiecare dată când lucraserăm împreună de două săptămâni încoace, ne potriveam perfect, fără să ne împiedicăm unul de

altul, înţelegându-ne din priviri când lipsea ceva de pe bufet, iar când urcam cu platourile în camere, el apărea mereu ca prin magie pentru a se asigura că uşile erau deschise. Am găsit o cale să bem mai multe cafele împreună între două sarcini, savurându-le la soare. Dar foarte repede, prea repede, realitatea şi-a reintrat în drepturi. După plecările din cursul dimineţii — de care s-a ocupat el, conducând clienţii care părăseau hotelul, ajutându-i să-şi ducă valizele — şi după masa de prânz pe care am luat-o împreună, tăcuţi, pe terasă, Vasili a făcut în aşa fel încât să şteargă orice urmă a trecerii sale. A început prin a goli biroul de lucrurile lui. în mai puţin de o jumătate de oră, nu mai era nimic; a golit chiar şi coşurile cu hârtii. Când a părăsit încăperea, m-am dus să văd, era ca şi cum nu intrase niciodată să lucreze acolo. Apoi s-a închis o mare parte a după-amiezii în aripa în care locuiseră Jo şi Maşa. Eu îi simţeam absenţa şi luptam cu nelinişţea care mă învăluia, neîndurătoare. Când a ieşit de-acolo, mi-a aruncat o privire îndurerată şi s-a dus în curte. Foarte repede, am auzit motorul maşinii 4x4 a lui Jo huruind şi m-am repezit pe trepte. Vasili o ducea la locul ei. Am rămas neclintită, cu ochii aţintiţi asupra garajului; odată ajunsă în interior, maşina a mers în gol îndelung. Ca şi cum Vasili voia să-şi amintească zgomotul motorului. Ca şi cum îi venea greu să oprească pentru ultima dată maşina tatălui său. Şi apoi s-a lăsat tăcerea. Câteva minute mai târziu, uşa a alunecat pe şinele ei. Nu voi uita niciodată zgomotul acestei uşi care se închidea definitiv. Cine o va mai deschide de acum înainte? Vasili a traversat curtea, cu umerii lăsaţi, dar cu paşi

hotărâţi, tocmai îşi luase adio de la atelierul tatălui său şi n-a privit înapoi nici măcar o singură dată. A venit lângă mine pe scări.

— Unde vrei să pun cheile? m-a întrebat el.

— Nu ştiu... în sertarul biroului.

A întors privirea şi s-a îndepărtat. O oră mai târziu, a ieşit din nou afară. O maşină de închiriat tocmai fusese livrată în parcare, maşina pe care avea s-o folosească pentru a pleca a doua zi. Pregătise totul metodic. Nimic nu era lăsat la întâmplare.

Când s-a făcut seară, a venit să mă ia de la recepţie.

— Charles ne aşteaptă. Vii?

Mă implora să accept. Fără să răspund, am apucat mâna pe care mi-o întindea. Am traversat pasajul secret, nu fără a arunca o privire la magazia de lemne. în seara asta, mi se părea că mă întorc în timp cu ani-lumină, atâtea dezvăluiri fuseseră făcute, atâtea clipe de frământare şi de fericire se scurseseră de atunci. Vasili a schiţat un zâmbet. Charly ne-a primit ca şi cum nu se întâmpla nimic, dar îi simţeam din când în când privirea neliniştită asupra mea. Ne-a servit la masa lui Jo ca în primele seri, mâncând şi el cu noi, sorbind din paharul lui cu Ventoux. Cu toţii aveam grijă să nu vorbim decât despre lucruri banale. Parcă dinadins, am fost chemată din sfert în sfert de oră de clienţi, ai fi zis că se înţeleseseră între ei. Dar cu cât mă îndepărtam, cu atât mă simţeam mai pierdută.

— E vreo problemă? s-a îngrijorat Vasili, în timp ce mă întorceam pentru a nu ştiu câta oară.

Era imposibil să nu-mi fi observat tulburarea. Nu reuşeam să mă mai prefac. Nu m-am aşezat la

locul meu; îi simţeam privirea asupra mea, mă chema, dar nu mai puteam să-i răspund. Era prea greu.

— O să mă întorc la moară, am anunţat eu. Pot să-ţi cer să te ocupi de lumini şi de veioză? îţi las telefonul de la recepţie, stai liniştit, nu mai e decât o jumătate de oră de program. Clienţii s-au întors toţi, iar cei care mai sunt încă la restaurant au cheia lor, am verificat.

Am trântit un pic cam tare telefonul pe masă. Vasili s-a ridicat, s-a apropiat de mine; m-am dat instinctiv înapoi, luptându-mă cu lacrimile. I-am evitat privirea, deşi el căuta cu orice preţ să se uite în ochii mei.

— Hermine? m-a strigat Charly.

— Sunt bine, totul e în regulă. Nu-ţi face griji pentru mine. Ne vedem mâine, n-ar trebui să mă întorc târziu de la întâlnirea cu notarul. O să meargă repede, cred. în orice caz, aşa e prevăzut. Noapte bună.

Am plecat în fugă.N-am văzut nimic când am traversat curtea, ca şi cum fântâna, copacii în care încă erau agăţate ultimele ghirlande dispăruseră. Am ajuns la moară gâfâind, fără vlagă. Eram obosită. Nu meritam oare să fiu iubită necondiţionat, fără despărţire, fără separare? Nu meritam să trăiesc fără acest gol permanent în stomac şi în adâncul sufletului? Fără să fiu singură în fiecare clipă, fără să trăiesc cu groaza că cineva pleacă? Suferam tot timpul. Nu mă voi lecui niciodată de primul meu abandon. Fetiţei care am fost şi mie ne va fi mereu frică, vom tremura mereu amândouă. Nu era nimic de făcut. De îndată ce ieşea cineva din viaţa mea, frica revenea, mă

absorbea, mă îneca. Nu mă voi vindeca niciodată de durerea pe care mi-o provocase mama mea când mă părăsise. Dacă nici măcar pentru ea nu contasem îndeajuns, cum îmi puteam imagina că aş conta suficient pentru altcineva? Şi voi continua să mă lupt, să mă străduiesc din răsputeri ca să nu fiu părăsită, chiar dacă e în zadar, chiar dacă ştiu că e inutil. Căutarea iubirii nu va înceta niciodată. Şi nici durerea.

— Hermine...

Vocea lui Vasili în spatele meu m-a făcut să tresar. M-am întors, venise în urma mea până la moară. Era la fel de pierdut ca şi mine. Am stat şi ne-am privit îndelung; mi s-a părut o eternitate. Respiraţia mi s-a accelerat, mă sufocam de durere. Am alergat spre el şi i-am sărit în braţe. M-am agăţat de el cu toate puterile, ca să nu dispară, m-am agăţat de gâtul lui, i-am mângâiat părul, m-am îmbătat cu mirosul pielii lui, m-am lipit de el ca să ne contopim, ca să mă ia cu el, ca să nu mai fiu singură.

— Nu pleca, te rog, nu pleca.

M-a strâns şi mai tare în braţe, corpul lui mă înfăşură, răspundea la chemarea mea. Apoi m-a îndepărtat puţin de el pentru a-mi lua faţa între palme şi şi-a pironit privirea într-a mea. O privire distrusă, măcinată de tristeţe şi vinovăţie.

— Dacă rămân, Hermine, demonii mei vor ieşi la suprafaţă, fantomele mele ne vor distruge şi mai mult te vor face să suferi decât să fii fericită. Bineînţeles, aş putea să-l înfrunt pe Samuel, să-mi revendic viaţa, îl cunosc, în cele din urmă ar accepta, dar două săptămâni nu pot şterge ca prin

magie douăzeci de ani de furie, de lipsă, de neînţelegere.

Am încercat să mă eliberez, dar nu m-a lăsat s-o fac, braţul lui mi-a înconjurat talia ca să rămân lipită de el.

— Nu te voi lăsa să pleci. Nu-mi poţi cere să semnez condamnarea la moarte pentru amândoi.

Şi-a lipit faţa de a mea.

— Hermine, deocamdată, nu te pot iubi aşa cum îmi doresc, dar lasă-mă să-ţi ofer Dacea, aşa cum a făcut tatăl meu cu mama.

— Tatăl tău n-a părăsit-o pe mama ta. El nu putea să trăiască fără ea. Nu te compara cu el, din moment ce tu o să mă abandonezi.

— Te rog... pentru mine, pentru supravieţuirea mea, pentru noi... Pentru noi, te rog.

— Cum poţi crede că ar fi bine pentru noi să pleci?

M-a privit din nou în ochi, sigur de el.

— Pentru că vreau să cred că mă voi întoarce. Am nevoie să mă rup complet de Dacea, să fiu eliberat cu totul. Este o povară pe care o port de atâta timp. întoarcerea mea, cea pe care tocmai am trăit-o, mă îngrozeşte de douăzeci de ani. Am ştiut întotdeauna că într-o bună zi nu voi avea de ales. Şi ăsta-i adevărul, m-am întors pentru că nu aveam de ales. Mama a murit la Singapore, era de neconceput s-o înmormântez departe de Emma şi de tata. Trebuia s-o aduc înapoi. Mi-a întins o capcană, a vrut să forţeze lucrurile. Nu sunt supărat pe ea, a făcut-o pentru mine, pentru tine, a făcut-o din dragoste pentru noi. Dar rezultatul este acelaşi. M-a forţat să mă întorc. Dacă părinţii mei ar mai fi în viaţă, dacă mama ar fi murit aici, dacă ar fi hotărât viitorul pentru Dacea, lăsându-ţi-o ţie moştenire, aşa cum

visam, nu m-aş fi întors niciodată. Niciodată, Hermine. Nu ne-am fi revăzut niciodată. Lasă-mă să mă întorc într-o zi pentru că asta este dorinţa mea cea mai scumpă. Pentru că sunt gata să mă întorc pentru cel mai frumos motiv şi să rămân pentru totdeauna. Mă voi întoarce pentru tine...

Era atât de sigur de el, atât de sigur că avea să se întoarcă, mai devreme sau mai târziu. Deşi îi era greu să mă lase în urmă, se simţea destul de în siguranţă pentru a-şi asuma acest risc, pentru a trece prin această încercare. îmi cerea să-l ajut să treacă prin ea şi să trec împreună cu el.

— Aş vrea atât de mult să cred că te vei întoarce într-o zi, dar mi-e teamă că sper în zadar. Mi-am petrecut toată viaţa aşteptând să se întoarcă cineva. Toată lumea mă părăseşte, dar nimeni nu se întoarce niciodată.

Şi-a lipit fruntea de a mea şi şi-a cufundat ochii într-ai
mei.

— Aşteaptă-mă. Hermine, aşteaptă-mă...

Cuvinte pe care nu putuse să le rostească în urmă cu douăzeci de ani. Şi care ar fi schimbat poate totul. Ele veneau acum, acum când eram capabilă să le aud, să le asimilez.

— Iubeşte-mă. Vasili, iubeşte-mă.

Cuvinte pe care n-aş fi putut să le rostesc acum douăzeci de ani.

Buzele noastre s-au găsit în sfârşit. Gura lui, care punea stăpânire pe a mea, îmi răvăşea inima şi simţurile. Gura lui, pe care o aşteptasem toată viaţa mea de adult, ştergea amintirile altora, ale celor care-mi făcuseră rău, ale lui Samuel, care mă îngrijise. Acest sărut, primul nostru sărut, era fără

sfârşit. Imediat ce ne îndepărtam, el revenea şi mai avid. Acum că cedasem iubirii noastre înăbuşite de atâta timp, nimic nu putea să-l oprească. Eu voiam mai mult de la el, voiam totul, îl voiam în întregime, voiam să fiu a lui. L-am tras în interiorul morii, n-a rezistat tentaţiei. Când am ajuns în cameră, am făcut ceea ce n-aş fi crezut niciodată că sunt în stare să fac, mi-am lăsat rochia să alunece pe podea. M-am oferit lui, fără rezerve, fără pudoare, ca şi cum nu mă mai oferisem niciodată nimănui. Vasili mă iubea în întregime, cu pasiune. Mângâierile lui, sărutările lui erau irezistibile. Ale mele îl devorau. Nu atinsesem niciodată un trup ca al său. Mâinile lui, buzele lui mă făceau să urc pe culmi de plăcere necunoscute. Ştiam acum ce înseamnă iubirea absolută, cea în care te dăruieşti cu toată fiinţa. Aveam sentimentul că mă dezvălui, că nu mai sunt condusă de temerile mele ascunse, care-şi păstraseră mereu un loc în intimitatea mea cu Samuel.

Şi apoi, l-am simţit pe Vasili în mine, plenitudinea m-a copleşit, m-am agăţat de umerii lui, l-am lăsat să apese cu toată greutatea corpului său, aveam nevoie de asta, o doream. Nu-mi mai era teamă că dispar, că mă doare, că nu simt nimic, dimpotrivă, voiam să-l păstrez în mine cât mai mult timp posibil. Deodată, a încetat să se mişte, aveam impresia că voia să-mi vorbească, dar că îi era greu să o facă. I-am mângâiat faţa, l-am sărutat cu delicateţe pentru a-l linişti.

— Hermine, a suspinat el. Te iubesc... Mă voi întoarce, îţi jur. Ai încredere în mine.

Ochii i s-au umplut de lacrimi, asemenea ochilor mei. Aceste cuvinte pe care nu le puteam

spune decât copiilor mei şi nimănui altcuiva mi-au scăpat, fără să le pot opri.
— Te iubesc... Şi te voi aştepta.

Am furat fiecare secundă a acelei nopţi care nu era decât a noastră. Trupurile noastre nu se mai săturau unul de altul. Am făcut dragoste cu blândeţe, fără să ne grăbim, cu dorinţa de a lăsa o urmă în viaţa noastră, de a nu ne uita, de a ne aminti promisiunile pe care ni le făcuserăm: că eu îl voi aştepta, iar el se va întoarce

.Epilog

Vasili stătea sprijinit de cadrul uşii glisante de la bucătăria părinţilor săi şi fixa pentru ultima oară cu privirea balansoarul mamei lui. L-am cuprins cu braţele şi mi-am lipit chipul de spatele lui. M-am bucurat de căldura, de parfumul său. Timpul s-a oprit din nou pentru o clipă. Apoi a venit momentul plecării. Am trecut pe terasă ca să verific dacă micul dejun era servit cum trebuie şi i-am salutat pe clienţii cei mai matinali. Vasili mă aştepta la recepţie cu geanta de voiaj pe umăr. Mi-a întins mâna şi m-am agăţat de ea. S-a oprit pe trepte, a închis ochii preţ de câteva secunde şi a tras adânc aer în piept, vrând să ia cu el mirosul acelui loc. Apoi m-a sărutat ca noaptea trecută, ca şi cum era o

chestiune de viaţă şi de moarte. Am rămas cu feţele lipite una de alta; în ciuda lacrimilor care-mi şiroiau pe obraji, am zâmbit cu buzele lipite de gura lui, mă simţeam împlinită, plină de iubire. M-a însoţit până la maşină. Apoi privirea lui a învăluit Dacea în spatele meu; voia să-şi întipărească în minte imaginea cu noi două.

— Sunteţi frumoase amândouă, sunteţi inseparabile, vă iau cu mine.

L-am sărutat.

— Şi noi te păstrăm cu noi, i-am şoptit.

A fost rândul lui să zâmbească cu buzele lipite de gura mea. Apoi s-a răsucit pe călcâie. Am urcat în maşina Maşei. Năpădită de un şuvoi de amintiri fericite, am pornit din loc, fără să-i pun întrebări, lăsându-l să-şi ia la revedere. Şi nu adio, mi-am repetat eu.

Notarul ne-a primit imediat. Ne-a aşezat pe fiecare într-o parte a mesei, despărţindu-ne deja. Nimic nu mai putea să oprească procesul. în timp ce notarul cel cumsecade citea actul, fără să-şi dea seama ce însemna pentru Vasili, pentru mine, pentru noi, n-am încetat să ne privim în ochi. Era tot ce ne rămânea pentru a ne aminti promisiunile, jurămintele de iubire. Când i-a întins lui Vasili un stilou, inima mi s-a oprit pentru o clipă. Totul mergea foarte repede. A semnat fără ezitare, cu un scris citeţ. A oftat discret. Era uşurat, nostalgic, dar şi trist. Dacea nu mai era a lui, Dacea nu mai era a lui Jo şi a Maşei. Casa părinţilor săi, care simboliza iubirea lor imensă, părăsea familia după mai bine de cincizeci şi cinci de ani. Deocamdată, nu mai era a nimănui. Era singură, ca mine.

Vasili mi-a întins stiloul, am ezitat câteva secunde până să-l iau. Notarul a împins actul spre mine. Vedeam rândurile scrise ca prin ceaţă, mâinile îmi tremurau. Mai lipsea semnătura mea pentru ca Vasili să fie eliberat de această povară şi pentru ca o nouă pagină din viaţa mea, din viaţa lui să se deschidă. Trebuia s-o fac. Am ridicat ochii spre el, o lacrimă mi s-a rostogolit pe obraz. L-am întrebat în tăcere dacă îşi dorea într-adevăr asta. Mi-a zâmbit cu tristeţe. Eu, care alergam după iubire, trebuia să mă îndepărtez de a mea. Cea mai frumoasă dovadă de dragoste pe care puteam să i-o ofer era să-l las să plece. Plecarea lui nu va schimba nimic din ceea ce simţea pentru mine. îl purtam în suflet pe Vasili de douăzeci de ani şi voi continua să-l port. Putea să plece pentru că era o parte din mine, eu şi el eram o singură fiinţă. Mă întăriseră toate persoanele iubitoare care, în felul lor, cicatrizaseră rana provocată de abandonul mamei mele, de care nu mă voi vindeca niciodată. Dar acum înţelegeam că Samuel, Jo şi Maşa nu erau mama, ei nu mă abandonaseră, pur şi simplu viaţa ne despărţise. Nimic mai mult. Ei făcuseră din mine femeia care eram azi. O femeie destul de puternică pentru a-l lăsa pe Vasili să plece. Am închis ochii preţ de câteva secunde, apoi am semnat şi eu. în timp ce-l voi aştepta să se întoarcă la mine, Dacea mă va proteja.

Dacea era casa mea. Şi a copiilor mei

.Mulţumiri /

Dragi cititoare, dragi cititori,

A trecut mai bine de un an fără să ne vedem, totuşi v-am purtat mereu în gândurile mele. Desigur, am scris *într-o zi, mă voi întoarce la tine* pentru sufletul meu, dar mi-am imaginat că sunteţi şi voi prezenţi acolo.

Nu pot încheia fără să vă mărturisesc câteva lucruri:

într-o zi, mă voi întoarce la tine n-ar exista fără încrederea pe care mi-au arătat-o Michel şi Elsa, fără afecţiunea care ne leagă.

N-aţi fi descoperit-o dacă Maîte nu m-ar fi însoţit din roman în roman cu pasiune, înţelegere şi respect.

N-aţi ţine-o în acest moment în mână fără munca întregii echipe a Editurii Michel Lafon.

Maşa n-ar fi avut povestea ei rusească, ea şi Vasili n-ar fi putut să vorbească în limba lor, dacă Nataşa — Na- talia Dobrobabenko, traducătoarea romanelor mele în Rusia — nu mi-ar fi răspuns la întrebări cu amabilitate şi generozitate.

într-o zi, mă voi întoarce la tine n-ar fi văzut lumina tiparului fără bărbatul vieţii mele care mi-a şoptit să-mi ascult inima pentru a scrie această poveste.

într-o zi, mă voi întoarce la tine nu şi-ar fi deschis porţile pentru mine dacă Hermine, Vasili, Jo şi Maşa, Samuel şi Emma nu m-ar fi căutat, propunându-mi să vin să zâmbesc, să plâng, să dansez, să-mi găsesc liniştea alături de

ei. I-am aşteptat mult timp, dar a meritat osteneala. Le spun la revedere cu lacrimi în ochi, dar cu speranţa că mă vor invita din nou într-o bună zi..

.Playlist

Fiindcă nu scriu decât pe muzică, vă împărtăşesc playlistul pentru *într-o zi, mă voi întoarce la tine*; el urmează cronologia romanului. Prima bucată muzicală: prima scenă. Ultima bucată muzicală: ultima scenă.

Să nu vă miraţi dacă descoperiţi dubluri. De unele piese am avut nevoie de mai multe ori. Puteţi să găsiţi playlistul pe Spotify şi Deezer.

Profit de aceste câteva rânduri pentru a le mulţumi din toată inima tuturor acestor mari artişti care, fără s-o ştie, m-au inspirat, ne-au susţinut şi ne-au însoţit, pe mine şi personajele mele.

„Kozmic Blues”, JanisJoplin, *The Woodstock experience* „El Buho”, Blanco White, *Colder Heavens* EP „Broken Sword”, The Talking Bugs, *Viewofanonsense* „I Don't Know Why”, The Talking Bugs, *Viewofanonsense*

„Djelem Djelem”, Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *îmbarca*

„To The Dancers On The Ice”, Emilie Simon, *La Marche del'Empereur* (Banda originală a filmului)

„My Wounds”, The Talking Bugs, *Viewofanonsens*

e„Blackbird", Shake Shake Go, *Homesick*
„Empty Note (Acoustic)", Ghostly Kisses, *Alone Together*
„Golden Star (A&A)", Auguste Plantevin, *Golden Star (A&A)*
„The City Holds My Heart", Ghostly Kisses, *The City Holds My Heart*
„Bang Bang (My Baby Shot Me Down)", Nancy Sinatra, *How Does That Grab You?*
„Son Of A Preacher Man", Dusty Springfield, *Dusty În Memphis*
„Lady D'Arbanville", Yusuf/Cat Stevens, *The Very Best Of Cat Stevens*
„La belle vie", Sacha Distel, *Sacha Distel: Crooner* „O Children", Nick Cave & The Bad Seeds, *Abattoir Blues/The Lyre of Orpheus.*
„Try", ÄTNA, *Made By Desire*
„Mindless Town", Roman Lewis, *Mindless Town*
„Candles", Daughter, *His Young Heart*
„Bird Guhl", Antony and the Johnsons, *I Am A Bird Now*
„Experience", Ludovico Einaudi, *În A Time Lapse*
„Blackout", Freya Ridings, *Blackout* „The Winner is — From «Little Miss Sunshine», De- VotchKa, *Fox Searchlight: 20th Anniversary Album* „By Night", Sophie Hutchings, *Night Sky* „Under Water", AVEC, *Heaven/Hell* „Sweet Disposition", The Temper Trap, *Conditions* „Slow Dancing — Acoustic", Adam French, *Slow Dancing — Acoustic*
„Swedish Garden", Brice Davoli, *Filmic Piano 2* „The Pursuit of Happiness", Beyries, *Landing* „Waves — Acoustic", Dean Lewis, *Waves (Acoustic)*

„Till Forever Runs Out”, Alex Vargas, *Till Forever Runs Out*
„Tie Up My Hands”, Starsailor, *Love Is Here*
„Savant”, Vivii, *Vivii* „Left Behind”, Lou Doillon, *Lay Low* „Marathon (În Roses)”, Gem Club, *În Roses*
„Splintered”, Aisha Badru, *Pendulum* „Send Me Away”, Steve Tyssen, *Send Me Away* „Never Quite Right”, Krakow Loves Adana, *Call Yourself New*
„Portrait”, Robyn Sherwell, *Robyn Sherwell*
„After Rain”, Dermot Kennedy, *After Rain*
„September Song”, Agnes Obel, *Aventine* (Deluxe version)
„This Bitter Earth/On The Nature Of Daylight”, Clyde Otis, *The Blue Notebooks (15 Years)*
„Dorian”, Agnes Obel, *Aventine* (Deluxe version) „Try”, ÄTNA, *Made By Desire* „Stone”, Agnes Obel, *Citizen of Glass* „Do You Know Me By Heart”, Cameron Avery, *Ripe Dreams, Pipe Dreams*
„The Lovers”, The Talking Bugs, *Viewofanonsense*
„When the Night is Over”, Lord Huron, *Vide Noir*
„Dreams”, Caroline Glaser, *Caroline Glaser* „Seven Hours”, Little May, *For The Company* „The Gypsy Faerie Queen”, Marianne Faithfull, *Negative Capability*
„În a Black Out”, Hamilton Leithauser, *I Had a Dream That You Were Mine*
„Mountains”, Message To Bears, *Folding Leaves* „The Man I Love — Unplugged”, Hindi Zahra, *Hand Made (New Version — Includes Bonus)*
„Ederlezi”, Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Imbarca*

„Downtown”, Lilla Vargen, *Hold On* EP
„Landmarks”, All The Luck În The World, *A Blind Arcade*
„Fade Into You”, The Moth & The Flame, *Fade Into You* „Wait By the River”, Lord Huron, *Vide Noir*
„Valse”, Evgeny Grinko, *Ice for Aureliano Buendia* (Deluxe Edition)
„Beautiful Tango — Remastered Version”, Hinda Za- hra, *Handmade (New Version — Includes Bonus)*
„L'amour, l'amour, l'amour”, Bon Entendeur, *Aller-retour*
„Cigani Ljubiat Pesnji”, Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Imbarca*
„Particles”, 6lafur Arnalds, *Island Songs*
„Field”, Evgeny Grinko, *Silent Like Water*
„Lullaby Love — Single Version”, Roo Panes, *Lullaby Love*
„Skydive”, Astronauts, *Hollow Ponds* „Landfill”, Daughter, *His Young Heart* „To Be Alone With You”, Sufjan Stevens, *Seven Swans* „Owl”, She Keeps Bees, *Eight Houses* „You”, Keaton Henson, *Birthdays*
„Exit”, Black Atlass, *Haunted Paradise* „Ice for Aureliano Buendia”, Evgeny Grinko, *Ice for Aureliano Buendia* (Deluxe Edition) „Saturn”, Sleeping At Last, *Atlas: I* „So Far”, 6lafur Arnalds, *Broadchurch* (Muzica din se- rialul TV original)
„Djelem Djelem”, Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Balkan Reunion*
„Ederlezi”, Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Imbarca*
„Echoes”, Fragments, *Imaginary Seas*
„Parthian Shot”, Breton, *War Room Stories* (Deluxe Edition)

Agnes Martin-Lugand

„1 Found — Acoustic”, Amber Run, *Pilot* EP
„This Right Here”, Marketa Irglova, *Muna* „Petrichor (feat. Ren Ford)”, Keaton Henson, *Romantic Works* „Wait”, M83, *Hurry up, We're Dreaming* „Another Night În”, Tindersticks, *Curtains* „Light a Fire”, Mick Flannery, *Mick Flannery* „Bright Horses”, Nick Caves & The Bad Seeds, *Ghosteen* „Happiness Does Not Wait”, 6lafur Arnalds, *Erased Tapes Collection V*

„True Love Waits — Live in Oslo”, Radiohead, *I Might Be Wrong*

Cara DC